

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לא תגליא לעתידי לבא

יו"ס בע"ה ע"י "מכון אור האורות"
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

האזנה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

ג'ליון 114

חג השבועות תשפ"א

פרשת במדבר | פרקי-אבות פ"ו | חג השבועות | פלגיות שלש-רגלים
עשרת הדברות | מגלת רות | דוד המלך | אמירת תהלים | תבעל-שם טוב

לקוטי-תפלות לחג השבועות

תקון האמונה, בבחינת (ירמיה ב, ב): "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

"ארץ לא זרועה" - זה בחינת 'פנים-האמונה', שעל-ידיה נתקלקלו הזרעים, ו"לכתך אחרי במדבר" - זה בחינת 'תקון-האמונה', שהאמינו בו יתברך והלכו אחריו במדבר, ותקנו בחינת "ארץ לא זרועה", דהינו נפילת-האמונה.

ג. ספר-המדות, למוד מה - פשעושה אדם את-עצמו 'הפקר' ללמד תורתו לכל, התורה נתנה לו במתנה.

ד. ספורי-מעשיות, מעשה א מאבדת בת-מלך - והיה הולך אנה ואנה זמן רב ובמדבריות ובשדות וביערים, והיה מבקשה זמן רב מאד.

והיה הולך 'במדבר', וראה שביל אחד מן הצד, והיה מישב עצמו: "באשר שאני הולך כל-כף זמן רב 'במדבר' ואיני יכול למצאה, אלך בשביל הזה, אוכלי אבוא למקום ישוב!" - והיה הולך זמן רב וכו'.

וישב עצמו: שבודאי בישוב לא נמצא 'הר של זהב' ו'מבצר של מרגליות', כי הוא בקי במפת-העולם, ועל-כן אלך אל 'המדבריות'. והלך לבקשה 'במדבריות' כמה וכמה שנים וכו'.

אחר-כך ראה אדם גדול מאד, שאינו אנושי כלל וכו', ואותו האיש שאל אותו: "מי אתה?! ואמר לו: "אני אדם". ותמה ואמר: "שזה כל-כף זמן שאני בהמדבר, ולא ראיתי מעולם בכאן אדם" וכו'.

פרשת במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני (במדבר א, א)

כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה, לכך נאמר 'במדבר סיני' (במדבר-רבה א, ז)

א. ח"א יד, ה - "אין אדם זוכה לתורה, אלא על-ידי שפלות", כמו שאמרו חז"ל (על במדבר כא, יח): "וממדבר מתנה". [ב'ערובין נד. אם משים אדם עצמו כמדבר' זה שהכל דשין בו, תלמודו מתקים בידו. ואם לאו, אין תלמודו מתקים בידו. - וביערים נה. פיון שעושה אדם את-עצמו כמדבר' שהוא מפקר לכל, תורה נתנה לו במתנה].

שישבר גאותו מארבע בחינות 'שפלות'. פי צריך האדם להקטין את-עצמו לפני גדולים ממנו, ולפני בני-אדם בערכו, ולפני קטנים ממנו. ולפעמים שהוא בעצמו קטן שבקטנים, וצריך להקטין את-עצמו בנגד מדרגת עצמו, וידמה בעיניו שהוא למטה מדרגתו, בבחינת (שמות טו, כט): "שבו איש תחתיו".

ב. ח"ב ה, בסוף - עקר כח הרפואה שיש בכל עשב ועשב, הוא על-פי הסדר שיש להזרעים לפי המקום ולפי הזמן. וסדר הזרעים הוא על-ידי אמונה, בבחינת (שבת לא): "אמונה זה סדר זרעים", שעל-ידיה יש להם כח לרפאות, ועל-ידי נפילת האמונה אין מועיל רפואות.

וזה פרוש (בבא-בטרא עד): "זמנא חדא הוה קאזלינן במדברא וכו'". הינו שספר: "שפעם-אחד הלך במדבר" - זה בחינת

אמר לו האדם המשנה: "הנה 'במדבר' נמצא שם אחי, והוא ממונה על כל העופות, ואולי יודעים הם" וכו'.

והלך כמה וכמה שנים לבקשו, ומצא שוב אדם גדול מאד כנ"ל וכו'. אמר לו: "להלן 'במדבר' נמצא שם אחי שממנה על כל הרוחות וכו', אולי יודעים הם". והלך כמה וכמה שנים לבקש, ומצא אדם גדול גם-כן וכו'.

ה. ספורי-מעשיות, מעשה י מערער ועני - ובא רוח-סערה גדולה, ונשא הספינה (עם בן הערער) אל ספר אחד שהיה שם 'מדבר' וכו'. והלך הבחור (בן הערער) 'במדבר', והיה הולך והולך עד שנתרחק מן הספר, ורצה לשוב ולא יכול, וכל מה שרצה לשוב, נתרחק יותר ויותר, עד שראה שאי-אפשר לו לשוב, ונלך באשר ילך.

והלך שם 'במדבר', והיה בידו קשת שהיה מציל עצמו נגד החיות-רעות ש'במדבר', ומצא שם איזה דברים לאכל, והיה הולך והולך, עד אשר יצא מן 'המדבר', ובא אל מקום ישוב וכו'.

ונתישב לשוב ולחזור למקומו אל 'המדבר' שהיה בו, ושם יבלה ימי חייו וכו', והגיע לשם וכו'. ונספס אצלו: שישב שם 'במדבר' ויבלה שם ימי חייו, כפי מה שערך בדעתו חיות האדם בעול-הזה, נחקר בדעתו, שטוב לבלות כאן מספר ימיו!

ובא רוח-סערה ונשא הספינה (עם הבת-קיסר) וכו', ובאו אל אותו הספר שהיה 'מדבר', שהיה שם הבחור הנ"ל. והיא (הבת-קיסר) הלכה וכו', עד שהגיעה אל המקום שהיה יושב שם הבחור הנ"ל וכו', ולא הפירו זה את זה וכו', וישבו שם שניהם וכו'.

והיה הולך הקיסר ובא על הים, ונשא גם-כן הרוח את הספינה אל המדבר הנ"ל שיושבים שם השנים הנ"ל (הבחור בן הערער ובתו היפת-תואר), ולא הפירו זה את זה וכו'. - וישבו שם אלו (שלשה) הנ"ל יחד וכו', והבחור הנ"ל היה מוכיח להם: "שכאן טוב לבלות ימי חייהם" וכו'.

והבחור הנ"ל היה דרבו לילך בכל יום ועשה לו סימן בשלשה אילנות, כי היה שם אלפי אלפים אילנות, ובקש שם הכתב (של הבת-קיסר) וכו', ובשהיה חוזר משם היה בא עם עינים בכבדות פשבקש ולא מצא.

שאלו אותו: "מה אתה מבקש באלו האילנות, ואחר-כך אתה חוזר ועיניך בכבדות?" - השיב להם וספר להם כל אותו המעשה: "שבת-הקיסר שלחה לו כתב וכו', וטמן אותו באלו אילנות, ובא רוח-סערה וכו', כנ"ל, ועתה הוא מבקש אולי ימצא"!? - אמרו לו: "למחר כשתלך לבקש, נלך גם-כן עמה, אולי נמצא אנחנו אותו הכתב" וכו'. והלכו הם עמו גם-כן.

ומצאה הבת-קיסר הכתב באילן, וראתה שהוא כתב-ידה ממש וכו', והחזירה לו הכתב וכו', והיה ביניהם שמחה גדולה וכו'. והלכו אלו השלשה יחד, ושכרו להם ספינה ובאו אל המדינה שיושבת שם הקסרית וכו' - והיתה החתנה והשמחה בשלמות, והמלוכה והקסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בפפה.

ו. חיי-מוהר"ן רלה - אני צריך תמיד לפנות הדרך במקום שהיה תהו ומדבר, לעשות שם דרך, לקצץ משם כל המעפבים שם את הדרך, וצריכים לקצץ שם אילנות הגדלים שם מאלפים שנים, ולהיות הולך ושוב אנה ואנה

לקצץ ולחזר ולקצץ, כדי שיהיה הדרך פבושה לרבים, שיוכלו רבים לילך באותו הדרך.

ז. חיי-מוהר"ן רמ - אני דומה כמי שהולך יומם וליילה במדבר, וחותר ומבקש לעשות ממדבר ישוב, כי בכל אחד מכם בלבד 'מדבר' שממה מאין יושב, ואין שם מדור לשכינה, ואני חותר ומבקש בכל עת לעשות איזה תקון ומקום בלבבכם להיות שם מדור לשכינה. הלא כמה יגיעות צריכין לעשות מאילן סרק עב שקורין 'דעמב', לעשות ממשו פלים יפים וראויים לתשמיש אדם, כמזכר ממש יגיעות כאלו צריך אני ליגע את-עצמי עם כל אחד מכם לעשות עמו איזה תקון.

ח. חיי-מוהר"ן תיא-תיב - כשעוסקים בספרים אלו (המפרשים את התורה על-פי דרכי המקורים) אין מוצאין בהם דבר קדשה, והוא כמו ההולך במדבר ששם שאין מוצאין עם מי לפגע.

וזה שהוא ז"ל בעצמו היה מעין לפעמים באלו הספרים - הוא בחינת "סוד שהלכו ישראל במדבר" שהוא מקום הסטרא-אחרא. ואיתא בזהר-הקדוש (תרומה קנז): "שבשביל זה הלכו ישראל במדבר, כי הם דרכו על הסטרא-אחרא בהליכתם שם". ובכונה זו הוא מעין בהם בספרים אלו שהם בחינת 'מדבר', והבן. אבל לנו הוא אסור גדול מאד להביט בספרים של חקירות הנ"ל.

גם עין בהתורה 'בא אל פרה' (ח"א טז): "שמבאר שם גדל האסור לכנס בחקירות, פי נמשכין מחלל-הפנוי וכו"! - ושם מבאר: שהצדיק הגדול מאד צריך דיקא לעין בהם, כדי להעלות משם הנשמות שנפלו לשם.

"שאו את ראש נל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם" (במדבר א. ב)

ט. ח"א קא - כל מה שאדם משיג בשכלו, הוא בחינת אנפין-נהירין. ומה שאינו משיג, הוא בחינת אנפין-חשוכין. ועל-כן פשוטה לעין בתורה, עד שמשיג חכמות-התורה, בחינת אנפין-נהירין, אז נכנעין המדות והתאוות של העכו"ם, בחינת אנפין-חשוכין.

וזהו בחינת (דברים לב, ח): "יצב גבלת עמים למספר בני ישראל". "למספר" - הוא לשון 'ספיר ונהיר', בחינת (שמות כד, י): "לבנת הספיר". היינו: אחר 'אנפין-נהירין', שהם בחינת "מספר בני ישראל" - אחריהם "יצב גבולות עמים", שהם בחינת 'אנפין-חשוכין'.

"ויהיו נל הפקדים שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים"; "אלה פקודי בני ישראל וכו' שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים" (במדבר א. ב, לב)

י. ח"א יד, ג - אי-אפשר לבוא להתעוררות-התשובה, הן ל'רשעי-ישראל' הן ל'צרים' - אלא על-ידי התורה שמאירין להם אל מקום שהם שם. פי "התורה הם ששים רבוא

אותיות, פנגד ששים רבוא נשמות" (זהר-חדש שירי-השירים; זהר-חדש רות; מגלה-עמקות' ואתחנן אופן קפו; של"ה-הקדוש' בראשית ב' בשם האר"ז; ועוד), ויש לכל הנשמות שרש למעלה במחשבה דקדשא בריך הוא, כי 'ישראל' עולו במחשבה תחלה" (בראשית-רבה א, ד).

וכשנתעוררים הנשמות עלידי אותיות התורה שהוציא מפיו ומתנוצצים זה לזה, זה בחינת 'זווג' שזה מקבל הארה מזה. ועלידי הזווג של התנוצצות הנשמות שבמחשבה נבראים נשמות גרים. גם הפושעי-ישראל יש לו אחיזה ושרש במחשבה עליונה, ועלידי ההתנוצצות, התנוצץ גם שרש נשמתו בין שאר השרשים, ומגיע הארה לזה הפושעי-ישראל משרש נשמתו, ועלידי הארה הזאת חוזר בתשובה.

יא. ח"א רעג - יש 'בני-עליה' גדולים מאד, שמולידים נשמות שהם למעלה מהנשמות המתלבשים בבנים הנולדים בעולם. כי כל הנשמות שבעולם הם ששים רבוא, ואף שיש יותר, הם רק מהתחלקות הניצוצות, אבל 'בכלל' הם רק ששים רבוא.

ואלו הנשמות הנ"ל, הם למעלה מששים רבוא נשמות שפזה העולם, כי אינם ראויין לכל להתלבש בזה העולם. וזה בחינת 'בני משה' שפתיב בהם (דברי-הימים א כג, ז): "ובני רחביה רבו למעלה", ודרשו חז"ל (ברכות ז): "למעלה מששים רבוא", כי לא היו נחשבים בכלל הששים רבוא, כי היו למעלה מהם.

[בחיי-מוהר"ן יד: "בניו של רבנו ז"ל הם בחינת למעלה מששים רבוא נשמות ישראל, כמובן בלקוטי מוהר"ן ח"א רע"ג, ובשביל זה עבר עליהם מה שעבר, הפקום ורחם עליהם להבא].

יב. ח"ב א, א-ב - צריך כל אחד לראות: "שיהיה לו ממשלה על מלאכים". אך צריך לשמר עצמו מאד ולראות: "שלא יקנאו בו ויפילו אותו חסו-שלום". והעצה על-זה: "לקשר עצמו עם נשמות ישראל". ועל ידי-זה נצול מהם.

זהו שאמר רב עמרם חסידא אל המלאך (קדושין פא): "אנא בשרא ואנת אש, ואנא עדיפנא מנד". 'בשר'א ראשי-תבות: "ששים רבוא בפרס אחד" (שירי-השירים רבה א, סה), דהינו בחינת 'שרשי-הנשמות', שעל-ידי-זה יש לו פח שיהיה לו ממשלה על המלאכים, בחינת: "אנא עדיפנא מנד".

יג. שיחות-הר"ן צא - סגלה להתמדה! להזהר לכלי לדבר על שום איש ישראלי. כמו בשפה-פלה היא יפה אזי האהבה בשלמות, כמו-כן ה'תורה' נקראת 'פלה', וכל אחד מישראל יש לו אות בתורה, כי "ששים רבוא אותיות התורה פנגד ששים רבוא נשמות ישראל" (זהר-חדש שירי-השירים; זהר-חדש רות; מגלה-עמקות' ואתחנן אופן קפו; של"ה-הקדוש' בראשית ב' בשם האר"ז; ועוד). וכשיש חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה ששם 'שרש נשמות ישראל'.

אבל כשיזהר מלדבר על שום ישראל, ולכלי למצא שום חסרון בשום ישראלי - נמצא שאין בהתורה שום חסרון ומום - אזי בודאי יאהב את התורה מאד, ואזי יתמיד בלמוד התורה מגדל האהבה.

יד. שיחות-הר"ן קעו - רבנו ז"ל אמר: איני יכול לישן, מחמת שקדם השנה באים ועומדים לפני כל הששים רבוא אותיות של התורה.

טו. שיחות-הר"ן קפה - רבנו ז"ל אמר: שהוא יודע כל שרשי נשמות ישראל. ומתחלה אמר: שיודע אותם מתורה שבכתב. ואחר איזה זמן אמר: שבפר זכה לידע את שרשי הנשמות ישראל גם מתורה שבעל-פה.

"וחנו בני ישראל, איש על מחנהו

ואיש על דגלו לצבאתם" (במדבר א, נב)

כמו שיש ארבעה דגלים, כך יש ארבע פתות בישראל חלוקים באיזה מנהגים, 'ספרד' 'אשכנז' 'מטלונאי' 'אשליא', וכל אחד ישאר בדגלו לנהג מנהגו, ואלו דברי אלקים חיים. (של"ה הקדוש בפרשתו על הפסוק (ב, א): "איש על דגלו באתת לבית אבתם" - בשם האר"ז, ל שער הפנות דרושי עלינו לשבח א)

טז. ח"א ט, ב: "כל שבט ושבט יש לו נסחא מיחדת ושער מיחד לכנס דרך שם תפלתו" (שערי-הפנות, דרושי עלינו-לשבח א).

יז. ח"א לד, ד - יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקדה, מה שאין בחברו, כמעשה דאבני ואבא אמנא (תענית כ"א): "שהשיבו לו, לא מצית למעבד כעבדא דאבא אמנא" וכו'.

יח. ח"א סה, א - דע: כי יש 'שדה', ושם גדלים אילנות ועשבים יפים ונאים מאד. וגדל יקר יפי השדה וגדוליו אי-אפשר לספר, אשרי עין ראתה זאת. ואילנות ועשבים, הם בחינת נשמות קדושות הגדלים שם וכו'. והם כלם מבקשים ומצפים על 'בעלי-השדה', שיוכל להתעסק בצרף תקונם וכו'. והוא צריך להיות איש אמוד ותקוה, וגבור חיל, וחקם, וצדיק גדול מאד וכו'.

וזה ה'בעלי-השדה', הוא משגיח ומשתדל תמיד להשקות האילנות ולגדלם, ובשאר תקוני השדה, ולהרחיק האילנות זה מזה הרחקה הראוי, שלא יכחיש אחד את חברו - כי לפעמים צריך להראות למקרב גדול הרחקה גדולה, כדי שלא יכחיש את חברו.

יט. ספורי-מעשיות, מעשה ט מחנכם ותם - "מה לי בזה? זה מעשה שלו, וזה מעשה שלי! - ועוד: למה לנו לדבר מאחרים".

"איש על דגלו באתת לבית אבתם, יחנו בני

ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר ב, ב)

בשעה שנגלה הקדוש-ברוך-הוא על הר סיני, ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים, והיו כלם עשויים דגלים דגלים, כיון שראו אותו ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים וכו', ואמר למטה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו. (במדבר-רבה ג, ג)

"איש על דגלו באתות אליו ארבע משריין דכנסת-ישראל וכו', בלא בגוונא דלעילא" [אלו הארבעה דגלים, הם פנגד ארבע מחנות מלאכים של כנסת-ישראל שהיא השכינה וכו', כל סדר דגלי השבטים למטה, היו כעין סדר המלאכים שלמעלה. מתוקם-מדבט]. "מיכאל מימינא, גבריאל משמאלא, אוריאל לקדמיהו, רפאל לאחוריהו, שכנתא עלייהו" [מיכאל מימין, גבריאל משמאל, אוריאל לפניהם, רפאל לאחוריהם, השכינה מעליהם. מתוקם-מדבט]. (זהר במדבר מית: עין-שם באריכות, וגם בזהר בהעלותך מנד.)

כ. ח"ב ה, יא-יב - יש שבא 'טמאה הידוע' חסו-שלום עלי-ידי 'עווות-המשפט', שהוא בחינת (תהלים קכב, ח): "כסאות

הדמעות של החדושים, שמהם נעשה ה'ספר החדש' - הם עומדים כנגד גזרות האמות, ומבטלן - כי כל פחם היא מן הדמעות של עשו, ועל-כך פשיש אלו הדמעות הנ"ל, הם עומדים כנגדם ומבטלן.

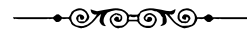
וזה אותיות 'בכיה', ראשי-תבות: **"בני ישראל כחול הים"** (הושע ב, א) - מזה חול הים מגן מן גלי הים, שלא ישטפו העולם, כן בני-ישראל מגן עליהם הבכיה והדמעות כנגד גזרות האמות. וזה (הושע שם): **"והיה מספר בני ישראל כחול הים"**, 'מספר' הינו 'מספר', משם 'בני-ישראל כחול הים', הינו בכיה ודמעות של החדושים שבספר שמגן עליהם.

כט. ספר-המדות, 'ספר' ח"ב ד - בשנדפס איזהו ספר חדש, על-ידייה - הבכיה שעל-ידו נתחדש זה הספר בבחינת (תהלים קב, י): "ושקוני בבכי מסכתתי", הבכיה הזאת נתגבר כנגד גזרותיהם של האמות, שלא יתגברו עלינו. גם עקר פח משללתם אינו אלא בבכיה של עשו, וסימן לדבר (הושע ב, א): "והיה מספר בני ישראל כחול הים".

[מוהר"ת ז"ל צנן ללקוטי-מוהר"ן הנ"ל. וקרב מטשעהריון ז"ל צנן למודש (בפנדרי-יבא ב, יא): "דבר-אחר: 'והיה מספר בני ישראל' - אמר רבי ברכיה הפהן ברבי: והיה מספר הסופר כמספר התורה". וצנן לפרוש המתנות-כהונתו שם, עירשם.]

"וארשתיך לי באמונה וידעת את ה'" (הושע ב, כב)

ל. שיחות-הר"ן ריו - העקר לדעת אותו יתברך, הוא רק על-ידי אמונה שלמה, שעל-ידייה דיקא זוכין אחר-כך לדעת והשגה גדולה בידיעת רוממותו יתברך שמו, וכמו שכתוב (הושע ב, כב): "וארשתיך לי באמונה וידעת את ה'".

פָּרֶק שְׁשִׁי - קִנְיַן תּוֹרָה

"כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה"

(משנה א)

א. ח"א ג - בשלומד שלא לשמה, הינו בשביל שיתקרא רבי, הלמוד אינו בחשיבות כלי-פך. ובשלומד בלי-לה, "חוט של חסד נמשך עליו" (תנ"ך יב), ומגן עליו שלא יזיק לו המחשבה הנ"ל.

ב. ח"א יב, א - 'עקב' - הוא הצדיק המחדש חדושי-דאורייתא, ולומד תורתו לשמה, וטובו גנוז ושמור וצפון לעתיד. ולכן - הוא 'תלמיד-חכם שד יהודי', שתורתו להתייחר ולקנטר. ו'תלמיד-חכם כזה', נבכה טובה הימנו" (ויקרא רבה א, טו). (עין בפנים התורה, עין 'תורה-לשמה' ו'שלא-לשמה').

ג. ח"ב עח - כשעוסק בתורה שלא-לשמה, אינו מועיל בלמודו לשיובה-העולם, כי נצרך רק בשביל עצמו. וכשעוסק לשמה, עוסק בשיובה-העולם.

ד. ספר-המדות, עניני 'תורה-לשמה' - [א] הלומד תורה-לשמה, משים שלום בפמליא של מעלה ושל מטה, ומגן על כל העולם כלו, וכאלו בנה פלטרין של מעלה ושל מטה, ומקרב את הנאלה (המתקדדין נט; למוד נד). [ב] על-ידי שישבת אצל צדיק, יזכה ללמד תורה-לשמה (למוד סא). [ג] על-ידי צדקה לשמה, תזכה לתורה-לשמה (למוד עח).

"ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה, שנאמר (משלי ח, יד): 'לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה'" (משנה א)

ה. ח"א ז, ג - בשביל זה התורה 'מתיש בח' (סנהדרין כו); ונקראת 'תושיה', כי הם 'תרי"ג עטין', כמו שכתוב (משלי ח, יד): "לי עצה ותושיה", ו'עצות' הם במקום 'נשואין', בחינת 'זווג המתיש בח'.

ו. ח"א מא - 'תלמיד-י-חכמים' נקראים 'עצות', כמו שכתוב (אבות פ"ו מ"א): "ונהנין ממנו עצה ותושיה".

"ואומר (שמות לב, טז): 'והלחת מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים, הוא חרות על הלחת', אל תקרא 'חרות', אלא 'חרות' - שאין לה בן-חורין אלא מי שעוסק בתלמוד-תורה" (משנה ב)

ז. ח"א י, דח - התורה היא בחינת 'דין' ו'רגליו', כי יש בהתורה 'נגלה' ו'נסתר'. 'נגלה' הוא בחינת 'דיים', כמו שכתוב (שיר-השירים ה, ד): "דודי שלח ידו מן החור". "מן החור" - הינו: 'חרות על הלחת' (שמות לב, טז), שהוא ב'נגלה'. ו'נסתר' הם בחינות 'רגליו', כמאמר חז"ל (ספ"ה מט: על שיר-השירים ג, ב): "חפוקי ירכיב" - "מה ירך בסתר" וכו'.

וזה בחינת 'מרדכי' ו'אסתר'. 'מרדכי, מר דרור' (חליו קלט: על שמות ל, כג). 'דרור' לשון 'חרות', הינו בחינת: 'חרות על הלחת', כמו שאמרו רז"ל (ערובין נד. אבות פ"ו מ"ב): "אל תקרי חרות, אלא חרות" - שהוא בחינת התורה בנגלה. זה בחינת 'דיים', כמו שכתוב: "דודי שלח ידו מן החור" כנ"ל. - ו'אסתר' הוא בחינת 'רגלים', "מה ירך בסתר" כנ"ל.

"ואין כבוד אלא תורה" (משנה ג)

ח. ח"א יד, ב-ג - אי אפשר להעלות ה'כבוד', אלא על-ידי 'תורת חסד' (משלי לא, כו), "זהו הלומד תורה על מנת ללמודה" (ספ"ה מט:), כי זה עקר כבודו, כמוכא בזוהר (יתרו טו): "בשעתא דשאר עבוי"ם אתין ואודן לקדשא בריה הוא, כדון אסתלק ואתיקר שמא דקדשא-ברייה הוא עלא ותתא" וכו'. ואי-אפשר לקרב את הגרים עם בעלי-התשובה אלא על-ידי 'תורה' וכו'. וזה שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ג): "אין כבוד אלא תורה".

ט. ח"א לז, ה - שרש התורה היא 'כבוד השם-יתברך', כמו שכתוב (ישעיה מג, יז): "לכבודי בראתיו" וכו', וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ג): "אין כבוד אלא תורה".

"ואין טוב אלא תורה" (משנה ג)

י. ח"א נו, ה - זה לעמת זה (קהלת ג, יד) - 'מלכות הרשעה' /המך עמלק, הוא כנגד מלכות דקדשה, כמו שכתוב (במדבר כד, ט): 'ראשית גוים עמלק'. פי' מלכות דקדשה, הוא (במדבר ג, כה): 'מאסף לכל המחנות' דקדשה. ומלכות דסטרא אחרא, הוא מאסף ממוז, ומתגבר ב'תאות ממוז, כדי לתפס על-ידי זה כל ניצוצי הקדשה וכו'.

וזה שאמרו חז"ל (מגלה י: - על הפסוק בקהלת ב, כו): **"פי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת" - זה מרדכי.** 'ולחוטא נתן ענין לאסוף ולכנוס' - זה המן. **"טוב לפניו" - בחינת התורה,** פי (אבות פ"ו מ"ד): **"אין טוב אלא תורה."** הינו: ש'מרדכי', מלכות דקדשה, נתן לו חכמה ודעת, ומוציא מ'המן' מלכות דסטרא אחרא, שהוא מאסף ממוז - כל העשירות וכל הניצוצות הקדושים.

יא. ח"א עד - צריך כל אדם לילך מ'קטנות' לצדלות, ולהמתיק הדין שבא מבחינת 'מחין דקטנות'. וכשבא לבחינת 'מחין דגדלות', זהו בחינת (בראשית ג, ז): **"ותפקחנה עיני שניהם,"** ופרש רש"י: **"על שם החכמה נאמר."**

פי עקר ההמתקה הוא על-ידי 'חכמה', בחינת 'מחין דגדלות', דהינו על-ידי 'דיעת התורה'. פי ה'תורה' נקראת 'אור', בחינת (משלי ג, כג): **"ותורה אור,"** וכמו שכתוב (בראשית א, ד): **"וירא אלמים את האור פי טוב,"** **"ואין טוב אלא תורה"** (אבות פ"ו מ"ג). הינו: **פי ה'תורה' היא בחינת 'אור,'** הפך ה'חשך' שהוא בחינת 'דין' - **פי על-ידי 'דיעת' התורה, נמתק הדין.**

יב. ח"א פד - איתא בזהר הקדוש (נשא קכג): **"ולא תשפח יום דלית בה טוב וכו'.** וכל יומא אית לה גדר מלבר דלא יעול כל בר נש לההוא טוב וכו', כמה נחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתה דלא יעול לאתר דלאו דילה. אבל מאן דאיהו טוב, כל אילין נטירין אנון למימרה, וקטגור נעשה סגור, ויעלון לה לטוב הגנוז וכו'. **"ואין טוב אלא תורה"** (אבות פ"ו מ"ג).

וכשאדם רוצה להגות ולחשב בתורה, הינו ב'דין דאורייתא' - אנון נטירין ונחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתה, וכשרוצה וחושק עד מאד, ופותחין לו, כנ"ל בזהר הקדוש - אזי כל יום יום אצלו גדול עד מאד, פי רואה ומשיג הטוב הגנוז, הינו: **ד'דין דאורייתא',** השיך לאותו היום.

"כך היא דרבה של תורה: פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל. אם אתה עשה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא" (משנה ד)

יג. ח"א ה, א - יש נשמה בעולם, שעלידה נתגלה באורי ופרושי התורה, והיא מסבלת ביסורין: **"פת במלח תאכל, ובמים במשורה תשתה, פי כך דרבה של תורה"** (אבות פ"ו מ"ד). וכל מפרשי התורה מקבלין מזאת הנשמה, וכל דבריה כגחלי אש, פי אי אפשר לקבל ולשאב מימי התורה,

אלא מי שדבריו כגחלי אש, בבחינת (ירמיה כג, כט): **"הלוא כה דברי באש"**.

יד. שיחות הר"ן שח - אין מקום לברח מהעצבון והדאגות המקצרים ומכלים ימי האדם, כייאם אל השם יתברך ואל התורה. וכבר דברנו: **שזהו מה שאמרו רז"ל במשנה (אבות פ"ו מ"ד): "כך הוא דרבה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל. אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא."** ומקשינן: איך שיהי "אשריך בעולם הזה", מאחר שאריך לסבל עמל כזה לאכל פת במלח וכו'?! - וכבר מבאר באיזה ספרים איזה תרופים דחוקים בדרך דרש.

אבל באמת: מי שיש לו עינים ולב להסתכל בעניני עולם הזה באמת, מי שזכה לינק באמת מתורותיו ושיחותיו ומעשיותיו הנוראים של רבנו הקדוש והנורא זצוק"ל - אצלו מבאר המשנה בפשיטות גמור.

ויכולין להסביר הדבר לכל בר שכל אמתי הבקי קצת בטוב הנהגת העולם. פי כל העשירים והגבירים הגדולים מודים: שהעולם הזה מלא יגונות ויסורים וכו'. על-כן אין מקום לברח מיסורי עולם הזה וכו', כייאם אל התורה. פי כל מי שרוצה שיהיה לו טוב בעולם הזה, שיחיה בנחת בלי צער, הוא מלא צרות תמיד. פי כל מה שמקנה לטוב, בא להפך וכו'.

על-כן אין עצה לחיות בנחת, כייאם פשמתרצה באמת להסתפק בתכלית המעוט ולחיות חיי צער, כמו שאמרו שם במשנה הנ"ל: **"פת במלח תאכל" וכו', שאז דיקא כשמקבל על-עצמו כל הדחקות וחיי צער ולסבל הכל ולעסק בתורה, כמו שכתוב שם: "ובתורה אתה עמל" - אז דיקא יש לו חיות גם בעולם הזה. ואשרי לו גם בעולם הזה. כמו שכתוב שם: "אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה" ודאי - פי לא יהיה לו שום יסורים מפגעי העולם הזה הקרבים אצל כל-אדם מאד, מאחר שמקבל על-עצמו הכל בשביל התורה, וכל חיותו וטובו הוא התורה שהוא טוב אמתי, ואז בודאי חיוו חיים אמתיים, ואשרי לו גם בעולם הזה וכו'.**

ובודאי צדקו ונאמנו דברי המשנה הקדושה אפלו על-פי פשוטה, שמי שבוחר לסבל בעולם הזה לאכל פת במלח ומים במשורה ישתה ועל הארץ יישן וחיי צער יחיה, פי אפלו פת במלח ומים במשורה לאו כל אדם זוכה בהרחבה, ועל-כן הוא צריך עם-כל-זה להיות מרצה לחיות חיי צער, אבל כל-זה הוא מקבל על-עצמו כדי לעסק בתורה, כמו שכתוב שם: "ובתורה אתה עמל".

אז אם עושה כן בודאי "אשריך וטוב לך". "אשריך בעולם הזה" ודאי וכו', לא די שיזכה לעולם הבא שהוא עולם הנצחי שכל העולם הזה אינו עולה כנגדו אפלו פהרף-עין, אף גם בעולם הזה אשרי לו אשרי חלקו וכו'. ולהשומע ינעם בעולם הזה ובעולם הבא.

טו. חיי-מוהר"ן פג - המראה שראה רבנו ז"ל השיך לתורה ח"א כ: אחד היה שוכב על הארץ וסביבו היו יושבים

וכו', ואחר-כך ראיתי והנה איננו וכו'. ושאלתני: מה זה! השיבו לי: שנתקרה ונגוע ופסק מלדבר והפסיקו מלדבר וכו'. - זה שהיה שוכב על הארץ ואחר-כך ראה והנה איננו, והשיבו לו שנתקרה ונגוע. זה בחינת הנשמה המבאר בהתורה הנ"ל (ח"א ט) שהיא מסבלת ב'סורין' פת במלח תאכל', ואפשר מרמז על מה שנאמר שם במשנה: "ועל הארץ תישן", ואפשר לזה מרמז 'שהיה שוכב על הארץ וסביבות הנ"ל כמה עגולים וכמה בלי סדר', כי כלם מקבלים מהנשמה הנ"ל, כי כל באורי התורה נמשך עליה וכו'.

"בשמיעת האזן" (משנה ו)

טז. ח"א יט, א"ט בסוף - קשה להעולם: על מה צריך לנסע להצדיק לשמע מפיו, הלא אפשר לעיין בספרים דברי מוסר?! - אך באמת הוא תועלת גדול - כי יש חלוק גדול בין השומע מפי הצדיק האמת בעצמו, ובין השומע מפי אחר האומר בשמו, מפל-שבן פשוט מפי ששמע מפי השומע - כי יורד בכל-פעם מדרגא לדרגא, רחוק מפי הצדיק. וכן בין השומע מפי הצדיק למעין בספר, הוא חלוק גדול ביותר וכו'.

וזהו החלוק בין השומע מפי הרב, או מפי התלמיד, או מפי הספר - כי הצדיקים הם 'גברי כח עשי דברו' (תהלים קג ט) - שהם עושים ובונין הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, הינו: הלשוון-הקדש "שבו נברא העולם" וכו' - הינו: על-ידי מעשיהם הטובים, זוכים לשמע דבורים מהקדוש-ברוך-הוא.

וזה בחינת (תהלים קג, כ - סיום הפסוק הנ"ל): **"עשי דברו לשמע בקול דברו"** - כשרוצים לשמע דבור מהקדוש-ברוך-הוא, הם עושים תחלה את הדבור בבחינת **"עשי דברו"** כנ"ל, ואחר-כך שומעים אותו הדבור מהקדוש-ברוך-הוא, בבחינת: **"לשמע בקול דברו"** - כי בזה הדבור, הקדוש-ברוך-הוא מדבר עמם.

ושלמות הדבור של לשון-הקדש' תליא ב'יראה', ו'יראה תליא באודנין' (תקוני-זהר סכב). נמצא: כשהצדיק שומע הדבור של תורה מפי הקדוש-ברוך-הוא, יש להדבור שלמות. נמצא: מי ששומע מפיו בעצמו, מקבל דבור לשון-הקדש' בשלמות, הינו ב'יראה' וכו', ו'היראה תליא באודנין' כנ"ל. אבל מי ששומע מפי אחר, הוא רחוק מזה השלמות, כי כבר ירד ממדרגתו.

ובין לומד בספר, לשומע מפי החכם - יש חלוק גדול ביותר, כי 'ספר' הוא רק ל'זכרון', כמו שכתוב (שמות יז, יד): "כתב זאת זכרון בספר", וה'זכרון' הוא ב'כח-המדמה', פי גם 'בהמה' יש לה ז'כרון', כמו שאנו רואים: שגם בהמה זוכרת שבמקום זה נשכה פלב, והיא בורחת משם.

יז. ח"א קב - הענין מה שאצריכין לנסע להצדיק, ולא די ב'ספרי-מוסר', מפרש בתורה (שמות יז, יד): **"ויאמר ה' אל משה: כתב זאת זכרון בספר, ושים באזני יהושע"**. כי אף שאמר לו לכתב בספר, אף-על-פי-כן לא הסתפק בזה, וצוה לו: **"ושים באזני יהושע"** - שידבר עמו פה אל פה - פי העקר: מה ששומעין מפה הצדיק.

וכמו שאמרו במדרש (דברים-דף ג י) על פסוק (דברים ט, א): **"שמע ישראל היום אתה עובר את הירדן וכו'"** - כמה ראה לומר להם פאן 'שמע ישראל'? - רבנין אמרי: למה הדבר דומה, למלך שקדש מטרונה בשני מרגליות, אבדה אחת מהן. אמר לה המלך: אבדת אחת, שמרי את השניה. כך קדש הקדוש-ברוך-הוא את ישראל ב'נעשה ונשמע' (שמות כד, ז). אבדו את 'נעשה', שעשו את העגל. אמר להן משה: 'אבדתן נעשה, שמרו נשמע' - הוי: 'שמע ישראל'.

ועל-כן כשלומד מתוך ה'ספר' שהוא בחינת 'עשיה', בחינת 'נעשה' - אין בזה פח בל-כך לעורר אותו, כי 'ישיראל אבדו את הנעשה'. אבל כששומע מפה הצדיק - הוא בחינת 'נשמע', שזה הפתר נשאר להם לישראל, כנ"ל.

יח. ח"ב עב - דע: שלראות את עצמו עם הצדיק-האמת, הוא גם-כן דבר גדול מאד. בודאי כשזוכין לשמע מפיו תורה, הוא מעלה יתרה.

"בעריכת שפתיים" (משנה ו)

יט. ח"א עד - יש דבור בלא דעה, ו'דבור בדעה', בחינת 'הושענא-רבא' ו'שמחת-תורה'. כי 'הושענא-רבא', הוא בחינת דבור בלא דעה, בחינת 'ערבה', כי 'ערבה דומה לשפתיים' (תנחומא אמור, זהר צו לב, פנחס רנו), כי איתא בזהר-הקדוש (קדשים פה:): **"אית מאן דלעי באורייתא ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע, כל מלה ומלה סלקא לעילא, וקדש-א-בריך-הוא חדי בהאי מלה, וקביל לה, ונטע לה סחרנין דהאי נחלא, ואתעבדו מאנון מליו, אילנין רברבין, ואקרוין ערבי נחל"** (ויקרא כג, ט). נמצא: ש'ערבי נחל', הם בחינת דבור בלא דעה.

אבל 'שמחת-תורה' - הוא בחינת דבור בדעה, והוא החיות של הנפש, כמו שכתוב בזהר (קדשים פה:): **"זכאין אנון דידעי אזרחוי דאורייתא, ומשתדלי בה בארח מישור, דאנון נטעין אילנא דחיין לעלא, דכלא אסותא" וכו'** - שהוא בחינת 'חקמה', בחינת 'מחיר-דגדלות', בחינת דבור בדעה, בחינת ה'תורה', בחינת 'שמחת-תורה', בחינת רפואת-הנפש', בחינת "אילנא דאסותא".

[בלקוטי-עצות' (תלמוד-תורה טו): 'עלידי שמתנגע בתורה עד שזכה לידע אותה ולהבינה, עלי-די-זה מרפא את נפשו, ומעלה אותה למקום שרשה, וממתיק כל הדינים, והוא נוטע "אילנא דחיי לעלא, דכלא אסותא" (זהר קדושים פה:). גם הוא מקים ומחדש כל העולמות, ומגלה כבודו יתברך בעולם, שזהו עקר התכלית של כל עבודת האדם, כפי שיתגלה כבודו יתברך שמו. ובלקוטי-עצות (תלמוד-תורה ט): 'מי שעוסק בתורה ואינו יכול להבין, גם זה טוב מאד. כי כל דבור עולה למעלה, והקדוש-ברוך-הוא שמח בהם, ונעשה מהם בחינת "ערבי נחל"']

כ. ח"א עה - כל הדבורים שמדברים בתורה ותפלה, הם בבחינת 'העלאת מיין-נוקבין', שהוא בחינת 'שלום', כמו שכתוב (ישעיה נז, יט): **"בורא ניב שפתיים שלום"**. וזה עקר 'תקון הבריאה' וכו' - פי בשעת בריאה, נפלו עולמות למטה, עלידי שבירת-פלים. וה'עולמות' הן בחינת 'אותיות', ונתפזרו לכמה ניצוצות. ועלידי 'העלאת מיין-נוקבין' של תורה ותפלה - נעשה צרוף מהניצוצות והאותיות, ונעשה 'עולם'.

ושפלות, על־ידי ששמע מפיו איזה דבר־תורה, פי על־ידי התורה שממשיך הצדיק־האמתי, על־ידי־יזה נמשך 'בושה', כמו שהיה בשעת 'מתן־תורה'.

כח. לקוטי־הלכות, חזקת־מטלטלין ד, ד - עקר 'קבלת־התורה' הוא: כדי להמשיך אלקותו יתברך למטה. ועל־כך נתנה התורה בהר סיני, "שהוא הר השפל והנמוך שבכל ההרים" (פסדברבא יג, א), כי התורה נמשכת אחר מי שהוא ענו ושפל. וכן נתנה על־ידי משה רבנו שהיה "ענו מאד מכל האדם" (פסדבר יב, א) - פי עקר התורה, הוא בחינת 'כח' המושך, להמשיך אלקותו יתברך למטה, שזה זוכין על־ידי ענוה ושפלות דיקא.

"בשמחה" (משנהו)

כט. ח"א נד, ב - על־ידי שמחת המצוה, נשלים הקדשה, ומעלה החיות והקדשה שבקליפות.

ל. ח"א לה, ה - עקר השמחה הוא מן המצוות, כמו שכתוב (תהלים יט, ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב". ועקר השמחה הוא בלב, כמו שכתוב (שם ד, ח): "נתת שמחה בלבי".

לא. ח"א סה - השמחה הוא 'כלי' אל 'חדושיך' דאורייתא.

לב. לקוטי־הלכות, פריה־ורביה ואישות ג, ח - נקדת כל המצוות ומעשים־טובים, הוא השמחה, כמו שכתוב (תהלים יט, ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב". וכמו שאנו מבקשים תמיד: "ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד" - פי עקר שלמות העבודה של תורה ומצוות, הוא דיקא כשזוכין לעשותם בשמחה, וכמו־בא בספרים, ובפרט ב'כתבי־האר"י' (שער רות־הקדש א): "מגדל האזהרה לעסק בתורה ובמצוות בשמחה, וכמו שכתוב (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" וכו'.

"בשמוש חכמים" (משנהו)

לג. ח"א סו, ו - וזה בחינת (שמות לד, ו): "ורב חסד" - פי הלומד את תלמידו הלכה אחת, הוא עושה עמו חסד, כמו שאמרו רז"ל (פסבות צו): "כל המונע תלמידו מלשמשו, כאלו מונע מפניו חסד". ו'שמוש־חכמים', זה בחינת הלכות שהתלמיד מקבל מהרב.

לד. ח"א נב - 'שמוש־חכמים' זה בחינת 'הלכות'.

"בישוב הדעת" (משנהו)

לה. ח"א נו, ז - 'שבועות' הוא בחינת שכל גדול וגבוה מאד, שהוא חסד עליון ורחמים גדולים. פי גדל הרחמים תלוי בגדל הדעת, פי "בשעת מתן־תורה נראה להם כזקן מלא רחמים" (מכילתא בשלח ויתרו), ו'זקן' הוא 'בישוב־הדעת', וזוה תלוי גדל הרחמים.

לו. ח"א י - מה שהעולם רחוקים מהשם־יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם 'ישוב'

וזהו בחינת 'שלום' - פי קדם שמכנים אלו הניצוצות והאותיות תוך דבורי תורה ותפלה, אין להם שום צרוף וחרבור, והם בבחינת שברים ומחלקת, פי כל ניצוץ מתגבר על חברו. וכשמכניסם אל הדבור דקדשה, הוא מצרפם ומחברם, שזהו בחינת 'שלום'. פי על־ידי ה'דבור־דקדשה' של תורה ותפלה נעשה 'העלאת מיינו־נוקביו', שעל־ידי־יזה נעשה 'שלום', שעל־ידי־יזה נתתקנין ונתחדשין כל העולמות הנפולין, ונחשב כאלו בראך מחדש.

"בחינת הלב" (משנהו)

כא. ח"א קא - "כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ" (אבות פ"ג מ"ה) - היינו: מי שלומד בעיון, שמעיין ומבין חכמות־התורה, שזהו בחינת 'אנפיו־נהירין' - על־ידי־יזה: "מעבירין ממנו על־מלכות ועל דרך־ארץ" - פי נתבטל ממנו השעבוד והתאוות והמדות־רעות שלהם, שהם בחינת 'אנפיו־חשוכין', על־ידי שקבל עליו על תורה, שהיא בחינת 'אנפיו־נהירין', כנ"ל.

"באימה, ביראה" (משנהו)

כב. ח"א עה - וצריך לדבר בתורה או בתפלה, עד שיהיה הגוף בטל ואפס. ובמה הוא בא לדבר זה, 'ביראה'.
כג. ספר־המדות, למוד יב - יראה מתלמיד־הכם, מסגל ללמד.

"בענוה" (משנהו)

כד. ח"א יד, ה - "אין אדם זוכה לתורה, אלא על־ידי שפלות", כמו שאמרו חז"ל (ערובין נד, על פסדבר כא, יח): "ומדובר מתנה". - שישבר גאותו מ'ארבע' בחינות 'שפלות'. פי צריך האדם להקטין עצמו: (א) לפני גדולים ממנו. (ב) ולפני בני־אדם כערפו. (ג) ולפני קטנים ממנו. (ד) ולפעמים שהוא בעצמו קטן שבקטנים, וצריך להקטין עצמו כנגד מדרגת עצמו, וידמה בעיניו שהוא למטה מדרגתו, בבחינת (שמות טז, כט): "שבו איש תחתיו".

כה. ח"א טו, ד - בחינת 'סיני' הוא בחינת 'שפלות', כמו שאמרו חז"ל (סוטה ה): "שהניח הקדוש־ברוך־הוא כל ההרים, ולא נתן התורה אלא על הר־סיני". וחז"ל אמרו (שם ה): "שתפלת השפל אין נמאסת, כמו שכתוב (תהלים נא, יט): 'לב נשבר' וכו'". ועל־ידי 'תפלה במסירת־נפש', שמבטל כל גשמיותו ואין גבול. וכש'אין גבול' - אזי יכול להשיג ה'תורה־שלעתידי', שהיא 'אינה גבול', ואין נתפסת בגבול.

כו. ח"א קסג - אם הוא בתכלית העניויות, שהוא 'אין ממש' - אפשר שיהיה 'תורה וגדלה במקום אחד' (גטין נט, סנהדרין לו).

כז. ח"א עב - וככל היוצא: שמי שבא אצל צדיק־אמתי ושומע מפיו תורה, ראוי שישמש עליו בוששה ושפלות גדול מאד. וזה סימן שהיה אצל צדיק־אמתי, כשנמשך עליו בוששה

הדעת, ואינם מושבין עצמן. והעקר: להשתדל לישב עצמו היטב, מה התכלית מפל התאוות ומפל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוץ לגוף, כגון כבוד, ואזי בודאי ישוב אל השם.

אך דע: שעל-ידי מרה-שחורה, אי-אפשר להנהיג את המח פרצונו, ועל-כן קשה לו לישב דעתו. רק על-ידי השמחה, יוכל להנהיג המח פרצונו, ויוכל לישב דעתו. פי שמחה הוא עולם-החרות, בבחינת (ישעיה נה, יב): "פי בשמחה תצאו", שעל-ידי שמחה, נעשין בן-חורין ויוצאין מן הגלות.

ועל-כן כשמקשר שמחה אל המח - אזי מחו ודעתו בן-חורין, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו פרצונו ולישב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות. פי על-ידי גלות, אין הדעת מושב, כמו שדרשו רז"ל (מגלה יב): "על בני עמון ומואב, דמיתבא דעתיה, מחמת שלא הלכו בגלות".

לז. שיחות-הר"ן מז - צריך לזה זכיה גדולה, שיזכה לישב עצמו שעה אחת ביום, ושיהיה לו חרטה על מה שצריכין להתחרט. פי לאו כל אחד זוכה לישב הדעת איזה שעה ביום, פי היום הולך וחולף ועובר אצל, ואין לו פנאי לישב עצמו אפלו פעם-אחת כל ימי חייו. על-כן צריכין להתגבר, לראות ליחד לו פנאי, לישב עצמו היטב על כל מעשיו אשר הוא עושה בעולם, אם כן הוא ראוי לו לבלות ימיו במעשים כאלו!

ומחמת שאין האדם מושב עצמו ואין לו דעת, ואפלו אם יש לו לפעמים איזה ישוב-הדעת, אין הדעת המושב מאריך זמן אצלו, ותכף ומיד חולף ועובר הדעת ממנו, וגם אותו המעט הדעת שיש לו, אינו חזק ותקיף אצלו - מחמת זה אין מבינים שטות העולם-הזה. אבל אם היה להאדם שכל מושב חזק ותקיף - היה מכין: "שהכל שטות והבל" וכו'.

לח. שיחות-הר"ן עו - תמיד היה [רבנו ז"ל] בשוב-הדעת. ובענין זה, היה חדוש נפלא, ואי-אפשר לספר מזה כלל. ומחמת זה היה לו פנאי על כל דבר.

לט. שיחות-הר"ן פג - בענין היראות והפקדים, שאדם מתירא ומתפחד על-פי הרב מפמה דברים, או מבני-אדם שאינם יכולים להזיק לו כלל. והדבר נראה: שרק בסוף פשהאדם נסתלק ושוב על הארץ ורגליו אל הדלת, אז יהיה לו ישוב-הדעת באמת, ויסתכל על-עצמו ויראה האמת: שכל היראות והפקדים שהיה מתירא מאיזה בני-אדם שעמדו כנגדו, היה הכל שטות והבל. ובחנם היה לו יראות ופקדים מהם, פי "מה יעשה לו אדם"? (על-פי תהלים קיח, ו).

וכן לענין התאוות - פי אז יראה היטב: אשר בחנם פלה בהבל ימיו ובשטותים ובבלבולים כאלו, ומי הכריח אותו לזה? וכו'. פי רק אז יראה האמת היטב היטב.

וכן בענין התאוות הוא גם-כן כן ממשי. שאף-על-פי שהאדם יודע שהתאוה הזאת הוא שטות והבל, אף-על-פי-כן יש דבר אצל האדם שהוא מתאוה התאוה. אף-על-פי שהאדם יודע שהוא הבל גמור וכו'.

ועל-כן בודאי אם האדם יישב עצמו היטב היטב - בקל יוכל לסלק ממנו כל היראות והפקדים, וכן כל התאוות - מאחר שידע: שבאמת אינם כלום וכו'.

מ. ספר-המדות, ממון עז - מי שעושה מעשיו במהירות, בלי ישוב-הדעת - נעשה בעל-חוב.

"במקרא" (משנה ו)

מא. שיחות-הר"ן נא - בימי אלול ועשרת-ימי-תשובה וימים-נוראים עד הושענא-רבא, צוה לכמה אנשים: לומר אז כל ספרי תנ"ך [תורה נביאים כתובים] מתחלתם ועד סופם. וגם הוא בעצמו נהג כך כמה פעמים.

מב. פונבי-אור, שיחות-וספורים ח"ב נא - רבנו ז"ל אמר: "מיין מוסר ספר איז תנ"ך" [הספר מוסר שלי הוא תנ"ך] [תורה נביאים וכתובים]. ומהרנ"ת ז"ל האריך בזה ואמר: "שצעקת ונבואת כל נביא סובבת לנפשות ישראל גם עתה".

מג. עלים-לתרופה, מנתב הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל - אחר-כך אמר לנחמן בן עוזר: "שיתן לו כ' טוב!" ולא ידע מה הוא רוצה. ופרש לו: "תן לי ה'תנ"ך, זהו כ' טוב!"

"במשנה" (משנה ו)

מד. שבחי-הר"ן ח - וספר: שקל למודו בא לו ביגיעה גדולה, פי בתחלה היה לומד משניות, ולא היה מבין למודו. והיה בוכה הרבה לפני השם-יתברך שיאיר עיניו, והיה בוכה ובוכה כל כך, עד שזכה שיוכל ללמוד משניות.

מה. שיחות-הר"ן נג - ענה ואמר: "אשרי מי שזוכה לאכל כמה פרקים משניות" וכו'!

מו. שיחות-הר"ן קפה - לכמה אנשים צוה: "לומר ח"י פרקים משניות בכל יום!"

מז. ח"א יא, ה - 'שמירת-הברית' יש בו שני בחינות. (א) יש מי שזווג בששת ימי החל, ואף-על-פי-כן הוא שומר את בריתו על-פי התורה, שאינו יוצא מדיני התורה. (ב) ויש מי שהוא שומר הברית, שזווג משבת לשבת. והוא בחינת: 'יחודא-עלאה, ויחודא-תתאה'.

וזה בחינת 'שידדי של שבת' - שאמר לעולמו די" (תגינה יב), שצמצם עצמו מפל המלאכות. וזה בחינת 'יחודא-עלאה'.

ויש בחינת 'שידדי של חל' - שגם בחל יש צמצומים ממלאכה לחברתה. וזה בחינת 'מט"ט, ששלטנותה ששת ימי החל' (תקוני-הזר ב: לד), בחינת "ששה סדרי משנה" (זהר משפטים קטו). וכו'. וזה בחינת 'יחודא-תתאה' - הינו: שהקדושי-ברוך-הוא מלביש את-עצמו במט"ט בששת ימי החל, ומנהיג העולם על-ידו.

מח. ח"א עט - בפעושה 'תשובה-שלמה', שידחה הרע לגמרי, ונעשה בלוי טוב - זהו בחינות 'משה משיח', דאמר בה: "ומטה האלקים בדי" - שהיה בידו להפך מרע לטוב.

"ומטה - דא 'מט'ט', מסטרה חיים ומסטרה מיתה" (זהר בראשית כז).

פי 'מט'ט' - הוא בחינות 'משנה', בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'ששה סדריי משנה', שבכולים מששה בחינות: פשר ופסול, טמא וטהור, אסור ומת, בנודע (תקוניי זהר - חדש).

ועלין אלו בני אדם שאינם קבועים עדין בעבודת הבורא יתברך, ואין תשובתם שלמה עדין, רק לפעמים נופל לו 'הרהור' תשובה ומתחיל קצת בעבודתו יתברך, ואחר כך נופל מזה וחוזר למקומו, ואחר כך חוזר ונתעורר, וחוזר ונופל, מטוב לרע ומרע לטוב - זאת ה'תשובה' היא בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'פשר ופסול' וכו' פנ"ל. פי הוא גם-כן פעם 'פשר' ופעם 'פסול', פעם 'טמא' ופעם 'טהור' וכו', פי אין לו ניהא.

אבל פשעושה 'תשובה שלמה' - זהו בחינות 'שבת', שיש לו 'ניהא' וכו' - שיש לו 'מנוחה' מכל וכל, ונדחה הרע לגמרי וכו'.

"במעוט סחורה" (משנה ו)

מט. אבני הברזל; שיח שרפי קדש ח"א תרלו; ח"ב תקמב - אחד שאל למהרנ"ת ז"ל: "שרופה לעזב עבודתו בחנות, ולכלי לעסק בשום עסק פרנסה, ולשבת רק על התורה ועל העבודה, ולעבד השם בדבעי - ולחיות על נדבות!"

אמר לו מזהרנ"ת ז"ל: שלא נכון הדבר: "עכשו לבך בוער לעבודת השם יתברך, האלסטו דערביי [אתה אויז בזה]! - אוכלם אחר כך בשתפל מזו ההתלהבות, וגם לא יהיה לך פרנסה, מה תעשה אז?"! ולא הסכים מזהרנ"ת למחשבתו - אלא אמר לו: "עשה לך שעורים קדם שתלך לחנות, וגם בחנות עצמה תכין לך ספרים, ובעת שלא יהיה לך קונים תלמד בהם! - ובכל רגע של פנאי שיודמן לך, תשב ותהנה בתורה! - ותשתוק ותכסוף שהשם יתברך יסבב סבות לטובה שתוכל להפטר מהעבודה לגמרי" וכו'!

ושמע לעצתו ועשה כן. ועזרו השם יתברך אחר כך ועשה לו פרצונו, ויכול היה לשבת רק על התורה והעבודה (כמדמה שהאיש הנ"ל היה רבי חיים לירסמן הזקן).

ג. לקוטי הלכות, תפלה ד, יא - באמת עקר הפרנסה הוא רק מהשם יתברך לבד, כמו שפיתוב (תהלים עה, זח): "פי לא ממוצא וממערב ולא ממזבז הרים, פי אלקים שפט" וכו'. וצריכין למעט בעסק ולעסק בתורה, ולבטח בהשם שיצליחו במעט העסק שעוסק, ויזמין לו פרנסתו בסבה קלה, ויהיה לו אמונה שלמה בהשם יתברך שהכל ממנו יתברך לבד.

נא. לקוטי הלכות, חל-המועד ד, א - עקר הרחמנות דסטרא אחרא, הוא: להמשיך על האדם טרחות וטרדות העולם הזה, להתיגע בעסקים ומלאכות בשביל פרנסה. והסטרא אחרא וכל האנשים הכרוכים אחריה, מסיתין את האדם ותולין הכל ברחמנות, באלו יש להם רחמנות גדול עליו, ואומרים לו: "מה אתה חושב? הלא אתה צריך לחיות,

לפרנס עצמך ואשתך ובניך, ואתה צריך לרחם עליהם ולבקש פרנסה!" - ועל ידי זה מביאין אותו שיפרק ממנו על תורה, וימשיך על עצמו על דרך ארץ, שהם כלל כל הל"ט מלאכות והוגיעות בשביל פרנסה, וימאומה לא ישא בעמלו" (קהלת ה, יד).

ועקר הרחמנות הוא הרחמנות האמתי - לרחם על האדם להביאו לתכלית הנצחי, פי בעולם הזה אין שום תכלית כלל וכו', פי עקר הרחמנות, לדבר על לב שיעסק רק בתורה, והשם יתברך בודאי יפרנסו בסבה קלה, כמו שפיתוב (אבות פ"א מט"ו): "עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי" וכו'. וכמו שאמרו רז"ל (ברכות מה): "דורות הראשונים שעשו תורתן קבע וכו' - זה וזה נתקיימה בידם" וכו', וכמו שפיתוב (ירמיה ב, לא): "הדור אתם ראו דבר ה'", ודרשו רז"ל (מכילתא בשלח ה): שאמר להם ירמיה, ראו כמה נתפרנסו אבותיכם" וכו'.

גב. לקוטי הלכות, רבית ג, א - אם היה להאדם בטחון חזק מאד, לא היה צריך לעשות שום סבה בשביל פרנסה, פי עקר מה שצריכין לעשות איזה סבה קלה על-פלפנים בשביל פרנסה - הוא כדי לעשות צנור וכלי לקבל השפע היורד מלמעלה. ואם היה לו בטחון חזק, היה עושה הפלי והצנור על-ידי הבטחון בעצמו, פי על ידי הבטחון עושה פלי לקבל השפע, כמו שאמר רבנו ז"ל במקום אחר (ח"א עו).

גג. לקוטי הלכות, אבדה ומציאה ג, ו - עקר שכחת התורה מרב בני ישראל, הוא על ידי 'תאות-ממון', באשר אנו רואין בחוש בהרבה בני אדם שבטלים מהתורה על-ידי טרדתם בממון, שרודפים אחר פרנסתם כל ימיהם, ואינם עוסקים בתורה, עד ששוכחים אותה לגמרי רחמנא ללצלן.

כמו שאנו רואין פמה אנשים: שבימי נעוריהם היו בני-תורה, והרבה שהיו מפלגים בלמוד בימי נעוריהם, ואחר כך על-ידי שיצאו לשוק, נפלו חסיון שלום לתאות-ממון, ונטרדו בפרנסתם, עד שבטלו את התורה, עד ששכחו אותה לגמרי, ולא האמינו בהשם שיוכל לפרנסם בסבה קלה, ולא קבעו עתים לתורה, פי נמשכו אחר 'תאות-ממון', עד שנדמה להם שצריכין להתיגע כל ימיהם על הפרנסה, וזה וזה לא עלתה בידם.

"במעוט שנה" (משנה ו)

נד. ח"א רנג - דע: ש'מעוט שנה' מעט 'תאות-נאות'. פי יש 'אש' באדם מתחלת התולדה, שפיה בוערין באדם כל התבערות של כל התאות וכו', ועל-ידי 'מעוט שנה' - האש הזה נחלש ואין לו כח לבער. אך שמזיק להמח 'מעוט שנה' - וכן 'רבוני שנה', בשעהאדם מכריח עצמו לישן הרבה - גם זה מחליש וממעט האש הנ"ל, וגם זה מזיק להמח. רק בשאדם ישן במדה כראוי, אזי 'תאות-המשגל בתקפה וכחה, פי לא נחלש האש הנ"ל.

(הערת מזהרנ"ת בתוך התורה: כפי שהבנתי משיחתו - הכונה: שאין מועיל שום עצה למעט 'תאות-נאות' על-ידי איזה תחבולה - פי מזיק להמח. פי היה אפשר להחליש התאוה על-ידי 'מעוט שנה' או 'רבוני שנה', אבל שניהם מזיקים להמח, על-כן אין חכמה ואין עצה כנגד זה - רק להתחזק להיות "גבור לכבש את יצרו" (אבות פ"ד מ"א) - והשם יעזר לו לסלק 'תאוה זאת' מאתו).

נה. לקוטי הלכות, השיטת הבקור ג, ד - העקר לקום בחצות, וגם מי שאינו יכול לעמוד בחצות, כשמתגבר על-כף פנים לעמוד קדם אור היום לעסק בתורה ועבודה - על-ידי זה פותח 'שבילי השכל' וכו', לפי בחינתו כפי עבודתו.

"במעוט שיחה" (משנה ג)

נו. ח"א ד, ח - זה ידוע (משנת-חסידים, עשיה-גופנית פ"א מ"א): "שכל המדות-רעות ותולדותיהן, נמשכין מארבעה יסודות, מארבע מרות וכו'. דברים-בטלים ותולדותיהן, נמשכין מ'חי', גאון ותולדותיהן נמשכין מ'מדבר'. ומי שרוצה לילך בדרך הקדש, צריך לשבר כל המדות-רעות, ויספר לפני התלמיד-חכם, הינו 'ודוי-דברים'. והתלמיד-חכם יפרש ויברר לו דרך לפי שרש נשמתו.

ועל-ידי ה'צדקה' שנותן לתלמיד-חכם - נצול ממדות-רעות של שני יסודות 'חי מדבר', שהן 'דברים-בטלים' ו'גאון', ותולדותיהן. פי על-ידי 'דברים-בטלים' ו'לשוני-הרע' בא עניות וכו', גם בגאון אמרו (קדושין מט:): "סימן לגסות-הרוח - עניות". ועל-ידי 'צדקה', נתעשר וכו' - נמצא: על-ידי 'צדקה', נצול ממדות-רעות של שני יסודות, 'חי מדבר' וכו'.

נז. ח"א עה - צריכין לדבר רק 'דבורים קדושים', בדברי תורה ותפלה, "ולא בדברים אחרים" (יומא יט: על: 'ודברת בס'. דברים ג, ז) - כדי להעלות הניצוצות, לתקן כל העולמות. פי עקר הבריאה היתה על-ידי ה'דבור', כמו שכתוב (תהלים לג, ו): "בדבר ה' שמים נעשו". ועל-ידי ה'שביחה' נפלו 'ניצוצות' בכל הדברים, במאכל ובמשתה ובמלבוש, ובכל התענוגים שבעולם.

וה'ניצוצות' הם 'אותיות'. וקדם שמוציא אל ה'דבור', הם בחינת 'דם', והוא בחינת 'נפש' וכו'. וכשיצאה ל'דבור', הוא בחינת (שירי-השירים ה, ו): "נפשי יצאה בדבור".

פי קדם שמכניס אלו ה'ניצוצות' וה'אותיות' תוך 'דבורי תורה ותפלה' - אין להם שום 'צרוף וחבור', והם בבחינת 'שברים ומחלקת' - פי כל ניצוץ מתגבר על חברו. וכשמכניסם אל ה'דבור דקדשה' - הוא מצרפם ומחברם, שזהו בחינת 'שלוש' וכו'. - נמצא: שצריך בה'ניצוצות' הנ"ל, לדבר ב'דברי תורה ותפלה', "ולא בדברים אחרים" (יומא יט: וכו').

וקדם התקון - דהינו: קדם שמוציא ה'ניצוצות' אל ה'דבור דקדשה' - אזי הם בבחינת (בראשית לב, לב): "צלע על ירכו". ובהוצאה אל ה'דבור' - הם בבחינת (שם ב, כב): "ויבן את הצלע".

וזוהו פרוש הגמרא (ספח נג, תענית כה, מגלה כב): "לוי הטיח דברים כלפי מעלה, ואטלע" - שהוא בחינת: "צולע על ירכו". פי מכח שהוציא ה'ניצוצות' ב'דברים אחרים', נשאר בבחינת: "צולע על ירכו". - וצריך לדבר בתורה או בתפלה, עד שיהיה הגוף בטל ואפס וכו'.

נח. ספר-המדות, עניני 'דברים-בטלים' - [א] על-ידי 'דברים-בטלים', באים 'גנבים' (גנבה-וגנולה ח"א יג). [ב] מי שאינו מדבר 'דברים-בטלים', מצליח בכל מעשיו (הצלחה יג). [ג] מי שפסק מדברי-תורה ל'דברים-בטלים', תקונוי שיקום חצות (למוד פ). [ד] קרי בא, על-ידי 'דברים-בטלים'

ובבלי-פה (קרי י). ה'צמאון', הוא תקון 'דברים-בטלים' (תשובה ח"א צב).

"גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעשיה בעולם-הזה ובעולם-הבא, שנאמר (משלי ד, כב): 'כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא', ואומר (שם ג, ח): 'רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך'" (משנה ז)

נט. פוכבי-אור, שיחות-וספורים יב - רבנו ז"ל עוזר איש אחד 'בר-אורן' על התמדת הלמוד, בזה-הלשון: "שפתיה לא תשבתנה! התורה תרוה אותך! התורה תחזק אותך! התורה מעשרת!" [די ליפן זאלן דיר נישט צו שטיין! די תורה וועט דיר קוויקן! די תורה וועט דיר שטארקן! די תורה מאכט רייך!].

"בשעת פטירתו של אדם, אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר (משלי ו, כב): 'בהתהלכך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחה'. 'בהתהלכך תנחה אתך', בעולם-הזה. 'בשכבך תשמור עליך', בקבר. 'והקיצות היא תשיחה, לעולם-הבא'" (משנה י)

ס. ח"ב יב - כשאדם הולך בדרך או בשולח בדרךים ברוחניות, אזי התורה הולכת לפניו, בבחינות (משלי ג, כב): "בהתהלכך תנחה אתך", פי יש בזה פמה בחינות, פי כל אחד לפי תורתו. ולפני כל תורה יש בחינות ספקות הנ"ל, כגון בחדושי-תורה, קדם שמחדשין יש פמה ספקות ובלבולים קדם שמברר ומלפן הדבר פראוי. בחינת (בראשית ב, ט): "עץ הדעת טוב ורע", בחינת 'גנה'. וכשמגיע אל התורה בעצמה, זה בחינת (שם): "עץ החיים" וכו'.

פא. שיחות-הר"ן נא - ענה ואמר: או שצריכין לזה רחמנות מהשם-יתברך, או גיעות ועבודות, או שניהם! קדם שזוכין שיעמדו וישקטו שמרי המוח למטה, עד שלא ירצה שום דבר בעולם ויהיה הכל שוה אצלו. "בהתהלכך תנחה אתך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחה" (משלי ג, כב), הינו: שהכל שוה ואין שום חלוק, בין העולם-הזה, ובין הקבר, ובין העולם-הבא. פי "בהתהלכך תנחה אותך", התורה. וכן "בשכבך תשמור עליך", ששם בקבר גם-כן השם-יתברך והתורה, וכן "והקיצות" לעולם-הבא וכו' (אבות פ"ו מ"י).

פי מאחר שאין לו שום תאוה ורצון בכל רק להשם-יתברך ולהתורה, נמצא: שהכל שוה אצלו, בין בעולם-הזה בין בקבר בין בעולם-הבא, בכלם הוא דבוק רק בהשם-יתברך ובהתורה. - פי מי שמקשר בעולם-הזה, יש חלוק בין העולם-הזה שהוא רחבת ידים, ובין הקבר שהוא מקום צר, וכיוצא בזה. אבל מי שנודבך מחו ואין לו שום שמרים במח, הכל שוה אצלו.

סב. עלים-לתרופה, ג תרומה תקצה - צריכין לקבע תורתו ושיחותיו הקדושים בלב כלי-כף, עד אשר אפלו

אחר מאה שנים פשיגי' העת לכנס בקבר ולשכב שם, גם שם יחיה את-עצמו בדבוריו הקדושים, וכן לעת התחיה ולנצח, ולקים (אבות פ"ו מ"י משלי ו, כב): "בהתהלכך בעולם" היה תנחה אותך, בשכבך בקבר תשמר עליה, והקיצות" וכו'.

"חמשה קנינים קנה לו הקדוש-ברוך-הוא בעולמו, ואלו הן: תורה קנין אחד, שמים וארץ קנין אחד, אברהם קנין אחד, ישראל קנין אחד, בית-המקדש קנין אחד" (משנה יא)

סג. ח"א טו, א"ב ג' ד'ו - לטעם טעם אור-הגנוז, סודות התורה שיתגלה לעתיד, צריך להעלות מדת היראה לשרשה. - ובמה מעלין את היראה? - בבחינת 'משפט', שישפט וידין בעצמו כל עסקיו! - ובזה יסיר מעליו כל הפחדים, ויעלה בחינת יראה ברה ונקיה.

ושרש ה'יראה' הוא 'דעת'. וכשמגיע לבחינת 'דעת', זוכה ל'השגת-התורה'. ויש שני בחינות תורה: 'נגלה' ו'נסתר'. ל'נסתר' אינו זוכה אלא לעתיד-לבוא, אבל בזה העולם זוכה ל'נסתר', על-ידי 'תפלה במסירת-נפש', ול'תפלה' זוכה על-ידי 'תורה שבנגלה'.

וזה בחינת (אבות פ"ו מ"א): **"חמשה קנינים שקנה בעולמו" - "תורה קנין אחד" -** זה בחינת 'תורה שבנגלה'.

"שמים וארץ קנין אחד" - זה בחינת 'העלאת היראה לדעת'. 'ארץ' זה בחינת יראה, ו'שמים' זה בחינת 'דעת', 'חבור', בחינת 'שמים, אש ומים מחברין יחד' (תגינה יב).

"אברהם קנין אחד" - זה בחינת 'תפלה', בחינת 'חסד', בחינת 'אברהם', כי כשאנו קוראין להקדוש-ברוך-הוא בתארים של בשר-ודם והוא נמצא לנו בכל קראנו אליו, זה חסד השם-יתברך.

"ישראל קנין אחד" - זה בחינת 'משפט' המעלה את היראה, כמו שפתוב (תהלים קמו, יט): "חקיו ומשפטיו לישראל".

"בית-המקדש קנין אחד" - זה בחינת 'סתרי אורייתא' שזוכין להם על-ידי התפלה שהיא בחינת אברהם. ובית-המקדש' הוא בחינת 'סתרי-אורייתא'.

"כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא בעולמו, לא ברא אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה, מג, יז): כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וכו'" (משנה יב)

סד. ח"א לז, א - עקר הבריאה היא - "בנין דישתמודעין לה" (זהר בא מ"ב), כמו שפתוב (ישעיה מג, יז): "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

סה. ח"א לז, ה'ז - "הזהרו בזמן ששכח תלמודו מחמת אנסו" (סנהדרין צ"ג), הזהרו לכבוד, שעל-ידי ה'כבוד', יתבטל ממנו ה'שכחה', ויתגלה ה'נפש' הינו 'זכרון-התורה', פי שרש התורה' היא 'כבוד השם-יתברך', כמו שפתוב (ישעיה מג, יז): "לכבודי בראתיו וכו', וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ג): "אין כבוד אלא תורה".

וזהו פרוש (סנהדרין שם): **"הזהרו בבני עם-הארץ שמהו תצא תורה" -** שבני עמי-הארץ הם נפשות יקרות מהנפשות הנכבדות הנעשקות בתוך הטקלא, אלא שהם "כצפרים האחזות בפח" (קהלת ט, יב), מאין אנו יודעים הדר תפארתם, אלא על-ידי תורתם, כשאנו רואים שהם תלמידי-חכמים, בידיע שיש להם נפש יקרה.

ובשביל זה צריך לכבדם - פי על-ידי ה'כבוד', יתגלה ביותר ה'תורה' מהתעלמותה, הינו ה'נפש', פי שרש הכל הוא ה'כבוד', כמו שפתוב (ישעיה מג, יז): **"לכבודי בראתיו וכו', והנפש משתוקקת להכלל בו בשרשו".**

וזה: **"הזהרו בבני עמי-הארץ לכבדם" -** כדי שישתוקק ה'תורה' שהיא ה'נפש', להכלל בשרשו שהוא ה'כבוד', ועל-ידי-זה "מהם תצא תורה".

סו. ח"א עד - תכלית כל העבודות שצריך האדם לעבד את הבורא-יתברך, הוא רק כדי שיתגלה כבודו, כמו שפתוב (ישעיה מג, יז): "לכבודי בראתיו וכו'.

סז. ח"א צד - כל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל, דכתיב (ישעיה מג, יז): **"לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו",** דהינו 'בריאה' 'יצירה' 'עשייה', לא נברא אלא לכבודי. ו'כבודי' הינו 'ישראל', דכתיב (שמות כה, ח): "ושכנתי בתוכם", ודרשו רז"ל (מונב בשל"ה מסכת תענית): "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם", מלמד שהקדוש-ברוך-הוא משרה שכניתו בתוך כל אחד מישראל, נמצא כל אחד מישראל נקרא 'לבוש', ו'לבוש' נקרא 'כבוד', פי 'רבי יוחנן קרי למאנה מכבודותא' (שבת קיג).

סח. ח"א קב - "כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא לא ברא אלא לכבודו (אבות פ"ו מ"ב), כדי לגלות מלכותו. ועל-ידי-זה נכפפין הקלפות תחת השכינה. ובאיזה ענין נתגלה מלכותו, כשמשיע רב טוב לישראל, אז מודים כל אחד ואחד כי "מלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט).

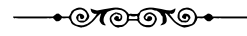
סט. ח"א קנב - עקר אור השם-יתברך הוא הכבוד, פי (אבות פ"ו מ"ב): "כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא לא ברא אלא לכבודו, כמו שפתוב (ישעיה מג, יז): לכבודי בראתיו וכו'.

ע. ח"ב יב - שרש כל הבריאה הוא הכבוד, פי (אבות פ"ו מ"ב): "כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא לא בראו אלא לכבודו, כמו שפתוב (ישעיה מג, יז): כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו'. ומאחר שהכל נברא בשביל כבודו יתברך, נמצא שכבודו יתברך הוא שרש כל הבריאה.

ואף-על-פי שכלו אחד, על-פלי-זה בהבריאה יש חלקים, ובכל חלק וחלק יש בו בחינת כבוד מיוחד, שהוא שרשו. וזה בחינת (אבות פ"ה מ"א): "בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', ובכל מאמר ומאמר יש בו בחינת כבוד מיוחד שהוא שרשו, פי הכבוד הוא שרש הכל.

עא. ח"ב עא - 'כבוד' הוא 'תקון-העולם', פי (אבות פ"ו מ"ב): "כל העולם נברא בשביל הכבוד, כמו שפתוב (ישעיה מ"ג, יז): לכבודי בראתיו וכו', הינו בשביל כבוד השם"

יתברך. פי יש כבוד פרטי לכל מאמר ומאמר של "העשרה מאמרות שבהם נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א), אשר בשביל אותו הכבוד היה זה המאמר, שעלידו נברא חלק פלוני מהבריאה. פי זה המאמר שבו נברא חלק פלוני מהבריאה, היה בשביל כבוד זה, כדי שיגיע כבוד זה להשם יתברך, וכן מאמר אחר, וכן כל המאמרות.

חג השבועות

אלו התורות הקדושות מספר הקדוש לקוטי מוהר"ן שנאמרו בחג השבועות

(ועוד כמה השייכים לחג השבועות)

א. ח"א ד - "אנני ה' אלקיך"

(שבועות תקס"א או תקס"ב, ב'צלאטיפאליע)

ב. ח"א יא - "אני ה' הוא שמי"

(שבועות תקס"ג - חל ביום ר'שבת)

ג. ח"א יט - "תפלה לחבוקוק"

(שבועות תקס"ד - חל ביום ד'ה)

ד. ח"א נט - "האי גברא דאזל"

(שבועות תקס"ו - חל ביום ר"ז)

ה. ח"א נא - "אמר רבי עקיבא"

(ליל א' דשבועות תקס"ג - וחזר ונשנה אחר שבועות למהר"ן ת"ז"ל)

ו. ח"א נו - "וביום הבפורים"

(שבועות תקס"ה - חל ביום ב'ג)

ז. ח"א סה - "ויאמר בעז אל רות"

(סיון תקס"ו - אחר פטירת בנו שלמה אפרים ז"ל)

ח. ח"א סז - "ויבן ה' אלקים את הצלע"

(שבועות תקס"ז, ב'צאסלאב' אחר פטירת זוגתו ז"ל - חל ביום ר'שבת)

ט. ח"א קצז - "לשון הרע של העולם"

(קמ"ם שבועות תקס"ה)

י. ח"ב ד - "ואת הערבים"

(שבועות תקס"ט - חל ביום א"ב)

יא. ח"ב עב - "חיים נצחיים"

(שבת יתרו תק"ע - אחר סעדת שחרית)

יב. שיחות הר"ן נא - "העולם הזה אינו פלוס"

(ליל א' דשבועות תקס"ט - מוצאי שבת)

יג. המעשה מ"הסוס עם הפלומפ" [בשיחות שאחרי ספורי מעשיות]

(שבועות תקס"ז, ב'צאסלאב' אחר פטירת זוגתו ז"ל - חל ביום ר'שבת)

יג. בתורה תקעו תוכחה' (לקוטי מוהר"ן ח"ב ח), שנאמר בראש השנה האחרון לחיי רבנו, מבאר שם גם מענין 'שבועות'. והסביר ר' אברהם בן ר' נחמן ז"ל: שהוא גם מפני שבשבועות האחרון לא אמר רבנו תורה (חיי מוהר"ן רב; ריט), ועל-כן כשאמר תורה בראש השנה, הזכיר את ענין שבועות, וכדי למלא את החסר (ועין גם בפרפראות לחקמה).

(שיח שרפיידקדש ח"ג תקד)

עניני חג השבועות, מעמד הר סיני ומתן תורה -

מסדרים לפי סדר התורות והשיחות

א. שיר-נעים של רבנו ז"ל (בתחלת הספר) - משה ענה

למרום וענן לבוש. נמצא המחיב דבר עמו בכל פעם, ופרש מן האשה.

ב. ח"א א - ה'תורה' היא בחינת 'וי', פי "הלוהות ארפן וי' ורהפן וי' (בבא-בבא יד.), זהו בחינת (שם עג.) "אלותא, דינו 'מקלות', דחקיק עלה א'הייה אשר א'הייה". הינו: שהתורה שעוסקין - הוא בחינת 'מקלות' ו'שמות', שבוז מכין ומכניעין ה'צד הרע, ומגרשין ה'שגוען' וה'רוח-שטות'.

ג. ח"א ג - התקון שיוכל לשמע 'נגינה' מפל אדם, הוא על-ידי שילמד לילכה, 'תורה שבעל-פה' - הינו: 'אמרא' שהיא בחינת 'לילה'. כדאיתא במדרש (מדרש תהלים ט): "כשהיה משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, כשהיה לומד תורה שבכתב היה יודע שהוא יום, וכשילמד תורה שבעל-פה היה יודע שהוא לילה".

ד. ח"א ד, ו (נאמר בחג השבועות שנת תקס"א או תקס"ב) - ה'תורה' נקראת 'אש', שמשם ה'מלכות', כמו שכתוב (ירמיה כג, כט): "הלוא כה דברי פאש", וכתוב (משלי ח, טו): "בי מלכים ימלכו".

ה. ח"א ד, ח (נאמר בחג השבועות שנת תקס"א או תקס"ב) - ה'תורה' נקראת 'חלב', כמו שכתוב (שיר-השירים ד, יא): "דבש וחלב תחת לשונך".

ו. ח"א ז, גה - ה'עצות' שמקבל מ'צדיקים', הוא בחינת 'נשואין וזווג'. וכשמקבלין 'עצות' מ'רשעים', הוא בחינת 'נשואין בקלפה', 'הנחש השיאני' (בראשית ג, יג), 'לשון נשואין'. 'עצות הנחש' שקבלה, הוא בחינת 'נשואין', ועל-ידי נשואין הטיל בה זקמא.

ז. במעמד הר סיני פסקה 'זהמתן' (שבת קמו.) - פי שם קבלו "תרי"ג עטין דקדשה" (זהר יתרו פב), והיתה להם נשואין בקדשה. ובשביל זה "התורה מתיש כח" (סנהדרין כו:), ונקראת 'תושייה', פי הם תרי"ג עטין, כמו שכתוב (משלי ח, יד): "כי עצה ותושייה". ו'עצות' הם במקום 'נשואין', בחינת 'זווג' המתיש כח.

זזה פרוש (בבא-בבא עד.): "תא אחוי לך טורא דסיני [סוחר ישמעאל אמר לרבה בר בר חנה: בא ואראך לך את הר סיני], אזלי וחזאי דהדרן לה עקרבי [הלכתי וראיתי שמסובבים אותו עקרבים] וכו'. - "תא ואחוי לך טורא דסיני" - שהוא בחינת 'עצות', פי שם קבלו 'תרי"ג עטין'. "חזאי דהדרן לה עקרבא" - הינו: שיש 'עצת נחש', 'עצת רשעים', שעל-ידיהם אין יכולים לקבל 'עצת צדיקים' 'זרע אמת' (ירמיה ב, כא) וכו'.

ז. ח"א ז, בסוף - "מ"ם וסמ"ך שבפלוהות בנס היו עומדין", פי 'מ"ם' הוא בחינת ה'שכחה', ועל זה אמרו רז"ל (תגינה ט:): "אין דומה השונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד" - פי 'מ"ם' בגימטריא 'מאה', ועד 'מאה' שולט ה'שר של שכחה'.

זזה שהמתיקו חז"ל: 'מ"ם וסמ"ך' - הינו: 'מ"ם' שהוא בחינת ה'שכחה', 'בנס היו עומדין' - פי 'נס' הוא הפך ה'שכחה', פי 'נסים' הם בחינת 'תפלה', בחינת 'אמונה', הפך ה'שכחה'.

ח. ח"א ח, ב'ח-ט-בסוף - עקר 'רוח-החיים' הוא בה'תורה', כמו שכתוב (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת

על פני המים", הוא ה'תורה'. והצדיקים דבקים בתורה, ועל-
כן עקר ה'רוח-חיים' הוא אצלם.

וזה בחינת (ברכות ג) "רוח צפונית המנשבת בכנור של דוד"
- כי "כנור של דוד היה של חמש נימין" (תקוני-זוהר כו. כח.
נא), "כנגד חמשה חמשי תורה", וכן (זהר צו לב. על ירמיה ב. ח):
"ותפשי התורה, אליו דתפשו בכנורא". "חמש אני אית
לראה" (חולין מז.).

כי 'רוח-חיים' הוא בה'ראה', ומשם המשכת הרוח של
האנחה. ועל-כן אית לה חמש אני לראה, כנגד חמשה-
חמשי-תורה, חמשה נימין דכנור דדוד, ששם הרוח-
חיים.

וזה בחינת "וזקוף רמחא" (בבא-בבא עד.) - 'רומח' הוא בחינת
רוח מ"ם, בחינת (בראשית א. ט): "ורוח אלקים מרחפת על פני
המים", הינו התורה שנתנה לארבעים יום, ששם הרוח
חיים, כלומר: שהצדיק היה לו בחינת הרוח שמקבל
מהתורה.

ועל-כן במצרים, שהיה קדם קבלת-התורה, ולא היה להם
מחיכו לקבל ה'רוח-חיים', נאמר בהם (שמות ו. ט): "מקצר
רוח", שהוא הפך ארד-אפים - כי לא היה להם מאין
לקבל ה'רוח-חיים', שהוא בחינת "ארד-אפים" (שמות לו. ו),
"מאריך רוחה" (תרגום שם), בחינת ה'רוח-חיים' שממשיכו על-
ידי אנחה, להשלים ה'חסרון'.

וזהו בחינת: "מלאפום, מלא פום" (ספר הנקוד לרבנו יוסף
גיקטליא, בעל 'שערי-אורה'). כי 'מלאפום' הוא יו"ד וא", בחינת
יו"ד מיני דפיקון, כנגד יו"ד הדברות, וה'דפק' הוא על-ידי
ה'רוח'.

ועל-כן הם עשרה מיני דפיקון, כנגד עשרת הדברות - כי
ה'רוח' שהוא ה'דפק', הוא בהתורה, והוא"ו הוא בחינת
המשכת הרוח, והינו "מלאפום, מלא פום", כי על-ידי
המשכת הרוח נשלם החסרון.

וזהו שדקדק (תהלים פא. יא): "אנכי ה' אלקיך המעלה מארץ
מצרים" - כי דיקא אחר יציאת-מצרים, שאז נתבטל בחינת
"מקצר רוח", וקבלו ה'תורה' אשר שם ה'רוח' - אזי דיקא:
"הרחב פיה ואמלאהו" - שנתמלא החסרון כנ"ל, שזהו
בחינת "מלאפום - מלא פום", בחינת שלמות החסרון.

וזה בחינת (תהלים סח. יח): "רכב אלקים רבתיים אלפי שנאן".
"אלפי" - בחינת (בראשית לו. ט): "אלופי עשו". ועל-ידי
"רכב אלקים רבתיים", בחינת 'קבלת-התורה', שמשם
מקבלין הרוח-חיים הרבנים-דקדשה - על-ידי-זה: "אלפי
שנאן" - כמו שדרשו חז"ל (עבודה-זרה ג): "אל תקרי שנאן,
אלא שאינו" - שעל-ידי 'קבלת-התורה' ששם הרוח דהרבי-
דקדשה - נתבטליו ונכנעין אלופי עשו, דברבי עשו, בחינת
'הרבי-דקלפה', בבחינת "אלפי שאינו" - ש'אלופי עשו'
נתבטליו ואינו.

ט. ח"א י, זח - ה'תורה' היא גם-כן בחינת 'ידיו'
ו'רגליו', כי יש בהתורה נגלה ונסתר. נגלה הוא בחינת

'ידים', כמו שפתוב (שיר-השירים ה. ד): "ידוי שלח ידו מן
החר".

"מן החור" - הינו (שמות לב. טז): "חרות על הלחות", שהוא
ב'נגלה'. ו'נסתר' הם בחינות 'רגליו', כמאמר חז"ל (ספ"ה מט: על
שיר-השירים ג. ב): "חמוקי ירכיב, מה ירף בפתר" וכו'. וכל-ליות
התורה נקראת 'לב', שמתחלת בב' ומסימת בל', ששם
'משכן הרוח', דנשיב בשית פרקין דדרועין ושית פרקין
דרגליו" (תקוני-זוהר נג.), הינו: בנגלה ובנסתר.

וזה בחינת 'מרדכי ואסתר', שהיה להם הפך לבטל העבודת-
אלילים של המן, ובשביל זה בימיהם קבלו ישראל התורה
מחדש, כמאמר חז"ל (שבת פח. על אסתר ט. כז): "קימו וקבלו,
קימו מה שקבלו כבר".

"קימו" - בחינת 'רגליו'. "וקבלו" - בחינת 'ידיו'. והוא
בחינת התורה בעצמה. וזה בחינת 'מרדכי ואסתר',
"מרדכי, מר דרור" (חולין קלט: על שמות ל. כג), 'דרור' לשון
'חרות', בחינת 'ידים', בחינת "ידוי שלח ידו מן החור",
ואסתר בחינת 'שוקיו', "מה ירף בפתר".

וזה בחינות 'עמר שעורים'. 'עמר' זה בחינת 'מרדכי', עין
מר, "מר דרור", "לשון חרות" (ראש-השנה ט:), בחינת
"חרות על הלחות", כמו שאמרו (ערובין נד.): "אל תקרי חרות
אלא חרות", בחינת התורה בנגלה וכו'.

י. ח"א יג, ב - זה בחינות התגלות אורייתא דעתיקא
סתימאה לעתידי-לבוא: כי עקר קבלת-התורה, על-ידי
ה'שכל', שהוא 'משה-משיח'. ומי שיש לו בחינת 'משה-
משיח', יוכל לקבל תורה, ויכול להמשיך ה'ארת-התורה'
ללמד שאר בני-אדם.

כי ה'תגלות-התורה' - בא מ'יחודא דקדש-א-בריך-הוא
ושכינתה', כמו שפתוב (משלי א. ח): "שמע בני מוסר אביך"
וכו', "אביך דא קדש-א-בריך-הוא, ואמך דא בנסת-ישראל"
(זהר יתרו פח. פנחס ריג.), ויחודם: על-ידי העלאת נפשות ישראל
בבחינת 'מיו-נוקבין', והחכם יכול לקח הנפשות ולהעלותם
בבחינת 'מיו-נוקבין'. ועל-ידי ה'יחוד' הזה נולד ה'תורה'.

יא. ח"א יג, ד - על-ידי 'המשכת-התורה' נמשך
'השגחה', כי התורה היא טנת"א [טעמים, נקודות, תגין, אותיות],
שהם: "תלת גונין דעינא ובת-עין" (תקוני-זוהר ככו.). נמצא:
בשחכם מביא תורה, מביא פח הראות של השגחת השם-
יתברך עלינו, וכל-אחד פפי קרובו אל התורה, פן השגחת
השם-יתברך עליו.

יב. ח"א יג, ה (ובהוספות מכתב-יד רבנו ז"ל בסוף הספר, השיך לתורה
ז) - יש ארבע חיות בבחינת נפש, וארבע חיות בתורה,
נושאים הפסא אריה שור נשר אדם - בחינת תקוונא דמרכבתא-
עלאה ומרכבתא-תתאה (עין בפנים).

יג. ח"א יד, ג-ד - אי-אפשר לקרב את הגרים עם בעלי-
התשובה, ואי-אפשר לבוא להתעוררות-התשובה, הן
לרשעי-ישראל הן לגרים - אלא על-ידי התורה שמאירין להם
אל מקום שהם שם. כמו שפתוב (משלי ה. טז): "יפוצו

מעִינְתֵיךָ הוֹצֵהָ - שְׁצִרְיֶךָ לְהִשְׁקוּת אוֹתָם שֶׁהֵם מִבְּחוּץ, לְהוֹדִיעַ לָהֶם "הֲרִיךְ יִלְכוּ בָּהּ" (שְׁמוֹת יח, טו).

כִּי "הַתּוֹרָה הִם שְׂשִׁימַם רְבוּא אוֹתִיוֹת, כְּנֶגֶד שְׂשִׁימַם רְבוּא נִשְׁמוֹת" (זֶה־הַרְחֵדְשׁ שִׁיר־הַשִּׁירִים; זֶה־הַרְחֵדְשׁ רוֹת; מִגְלֵה־עֲמֻקּוֹת וְאֶתְחַנֵּן אוּפִן קִפּוֹ; שֶׁל־הַהִקְדוּשׁ בְּרֵאשִׁית ב' בְּשֵׁם הָאֱרִיזָל; וְעוֹד), וַיֵּשׁ לְכֹל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁרַשׁ לַמַּעֲלָה בַּמַּחְשָׁבָה דַּקְדָּקֵשׁ אֲבִירֵי־הוּא, כִּי "יִשְׂרָאֵל עָלוּ בַּמַּחְשָׁבָה תַּחֲלָה" (בְּרֵאשִׁית־דְּבָרָה א, ד).

וְכִשְׁנַתְעוֹרְרִים הַנִּשְׁמוֹת עֲלֵי־יְדֵי אוֹתֵיוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהוֹצִיא מִפְּנֵי וּמִתְנוּצְצִים זֶה לְזֶה - זֶה בַּחֲנִינֵת 'זוּגוּג' שֶׁזֶה מַקְבֵּל הָאֶרֶה מִזֶּה. וְעֲלֵי־יְדֵי הַזּוּגוּג שֶׁל 'הַתְּנוּצְצוֹת הַנִּשְׁמוֹת שַׁבְּמַחְשָׁבָה, נִבְרָאִים נִשְׁמוֹת גָּרִים. גַּם הַפּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אֲחִיזָה וְשֶׁרַשׁ בַּמַּחְשָׁבָה־עֲלִיוֹנָה, וְעֲלֵי־יְדֵי הַתְּנוּצְצוֹת, הַתְּנוּצְצֵץ גַּם שֶׁרַשׁ נִשְׁמָתוֹ בֵּין שְׂאֵר הַשְּׂרֻשִׁים, וּמַגִּיעַ הָאֶרֶה לְזֶה הַפּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל מִשְׂרַשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְעֲלֵי־יְדֵי הָאֶרֶה הַזֹּאת חוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה.

וְזֶה שְׁאֵמְרוּ חַז"ל (נֶדְרִים פא,): **"מִפְּנֵי מָה תִּלְמִידֵי־חֻכְמִים אֵין בְּנִיהֵם תִּלְמִידֵי־חֻכְמִים, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא בְּרֻבּוֹ בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה"** - שְׁצִרְיֶךָ כָּל אִדָּם, וּבִפְרָט תִּלְמִיד־חֻכְמִים, לְבָרֶךְ וּלְהֵאִיר בְּלִמּוֹד הַתּוֹרָתוֹ בְּשֶׁרַשׁ הַנִּשְׁמוֹת, הַיֵּנוּ בַּמַּחְשָׁבָה תַּחֲלָה, כִּי שֵׁם שְׂרַשְׁנוּ.

נִמְצָא: כְּשֶׁמְבִיא הָאֶרֶה וּבִרְכָה לְתוֹדַת תַּחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה, וְעֲלֵי־יְדוֹ מִתְנוּצְצִין וּמִתְבָּרְכִין הַנִּשְׁמוֹת, נִמְצָא: כְּשֶׁמְשִׁיד נִשְׁמָה לְבָנוּ - בּוֹדָאי הוּא מְמַשִּׂיד נִשְׁמָה בְּהִירָה וְזִכָּה, וְעֲלֵי־יְדֵי־זֶה גַּם בְּנוֹ יִהְיֶה תִּלְמִיד־חֻכְמִים.

אַבָּל כְּשֶׁאֵין מֵאִיר וּמִבְּרַךְ אֵת הַתַּחֲלָה עֲלֵי־יְדֵי לַמוֹדוֹ - אִזְ כְּשֶׁמְשִׁיד נִשְׁמָה לְבָנוּ, הַנִּשְׁמָה הִיא בִּבְחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ה, טו): **"אָנִי יִשְׁנֵנָה, וְאֵינָה מֵאִירָה - מִפְּנֵי זֶה לֹא יִהְיֶה בְּנוֹ תִּלְמִיד־חֻכְמִים. וְזֶה: "שֶׁלֹּא בְּרֻבּוֹ בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה"** - הַיֵּנוּ 'שֶׁרַשׁ הַנִּשְׁמוֹת, בִּבְחִינַת: **"יִשְׂרָאֵל עָלָה בַּמַּחְשָׁבָה תַּחֲלָה"**.

יד. ח"א טו, ד"ז - עֲלֵי־יְדֵי 'תּוֹרַת־שִׁבְנָגְלָה' זוּכָה לְתַפְלָה; וְעֲלֵי־יְדֵי תַּפְלָה בְּמִסְרֵת־נֶפֶשׁ שֶׁמְבַטָּל כָּל גִּשְׁמִיּוֹתוֹ וְאֵין גְּבוּל, זוּכָה לְתּוֹרַת־שִׁבְנָסְתַר, וְיִכּוּל לְהַשִּׁיג הַתּוֹרָה שֶׁלְעֵתִידׁ שֶׁהִיא אֵינָה גְּבוּל וְאֵין נִתְפַסֵּת בְּגְבוּל.

כִּי 'תּוֹרָה שִׁבְנָגְלָה' הִיא בַּחֲנִינֵת 'סִינִי', כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חַז"ל (בְּרָכוֹת טו,): **"סִינִי וְעוֹקֵר הָרִים, סִינִי עֲדִידָה, כִּי הִפֵּל צְרִיכִין לְמָרִי חֲטִיא"**. וְהַתּוֹרָה־שִׁבְנָגְלָה הִפֵּל צְרִיכִין לָהּ. אֲבָל הַתּוֹרָה־שִׁבְנָסְתַר זְעִירִין אֲנוּן דְּצְרִיכִין לָהּ.

וּבַחֲנִינֵת 'סִינִי' הוּא בַּחֲנִינֵת 'שִׁפְלוּת', כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ (סוּטָה ה,): **"שֶׁהִנִּיחַ הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא כָּל הָהָרִים, וְלֹא נָתַן הַתּוֹרָה אֶלָּא עַל הַר־סִינִי"**. וְאֵמְרוּ (שֵׁם ה,): **"שֶׁתַּפְּלַת הַשָּׂפָל אֵין נִמְאָסַת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תַּחֲלִים נא, יט): לֵב נִשְׁבָּר" וכו'.**

וְזֶהוּ פָּרוּשׁ: **"וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכַת כַּהֲנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ"** (שְׁמוֹת יט, ו).

"מִמְלַכַת" - זֶה בַּחֲנִינֵת 'תּוֹרָה שִׁבְנָגְלָה', כִּי "בָּהּ מְלָכִים יִמְלִכוּ" (מִשְׁלֵי ח, טו), וּמְלֻכוֹת הִיא בַּחֲנִינֵת נִגְלָה; כִּי "אֵין מְלֶכֶד בְּלֹא עֵם", וְהַכֹּל צְרִיכִין לְמֶלֶךְ, כִּי "הַכֹּל צְרִיכִין לְמָרִי חֲטִיא".

וְ"כַהֲנִים" - זֶה בַּחֲנִינֵת 'תַּפְּלָה', בַּחֲנִינֵת 'אֲבָרָהם, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ (נֶדְרִים לב,): **"שְׁאֵמֵר הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא לְאֲבָרָהם (תַּחֲלִים קי, ד): אֶתָּה כְּהֵן לְעוֹלָם" וכו'.**

"וְגוֹי קְדוֹשׁ" - זֶה בַּחֲנִינֵת 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, בַּחֲנִינֵת 'תּוֹרָה שִׁבְנָסְתַר' הַנִּקְרָא 'קָדֶשׁ'.

טו. ח"א יט, א-ב-ג-ד-ה-ט-כסוף (נֶאמְרָה בַּחַג הַשְּׁבוּעוֹת שְׁנַת תַּקס"ד) - קָשָׁה לְהַעוֹלָם: עַל מָה צְרִיךְ לְנָסֵעַ לְהַצְדִּיק לְשִׁמְעַת מַפְיּוֹ, הֲלֹא אֲפַשֵׁר לְעֵין בְּסִפְרִים דְּבִרֵי־מוֹסֵר? - אִךְ בְּאִמַת הוּא תוֹעֵלֶת גְּדוּל - כִּי יֵשׁ חֲלוּק גְּדוּל בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַצְדִּיק־הַאִמַת בְּעַצְמוֹ, וּבֵין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי אַחַר הַאִמַר בְּשִׁמּוֹ, מִכָּל־שַׁבֵּן כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ מִפִּי שְׁשִׁמְעַת מִפִּי הַשּׁוֹמֵעַ - כִּי יוֹרֵד בְּכֹל־פַּעַם מִדֶּרְגָא לְדֶרְגָא, רְחוּק מִפִּי הַצְדִּיק. וְכֵן בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַצְדִּיק לְמַעַן בְּסִפְרָה, הוּא חֲלוּק גְּדוּל בְּיוֹתֵר.

כִּי צְרִיךְ לְזַבֵּךְ אֶת הַפְּנִים - שְׂיִיכַל כָּל אֶחָד לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵיו, בְּפָנִים שְׂלוֹ, כְּמוֹ בְּמִרְאָה - עַד אֲשֶׁר בִּלְא תִזְכָּחָה וּבִלְא מוֹסֵר, יִתְחַרַט חִבְרוֹ תַכַּף עַל מַעֲשָׂיו, רַק מַמָּה שְׂיִבִיט בְּפָנִים שְׂלוֹ, כִּי עֲלֵי־יְדֵי שְׂיִבִיט בְּפָנִים שְׂלוֹ יִרְאֶה אֶת־עַצְמוֹ כְּמוֹ בְּמִרְאָה, אִיךְ פְּנָיו מְשַׁקֵּעַ בַּחֲשָׁד.

כִּי גְדֹל יִקָּר הָעָרָךְ שֶׁל לְשׁוֹן הַקָּדֶשׁ, "שְׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית־דְּבָרָה יח, ד) וְכו'. וְכַשְׁמַעְלָה הַטּוֹב שַׁבְּתַרְגוּם, וּמִשְׁלִים אֵת הַלְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, "שְׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם" - עֲלֵי־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרְרִין וְנִתְגַּדְּלוּן הַכַּח שֶׁל הָאוֹתֵיוֹת שֶׁל לְשׁוֹן הַקָּדֶשׁ שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר שַׁבְּעוֹלָם. כִּי כָּל דְּבָר יֵשׁ בוֹ כְּמוֹ 'צְרוּפִי־אוֹתֵיוֹת' שְׁבוּ נִבְרָא זֶה הַדְּבָר וְכו'. וְתֵאוֹת־נֵאוֹף נִתְבַטָּל עֲלֵי־יְדֵי הַדְּבָר שֶׁל לְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, וְכַפִּי הַשְּׁלָמוֹת שַׁמְשִׁלִים הַדְּבָר שֶׁל לְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת 'שִׁבִירַת וּבְטוּל תֵּאוֹת־נֵאוֹף', כֵּן נִתְגַּדֵּל וְנִתְעוֹרְרַ כַּח ה' שֶׁמַּעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁהֵם הָאוֹתֵיוֹת שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר וְדְבָר שַׁבְּעוֹלָם.

וּמִי שְׂיִכּוּל לְהַתְעוֹרֵר הַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹתֵיוֹת שְׁבַכֵּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר - אִזְי אַכִּילְתוֹ וְשִׁתָּתוֹ וְכָל תַּעֲנוּגָיו אֵינּוּ אֶלָּא מֵהַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹתֵיוֹת שַׁבְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה וכו'. הַיֵּנוּ בַּחֲנִינֵת הַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹתֵיוֹת שֶׁל "ל"ב אֲלָקִים שַׁבְּמַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר" (זֶהוּ).

וּמִי שֶׁהוּא חָכֵם לְבָד, יְכוּל לְהִבִּין כָּל זֹאת בַּחֻכְמָתוֹ, שְׂיַדַּע הָאוֹתֵיוֹת שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר, כְּנ"ל. אֲבָל שְׂיָרְגִישׁ וְיִתְעַנֵּג רַק מִהַצְרוּפִי־אוֹתֵיוֹת, זֶה אֵי־אֲפַשֵׁר כִּי אִם לְמִי שֶׁהִבִּיא שְׁלָמוֹת בְּלְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, וְהִבִּיא הַתְּנוּצְצוֹת חֲדָשׁ בְּלְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ שֶׁל כָּל דְּבָר, הַיֵּנוּ: בְּהָאוֹתֵיוֹת שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר וכו'.

כִּי לְזַבּוֹת שְׂיִהְיוּ כָּל תַּעֲנוּגָיו רַק מֵהָאוֹתֵיוֹת שַׁבְּכֹל־דְּבָר - זֶה אֵי־אֲפַשֵׁר, כִּי־אִם כְּשֹׁזֹכָה לְשְׁלָמוֹת לְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, דְּהַיֵּנוּ: כְּשֹׁזֹכָה לְשֵׁבֵר תֵּאוֹת־הַמְשַׁגַּל לְגְמִרִי, וְלָהֲשִׁלִים אֵת הַלְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, עַד שֶׁהִבִּיא הַתְּנוּצְצוֹת חֲדָשׁ בְּלְשׁוֹן־הַקָּדֶשׁ, דְּהַיֵּנוּ בְּהָאוֹתֵיוֹת שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר. זֶה הַצְדִּיק שְׂאוֹחֵז בָּזָה, הוּא דִּיקָא זוּכָה לְזֶה, שְׂאֵינוּ מְרַגִּישׁ שׁוֹם תַּעֲנוּג מִשׁוּם דְּבָר אַכִּילָה וְשִׁתְיָה וְשָׂאָר הַתַּעֲנוּגִים שַׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם מֵהַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹתֵיוֹת שֵׁשׁ בְּכֹל דְּבָר, אֲשֶׁרֵי לוֹ.

וּמִי שְׂאוֹחֵז בְּמִדְרָגָה זוֹ: מְזַה מֵאִיר 'לְבוֹ' וכו', וְעֲלֵי־יְדֵי־זֶה מִתְנוּצְצֵץ 'פְּנָיו' בְּאוֹר הַזֶּה, בַּבְּחִינַת (מִשְׁלֵי טו, יא): **"לֵב שְׂמַח יֵיטֵב פָּנִים"**. וְכַשְׁפְּנָיו מֵאִירוֹת בְּהַזְדַּכְכוֹת הַזֶּה, אִזְי יִכְלַל הָאֶחֶר לְרֹאוֹת פְּנָיו בְּפָנִים הַזֶּה כְּמוֹ בְּמִרְאָה, וְלָהֲתַחַרַט וּלְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה, כְּנ"ל.

זוה בחינת (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם" - הינו: על-ידי שיש עמכם "דבור ה'", הינו 'שלמות לשון-הקדש', על-ידי-זה מתנוצץ הפנים ומאירות כל-כף, עד שיוכל להראות "פנים בפנים".

זוה (זהר תרומה קעו: ספרא-דצניעותא, פרקא-קדמא): "עד לא הוי מתקלא, לא הוי משגיחין אפין באפין" - כי קדם שהיה הלשון-הקדש בשלמות, "לא הוי משגיחין אפין באפין" - עדן לא היה בחינת "פנים בפנים" - כי אי-אפשר לזכות לבחינת 'פנים מאירות' הנ"ל, שהם בחינת "פנים בפנים", כ"אם על-ידי בחינת "מתקלא", שהוא בחינת 'שלמות לשון-הקדש' כנ"ל. כי עקר בחינת "פנים בפנים", הוא על-ידי: "דבר ה' עמכם", כנ"ל.

וזוה החלוק בין השומע מפי הרב, או מפי התלמיד, או מפי הספר - כי הצדיקים הם "גברי כח עשי דברו" (תהלים קג, ט) - שהם עושים ובונים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, הינו: הלשון-הקדש "שבו נברא העולם" וכו', בבחינת (בראשית-דב' ה, ז; וות-דב' ב, ג): "נמלך בנשמותיהם של צדיקים וברא את העולם", כי על-ידי השעשועים שראה הקדוש-ברוך-הוא שיקבל מנשמותיהם של צדיקים, על-ידי-זה: "בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם" (תהלים לג, ו) - הינו: שנעשה הדבור של לשון-הקדש "שבו נברא העולם", כי הצדיקים הם בבחינת "עשי דברו" - שהם עושים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, שידבר ויברא את העולם. וכל-זה הינה 'קדם הבריאה'.

גם עכשו: כשרוצים הצדיקים לשמע איזה דבור מהקדוש-ברוך-הוא, הם עושים תחלה את הדבור ובונים אותו - הינו: על-ידי 'מעשיהם הטובים', זוכים לשמע דבורים מהקדוש-ברוך-הוא. נמצא: שאלו הדבורים נתהוו ונבנו על-ידם.

זוה בחינת (תהלים קג, כ - סיום הפסוק הנ"ל): "עשי דברו לשמע בקול דברו" - כשרוצים לשמע דבור מהקדוש-ברוך-הוא, הם עושים תחלה את הדבור בבחינת "עשי דברו" כנ"ל, ואחר-כך שומעים אותו הדבור מהקדוש-ברוך-הוא, בבחינת: "לשמע בקול דברו" - כי בזה הדבור, הקדוש-ברוך-הוא מדבר עמם.

ושלמות הדבור של לשון-הקדש' תליא ב'ראה', ו'יראה תליא באודניו" (תקוני-זהר סכב). נמצא: כשהצדיק שומע הדבור של תורה מפי הקדוש-ברוך-הוא, יש להדבור שלמות. נמצא: מי ששומע מפיו בעצמו, מקבל 'דבור לשון-הקדש' בשלמות, הינו ב'ראה' וכו', ו'היראה תליא באודניו', כנ"ל. אבל מי ששומע מפי אחר, הוא רחוק מזה השלמות, כי כבר ירד ממדרגתו.

טז. ח"א נא, ט - אנוחנו נקראים "עם סגלה" (שמות יט, ה; דברים ז, ה; ועוד) - כמו 'סגלה' שעושין לרפואה, אף-על-פי שאין הטבע מחייב שיהיה זה לרפואה, אף-על-פי-כן מסגל לרפואה, וזה למעלה מהטבע שאין השכל-האנושי מבין.

כמו-כן לקח אותנו השם-יתברך לעם סגלותו, אף-על-פי שאין השכל האנושי מבין, איך לקח עם מתוך עמים, כמו בשעת 'קריעת ים-סוף' שקטרג מדת-הדין: "הלכו עובדי

עבו"ם" וכו' (זהר תרומה קעו:), אף-על-פי-כן לקח אותנו לעם קדוש'. נמצא, שזה כמו 'סגלה', למעלה-מהטבע, למעלה משכל-אנושי, וזה בחינת 'מקיפין'.

ומי שזכה לאלו ה'מקיפין', להוליד אותם ולהכניס אותם בפנים, נמצא שזכה להבין את ה'סגלה'. - בכך כל אחד ואחד לפי בחינתו יש לו פנימי ומקיף, וכל מה שחננו השם להבין ולהחדש איזה דבר ולהכניס המקיף לפנים, בודאי הישר מחייב לגלות הסגלה לעם סגלה, ולהיטיב מטובו לאחרים.

יז. ח"א נא, ט-בסוף - [על הפיוט באקדמות: "לפומיה דעבידתא עבידן מטלתא"] - "כל צדיק וצדיק נכוה מחפתו של חברו" (בבא-בתרא עה), כי מקיף של זה גדול ממקיף של זה, והשכל שהוא מקיף לזה הוא פנימי לזה.

וגם לעתיד שתמלא הארץ דעה, ויהיה נעשה מהשכל המקיף שכל פנימי - גם אז יהיו מקיפים אחרים, שכל אחד ישיג לפי מדרגתו ועבודתו ויגיעתו אשר יגע בזה העולם וכו'. וגם בין ישראל בעצמו, בודאי יהיה הפרש גדול בין כל צדיק וצדיק, מכל שכן בין צדיק לרשע, כי מה שיהיה מקיף לזה יהיה פנימי לזה.

וזוה: "כל צדיק נכוה מחפתו" - כי כשמגיע להשגה שלא ידע מזה מקדם, והוא אצלו דבר חדש, אזי נתלהב ונבער מאור ההשגה הזאת שהיא נפלאה אצלו, אבל מי שפבר עבר בזאת ההשגה, והוא משיג עתה דברים נוראים וגדולים מזו ההשגה, אין לו שום התלהבות מזאת ההשגה.

וזוה: "כל צדיק נכוה ו'נבער' ו'נתלהב' - מ'חפתו' של חברו" - מהשגה שאצל חברו היא דבר פשוט, שאינה מבקרת ומחממת אותו כלל, עד שצריך להתפסות ולחפזות עצמו, והצדיק השני שלמטה ממנו נכוה ונבער ממנה. (עין בפנים נפלאות הדבר הזה).

יח. ח"א נב, ט-יא - לבוא לעזות דקדשה, הוא על-ידי 'שמחה', בבחינת (תקניה ה, ט): "כי חדות ה' היא מעוזכם", הינו: על-ידי בחינת "נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), שהוא בחינת השמחה, כמו שאמרנו ר"ל (שבת פח,): "בשעה שאמר ישראל נעשה ונשמע, ירדו ששים רבוא מלאכים, ונתנו שני עטרות בראש כל אחד וכו', וכשחטאו נלקחו וכו', ועתיד הקדוש-ברוך-הוא להחזירם להם, שנאמר (ישעיה לז, ט): ושמחת עולם על ראשם". נמצא: ש"נעשה ונשמע" הם בחינת 'שמחה'. ועקר שלמות השמחה הוא על-ידי 'יראה', שהיא בחינת 'נשמע'.

יט. ח"א נב, ט-יא - "נעשה ונשמע" (שמות כד, ז) הוא בחינת 'נסתרות ונגלות'. "נעשה" - הוא בחינת 'נגלות', המצוות שאפשר לכל-אחד לקיים לפי מדרגתו. ו'נשמע' - היא בחינת 'נסתרות', מה שגבוה ונסתר ממנו, בחינת דבורי-התורה שסביבות המצוה. שאין אנו יודעים העבודה שיש באלו הדבורים.

וזוה בחינת 'תורה ותפלה'. "נעשה" - הוא בחינת 'תורה', ה'נגלות' שיועד לקיים. ו'נשמע' - הוא בחינת 'תפלה', בחינת 'דבקות', בחינת 'נסתרות' וכו'.

וכן כל אדם לפי מדרגתו יש לו בחינת "נעשה ונשמע" - פי כשפא למדרגה גבוה מהראשונה, אזי נעשה מה"נשמע" שלו, בחינת "נעשה". ואזי יש לו בחינת "נשמע" אחרת. וכן מדרגא לדרגא.

וכן בכל עולם ועולם יש בחינת "נעשה ונשמע" - כי מה שהוא להעולם הזה בחינת "נשמע", הוא לעולם הגלגלים בחינת "נעשה", ויש להם בחינת "נשמע" גבוה ממנו, וכן מעולם לעולם.

וכן במלאכים יש "נעשה ונשמע", כמו שכתוב (תהלים קג, ט): "**גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו**", וכמו שאמר רז"ל (שבת פח.): "**מי גלה רז זה לבני שמלאכי השרת משתמשין בו**" וכו'.

וצריך כל אדם שיכיר מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, עד שיזכה בכל פעם לבחינת "נעשה ונשמע" גבוה יותר - שמבחינת "נשמע" נסתר תפלה, יהיה נעשה אצלו בכל פעם בחינת "נעשה" נגלה תורה. עד שיבוא בראשית נקדת הבריאה, תחלת האצילות, ובחינת "נשמע" שיש שם, הוא "תורת ה" באמת, כי אין גבוה משם, רק תורת ה' ממש.

ואחר כך בשנכלל באינסוף - אזי: ה"נעשה", היא בחינת "תורת ה" ממש. וה"נשמע", הוא בחינת 'תפלת ה' ממש. - וזה בחינת 'תורת ה' ותורתו" (עבודת ה' יט. על הפסוק בתהלים א. ב) - מתחלה "תורת ה", בחינת 'נסתר'. ואחר כך כשהוא במדרגה גבוה ממנה, נעשה "תורתו", שנעשה מה"נשמע" "נעשה".

אך פשוטים לצאת ממדרגת "נעשה ונשמע" זה, למדרגת "נעשה ונשמע" גבוה ממנה - צריך להיות ירידה קדם העליה, כי הירידה היא תכלית העליה וכו'. (עו פגנים באריכות).

כ. ח"א נב, בסוף - [על הפיוט באקדמות: "לפומיה דעבידתא עבדן מטללתא" - לעתיד לבוא צער הבושה גדול מאד, ואפלו "כל צדיק נכוה מחפתו של חברו, אזי לאותה בושה אזי לאותה בלמה" וכו' (בבא בתרא עה.) מכלי שכן איד? תבישו החוטאים ורחמנא לצלן. ואם הוא במדרגה שאין צריך להתביש משום אדם, יש להתביש מהקדושי שבו, הוא, כי הקדושי שבו הוא מקים כל התורה, ובדאי שהקדושי שבו הוא מקים מצות התורה ותפלה כמו שראוי להקדושי שבו, הוא, וכמה רחוק בין קיום התורה ותפלה שלו, לתורה ותפלה של השם יתברך.

כא. ח"א נד, ח - כח המישוב והמסדר, מעבב המחין בעת מרוצתם ורדיפתם, ל"כל יהרסו" לעלות אל השם למעלה ממחוצתם, כי המחין רודפין להשיג האור אינסוף, וזה הכח של השכל שהוא המישוב והמסדר, בחינת בטר, עומד בפניהם כמו מחצה ומעבב אותם מרדיפתם.

כב. ח"א נט, ד (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ו) - עקרו התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, עליידי תקונית הברית, בבחינת (שמות יט, ד): "**ואשא אתכם על פני נשרים ואבא אתכם אלי**". 'נשרא' (תקוני זהר נג.) זה תקונית הכללי, עליידי זה ד'יקא, "**ואבא אתכם אלי**" - שנתקרבו אליו יתברך.

כג. ח"א ל, ה; ח"א קלה - עקר החיות הוא מאורי הפנים, בחינות (משלי טז, טו): "**באור פני מלך חיים**". ועלין צריכין להעלות את המלכות, בחינות 'חקמה ותאיה' - אל 'אורי הפנים' המאיר בשלש רגלים.

כי עקר 'אורי הפנים' הוא 'שמחה', כמו שכתוב (שם טו, יג): "**לב שמח ייטב פנים**". ועקר ה'שמחה' הוא מן המצוות, כמו שכתוב (תהלים יט, ט): "**פקודי ה' ישרים משמחי לב**". ועקר ה'שמחה' הוא ב'לב', כמו שכתוב (שם ד, ח): "**נתת שמחה בלבי**".

וה'לב' של כל השנה - הם השלש רגלים, בחינות (ויקרא כג, ד): "**אלה מועדי ה'**", ראשי תבות 'אמ"י', שהיא "אם לבינה" (משלי ב, ג; זהר האזינו רצ.), ו"בינא לבא" (תקוני זהר יז. 'פתח אליהו').

והשמחה של כל המצוות שעושין בכל השנה - הוא מתקבץ אל הלב, שהם השלש רגלים. ועלין הם ימי שמחה, כמו שכתוב (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך".

[בלקוטי עצות' (מועדי השם, שלש רגלים): וזהו השמחה של יום טוב. כי אז מתקבץ ומתעורר השמחה הקדושה הזאת של כל הנקודות טובות של כל המצוות שעושין בכל השנה. וצריך כל אחד להתגבר מאד להמשיך על עצמו השמחה הקדושה הזאת של המצוות, שהוא 'שמחת יום טוב' - בכל השנה ב'לה. מכלי שכן וכלי שכן ב'יום טוב קדש' בעצמו - שאז תיבם לשמח מאד כמו שכתוב: "ושמחת בחגך" - כי אז מתקבץ יחד השמחה של כל המצוות, אשר אין שעור וערך לשמחה הזאת, כאשר יבין כל אחד בלבד].

ואז מאיר הפנים עליידי השמחה, בבחינות (משלי טו, יג): "לב שמח ייטב פנים". בשביל זה נצטוונו (שם טז, ט): "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך", בשביל לקבל 'אורי הפנים'. וזה (סכה כז): "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" - כדי לקבל 'אורי הפנים', ולהחיות את בחינות המלכות.

ולפעמים שנופל חסו שלום המלכות דקדשה, בחינות 'חקמה ותאיה', לגלות של 'ארבע מלכות', פי 'ה'מלכות' הוא בחינות ד'ל"ת" (תקוני זהר פג), "בגין דלית לה מנרמה בלום" (זהר ושב קפא. וחי רלג: זהר חדש שירי השירים). וצריך לראות, לחתכה ולהבדילה מבין ה'ארבע גליות', ולהעלותה משם.

וזה (שמואל טו, ג): "**וישפס שמואל את אגג**" - פי 'אגג' הוא בכללות הארבע מלכות דסטרוא אחרא. וזה שפרש רש"י: "**וישפס**" - "חתכו לד". שחתך והבדיל הד'ל"ת, המלכות דקדשה' - מ'אגג', שהוא כלליות 'ארבע מלכות דסטרוא אחרא', והעלה אותה בשלש רגלים.

וזה: '**וישפס**', ראשי תבות ש'בועות ס'בות פ'סח - פי עקר חיותה, מאורי הפנים שבשלש רגלים, בבחינת (שמואל יב, א): "**ויחי לתשובת השנה לעת צאת המלכים**".

"תשובת השנה" - זה בחינת 'שלש רגלים', שהם ימי דין, ימי תשובה, כמאמר חז"ל (ראשי השנה טז): "**בפסח נדונין על התבואה, בעצרת וכו'.**"

ואז: "**עת צאת המלכים**" - שמוציאין את בחינת המלכות דקדשה, מגליות של ה'ארבע מלכות' - ומעלין אותה אל 'אורי הפנים' המאיר בשלש רגלים.

ועלימן יש ארבע בחינות בכל רגל: בפסח וכו', בשבועות
הוא סדר המשנה, למוֹד התורה, שהוא ארבע פעמים ביד
כל אחד, כמו שאמרו רז"ל (ערוכות נד): **פיצד סדר משנה**
וכו', שהוא בארבע בחינות: "אז ראה ויספרה, הכינה וגם
חקרה" (איוב כח, כז), בסבות וכו', כנגד בחינת הד', בחינת
מלכות, שצריך להעלותה אל אור-הפנים, עלידי שמחות
המצוות שמתקבצין לתוך הרגלים.

**כד. ח"א ל, ח - אי אפשר לקבל את התורה, ביאם
עלידי עזות דקדשה, כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ה):**
"**לא הבישו למד, וכמו שאמרו (ביצה כח):** **"מפני מה נתנה**
תורה לישראל, מפני שעזו הן. ובשביל זה התורה
נקראת **עז, כמו שכתוב (תהלים כט, יא):** **"ה' עז לעמו יתן."**

וכנגד זה יש להפוך: **עזות דסטרא אחרא - כי "כל מי**
שיש בו עזות, ביודע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר
סיני" (יורים כ), **שממש באין תורות אחרות, בחינת פסילים,**
שהוא הפך מן התורה הקדושה שלנו שהוא בחינות (שמות לה,
א): "פסל לך" - כי היא נקראת פסלת, על-שם העתיד -
כמאמר חז"ל (פסחים ג): **"אזר שהוא יקר בעולם הזה, יהיה**
קפוי וקל לעולם הבא" - שהיא בחינות פסלת, שהוא קפוי
וקל יצף למעלה.

אבל תורתו היא פסלת אפלו בעולם הזה, ועל-שם-זה
נקראין פסילים, כמו שכתוב (שמות כ, א): **"לא תעשה לך**
פסל." ומי שיש לו עזות שלמה מן הסטרא אחרא - הוא
מקבל תורה שלמה, בחינת פסילים פנ"ל.

כה. ח"א לג, ג - מי שכופה יצרו-הרע, הינו הימירדע,
המודות-רעות, אזי תכף הרע ששוכן על הטוב, הינו אותיות
התורה, נתבטל ונופל, ואותיות התורה בולטין, אזי הוא יודע
התורה שבאותו הדבר.

וזה שכתוב בזהר (לה"ק צ. על תהלים קג, כ): **"ברכו ה' מלאכיו**
גברי כח עשי דברו - אליו אנון דמתגברין על יצריהון,
אנון דמין למלאכין ממש. עשי דברו, דעבדין להאי
דבר. לשמע בקול דברו, אנון זכין למשמע קלין
מלעלא."

וזהו: **"עשי דברו לשמע בקול דברו" - כשעושין ובונים**
להתורה שהיה מתחלה מפדין ומפדין בלשונות העפושם
ובמדות רעות ובימי רע, אזי: "לשמע בקול דברו," וזוכין
למשמע קלין מלעילא. הינו שהדבר, הינו התורה שנקראת
דבר, כמו שכתוב (תהלים קה, ח): **"דבר צוה לאלף דור,"**
מקבלין אור רב מלמעלה, וזה שמיעת התורה.

וזה בחינת (שמות כד, ז): **"נעשה ונשמע" - שמתחלה עושין**
ובונים לאותיות התורה, שהיא אותיות בולטות ומצטרפות
(ימא עג), ואחר-כך: נשמע, זכין למשמע קלין מלעלא, הינו
שאותיות התורה מקבלין חיות ואור רב יותר ממה שקבלו
מתחלה, כשהיו מלבשין בלשונות הגוים ובימי רע.

כו. ח"א לה, ד - מחמת האהבה שאהב את ישראל,
ורצה שידבקו בו ויאהבו אותו עמו מזה העולם הגשמי,
הלביש את אלקותו במדות התורה. וזה בחינות תרי"ג

מצוות, כי השם-יתברך שער בדתו שעל-ידי המצוה הזאת
נוכל להשיג אותו, ועל-ידי-זה צמצם אלקותו ונקא באלו
התרי"ג מצוות.

כז. ח"א לה, ד-ז-בסוף - קדם מתן-תורה היה
המשלה ביד השם-יתברך, ואחר מתן-תורה נתן
המשלה ליד כל ישראל, כל אחד לפי בחינתו. כי אותיות
התורה הם התלבשות רצונו של השם-יתברך, כי רצונו
שהמצוות יהיו כן, למשל 'מצות תפלין' היה רצונו שיהיה
בארבע פרשיות ובתים של עור ולא של כסף. ועכשו שהתורה
מסורה בדינו, גם הרצון של השם-יתברך מסורה בדינו,
שאנו מושלין בכיכול להיות רצונו כפי רצוננו.

וזהו שדרשו (ירושלמי ראש-השנה פ"א, על תהלים מ, ו): **"רבות**
עשית אתה ה' אלכי, קדם מתן-תורה; ואחר מתן-תורה,
נפלאותיה ומחשבותיה אלינו," הינו שהכל בדינו. - וזהו
(תהלים פא, יא): **"אנכי ה' אלקיך המעלה מארץ מצרים" -**
הינו קדם 'מתן-תורה' היה הכל אנכי; ואחר 'מתן-תורה'.
"הרחב פיך ואמלאהו," בחינת מלאפום, שהשפע הוא
לפי הרחבת הפה, ולפי כלי הדבור.

כח. ח"א לה, ו - בחינת מלאפום יש בכללות ובפרטות,
כי עשרת הדברות עם הלוחות, הוא בחינת מלאפום,
שהוא יו"ד, והלוחות הם וא"ו, כמו שאמרו חז"ל (בבא-בתרא יד):
"והלוחות ארכו ו' ורחבו ו" וכו'. וצדיק עם ישראל הם גם-
כן יו"ד וא"ו, צדיק הוא יו"ד, וישראל הם וא"ו וכו'. ואצל כל
אחד בפני-עצמו יש גם-כן בחינת יו"ד וא"ו, יו"ד על-שם
הפה, וא"ו על-שם: "והגות לפי תבונות" (תהלים מט, ד), בחינת
'לוחות' שהם וא"ו, כמו שכתוב (משלי ג, א): **"פתבם על לוח**
לביך."

וכשהלב, הינו בחינת וא"ו, בחינת לוחות, משקע באהבות
רעות, הינו הרפות ובזיונות, הנקרא ערלת לב, אזי הוא
בבחינת שבכי לוחות. וכשמקשר הלב, להנקדה, שהוא
בחינת צדיק, ששם האור האהבה הקדושה שורה, אזי נתבטל
האהבות רעות, התרפות, הינו ערלת לב.

וזהו פרוש (שמות יט, ו): **"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים" -**
הינו בחינת אהבה הקדושה, בחינת פהו. **"וגוי קדוש" - הינו**
'קדש', בחינת נקדה. עלידי מה תבוא לבחינת אהבה
ולבחינת קדש וא"ו' - עלידי: "אלה הדברים אשר תדבר
אל בני ישראל" - כי משה הוא נקדה פלליות נשמות
ישראל, שבתחלה צריכין הכל לקבל מהנקדה פלליות, ואחר-
כך צריך כל אחד להאיר בחברו מהנקדה שיש בו, וגם יוכל
להאיר מנה ובה מהנקדה שבו.

כט. ח"א לו, א - כל נפש מישראל משרש ב"שבעים
נפש של בית יעקב" (בראשית מו, כז; שמות א, ה; דברים י, כב), שהם
משרשים בשבעים פנים של תורה. ו"זה לעמת זה," הם
שבעים לשון, שכל לשון ולשון יש לה מדה רעה בפני עצמה,
ומחמת המדות האלו הם מרחקים משבעים פנים של תורה.

ל. ח"א לו, ב - משה רבנו, עולה בגימטריא תרי"ג
(ספר-הקנה יב, וקמח רצו, מגלה-עסקות אוּפן קיג), שהוא פללות כל

התורה, בחינת 'דעת' - בשביל זה היה צריך לפרש עצמו מכל וכל, כמו שכתוב (דברים ה, כז): "ואתה פה עמד עמדי".

לא. ח"א לו, ב - גם אותיות 'בלע"ם' מרמזין: שהוא בקלפה כנגד התורה - כי ב' היא 'התחלת התורה'. ול' היא 'סוף התורה'. וע' - כנגד 'שבעים פנים'. ומ' - כנגד 'ארבעים יום שנתנה תורה'.

לב. ח"א לו, ה - "בתרמין ובתלתין" (זמר אומר בשבחיו) - היא ה'תורה' שיש בה 'שלשים ושלשים נתיבות החכמה' (ספר יצירה פ"א מ"א). "ובתלתא שבשין" (שם) - הינו: "אורייתא תליתאה" (שבת פח.).

לג. ח"א לת, ו - "קין שהיה מזהמת הנחש" (תקוני זוהר קיח); כתיב בה (בראשית ז): "למה נפלו פניך", שהוא בחינת 'אור התפלין', שהוא 'קרון עור הפנים'. ו'ישראל שעמדו על הר-סיני, פסקה זהמתן. ועפ"ם שלא עמדו, לא פסקה זהמתן" (שבת קמו.) - הינו: 'זהמת הנחש'. - וזה (דברים כ): "בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו", רגלי דיקא, כי אין להם רגלים, כמו שכתוב (בראשית ג, יד): "על גהנוך תלך".

לד. ח"א לת, ז - עקר הארת התפלין באים על-ידי הלוחות, כמובא (זהר בראשית): "כשאמרו ישראל נעשה ונשמע, זכו לחגירת זינא עלאה". ומשה זכה לקרון עור פנים, מאור הלוחות, כי הם המוחין בעצמן. והלוחות הם שרש התורה, ונקראים י"ו, על-שם 'עשרת הדברות', וארץ וא"ו ורחפן וא"ו (כבא-בתרא יד.).

לה. ח"א נו, ז (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ה) - וזה בחינת שבועות, פי שבועות הוא בחינת שכל גדול וגבוה מאד, שהוא חסד עליון ורחמים גדולים. פי גדל הרחמים תלוי בגדל הדעת, פי "בשעת מתן-תורה נראה להם כזקן מלא רחמים" (מכילתא בשלח ויתרו), וזקן הוא בישוב-הדעת, וקזה תלוי גדל הרחמים.

וזה בחינות המקנה של שבועות, בחינות מקנה של שער החמשים, שער העליון מחמשים שערי בינה, שהוא בחינות שכל ודעת עליון, בחינת חסד עליון ורחמים גדולים. - ועל-כן המקנה מושיע מכל הצרות ומכל היסורים, ומטהר מכל הטמאות ומכל החטאים. - וזה בחינת "מן", בחינת מקנה של שער הנו"ן, שהוא בחינת דעת גדול, כי המן בחינת דעת.

וזה בחינת (שבת קה על שמות כ, ב): "אנכי" - [ראשי-תבות] "יהיבא, כתיבא, נאמנים אמריה" - שעל-ידי נתינת התורה, נפתח המאמר ונתגלה הדעת, ועל-ידי-זה נתפשט נאמנותו.

לו. ח"ב נו, בסוף (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ה) - "וביום הבפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם, מקרא קדש יהיה לכם, כל מלאכת עבדה לא תעשו" (במדבר כח, כו).

"וביום הבפורים" - זה בחינת מלכות, כמו שכתוב (תהלים פט, כח): "אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ".

"בהקריבכם מנחה חדשה לה'" - זה בחינת 'תורה חדשה', 'תורת השם', שנעשה על-ידי בחינת ה'מלכות'.

"בשבועתיכם" - זה בחינת ה'דעת', בחינת מ"ן, בחינת 'מקנה של שבועות', 'מקנה של שער הנו"ן'. ועל-כן נקרא שבועות: 'עצרת', מלשון 'מלכות', כמו שכתוב (שמואל-א ט, יז): "זה יעצר בעמי".

"מקרא קדש יהיה לכם" - זה בחינת 'רוח-הקדש', בחינת 'רוח הדופק', הינו: שצריכין לקרות את ה'קדש', בחינת 'רוח הדופק', כדי להציל מ'זהמת הנחש', ל"ט מלאכות, 'עצבות רוח'.

"כל מלאכת עבדה לא תעשו" - לבטל 'זהמת הנחש', ל"ט מלאכות, 'עצבון ידים', כמה שכתוב (בראשית ה, כט): "זה ינחמנו ממעשנו וממעצבון ידינו".

לז. ח"א נז, א - "כל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש-ברוך-הוא, נברא ממנו מלאך" (תנינה יד), וכל דבור ודבור נחלק לכמה ניצוצות, בבחינת (ירמיה כג, כט): "כפטיש יפציץ סלע". כמו-כן נבראו כמה וכמה מלאכים, לפי רב הניצוצות. ודבור הכולל את הניצוצות נברא מלאך, שהוא שור וראש על המלאכים שנבראו מן הניצוצות, והם מנחהו. וכל מלאך ומלאך הוא ממנה על איזהו דבר, ואפלו כל איננות ועשבים יש עליהם קמנים. וכל מלאך מקבל חיותו מהדבור, ומשפיע לתוך הדבר שנמנה עליו, הינו לאיזה עשב או דבר אחר שהוא ממנה עליו וכו'.

לח. ח"א נט, ד - "מם וסמוך שבלוחות בנס היו עומדים" (שבת קד). מ"ם זה רבועא, וסמ"ך זה עגולא, שבלוחות הלב, כמו שכתוב (משלי ג, א): "בתבם על לוח לבך". "בנס" זה בחינת 'שבת', בחינת (שמות לא, יז): "אות היא לעלם".

לט. ח"א ס, א - יש 'שבילי התורה' שיש בהם התבוננות גדול מאד, שאי-אפשר לבוא להתבוננות הזאת כ"אם על-ידי עשירות. ועל-כן כל מי שעבר דרך ידם התורה, היה להם עשירות גדול מאד, דהינו 'משה רבנו' שהביא התורה לישראל היה עשיר גדול, וכן ר'פי' שסדר וחתם המשניות, וכן רב אשי' שהיה 'חתימת התלמוד' וסדר את כל התלמוד, שגם-כן היו עשירים גדולים מאד, פי מחמת שתקנו וסדרו את כל התורה שבגל-פה, ועבר דרך ידם התורה, היו גם-כן עשירים, פי צריך עשירות גדול להתבוננות הנ"ל.

וזה בחינת (דברים לח על שמות לה, א): "פסל לה, הפסלת יהיו שלך", 'משם נתעשר משה' וכו'. פי כמו שבפשטי התורה, צריך לומר הקדמות, ואחר-כך משליכין ההקדמות, ובאים למכון, פי העקר הוא המכון, וכל ההקדמות שמקדם הם בחינת 'פסלת' שנגסרין ונפסלין סביב המכון.

כמו-כן בהתבוננות התורה - צריך ללך מקדם ולסבב בכמה סבובים, עד שבאים אל המכון, וכל אלו הסבובים הם בחינת 'פסלת', והם בחינת 'עשירות' שעל-ידו באים אל ההתבוננות.

פי זה ה'פסלת' של לוחות, הם בחינת הסבובים, שנגסרין ונפסלין סביב סביב ההתבוננות, והם בחינת עשירות, שעל-ידי

באים אל ההתבוננות. והו"ו הוא בחינת ה'לוחות', שמשם נתעשר משה, כי "הלוחות ארפן ו' ורחפן ו'" (בבא-בבא יד.).

מ. ח"א ס, ו - יש שבועים פנים לתורה, והם בחינת שבועים שנים, כי כל אחד מ'שנה' מחברו. - ויש שגפול מכל השבועים פנים, עד שאי אפשר לעוררו בשום פנים, ב"אם על-ידי ספורי-מעשיות של שנים-קדמוניות, שכל השבועים-פנים, שבועים שנים, מקבלין חיות משם.

מא. ח"א סא, ו - על-ידי חכמה-עלאה' שפלוול מכל ה'שכליים פריטיים' - נמתקים כל הצמצומים וכל הדינים כלם. וה'תורה' יוצאת מ'חכמה-עלאה', כי "אורייתא מחכמה עלאה נפקת" (זהר בשלח כב), ואין יכולה לקבל מ'חכמה-עלאה', ב"אם בשיש לה 'שלמות', ו'שלמות התורה' היא על-ידי 'תורה שבעל-פה', פי תורה שבכתב אין לה שלמות, ב"אם על-ידי תורה שבעל-פה.

ועל-ידי הספרים שנתחדשים על-ידי המחלקת, נשלם התורה. ואזי התורה בבחינת (שמות כד, יב): "לחת האבן", שמוקבלת הארה מבחינת 'אבן שתיה' שממנו השתת העולם, וכלם מקבלים ממנו, ושם המתקת כל הדינים, פי הוא בחינת חכמה עלאה, בחינת קדשי קדשים. ואזי משפעת התורה בכל החכמות, ונמתקים כל הדינים.

מב. ח"א סג, ה-בסוף - עקר כל הדברים, הן 'התחלה', פי "כל התחלות קשות" (מכילתא יתרו, בחדש ב - על הפסוק ב'שמות' יט, ה: "ועתה אם שמוע תשמעו בקלי" - אם עתה תקבלו עליכם, יערב לכם מפאן ואילו, שכל התחלות קשות) - מחמת ש'יוצא מהפך להפך, אבל אחר התחלה, הוא נכנס מעט בהרגל, ואינו קשה עליו כלי-פך. וכן בכל יום ויום שהולך למרחוק מההתחלה, כן נקל הדבר, שנכנס מעט בהרגל. נמצא: שעקר פח העבודה של כל ימים, אינו אלא ההתחלה.

ועל-כן בכל-פעם ופעם שנוסע להצדיק, צריך שיראה שיבוא בכל-פעם מחדש, בכח התלהבות גדול והתגברות חדש לעבודת השם-יתברך, לא כמו שבכר היה אצל הצדיק ועכשו בא פעם שנית, רק כמו שלא היה אצלו מעולם, ויהיה אצלו כמו שבא עכשו מחדש פעם ראשון, כדי שתהיה עבודתו בראוי כפי 'כח ההתחלה'. פי עקר הוא ה'התחלה', פי "כל התחלות קשות" פנ"ל. נמצא: שעקר פח העבודה של כל הימים, אינו אלא ה'התחלה' פנ"ל, וכפי הכח וההתלהבות של ה'התחלה', כן הולך ומתנהג בעבודתו.

על-כן צריך להתחיל בכל פעם מחדש - פי פן ואולי לא היתה התחלתו בראוי, ואם-כן גם כל עבודתו אינה בשלמות בראוי, פי הכל מתנהג כפי ההתחלה. על-כן צריך להתחיל בכל פעם מחדש, ולבוא להצדיק מחדש, בכח התלהבות גדול והתגברות חדש לעבודת השם-יתברך.

וכן בכל פעם ופעם צריך לחשש חששא זו, פן לא התחיל עדין בראוי, וצריך להתחיל ולבוא להצדיק בכל פעם מחדש.

מג. ח"א סה, בסוף - על-ידי קבלת היסורין בשמחה בראוי, זוכין לחדושי-תורה. וזה סימן שפעל על-ידי היסורים וקבלם בראוי, כשזוכה אחר-כך ל'חדושי-דאורייתא'.

פי על-ידי הבטול שנתבטל אל התכלית, והשיג שכל היסורין הם טובות גדולות מאד, על-ידי-זה נתמלא שמחה, והשמחה הוא כלי אל החדושי-דאורייתא, כמו שאמרו רז"ל (שבת פח): "בשעה שאמרו ישראל 'נעשה ונשמע' (שמות כד, ז), ירדו ששים רבוא מלאכים, ונתנו שני כתרים בראש כל אחד, וכשחטאו וכו', ועתיד הקדוש-ברוך-הוא להחזירן לנו, שנאמר (ישעיה לה, י): 'ושמחת עולם על ראשם'. נמצא: ש'השמחה' היא בחינת "נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), שהיא בחינת 'קבלת-התורה'.

וזה בחינת (תענית לא): "עתיד הקדוש-ברוך-הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד-לבוא, וכל אחד מראה באצבעו" וכו'. 'מחול', זה בחינת ה'שמחה' שהיא כלי לקבלת-התורה. וכל-זה על-ידי הבטול אל התכלית. שעל-ידי הזריחה של הרשימו מן הבטול, משם באה התורה על-ידי הפלים. וזה בחינת "מראה באצבעו" - בחינת ה'מראה' והזריחה של הרשימו. "באצבעו" - בחינת ה'תורה', בחינת (שמות לא, יח): "אצבע אלקים".

מד. ח"א סז, ז-בסוף (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ז) - כשבא 'כבוד חדש' אל האדם ומלבש בתוכו 'נפש-דקדשה' - צריך לראות להוליד את הנפש בגמל בלי 'קשויה-הולדה' וכו', ואחר-כך כשנולד ה'נפש', צריך לגדל את ה'נפש'.

וזה בחינת (במדבר כח, כו): "ובימים הבפורים" - בחינת ה'קלות הנפש' בלי 'קשויה-לידה', בחינת (ירמיה ד, לא): "צרה כמבכירה", שהוא בחינת 'קשויה-לידה', וגם הוא בחינת 'גדול הנפש', בחינת (זכריה יב, ט): "כהמיר על הבכור", שהוא צער הגדול.

"מקרא קדש" - זה בחינת: ש'ה'כבוד' שהוא בחינת 'קדש', כמו שפיתוב (שמות כט, מג): "ונקדש בכבדי", קורא את הרגלין, בבחינת (ישעיה מא, ב): "צדק יקראהו לרגלו" (עין בפנים).

ב'לקושי-הלכות, הובל-בחרו ג, יט - ואגב שזכיתי לעסק בהתורה הזאת הנ"ל, האיר השם עיני לפרש סיום הפסוק (הנ"ל): "ובימים הבפורים", שנאמרה זאת התורה בשבועות על-זה הפסוק, אבל לא זכינו לשמע באור הפסוק בעצמו על פי התורה הזאת, רק אחר-כך שמעתי מפיו-הקדוש קצת באור רק על התקלת הפסוק: "ובימים הבפורים" - שהוא בחינת 'הקלת-הנפש' ו'גדול-הנפש', כמבאר שם: "מקרא קדש" - זה בחינת ש'ה'כבוד' שהוא בחינת 'קדש', כמו שפיתוב: "ונקדש בכבוד" - קורא וכו'. ע"י-שם בספר.

ונראה לי לכאר שאר הפסוק: "ובימים הבפורים" - הוא בחינת 'גדול-הנפש' ו'הקלת-הנפש' פנ"ל. "ובהקריבכם מנחה חדשה לה" - זהו בחינת 'צדקה', כמו שפרש רבנו ז"ל במקום-אחר בעצמו זה הפסוק על 'צדקה' (סימן ד' תנ"א), בבחינת (מלאכי ג, א): "מגישי מנחה בצדקה".

"מקרא קדש" - זה בחינת ה'עלאת-הכבוד', בחינת (ישעיה מא, ב): "צדק יקראהו לרגלו", כמו שמבאר שם: ש'ה'כבוד' שהוא בחינת 'קדש' פנ"ל - קורא את הרגלין, שזהו בחינת 'תקוה-הכבוד' פנ"ל, שזה נעשה על-ידי 'צדקה', שהוא בחינת 'מנחה חדשה' פנ"ל. שעל-ידי-זה שמתקנין ה'כבוד' על-ידי ה'צדקה' - על-ידי-זה זוכין לקבל נפש חדשה על-ידי ה'כבוד'. וזאת ה'נפש', צריכין להוליד ולגדל - שזהו בחינת: "ובימים הבפורים", פנ"ל.

"כל מלאכת עבודה לא תעשו" - זה בחינת שנתבטל 'המת-הנפש' שבא על-ידי 'חטא אדם-הראשון', שהוא 'פגם תאנות-אכילה', שעל-ידי-זה נתהוו ה'ליט' מלאכות, שהם בחינת (בראשית ג, ז): "בעצבון תאכלנה", בחינת (שם פסוק יט): "בזעת אפיו תאכל לחם" וכו'. פי מחמת שפגם ה'כבוד' על-ידי 'תאנות-אכילה' שהוא 'חטא אדם-הראשון' - על-ידי-זה נפל ה'כבוד' שמשם ה'פרנסה' וה'אכילה', בחינת 'שלקח מלכים' (תמות כד) - נפל אל הסטרא-אחרא, שהוא בחינת 'נפילת-הכבוד' אל העזי-פנים' פנ"ל.

ועל־כן צריכין יגיעות גדולות, בחינת ל"ט מלאכות, עד שמבדיין הפרנסה מזהמת־הנפש מבין הקלפות, והכל מחמת שנפל הכבוד וכו', כנ"ל. אבל לעתיד כשיתקן חטא אדם־הראשון, ויעלה הכבוד מן הסטרא־אקרא - אז יתבטלו כל הל"ט מלאכות, כי יהיה יום שכלו שבת וכו'. וזהו: **"כל מלאכת עבודה לא תעשו"** - זה בחינת עלית הכבוד מבין הסטרא־אקרא, שהוא בחינת בטול כל הל"ט מלאכות שבאו מ'פגם־הכבוד, כנ"ל.

וזה בחינת 'כבוד שבת ויום טוב' - שצריכים לכבדם מאד, ועקר 'כבוד שבת ויום טוב' הוא, לכבדם באכילה ושתייה, שזה נקרא 'כבוד שבת ויום טוב', כמו שאמרו רז"ל (ביצה טז): "על שמאי, שהיה אוכל כל ימיו לכבוד שבת וכו', מצא אחרת נאה הימנה אומר: זו לכבוד שבת ויום טוב".

מה. ח"א עב - גם בענין ההתקרבות עצמו להשם־יתברך, יש יצירה־הרע גדול. כלומר: שלפעמים רבוי ההתלהבות חוץ מהמדה, הוא מהיצירה־הרע, כי זהו בחינת (שמות יט, כא): **"פן יהרסו"**. כי יש יצירה־הרע גדול כשמתחיל להתקרב להשם־יתברך. ועל־כן בשעת מתן־תורה, הזהיר השם־יתברך למשה (שם): **"ירד העד בעם, פן יהרסו אל ה' לראות"**. כי ישראל היו אז במעלה גדולה, והצרכו להזהירם מהיצירה־הרע שיש בהתקרבות להשם־יתברך.

מו. ח"א קא - "בראשית ברא" (בראשית א, א), "בתורה שנקראת 'ראשית ברא עולמים'" (בראשית־דבא א), כי יו"ד הוא השכל של התורה, וה"א הוא אותיות של התורה, שהוא חמשה חמשי תורה, בחינת חמשת מוצאות הפה. והינו "בדיה ה' צור עולמים" (ישעיה כו, ד), הינו בהתורה שהיא בחינת "ה', ברא כל העולמים".

מז. ח"א קא - כל עב"ם יש להם כל המדות־רעות, רק כל אמה ואמה ברוך אל מדה אחת יותר מכל המדות. וזה (דברים לג, ט): **"הופיע מהר פארן"** וכו', שרצה הקדוש־ברוך־הוא לתן התורה לכל הברואים, וכל אחד ואחד לא רצה לקבלה, מחמת ששמעו שאותה מדה שהם ברוכים אחריה אסרה תורה (ספרי ברכה).

מח. ח"א קא - על־ידי שמתנגע בתורה לשם־שמים, עד שזוכה להשיג ולהבין חכמת התורה־הקדושה, יוצא מבחינת 'אנפיו־חשוכין' לבחינת 'אנפיו־נהירין', ונתבטל ממנו השעבוד של התאוות והמדות רעות של השבעים עב"ם, שהם בחינת 'אנפיו־חשוכין'.

ואז נקרא 'אדם' - בחינת (פמדרב יט, ד): **"זאת התורה אדם"**, בחינת (יבמות סא): **"אתם קרויים אדם"**, כי עקר שם 'אדם', זוכין על־ידי התורה־הקדושה, שהיא בחינת 'אנפיו נהירין', והיא בחינת הרחקת ושכירת כל התאוות ומדות רעות. ועל־ידי־זה זוכה, שנתבטל ממנו על השעבוד של העב"ם גם בגשמיות, כמו שאמרו רז"ל (אבות פיג מ"ח): **"כל המקבל עליו על תורה" וכו'.**

מט. ח"א קי - ה'תורה, היא 'רוחניות', ואשר 'זך ישר פעלו' (משלי כ, יא; כא, ח), ושכלו רוחני - יכול לתפס כל התורה בלה, ולא ישבח דבר. כי דבר רוחני אינו תופס מקום. אך מי שמגשם בדרי־התורה ועושה ממנה ממשות, אזי יש לה שעור ומצבה כמה יכול לתפס בשכלו, ומזה בא השכחה.

וזהו (יהושע א, ח): **"לא ימוש ספר התורה הזה מפיהך"**. "ימוש" - מלשון 'ממשות'. כלומר: הזהר שלא תהיה

ממשות וגשמיות בדרי־התורה. "מפיה" - מחמת 'פיה' שיוצא מאתך.

וזה שאמרו (בבא־מציעא פח): **"שהתענה רב יוסף ארבעים יום שיתקיים למודו, אחוו לה: 'לא ימוש מפיה', ושוב התענה וכו' אחוו לה: 'ומפי זרעה' (ישעיה נט, כא) וכו'".** כלומר שלא ימוש ויגשמו מפיה, ואזי יתקיים תלמודו, כי לא יהיה שכחה, כי דבר רוחני אינו תופס מקום.

נ. ח"א קטו - "ויעמד העם מרחק, ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים" (שמות כ, יז). מי שהולך בגשמיות כל ימיו, ואחר־כך נתלהב ורוצה לילך בדרכי השם־יתברך, אזי מדת הדין מקטרטג עליו, ואינו מניח אותו להתקרב להשם־יתברך, ומזמין לו מניעה. והשם־יתברך "חפץ חסד הוא" (מכה ג, יח), ומסתיר עצמו בבזכות בהמניעה הזאת.

וה'כסיל' בשרואה ה'מניעות, חוזר לאחוריו. אבל 'ברידעת', מקרב עצמו אז דיקא להשם־יתברך, פי מסתפל ומוצא בהמניעה בעצמה את הבורא־יתברך. ומניעה, הוא בחינת 'ענין ו'ערפל'.

וזה פרוש הפסוק: **"ויעמד העם מרחק"** - פי בשרואין ה'ערפל' הינו ה'מניעה, עומדין מרחק. "ומשה" - בחינות דעת כל ישראל - **"נגש אל הערפל אשר שם האלקים"** - הינו: אל ה'מניעה, שבה בעצמה נסתהר השם־יתברך.

נא. ח"א קנ - מה שצריכין לנסע להצדיק ולא די בספרי מוסר - כמו שאמרו (דברים־דבא ג, י): **"למלך שקדש מטרונה בשני מרגליות, אבדה אחת מהן. אמר לה המלך: אבדת אחת, שמרי את השניה. כך קדש הקדוש־ברוך־הוא את ישראל בניעשה ונשמע, אבדו את נעשה' שעשו את העגל, אמר להן משה: 'אבדתן נעשה, שמרו נשמע, הוי: ששמע ישראל'" (דברים ט, א).**

ועל־כן בשלומד מתוך הספר שהוא בחינת עשייה, בחינת נעשה, אין בזה כח כלי־כך לעורר אותו, כי ישראל אבדו את ה'נעשה'. אבל כששומע מפה הצדיק, הוא בחינת 'נשמע', שזה הכתר נשאר להם לישראל.

נב. ח"א קנג - ישראל בעת קבלת־התורה היו להם חכמות גדולות, כי אז היו עובדי עבודה־זרה שבימיהם, שהיה טעותם על־פי חכמות וחקירות גדולות כידוע. ולולי שהיו משליכין מעצמן החכמות, לא היו מקבלים התורה, והשליכו החכמות, ו"האמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות יד, לא), ועל־ידי־זה קבלו התורה.

והינו שתרגם אונקלוס (על הפסוק דברים לב, ו): **"עם נבל ולא חכם"** - "עמא דקבילו אורייתא ולא חפמינו". כי עקר קבלת־התורה היה על־ידי "ולא חפמינו", על־ידי שהשליכו מאתם כל החכמות.

וזה: **"נבל לי"** - ראשי־תבות: ל"ב נתיבות, שהוא בכליות התורה, והיא החכמה האמתיות, אשר אצלה כל החכמות בטלים. והינו נבל, בחינת התורה הנקראת "נובלות החכמה העליונה" (בראשית־דבא יז, ח).

גג. ח"א קלג - "כל העולם כולו בוזת את משלשת אלפים ומאתים מתורה" (ערויבין כא.). נמצא שהתורה גדולה ורחבה מאד, רק שהזרת הקטן שהוא העולם, עומד בפני מאור העינים, ומונע מלראות אור הגדול של התורה שהיא גדולה מאד ורחבה מני ים (איוב יא ט). רק שהעולם הזה עומד לפני עיניו, ואינו מניח אותו כלל להטות עיניו להסתכל למעלה על אור התורה והצדיקים.

גד. ח"א קמד - יש ימים שהתורה אכילה ושתיה, כמו שאמרו חז"ל (פסחים סח): "הציו לה' והציו לכם". והצדיק, אפלו בזאת החצי, הוא כובש את יצרו ואוחז את תאוותו בידו.

נה. ח"א קמז - פשם ש'עזות-פנים' אין לו חלק בתורה, כמו שאמרו רז"ל (תגינה יד על תהלים קה, ח): "דבר צנה לאלה דור, שבקש הקדוש-ברוך-הוא לתן התורה לאלקה דורות, ראה שאין העולם מתקיים ונתנה לעשרים-וששה דורות, ועמד ושתלו וכו', והן הן עזי-פנים שבדור."

נמצא: שה'עזי-פנים' אינם בכלל קבלת-התורה, פי הם מהתתקע"ד דורות שלא היו ראויים לקבל התורה. וכן אמרו (נדרים כ): **"מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני"**. כמו-כן איש שפל ונבזה שאין בו שום 'עזות-דקדשה' - אין לו גם-כן חלק בתורה - כמו שאמרו (ביצה כה): **"מפני מה נתנה תורה לישראל, מפני שהן עזין"** - פי צריך שיהיה בו 'עזות-דקדשה'.

נו. ח"א קנג - אם התלמיד יש לו 'פנים', הינו בחינת 'אנפין-נהירין', בחינת 'מראה מלטשת' - אזי יכול לקבל 'פנים', אור פני הרב'. ואזי ראוי שהרב יתראה עצמו בתוך פני התלמיד המקבל פניו, וזהו 'קבלת-פנים'. אך אם אין לו 'פנים', הינו שהוא בחינת 'אנפין-חשוכין' - אזי אין יכול לקבל 'פנים'. וכן כל אחד נגד חברו, אפשר לו לדעת על-ידי-זה.

וזה שפתוב (דברים ה, ד): **"פנים בפנים" וכו'** - הינו בשעת 'מתן-תורה' היו ישראל בבחינת 'אנפין-נהירין', והיו יכולים לקבל 'פנים-דקדשה', הינו שיתראה בתוכם 'פנים-דקדשה'. וזהו: **"פנים בפנים"**, ש'פנים-דקדשה' היה בתוך פניהם, בחינת 'קבלת-פנים'. וזהו: **"דבר ה' עמכם"**, שהדבור היה מדבר עם כל אחד, ויוצא מכל אחד מישראל, מאחר שנכלל בתוכו 'פנים-דקדשה'.

אך מי שהוא 'עזות-פנים' - אין לו 'פנים-דקדשה', ואינו יכול לקבל 'פנים'. ועל-כן אמרו (נדרים כ): **"כל מי שיש לו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני"**.

נז. ח"א קצ - "ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה, וישב משה את דברי העם אל ה' - ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בה יאמינו לעולם, ויגד משה את דברי העם אל ה' - ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר" (שמות יט, טו-יט).

והוא תמוה ונפלא מאד, פי מה הם דברי העם שנית, שעליהם נאמר: **"ויענו משה את דברי העם"**, פי לא נמצא בפתוב שום מענה ודברים שהשיבוהו העם שנית אחר מענה הראשון:

"כל אשר דבר וכו'", ומה זה שוב "ויענו משה את דברי העם אל ה'!"

אך דע: פי ישראל טענו ואמרו: **"כל אשר דבר ה' נעשה"**, כל אשר ידבר השם אנו מכרחים לעשות, פי מאחר שיצא הדבור מפי השם לעשות, הרי אין שום בחירה. - ועל זה נאמר תבא: **"וישב משה את דברי העם אל ה'",** שהשיב להקדוש-ברוך-הוא טענת ישראל.

מיד השיב לו הקדוש-ברוך-הוא: **"ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך" דיקא, "בעבור ישמע העם בדברי עמך"** דיקא, הינו שלא אדבר הדבורות רק עמך לבד, כמו שפתוב (שם כ, ג): **"אנכי ה' אלוקיך, לא יהיה לך" וכו',** וכן פלם, ולא לנכח לישראל, והם רק ישמעו בדברי עמך, ועל-ידי זה יהיה להם כח הבחירה לעשות פרצונם.

ועל זה נאמר: **"ויענו משה את דברי העם אל ה' - שמשה טען את 'דברי העם', מה שטענו העם תחלה, טען הוא עתה אל ה' על עצמו - פי תקנת את ישראל שיהיה להם הבחירה, על-ידי שלא תדבר רק עמי לבד - אבל את עצמי לא תקנת, פי מעתה לא יהיה לי כח הבחירה, מאחר שתדבר עמי. - השיבו השם (שם יט, י): "ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר"**, ולא צנה לו רק שני ימים.

"משה הוסיף יום אחד מדעתו" (שבת פז), וכן לדעת הקדוש-ברוך-הוא, פי כן היתה דעתו יתברך, כמו שבאמת לא נתנה תורה עד שלשה ימים. ובזה היה תלוי בחירת משה לקבל את התורה או שלא לקבל, פי לא היה אפשר לקבל את התורה רק אחר שלשה ימים כמו שהיה באמת, ואם לא היה מוסיף יום אחד, לא היה מקבל את התורה, והשם-יתברך לא אמר לו רק שני ימים, והוא הבין מדעתו ובהר לו לקבל את התורה והוסיף יום אחד, שעל-ידי-זה היה קבלת התורה, ובזה היה תלוי עקר הבחירה של משה במה שהוסיף יום אחד מדעתו.

[ב'חיי-מורה' קצו: העקר העבודה שיש בכל דבר - מה שפניחין לאדם על הבחירה שלו, הינו שנשאר הדבר על דעתו, ואין צנה 'מצוה', הינו שאין מצוין אותו על אותו הדבר שום מצוה, ואין אומרים לו כלל לעשות כן. רק שנשאר הדבר על דעתו, שיעשה כפי מה שיבחר לו.]

וזה בחינת (שבת פז): **"הוסיף יום אחד מדעתו הנאמר במשה"** - שאות הבחינה היא נמצאת בכל עבודה ועבודה. פי בכל עבודה מעבודת-השם, יש דבר שפניחין ומשאירין לאדם בלי מצוה ואזהרה, ואין מצוין עליו שיעשה כן. רק הדבר תלוי בדעתו ובחירתו, כמו 'משה-רבנו עליו-השלוש' שהוסיף יום אחד מדעתו בלי מצוה. ובזאת הבחינה היא עקר העבודה והבחירה, פי נשאר מספק תמיד איד הוא רצון השם-יתברך, מאחר שלא צנה עליו איד לעשות.

ואמר: פי כנגד 'רצון-השם-יתברך' אינו נמצא אצלו שום כבודת ויגיעה בשום עבודה ובשום ענין שבגולם, ואפלו כל היסורין שבגולם רחמנא-לצלן וכו', היה מקבל בנקל אם היה יודע שזה 'רצון הבורא-יתברך' בודאי - פי מאחר שהוא 'רצון הבורא-יתברך', הוא מרצה על הכל, ואין שום דבר ולא שום יסורין כבד עליו כלל לכל לא.

אבל עקר היגיעה והיסורין שלו - היא בבחינת ה'כל, בבחינת: **"הוסיף משה יום אחד מדעתו"**! - הינו: הדבר שנשאר על דעתו לבחר לו לעשות פרצונו ואין בו שום מצוה כ"ל - צנה היא עקר היגיעה והכבודת - פי אינו יודע איד לעשות ולפעמים רואה שיש לו כמה יסורים, ואחר-כך אינו יודע אם זהו 'רצון הבורא-יתברך'. (ערושם הקמשה בענין בחירתו של רבנו ז"ל בהנהיגו ותקוניו אהנו.)

נח. ח"א ריט - בשעת 'מתן-תורה' שרצה השם-יתברך לגלות מלכותו ויראתו, הכניע את עצמו השם-יתברך לישראל כביכול, ובקש מהם שיקבלו מלכותו, והבטיח להם כמה הבטחות, כמו שכתוב (שמות יט, ו): "ואתם תהיו לי ממלכת פהנים וגוי קדוש" וכו', שכל אלו ה'הבטחות' הם בחינת ה'הכנעה'. וכל-זה היה, בשביל לגלות מלכותו ויראתו, כמו שכתוב (שם כ, טז): "ובעבור תהיה יראתו על פניכם" וכו' - כי השם-יתברך מקטין את-עצמו בשביל לגלות מלכותו.

נט. ח"א רסו - וזה בחינת 'שבועות'. כי 'שבועות' ו'ספות' הם אחד - כי ה'תורה' יוצאת מ'בינה' שהיא בחינת 'ספה', כמו שכתוב (משלי א, ח): "ואל תטש תורת אמוך", בחינת "אם לבינה" (משלי ב, ג), שהוא בחינת 'ספה'.

ועלי-כן תכף אחר 'סבות' הוא 'שמחת-תורה' - כי מבחינת 'ספה', משם יוצאת ה'תורה'. נמצא על-ידי שנקנסו בספה, נעשים בעצמם בבחינות התורה, כי משם יוצאת התורה, ואז מתחלת התורה, שהוא בראשית, בחינות בית, הינו בית דבראשית, בחינות (בראשית לג, יז): "ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית" פנ"ל.

וזהו בחינת "סונו", שאז הוא זמן מתן-תורה, ראשי-תבות: "ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית".

[ב'חימונת' נז: וזה "סונו" ראשי-תבות: ויעקב נסע ספתה ויבן, כי בסיון נתנה תורה, ואנו במדרגת התורה על-ידי מצות ספה].

(הערת הרב מטשעהרין זצ"ל: בפסוק זה מרמז ענין 'סונו' שני פעמים. א) ויעקב נסע ספתה, כי הו' אינה משרש התבה, על-כן צריכין לצרף עמה גם ה'י. ב) נסע ספתה ויבן.)

ס. ח"א רסז - שבועות הוא רפואה להראה, כי "חמשה בנפי ראה פנגד חמשה המשי תורה" (תקוני-זוהר ע.) ובשבועות מקבלין התורה, יכולין לקבל חיות חדש.

סא. ח"ב א, ב - "בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי-השרת: מה לילוד אשה בינינו, אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו: אשר תנה הודף על השמים" (תהלים ח, ב) וכו'. אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה: החזר להם תשובה. אמר: אני מתירא שלא ישרפוני בהבל פיהם. אמר לו: אהז בכסא כבודי וכו'" (שבת פח:).

הינו: שנתן לו השם-יתברך עצה, לאחז ולחתקשר בשרשי הנשמות, שהם בחינת 'כסא-הכבוד', שעל-ידי-זה יהיה נצול מן 'קנאת המלאכים'.

סב. ח"ב א, דה - יש שלש מדות שמפסידין היראה התלויה בלב. א) תאות-ממון. ב) תאות אכילה. ג) ותאות משגל. ולתקן 'שלש-מדות' אלו, הוא על-ידי ה'דעת', שצריכין להמשיך ה'דעת' אל ה'לב'. כי ה'דעת' הוא בחינת "תלת מחין, תלת חללי דגלגלתא" (זהר נשא קלו), והם בחינת 'שלש-רגלים'.

כי כל רגלי הוא בחינת 'התחדשות-המחין', שנמשך שכל חדש לתקן שלש מדות אלו, הינו: בכל רגל משלש-רגלים נתתקן מדה אחת משלש מדות הנ"ל. על-כן צריכין לזהר מאד בכבוד יום טוב, ולקבל השלש-רגלים פראוי, כי על-ידי-

זה זוכין לתקן השלש מדות הנ"ל, כי בפסח וכו'. בשבועות נתתקן תאות משגל, בבחינת (בכורות י:): "דם נעבר ונעשה חלב". בסכות וכו'.

וזהו בחינת (במדבר טז, ב): "קרואי מועד אנשי שם". אנשי שם - זה בחינת שלש מדות הנ"ל, שכל אחד נקרא בחינת 'שם'. 'ממון' וכו', 'אכילה' וכו', 'משגל', בחינת (אסתר ב, יד): "כי אם חפץ ביה המלך ונקראא בשם". וגם ה'יראה שבלב' היא גם-כן בחינת 'שם', בבחינת (דברים כח, נח): "ליראה את השם הנקבד". וזהו: "קרואי מועד אנשי שם" - שצריכין לקרות את המועדות, השלש-רגלים, לתקן השלש-מדות הנ"ל, בחינת 'אנשי שם'.

[בלקוטי-עצות (מועדי ה' שלש-רגלים' ז): על-כן צריך לזהר מאד, לכבד מאד את השלש-רגלים, פראוי, במאכל ומשקה, ובגדים נאים, כפי וכלתו, ובקדשת וטהרת המחשבה, ובשמחה ובטוב-לב, וכיוצא בזה שאר עניני קדשת ושקמת יום-טוב - כדי לזכות לצאת משלש תאוות רעות הנ"ל, שכל עקר היהדות תלוי בתקון שלש תאוות אלו - ועל-ידי-זה זוכין להשפעת הנבואה, ולתפלה בשלמות, ולרפואה, ולהתנוצצות משיח וכו', עד שזוכה שתתקנים משלתו על המלאכים, אשר בשביל זה נברא איש הישראלי, וזה עקר התכלית וסוד של ישראל].

סג. ח"ב ד, ב (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ט) - כל מה שרוצין לעשות איזה עבדא בעבודת-השם, כמה קלין של אוי ואבוי,

וכמה גניחות, וכמה בפילות, וכמה ה'טיות' (הינו תנועות משנות שעושין ויראה-השם בעבודתם) - צריכין לעשות קדם שעושין איזה עבדא. ועקר ב'התחלה', שאז קשה מאד, כי "כל התחלות קשות" (מכילתא יתרו, בחדש ב - על הפסוק ב'שמות' יט, ה: "ועתה אם שמוע תשמעו בקלי", - אם עתה תקבלו עליכם, יערב לכם מפאן ואילך, שכל התחלות קשות), וצריכין כמה קלין וכמה גניחות וכו' קדם שמתחילין איזהו התחלה. וגם אחר-כך לאחור ההתחלה, גם-כן אינו בא בנקל עבודת-השם, וצריכין כמה יגיעות וכמה תנועות פנ"ל, קדם שזוכין לעשות איזה עבדא שיהיה לה הדור. אף ההתחלה קשה מאד פנ"ל וכו'.

ו'צדקה' היא תמיד 'התחלה', בבחינת (דברים טו, חדיא): "פתח תפתח" - שאפלו ב'שיש פתח והתחלה, הצדקה פותחת יותר ויותר ומרחבת הפתח יותר, כי כל דבר מעבודת-השם שרוצין לכנס באותו הדרך ואותו העבודה, צריכין לפתח שם פתח, שבהתחלה צריכין לשבר ולפתח פתח מחדש, על-כן קשה מאד.

וסגלת פח הצדקה - להרחיב ולפתח הפתח יותר ויותר, שפשעושין איזהו פתח באיזה עבודה ונותנין צדקה, אזי הצדקה פותחת ומרחבת הפתח יותר ויותר, כי 'צדקה' היא ה'התחלה של כל ההתחלות, כי היא פותחת ומרחבת כל הפתחים.

וגם בצדקה עצמה בשמתחילין לתן צדקה, יש התחלה - כי צריכין לשבר האכזריות להפכו לרחמנות, וזהו עקר עבודת הצדקה וכו'. ועלי-כן 'התחלת הצדקה' קשה וכבדה מאד, כי היא בחינת 'התחלה של כל ההתחלות' פנ"ל.

סד. ח"ב ד, וזח"ט (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ט) - 'התגלות-הרצון' הוא על-ידי 'ימים-טובים', כי כל אחד מה'ימים-טובים' מכריז וקורא ומגלה את ה'רצון': "שהכל

מתנהג רק עליפי רצונו בלבד! - בבחינת (ויקרא כג): "מקרא קדש", שהיום טוב קדש קורא ומכריז את הרצון.

פי בכל יום טוב ויום טוב, עשה השם יתברך עמנו אותות נוראות שהם 'הפך הטבע', שעל ידי זה נתגלה הרצון: "שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע כלל". ב'פסח', 'יצאת מצרים' שהוציאנו ממצרים באותות נוראות, ב'שבועות', 'מתן תורה' שנתן לנו התורה באותות נוראות. ב'סוכות', 'הקף ענני כבוד'. ועלי כן נקראים 'גלגל', שהיא בחינת 'יראה'. פי על ידי יום טוב, שהוא 'התגלות הרצון', על ידי זה נעשה 'יראה'.

וכל אחד לפי מה שמרגיש ושומע את קול הקריאה של יום טוב שמכריז וקורא את הרצון, כמו כן יש לו 'שמחת יום טוב', פי כשנתגלה הרצון שהכל ברצונו יתברך, אזי יודעים: שכל השעבודים והגלות וכל ההכפדות של העפ"ם שהם מכבידים עלינו, על כלם ינקם בהם הוא יתברך ויגאלנו מידם. אבל כשסוברים שהכל על פי חיוב הטבע, אין שיהי נקמה בהם, מאחר שהכל מתנהג רק על פי סדר הטבע.

וזה בחינת (תהלים נח, יא): "ישמח צדיק פי חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע". "פעמיו" דיקא - הינו: על ידי "שלש פעמים בשנה" (דברים טז, טז), על ידי זה: "ישמח צדיק פי חזה נקם" וכו'.

אך לא כל אחד ואחד שומע קול הקריאה הנ"ל של יום טוב, פי יש חיות רעות דורסים וטורפים, חכמי הטבע, שמראין בחקמתם המטעית: "שהכל על פי הטבע", וכאלו אין שום רצון חסוּשָׁלוֹם, ואפלו האותות נוראות משימים הכל בתוך דרך הטבע. וכשהם מתגברים - אזי קול שאגתם עולה ומתגבר על קול הקריאה של יום טוב, שקורא את הרצון, ואזי נשבת 'שמחת יום טוב' חסוּשָׁלוֹם.

וזה בחינת (תהלים עד, ד): "שאגו צרירי בקרב מועדה, שמו אותם אותות" - ש'שאגת הצוררים', דהינו 'קול החיות רעות', שהם 'חכמי הטבע' - נכנס בקרב המועדים ממש, בתוך קול הקריאה של יום טוב שמכריז וקורא את הרצון, נכנס בתוכם ממש ושואגים בקולם: "שהכל רק עליפי חיוב הטבע כפי סדר אותות השמים".

וזה: "שמו אותם אותות" - שמשמים אותות השמים לאותות, שאומרים שהכל רק עליפי אותות השמים, כפי חיוב הטבע.

והכנעתם של אלו החיות רעות חכמי הטבע, הוא על ידי חכם גדול שבקדשה, שיכול לקשר כל הרצונות בשרש הרצון, בחינת 'מצח הרצון'. - אך פגג זה יש בחינת 'מצח הנפש', שרש חקמת הטבע, וניקתו מזקני הדור שאין בהם שלמות. וצדקה מועיל לזה.

ואזי כשנכנע 'מצח הנפש' ונתגלה בחינת 'מצח הרצון' - אזי נכנעים ונופלים קול החיות רעות, ונשמע קול הקריאה של יום טוב, שהוא 'התגלות הרצון'. ואזי כשנתגלה הרצון, נעשה יראה. ועל ידי היראה יכולין לקבל החסד. וכששופע החסד, אזי אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה, פי אזי

נתקיים (ישעיה סא ה'): "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם כהני ה' תקראו" וכו'. וכל זה נעשה על ידי הצדקה.

סח. ח"ב ד, בסוף (נאמרה בחג השבועות שנת תקס"ט) - "וביום הבפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם, מקרא קדש יהיה לכם, כל מלאכת עבודה לא תעשו" (במדבר כח, כו).

"וביום הבפורים" - זה בחינת 'התחלה', בחינת (ויקרא ד, לא): "צרה במכירתה". ואיזהו 'התחלה'? - "בהקריבכם מנחה חדשה לה'" - הינו: כשמתחילין מחדש לתנו 'צדקה'. וזה בחינת: "מנחה חדשה" - בחינת 'צדקה חדשה', בחינת 'התחלת הצדקה'. פי 'מנחה' בחינת 'צדקה', כמו שכתוב (מלאכי ג, א): "מגישי מנחה בצדקה".

ועל ידי 'הצדקה' נתתקן בחינת 'צקן'. וזהו: "בשבעתיכם" - זה בחינת 'צקן', פי "בסיני נדמה להם פזקן" (מכילתא יתרו), פי על ידי בחינת "מנחה חדשה", 'התחלת הצדקה' - נתתקן בחינת 'צקן', בחינת 'שבועות'.

ואזי נתבטל וניקתו של 'מצח הנפש' שיונק מ'זקני הדור' שאינם פתקונו, ונשמע קול הקריאה של יום טוב שמגלה את הרצון. וזהו: "מקרא קדש יהיה לכם" - הינו 'קול הקריאה של יום טוב' שהוא 'התגלות הרצון', שהוא נשמע עתה על ידי 'הצדקה' - שמכניע את 'מצח הנפש' חקמת הטבע.

ואזי: "כל מלאכת עבודה לא תעשו" - פי על ידי 'התגלות הרצון', נעשה 'יראה'. ועל ידי 'יראה', נשפע 'חסד'. ואזי אין צריכין לעשות שום 'מלאכה', פי נתקיים העולם בחסדו, ואזי (ישעיה סא ה'): "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם כהני ה' תקראו". וזהו: "כל מלאכת עבודה לא תעשו" - פי אין צריכין לעשות שום מלאכה ושום עסק".

סו. ח"ב ה, ז - צריף כל אחד לצמצם מחו ושכלו, שלא להניחו לצאת חוץ לגבול שיש לו, שלא יהיה משוטט המח במה שאין לו רשות לפי מדרגתו, בבחינת (תהלים יג): "במפלא מקדך אל תדרש, במקסה מקדך אל תחקר" - שזהו בחינת 'ש' ד"י, בחינת צמצום, "שיש די באלקותו לכל בריה" (רש"י לך"ך י"א).

הינו: שכל בריה יש לו די וגבול באלקותו יתברך, שאסור לו לילך בשכלו כי אם עד הגבול, לא יותר, שאפלו בקדשה אסור לו לצאת חוץ לגבול שיש לו, בחינת (שמות יט, כא): "פן יהרסו אל ה' לראות" וכו'.

הערת מזהר"ת: פרוש: כל אחד ואחד יש לו גבול וצמצום בידיעת אלקותו, לפי ערכו ומדרגתו. פי מה שנקשב להקטן במעלה בחינתו: 'במפלא ממנו' - שהוא למעלה מדרגתו, וצריף לצמצם שכלו שם, זה אצלו בחינת 'במפלא ממנו'. והאדם הגדול ממנו במעלה הגבוהה, הוא יכול להשיג זאת, רק שהוא יש לו צמצום וגבול אחר גבוה ממנו, ששם הוא צריף לצמצם שכלו. וכן אדם הגבוה עוד יותר, גם זה אינו נחשב אצלו בחינת 'במפלא ממנו', רק שיש לו צמצום וגבול גבוה עוד יותר. וכן בכל אדם ואדם לפי מדרגתו.

נמצא: שלכל אדם וכל בריה, יש לו צמצום וגבול מיוחד בהשגת אלקותו יתברך לפי מדרגתו, שעד זה הגבול מתר לרדף מחשבתו להשיג ממנו יתברך, לא יותר. וזה בחינת 'ש' ד"י - שיש די באלקותו לכל בריה" - הינו: שכל בריה ובריה יש לו 'די' וצמצום ויגבול מיוחד בפני עצמו בידיעת אלקותו כפי מדרגתו.

סז. ח"ב ה, יד - יש תרי"ג מצוות, ואלו התרי"ג מצוות יש להם ענפים רבים, וכל דבר שיש בו רצון השם יתברך, שעושים בו נחת לאבי שבשמים, הוא בחינת מצוה, וצריך לגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט, כדי לעשות איזה רצון ונחת להשם יתברך.

סח. ח"ב ז, ג - משה רבנו היה לו רחמנות, והיה עוסק בישוב העולם, שיהיה העולם מישב וממלא מבני אדם, הינו בני דעה, כי הוא פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב (דברים ה, לה): "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים", כי משה פתח את הדעת וגלה לנו כי יש אלקים שליט בארץ.

סט. ח"ב ז, ח - כשעלה משה למרום, מצאו להקדוש ברוך הוא שהיה קושר בתרים לאותיות. אמר לו: רבוננו של העולם מי מעבב על ידך. אמר לו: עתיד אחד לעמד ועקיבא בן יוסף שמו, שיהיה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תליו של הלכות. אמר לו: רבוננו של העולם ראוי שתנתן תורה על ידו. אמר לו: שתק כף עלה במחשבה" (מנחות כט:).

ולכאורה קשה: מה אמר לו השם יתברך 'שתק, הלא כבר אמר הקשיא, ומה זו שתיקה, מאחר שכבר הקשה מה שהקשה!?

אך תבא בשאמר משה ה'קשיא, נפל בשכלו 'תרוץ' על ה'קשיא'. אך אם היה אומר את ה'תרוץ', היה נכנס בו 'מקיף' אחר, והיה בא על 'קשיא' יותר חזקה ורחבה מבתחלה. על-כן אמר לו השם יתברך "שתק" על ה'תרוץ' - הינו: שישתק ולא יגלה את ה'תרוץ', כדי שלא יבוא על 'קשיא' יותר חזקה מבתחלה.

וזהו: "שתק, כף עלה במחשבה" - הינו: שתבא כשמגלין את השכל הפנימי, אזי עולה במחשבה שכל אחר חדש - כי נכנס 'מקיף' אחר לפניו - ועל-כן צריכין לשתק, כדי שלא יבוא ל'מקיפים' שאין צריכין להשיגם.

'משה' היה למעלה מן ה'מחשבה', לכך היה יודע את ה'תרוץ', כי השיג בחינת 'בתרי אותיות'.

ע. ח"ב ת, זח"א-בסוף - על ידי התפשטות הנבואה, נתברר ונתתקן בחינת 'פח' המדמה, ונתתקן ה'אמונה האמתיות דקדשה, ונתבטל 'אמונות פזביות'. כי עקר ה'אמונה' תלויה ב'כח' המדמה - כי עקר 'אמונה' היא רק במקום שאינו מבין בשכלו, אזי נשאר רק בבחינת 'פח' המדמה, ושם צריכין 'אמונה'.

פי יש עשרה מדרגות בנבואה (בראשית דבא מד, ו; תקוני דהר ב), פנגד עשרת הדברות, כמו שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם". "דבר ה', זו נבואה" (שבת קלח:). ועל-כן על ידי נבואה, בחינת עשרה מדרגות, בחינת עשרת הדברות, זוכין ל'אמונה', להאמין שהכל ברא השם ב'עשרה מאמות'. [ב'פסיקתא דבת' פרשה כא: נאמרו עשרת הדברות; כנגד עשרה מאמות שבהם נברא העולם].

ועל-כן צריכין להפש ולבקש מאד אחרי מנהיג אמתו להתקרב אליו, כי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת רוח-נבואה

וכו', ועל ידי זה כל המתקרבים אליו נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתיות דקדשה, ונתתקן ונתברר אצלו המדמה. - אבל בלא בחינת נבואה, אין המדמה ברור ומתקן, ומבלבל את האדם ב'אמונות פזביות' של שטות ושקר שהם 'זחמת הנחש'.

ועל-כן "ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זהמתו" (שבת קמז:). זחמת הנחש, אמונות פזביות - כי שם זכו בלם לנבואה על ידי משה רבנו מנהיג האמת שלהם, ועל ידי זה נתברר ונתתקן המדמה אצלם, וזכו ל'אמונה שלמה בהשם על ידי רוח-נבואה.

וזה בחינת ה' ד"הששי", הנאמר במעשה-בראשית (בראשית א, לא): "יום הששי", ודרשו (שבת פח:): "שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו ישראל את התורה". כי עקר 'חדוש העולם', לידע שהעולם מחדש והשם יתברך ברא את העולם ברצונו - תלוי ב'אמונה'. כי על ידי 'שכל' אי-אפשר להבין 'חדוש העולם', כי באמת 'חדוש העולם' היה על ידי בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (תהלים לג, ד): "וכל מעשהו ב'אמונה".

ועל-כן היה העולם תלוי עד קבלת התורה, כי אז זכו ל'אמונה שלמה על ידי רוח-נבואה, ועל-כן אז דיקא נתגלה הדיוש העולם, כי עקר הדיוש העולם תלוי ב'אמונה'.

ועל-כן 'ראשי השנה' שהוא בחינת אמונה, תלוי ב'סיון' שהוא 'קבלת התורה', שעל ידי זה נתתקן האמונה. ועל ידי תקון המדמה והאמונה שנתתקן על ידי נבואה, זוכין לבחינת 'חדוש העולם', בחינת "שיר חדש" (תהלים צו, א), בחינת "בחדש שופר" (תהלים פא, ד). וזה בחינת 'תשרי', כי "בתשרי נברא העולם" (ראשי השנה יז). (עין בפנים).

עא. ח"ב ט - לפעמים מנשב בהאדם בחינת 'רוח-סערה', ומבעירו ביותר חוץ מן המדה, שזה בחינת 'הריסה', בחינת (שמות יט, כא): "פן יהרסו לעלות אל ה'" וכו' - כי אסור להרס לעלות אל השם מה שאינו ראוי לו לפי בחינתו. על-כן כשהאדם רואה שפוער ביותר חוץ מהמדה, ידע שזה בחינת 'רוח-סערה'.

ואליהו היה יכול להכניע זאת. וזה בחינת (זמירות למוצאי שבת): "איש אשר רכב על סוסי אש בסערה" - שהיה רוכב ומכניע סוסי אש בסערה, דהינו האש הדולק ביותר מן המדה, שבא על ידי ה'סערה'.

עב. ח"ב נו - כשצדיק גדול אמתו מגלה תורה, חדושים נפלאים ונוראים, הוא טובה להקטנים במעלה, שעל ידי זה נתגדל הקטן במעלה, שהכל רצים ובאים אליו. וגם בהסטרא-אחרא נתגדל אחד על ידי זה.

כמו שמצינו בבלעם, כשנתן השם יתברך את התורה לישראל, באו כל האמות לבלעם (זבחים קטז), ובאו אליו כל העולם, ועמד עצמו על איזה פסוק ואמר להם תורה. פי אז כשבאו אליו, שאלו אותו מה ששאלו: "ה' למבול ישב?" (תהלים כט, י), והוא עמד על פסוק, והשיב להם: "ה'

עז וכו' (שם כט, יא). - וכן בישראל בעצמן שהם בקדשה, ואינם באים חסד ושלום לבלעם וכיוצא בו.

אך כשצדיק גדול אמתו מגלה חדושים, ונעשה רעש גדול שזה מגלה חדושים נוראים כאלו, אזי בלם מתקבצים ובאים לאיזה קטן במעלה, ונאספים אצלו לשמע ממנו, מחמת הרעש שנעשה עלידי החדושים שמגלה הצדיק הגדול, והוא עומד עצמו על איזה פסוק, ואומר להם מה שאומר.

עג. ח"ב עא - אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, פי יש נעימות בתורה! - וזהו העקר: לזכות להרגיש הנעימות שיש בהתורה. "דרכיה דרכי נעם" (משלי ג, יז).

עד. ח"ב עב - עקר ה'בושה' נמשך עלידי המנהיג, בחינת 'משה', שממשיך 'באורי התורה' לכל אחד - כמו שבשעת 'מתן-תורה', שהמשיך משה התורה לישראל, נאמר שם (שמות כ, טז): "ולבעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו", ודרשו רז"ל (קדרים כ): "זה ה'בושה' - דהינו שיהיה להם 'בושה' לבלי לעשות חטא ועוון חסד ושלום.

וגם אפלו "לבלתי תחטאו", לבלי לעשות עברה - צריך גם כן 'יראה' 'בושה'! - כי אפלו בשעושינו 'מצוה', צריך שיהיה לו גם כן 'בושה גדולה'! - כי איך באים לחטף ה'תפלין' בתרי דמלבא, ולהניחם פתאם על הראש. וזאת ה'בושה' נמשכת עלידי 'באורי התורה' עלידי המנהיג - כמו שהיה בשעת 'מתן-תורה'.

ועלין בשעת 'מתן-תורה' זכו כל ישראל לבחינת 'קדשה ופרישות', כמו שכתוב (שמות יט, טו): "היו נכנים לשלשת ימים, אל תגשו אל אשה" - פי כלם נתקדשו בבחינת 'פרישות', עלידי 'משה' שהיה קדוש ופרוש גדול, שהמשיך להם את התורה עלידי-זה.

עה. ח"ב עב - ב'מעמד הר-סיני', המשיך משה ה'שפלות' שלו בכל אחד ואחד מישראל, בכל איבר ואיבר.

ובכל היוצא: שמי שבא אצל צדיק-אמתו ושומע מפיו תורה, ראוי שימשך עליו בושה ושפלות גדול מאד, וזה סימן שהיה אצל צדיק-אמתו, בשנמשך עליו בושה ושפלות עלידי ששמע מפיו איזה 'דבר-תורה' - כמו שהיה בשעת מתן-תורה. ועלידי ה'בושה', דהינו 'תשובה' - נחיה ה'שפלות של משה' שיש בכל אחד בכל איבר ואיבר, ואז מחיב שירגיש כל אחד 'שפלותו' באמת.

עו. ח"ב עג - אחר שנודפכו במצרים וזכו לצאת משם, ספרו מ"ט ימי הספירה, כנגד מ"ט שערי תשובה. וביום החמשים, אז: "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט, כ) - זה בחינת (מלאכי ג, ז): "ואשובה אליכם", בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו כביכול, בחינת 'שער החמשים'.

עז. ח"ב עח - כל הפשוטים, הן למדן שעוסק בתורה לשם-שמים כשמבטל מלמודו, הן שאר הפשוטים - כל אחד ואחד כפי אחיזתו בהתורה, הן הוא מחיה עצמו בעת

פשיטותו מבחינת קיום העולם קדם קבלת-התורה שהיה העולם מתקים רק בחסדו, פי לא היה עדין תורה ושום עשייה של מצוה, שעלידו יתקים העולם.

והצדיק בעת פשיטותו בשעה שבודל מן התורה, מקבל חיות מבחינה זו, וזה בחינת "אוצר מתנת הנם" (שמות-רבה מה, ו), שיהיה בחינת קדם קבלת-התורה, שהיה מתקים העולם בחסד-הנם לבד, בבחינת: "פי לעולם חסדו" (תהלים קיח), הנאמר על קדם מתן-תורה, כפזמא בגמרא (פסחים קיח): "הני עשרים-וששה 'פי לעולם חסדו' כנגד עשרים-וששה דורות" וכו'.

פי אז לא היה שום תורה, והיו עוסקין רק ב'שובי-העולם ובדרך-ארץ, כמו שאמרו (ניקרא-רבה ט, א): "גדולה דרך-ארץ שקדמה לתורה עשרים-וששה דורות" - ואז היה עקר קיום העולם עלידי 'חסד-הנם' לבד.

ובאמת: גם קדם קבלת-התורה, בודאי גם אז היתה התורה במציאות, פי התורה היא נצחית. אמנם אז קדם מתן-תורה, היתה התורה בהעלם ובהסתה, היינו: פי כל התורה כלולה בעשרת-הדברות, ואז קדם מתן-תורה היו העשרת-הדברות נעלמין ונסתרין בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם [ב'פסיקתא-רבתי' פרשה כא: נאמרו 'עשרת הדברות', כנגד 'עשרה מאמרות שבהם נברא העולם'] - בתוך 'שובי-העולם' שנברא בעשרה מאמרות. ובכל הדבורים של העולם ובכל העבודות והעשיות, הן מי שחוטב עצים או איזה עבדא שיהיה, בכלם נעלם התורה.

והצדיק בשעה שפורש מן התורה והוא בחינת איש פשוט, הוא מקבל חיות מבחינה זו של קדם מתן-תורה, וממנו מקבלין חיות כל הפשוטים הנ"ל. וכל אחד כפי קרובו יותר אל הקדשה ואל הצדיק הנ"ל, הן הוא מקבל ממנו חיות גבוה יותר. - וזהו בחינת הדרך של ארץ-ישראל וכו'. ובכח הזה זוכין לבוא ולכבש ארץ-ישראל וכו'.

עה. ח"ב פב - עוד זאת הבחינה היתה למשה: פי כל מה שעלה למעלה יותר עליונה, מצא שם אלקים, כמו שכתוב (שמות יט, א): "ומשה עלה אל האלקים" [ולא שכח מהקדוש-ברוך-הוא].

עט. ח"ב צא - עלידי שהצדיק מלביש אור התורה בספורי דברים, עלידי-זה מקשר 'חכמה-תתאה' עם 'חכמה-עלאה'.

וזהו: "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר": "וידבר" - לשון זיוג והתקשרות, כמו: "ראוה מדברת" (פתחות ג). "אלקים את" - זה בחינת 'חכמה-תתאה' ו'חכמה-עלאה'. "אלקים" - בחינת 'חכמה תתאה'. "את" - בחינת 'חכמה עלאה', בחינת: "את השמים" (בראשית א, א).

הינו: לזוג ולקשר 'חכמה-תתאה' ב'חכמה-עלאה' - זה נעשה עלידי בחינת: "הדברים האלה לאמר" - היינו: עלידי הצדיק שמלביש 'הדברים האלה', היינו 'דבורי-התורה', הוא מלביש ב'ספורי-דברים'. וזהו: "לאמר" - לשון 'הלבשה', כמו שכתוב (איכה ב, ז): "בצע אמרתו", שפרושו 'לבוש'.

פ. ח"ב קיח - מצינו במדרש (שמות רבה מ, א): **שֵׁהשֵׁם יתברך כְּשֶׁרוּצָה לְגַלּוֹת תּוֹרָה, הוּא חוֹזְרָה אַרְבַּע פְּעָמִים קֹדֶם שְׂאוֹמְרָה. וְלִמְדוֹ מִפְּסוּק (איוב כח, כז): "אִז רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חִקְרָה", אַרְבַּע בְּחִינּוֹת - שֶׁהִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבִיכּוֹל, רוּאָה וְסוֹפֵר וּמְכִינ וְחוֹקֵר דְּבַר־הַתּוֹרָה אַרְבַּע פְּעָמִים קֹדֶם שְׂאוֹמְרָה, וְאַחֲרֵיכֵן מַגְלָה אוֹתָהּ לְהַעֲלוֹם. - מִכָּל־שֶׁכֶּן בְּר־אָדָם, שֶׁצָּרִיךְ לְחַשֵּׁב וּלְעֵינ וּלְחַקֵּר וּלְבַרֵּר הַדְּבַר־יִתְוֹרָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ תַּחֲלָה הַיֵּטֵב קֹדֶם שְׂאוֹמְרָה.**

פא. שיחות שאחרי ספורי מעשיות - מעשה:
בצדיק אחד שנפל עליו עצבות וכבדות גדול וכו', ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו וכו', והתחיל לשמח עצמו בשמחת "שלא עשני גוי". וזה בודאי שמחה גדולה שאין לה שעור וכו'.

והתחיל לשמח עצמו בזה, והתחיל לשמח ולהרים עצמו מעט מעט, ובכל פעם הרים ושמח עצמו ביותר, עד שבא לשמחה גדולה פליכה, עד שהגיע להשמחה שהיה למשה רבנו עליו השלום, בעת שעלה לקבל הלוחות [אבות דרבי נתן פ"ב ה"א]. וכו' וכו'.

פב. ספר המדות, אכילה ח"ב ה; למוד ח"ב ד; מריבה ח"ב ח - מי שלמדו בתורה במהין זפים, שאכילתו פליכה בקדשה, שגזון ממזון שהמלאכים נזונין ממנו, על ידי זה שזנאו נדונין בהנקה. וסימן לדבר: **"ויהי ביום השלישי בהית הבקר"** (שמות יט, טז), **"ובבקר היתה שכבת הטל"** (שם טז, יג), **"ויהי באשמרת הבקר"** (שם יד, כד).

(מזהר"ת ז"ל: פרוש סימן זה שמעתי מפיו הקדוש: כי (א) **"ויהי ביום השלישי בהית הבקר"** - נאמר ב'מתן תורה', שזהו בחינת: **"מי שלמדו במהין זפים"**. (ב) **"ובבקר היתה שכבת הטל"** - נאמר ב'מן', שהוא מזון שהמלאכים נזונין ממנו, כמו שאמרנו חז"ל (יזא עה). (ג) **"ויהי באשמרת הבקר"** - נאמר ב'קריעת ים סוף', שנטבעו המצרים בים, שזהו בחינת חנק כמו שאמרנו חז"ל (כתבות ל). ולמד בקר מבקר. - על ידי זה מצא השגה הנ"ל בתוך התורה).

פג. ספר המדות, בושח ל - מי שאין לו בושח, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הרסיני.

פד. שיחות הר"ן פו - ה'חתנה', הוא בחינת 'סיני', כמו שכתוב (שיר השירים, ג, יא): **"ביום חתנתו, זה מעמד הרסיני" (תענית כו), **"וסיני גימטריא סל"ם**. וכתוב (בראשית כח, יב): **"והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו"**, היינו דקודין, שעולה את גופו ויורד את גופו.**

מה שהחתן דורש - כמו שאמרנו חז"ל: **"ביום חתנתו, זה מעמד הר סיני"**, לרמוז: שה'חתנה' היא **מעמד הר סיני** - בשביל זה הוא דורש. ומה שנותנין לו מעות שקורין דרשה געשאנק' (דורון דרשה) - לרמוז: **"עלית למרום שביט שבי"** (תהלים סח, יט), בשביל זה **"לקחת מתנות"** (שם). - ומה שפוסקין הדרשה, זה בחינת **"שברי לוחות"**.

מה שמהפכין את עצמן - זה בחינת (שמות יט, ג"כ): **"ומשה עלה"**, **"וירד ה' על הר סיני"** - שהחתונים עלו למעלה, והעליונים ירדו למטה.

פה. שיחות הר"ן צא - סגלה להתמדה: להזהר לבלי לדבר על שום איש ישראל. כמו בשהפלה היא יפה אזי

האהבה בשלמות, אבל בשיש להפלה איזה חסרון ומום, אזי בודאי אין האהבה בשלמות. כמו כן ה'תורה' נקראת **'פלה'**, כמו שכתוב (דברים לג, ד): **"תורה צוה לנו משה מורשה"**, ודרשו רז"ל (ברכות נז, פסחים מטז): **"אל תקרי מורשה אלא מאורסה"**, וכל אחד מישראל יש לו אות בתורה, כי **"ששים רבוא אותיות התורה, בנגד ששים רבוא נשמות ישראל"** (אחר חדש שיר השירים; אחר חדש רות; מגלה עמקות ואתחנן אופן קפו; של"ה הקדוש בראשית ב' בשם האר"ז ל; ועוד). וכשיש חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה, ואי אפשר לאהב את התורה בשלמות.

אבל פשיזהר מלדבר על שום ישראל ולבלי למצא שום חסרון בשום ישראל - נמצא שאין בהתורה שום חסרון ומום - אזי בודאי יאהב את התורה מאד, ואזי יתמיד בלמוד התורה מגדל האהבה.

פו. שיחות הר"ן קנג - מענין קצת אנשים שמתקרבים לעבודת השם יתברך ואחר כך מתרחקין - אף על פי כן יקר אצל השם יתברך ההתקרבות בעצמו, אף לפי שעה, אף על פי שאחר כך נעשה מה שנעשה חס ושלום.

הלא על שעת מתן תורה נאמר (שיר השירים ד, ט): **"לבבתי באחת מעיניך"**. ואיתא במדרש: **"שבעין השנית כבר היו מסתכלין על העגל"**. נמצא: שבשעת מתן תורה כבר היה דעתם לפרש חס ושלום, ואף על פי כן היה יקר בעיני השם יתברך מאד, ההתקרבות בעצמו.

פז. שיחות הר"ן נו - שבה את 'אקדמות' מאד מאד. ואמר: **שישראל מחמת שהם משקעים ורגילים פליכה בטוב, עליהן אין מרגישין פליכה את שבה מעלת גדלת השבח הקדוש הזה של 'אקדמות' שאומרים בשבועות**.

ואמר: **מי שיודע מעלת השיר של אקדמות עם הנגון שלו, כמו שרגילין העולם לומר אותו בנגון הידוע, הוא דבר נפלא וחדוש גדול מאד**. והתחיל לומר קצת איזה תבנות מאקדמות עם הנגון. ואמר: **ש'אקדמות' הוא שיר של השק'** (עין בהמעשה של הבערענער (ספורי מעשיות מעשה י) שם מדבר משיר של חשק).

פליזה ספר בשבועות אחר תפלת שחרית בבקר השכם כנהוג בשבועות, והיה יושב אצל הסעדה של 'מאכלי חלב'. וכבר התפללו בבית הכנסת פעם שני, וזמר החזן 'אקדמות', ואז דבר עמנו ממעלת השיר הקדוש הזה והפליג במעלתו מאד.

[ב'אבני ה-ברזל', שיחות וספורים מרבנו ז"ל כג: פעם אחת אמר רבנו צוק"ל: **"וואס איין פארמאנג, אקדמות מיט דעם ניגון"** (מה שיהודים אוצרים ברכושם, אקדמות עם הנגון).

[ב'עלים לתרופה', מוצאי שבת במדבר תקצ"ו: וימי שבועות ממשמשין ובאין, שבועות חדש שלא עבר עלי כזאת זה כמה שנים, שאהיה מכרח להיות בנעמרום, ויהיה פחד מלהתקבץ יחד לומר יחד 'אקדמות'. ואם לא מנעו המונעים פי אם 'אמירת האקדמות' של הקבוץ הקדוש שלנו, גם כן ראוי שיבוא עליהם מה שיבוא].

[בימי-שמואל' ח"ג עג: אצל אנשי-שלומו אומרים זה השיר בהתעוררות גדול].

פח. חיי-מוהר"ן ב - התורה "האי מאן דאזל למנסב אתתא" בסימן כ"ט, אמר בשבועות תקס"ו, ובאותו העת לבש פעם ראשון בגדים לבנים, ואז נכלל בתוך התורה בחינת בגדים לבנים.

פט. חיי-מוהר"ן נד - וספר לנו אז: שחלם לו שהיה שבועות, והיינו כלנו פדרבנו בכל שנה להתקבץ אליו על חג השבועות, ולא היה יכול לומר תורה ככל, והיה מבזה ומיסר אותנו מאד, ואמר: כי הכל בשבילנו, שמחמת עביותנו וכו' אינו יכול לומר תורה, והוכיח אותנו מאד. ועלידייזה נתעוררנו כלנו בתשובה גדולה, ואחר-כך אמר תורה נפלאה ונורא מאד.

צ. חיי-מוהר"ן פט - כל סדר הזמנים של כל השנה, דהיינו: ראש-השנה וכו', שבועות וכו' - בכל זמן וזמן מאלו הזמנים אין אני כמו מקדם. שבכל אלו הזמנים בכל שנה ושנה הוא בא על השנה ודעת חדש לגמרי, ואינו עובד השם-יתברך עם העבודה שעבד כבר באלו הזמנים בשנים שעברו.

צא. חיי-מוהר"ן קכו - דרבנו היה, להיות אצלו על ראש-השנה, ועל שבת הנפה, ועל חג השבועות, ובאלו השלשה זמנים היינו אצלו תמיד מיום שקבע דירתו פה ברסלב. והיה מצוה ומזהיר: "להיות אצלו באלו השלשה זמנים!" - והיה תמיד אומר תורה נפלאה באריכות גדולה באלו הזמנים וכו'. ובשבועות היה אומרה גם-כן כמו בראש-השנה, ביהי-השמשות של יום שני דשבועות, ונכנס הרבה לתוך ליל שני. - אך ביותר ויותר הזהיר להיות אצלו על ראש-השנה.

[ב'שיח-שרפי-קדש' ח"א רלח-רלט; פתביד הרב מטשנהרין ז"ל: פעם-אחת ספר רבנו ז"ל מענין עולם התהו' - ואז אמר עצה לזה: שישבע בנקיטת חפץ פשר: "שכל ימי חיי לא יעבר עליו אחד משלשה זמנים הקבועים להיות אצלו. הינו: על ראש-השנה, ועל שבועות, ועל שבת-הנפה!"]

כי אז היה זמן קהלה לכל. והשני זמנים אחרים היה החיוב רק על אותם שאינם רחוקים ממקומו כל כך. והרחוקים היה להם זמנים אחרים, הינו: שבת-שירה' ושבתי-נחמו', כי אז היה הוא ז"ל נוסע אליהם. וגם להשבע: "שתכף אחר המיתה וההסתלקות, הוא מכרח לבא אליו ז"ל!" - ואז יהיה הכל על נכון.

ורבנו ז"ל סים כך: "אבל מי שזכה להיות אצלי השלשה פעמים בשנה, היינו: ראש-השנה, שבועות, שבת-הנפה - ינצל מעולם-התהו'!" - השם יצילנו אמן. (ועיר-שם הספור מעולם-התהו' - וכן עין ב'חיי-מוהר"ן' סימן קא, הספור מדבי מנחם מענדל מוויטעפסק זיע"א).

[חנמה-ותבונה, סימן א - כל תלמידיו הקדושים, כלם היו קדושים, וזכו לקבל פני רבם בעלייתם אליו ג' פעמים

בשנה, הינו: א) בראש-השנה. ב) ב'הנפה. ג) ושבועות].

[ימי-שמואל ח"ג עא - 'חג השבועות' הוא אחד מן הזמנים שהיה חיוב [לא מצד ההכרח הגמור כמו ראש-השנה, כמובן] לנסע לרבנו ז"ל. וגם באופן עד היום, הוא בחינה השניה של ראש-השנה, שנתקבצין ובאין מפל המקומות, והולכין ערב שבועות' על ה'ציון-הקדוש'. וב'חג השבועות' מתפללין יחד בהקלוזי, בשמחה והתעוררות חזק וחיות גדול, וגם לומדין ביחד ספרי רבנו ז"ל. וכמו שרבנו ז"ל בחייו היה אצלו נסיעה גדולה מאנשיו והיה אומר תורה. וגם מוהר"ן ז"ל היה לו מסירת-נפש הרבה לבוא על שבועות לרבנו ז"ל (וכמובא ב'חיי-מוהר"ן', וב'ימי-מוהר"ן' ח"א)].

צב. חיי-מוהר"ן קלב - בעת נסיעתו לארץ-ישראל, נסע דרך ניקולאייב וחורסן לאדעס ושבת בחג שבועות בחורסאן. ובגליל שבועות אחר שהיה נעור פנהוג, הלך למקנה עם איש אחד מאנשיו, ושאל אותו בכל פעם: "אם שומע קולות?"! - והשיב: "שאינו שומע כלל!"

ונתפלא מאד על שאינו שומע! - ואמר: "איך אפשר לבלוי לשמע קולות פעת!"! - אחר-כך אמר: "אפשר הוא קול הקאפעליע [מקהלה] שאני שומע!"! - והשיב לו האיש הנ"ל: "שהוא אינו שומע שום קול קאפעליע ולא שום קול כלל!" ותמה מאד. והבין האיש הנ"ל: "שהוא שומע קולות וברקים של קבלת-התורה!"

אחר-כך בשיצא מהמקנה, אמר: שנודע לי עכשו בעת קבלת-התורה, בענין הנאמר בזהר-הקדוש (בראשית ס): "אית יראה ואית יראה" וכו', ועכשו נודע לי: שיש עוד יראה, שהיא גם-כן עוד יותר ויותר אפלו מ'יראה-עלאה' הנזכר שם, כי נודע לי עכשו 'יראת אלקות', שהיא יראה ופחד גבוה ועצום ומרומם ומנשא מאד מאד.

צג. חיי-מוהר"ן קנח; ימי-מוהר"ן ח"א נב-נג - בחג השבועות (שנת תקס"ז) בסעדת שחרית, בין מאכל למאכל קדם שהושיטו המאכל אל השלחן, היה רבנו ז"ל לומד אז ה"אדרא-רבא" בזהר-הקדוש [פרשת נשא], בקול נעים ונפלא מאד, ואחר-כך הושיטו המאכל, ופסק ואכל מעט, וחזר ועסק בלמודו.

בליל-שבתי-קדש, שהיא שני דשבועות, אחר גמר הסעדה, אחר ברפת-המזון, היה מזמר בעצמו "אתה נגלית" ו"ברוך שמך" וכו', בנגון נפלא ונעים. (עין שם ב'ימי-מוהר"ן' באריכות, סדר חגי-השבועות ההוא, שנת תקס"ז - אחר הסתלקות אשתו הראשונה בערב שבועות לפנות-ערב).

צד. חיי-מוהר"ן רב - בשבועות תק"ע היה באומין בתחלת בניסתו לשם, ולא אמר תורה באותו היום-טוב. אחר-כך אמר לנו בדרך הלצה: "אתם אינכם כל כך חוטאים שאמר לכם תורה". וסים אחר-כך בעצמו: "כי יש כמה תורות שנעשים עלידי חטאים דיקא, כגון פרשת העגל וכיוצא" וכו'!

צה. חיי-מוהר"ן ריט - בימי חג השבועות [האחרון בשנת תק"ע] נתקבצו לשם גס-פן הרבה מאנשי-שלומונו, והיו סבורים שיאמר תורה פאשר ה'יה מנהגו בכל חג השבועות, אבל לא אמר אז שום תורה בשבועות הנ"ל, ואמר אז, שאין אתם חוטאים כל כך במבאר לעיל (סימן רב - מובא לעיל).

צו. חיי-מוהר"ן רפ - בשעת מתן-תורה היו מדינות רחוקות משם, שהגיע להם הידיעה ממתן-תורה על-ידי הביידאר [פאסט].

צז. חיי-מוהר"ן שלו - קדם שבועות תקס"ז, בשנודע לו מפטירת איש אחד שהיה קצת ממקרביו, ענה ואמר: מי יודע מה נעשה עמו שם?! - אבל אם היה זוכה להתקרב כמו המקרבים אמתיים שלי, ועכשיו הולך לקראת שבועות, מסתמא היה נדמה לו שמשתדל בענין הנסיעה אלי על שבועות בשכירות עגלה וכיוצא, והיו מרחיק להודיע לו: "מה לך להשתדל בזה, הלא כבר אתה מת ונפטרת!" - וממילא היתה טובה לפניו, כי על כל פנים היה נודע לו שבכר מת! - אבל עכשו אפשר שנדמה לו שמחזיק איזה בראיוער [שמבשלין בו שעורים ועושין שחר] וקונה שעורים וכיוצא, וטרוד בעסקיו המדמים לו.

ואף-על-פי-כן אחר שבועות אמר רבנו ז"ל: "שהאיש הנ"ל היה אצלו על שבועות."

צה. חיי-מוהר"ן שלו - קדם שבועות תקס"ז, עמדו לפניו אנשי זאסלאב, וספרו לפניו מעשיר אחד שנתן מעות הרבה להרב הקדוש רבי ברוך ז"ל, ועמד אז לפניו גס-פן איש אחד מנעמרום עני גדול.

ענה רבנו ז"ל: העני הזה נתן לי יותר מזה כפי בחינתו ומדרגתו, כי היה מפרנס עצמו מ'מלמדות', וכששמע בימי הפסח שרבנו ז"ל הוא בזאסלאב, ומי יודע אולי יתעבב שם עד אחר שבועות, ואם ישכיר עצמו למלמד לא יוכל להיות אצלו על שבועות, על-כן לא רצה להשכיר עצמו למלמד, וישב כל הקיץ בלי שום עסק ופרנסה - נמצא שהתנדב לבו בשביל התקרבותו אלי יותר מהעשיר הנ"ל.

צט. חיי-מוהר"ן תח - והיה מתלווץ מאד ממה שכתב שם (הרמב"ם ז"ל) מענין האומרים על ענין 'קבלת-התורה': "שחסו-ושלום משה רבנו עליו-השלום עשה תחבולות בהכמתו וכו'!" - ואסור לחזור דברים פאלו אפלו בדרך ליצנות רחמנא-לצלן. רחמנא לשזבן מדעות-זרות משבשות פאלו. אזי למי שנכנס בו מחשבה אחת מאלו המחשבות ואין צריכין לסתור שטותים פאלו. וכבר מבאר בכמה ספרי קדמונים הרבה, שצווחו על ספרי החקירות הנ"ל במפרסם וכו' וכו'.

ק. חיי-מוהר"ן תקנג - ספרו לפניו אודות הרב דקהלת בארדיטשוב, שלא רצה לילך למקנה בבקר של חג השבועות, עד שיראו לו המרכבה שראה יחזקאל. והתפלאו העולם מאד על זה, ונער בהם ז"ל ואמר: ומה זאת לפלא כלי-כך בעיניכם, הלא גם יחזקאל היה בן אדם וכו'.

קא. טובות-זכרונות ד - מהאנשים שנתקבצו לרבנו ז"ל על חג השבועות (שנת תקס"א), היו שני אורחים שכאבו להם העצמות רחמנא-ליצלן עוד בביתם, וכשבאו לרבנו ז"ל וספרו לו שיש להם מכאוב הזה, אמר להם: "הלא בשבועות הקדוש אומרים תרי"ג מצוות, שזה חבילות חבילות של מצוות, וזה לשון 'צותא'. התחברות של עצמות, ואחת מהנה לא נשברה' (תהלים לד, כא)!" - וזה היה להם רפואה.

קב. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל מט - אמר רבנו ז"ל: "בשבועות איז דער עיקר דאס אויפזיין, און הושענא-רבא דער עיקר דאס זאגן". [בפג השבועות עקר העבודה הוא להיות נעור, ובהושענא-רבא עקר העבודה היא האמירה].

קג. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל מט - פעם אחת ישב רבנו ז"ל לומר תורה ב'חג-השבועות' אחר מנחה, בעוד שהיתה החמה זורחת, וישבו כל הלילה אצל השלחן והתפללו ערבית בתוך הסעדה, וישבו עד שהחמה התחילה עוד הפעם לזרח בבקר יום השני.

ענה רבנו ז"ל ואמר: "די זון קער זיך פאר-חידושין, זי האט איבערגעלאזט מענטשן ביים טיש, און האט צוריקגעפונען די אייגענע [זעלבע] מענטשן ביים טיש!" [החמה עשויה להתפלא, היא השאירה את האנשים אצל השלחן, והיא שוב פגשה אותם אנשים ליד השלחן]. ושמעתי: אשר רבינו זצוק"ל לא היה ישן בשבועות, שני הימים והלילות.

קד. ימי-מוהר"ן ח"ב קנ - גם בליל-שני של שבועות, עזרני השם-יתברך שהיה שם אחד שאכל גס-פן אצל בעל-הבית שלנו, והתחיל לבוא בשמחה, ונגנו לו, והוא התחיל לרקד, עד שאחר-כך שמחנו גס-פן, ורקדנו עמו יחד, ושמחנו כל המסבין שם.

וזה היה יקר בעינינו מאד - שזכינו לשמח ולרקד בחג הקדוש הזה זמן מתן תורתנו, במקום רחוק ומשנה בזה, מה שלא עלה על דעתנו, כי היינו סבורים, שחסו-ושלום נתעבב על הספינה בשבועות חסו-ושלום, ועכשו עזרני השם-יתברך לבוא אל העיר לאכסניא טובה, ולשמח בשבועות בראיוער בעזרת-השם-יתברך.

קה. נעימות-נצח מכתב א - תמיד היו נוסעים לאחר הסתלקות רבנו ז"ל על חג השבועות, לברסלב למוהר"ן ז"ל. אך בשבועות האחרון שלו, מוהר"ן ז"ל חגג באומן, וכתב מקדם לאנשי-שלומונו: "שיהיו על שבועות באומן", ואנשי-שלומונו נקבצו מפל הסביבות לאומן, וזה היה אצלו בונה גדולה, כמו שרבנו ז"ל בשבועות שלו האחרון היה באומן ושיבתו ונקבצו אליו, בן גם הוא עשה בן.

ובעת 'פתיחת-הארון' כבדו למוהר"ן ז"ל בפתחה, ונפל עם ראשו לארון-הקדש, וחסף את הספר-תורה, וצעק: "ישראל עם קדוש, מיר האבן זיך אצינד א נייע תורה ממש ניי!" [ישראל עם קדוש, יש לנו עכשו תורה חדשה, ממש חדשה]. ורקד בעצמו עם הספר-תורה קדם שעלה על הבימה עם הספר-תורה, וגם העולם פלו רקדו. ואמר: "שמחת עולם על ראשם", הינו ה'ראש-בית', בראשי"ת, חדות ה' וכו'".

קו. כונני-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ג ה - מוהר"ת ז"ל
אמר: הלמוד של דיני-התורה, נתן לנו השם-יתברך על-ידי משה רבנו עליו-השלוש. והלמוד של קיום-התורה, נתן לנו השם-יתברך על-ידי אדמו"ר זצ"ל! - ועל-זה מרמז הפסוק (שע"ה יב, א): "ושאבתם מים בששון ממיני הישועה" - ומתרגם יונתן: "ותקבלון אלפן חדת בחדוה מבחירי דצדיקיא".

[בלקוטי-הלכות, נזיקין ד, כג: באמת כל דיני והלכות התורה, כבר קבלנו בימי משה רבנו, ואסור לחדש דבר מעתה, ועקר קבלת התורה מתוך ככל שנה הוא: לזכות לקבל ולהמשיך שכליות אמתיים ותמימים כאלה, שנוקה עליהם לקיים את התורה באמת, שזה צריכין לקבל מחדש בכל יום, כמו שכתוב (ספרי ואתחנן ח): "בכל יום יהיו בעיניך פחדשים", בפרט בשבועות, שאז הוא זמן מתן תורתנו, שאז אנו צריכין לזכות לקבל התורה מחדש, דהינו: שנוקה מעתה לקיים את התורה].

קז. שיח-שרפי-קדש - חגי-השבועות (בחז"ל לארץ: ביום הראשון), הוא מחמשה הזמנים שהנהיג ה'בעל-שם-טוב הקדוש' לכלל הנלוים אליו, להתפלל בהם בבקר השכם מאד. וכך נוהגים אנשי-שלומנו חסידי ברסלב מדור דור.

קח. שיח-שרפי-קדש ח"ב תרסז - אחר "שבועות הגדול", שהיו אצל מוהר"ת ז"ל בשמונים אנשים עובדי-השם גדולים מאנ"ש, והיתה אז התעוררות נפלאה, עד שכנו אנ"ש את חגי-השבועות הזה בשם "שבועות הגדול" (ועד גרויסער שבועות). אמר מוהר"ת לאנ"ש שנסעו ונפרדו מאתו: "נו, אחר שקבלנו את התורה, צריכים להזהר מעתה שלא לעשות עג"ל, כמו שהיה במתן-תורה!"

קט. שיח-שרפי-קדש ח"ג רכו - המגיד מטיר-האויצע ז"ל נהג לבוא אל רבנו ז"ל פעמים בשנה, לשבת פרשת יתרו, ולשבת פרשת ואתחנן. בנותנו טעם לזה: "שאני רוצה לקבל התורה, אצל רבנו". ומחמת שקורין אז בעשרת-הדברות, עליבן בא אז.

קי. ימי-שמואל ח"ג עג - אנשי-שלומנו מתרגמים כן החרוז באקדמות: "לפומיה דעבידתא עבידן מטללתא" - כפי העבודה של כל אחד עם פיו, הינו התבודדות ותפלה בפה בהתעוררות וכו', אשר זאת גבוה מהכל, וזה עקר התקרבות להשם-יתברך - כן יהיה הספה שלו וחלקו לעולם-הבא.

קיב. שיח-שרפי-קדש ח"ג רמ - פעם שהו המגיד מטיר-האויצא זצ"ל ורבי נחום מטשערנאביל זצ"ל יחד בחג השבועות, ורקדו ביחד משך כל ליל שבועות, אולם לבסוף כבר לא היה בכחו של רבי נחום לרקוד, ורקד במקומו בנו רבי מרדכי זצ"ל עם המגיד. וכשספר זאת רבי אברהם ב"ר נחמן, אמר: שמחמת התקרבותו לרבנו, היה לו שמחה וכח לרקוד בלי-בד.

קיג. ימי-שמואל ח"ג עב - והלכתי לבית-מדרשנו וכו', וגם שם רקדו במעט כל הלילה ברקודין ונגונים כמו על חתנה, ובמנהגנו באומן בהקלויז. כי לא נפסק הרקוד

מתחלת הלילה עד הבקר, וחוזרין כל האנשים, אלו אומרים, ואלו מרקדו, וכן להפך חוזרים וכו', פמובא בז"ר: "שאלו הנעורין הם שושבינים וכו', ובעי למחדי כל הלילה".

קיד. עלים-לתרופה, מכתבי רבנו ז"ל א (זאסלב תקס"ז) - גם איך בעט אייך: "אז עם זאל קיינער פון אייך ניט דערוועגין [דערנאגן] צו קומען, איך וועל אסירצה-השם בקרוב קומען צו פארן"! [גם בקשתי מכם: שאף אחד מכם אל יעז לבוא, אני אסירצה-השם בקרוב אסע ואבוא].

קטו. עלים-לתרופה, מכתבי רבנו ז"ל ב (ה אמר תקס"ז זאסלב) - ומהודענא: שעכשו אני מתגורר בקהלת-קדש זאסלב ונחמותך יש לה שנוי גדולה, גם מהודענא: שלא אבוא למחניכם קדש על שבועות, כי פה אשב בקהלה-קדושה זאסלב, ותו לא מידי, רק חיים ושלוש.

קטז. ימי-מוהר"ת ח"א כ-א-כ-ב (חג השבועות שנת תקס"ז אצל רבנו ז"ל) - והנה דרבנו היתה: לנסע אליו תמיד על חג השבועות. ורבנו ז"ל הביי: שיצטרך להתעכב בקהלת-קדש זסלב גם בחג השבועות, וכתב לנו אגרות: "שלא ירים אחד מאתנו את רגלו לבוא אליו על שבועות!"

אבל רבי נפתלי גרו-יאיר ראה את האגרת קדם, עמד וכתב לי ולכמה מאנשי-שלומנו וזרז אותנו: "שאף-על-פי-כן נסע ונגד לרבנו ז"ל לקהלת-קדש זסלב!" - וכן עשו פה ברסלב ואנשי נעמירוב וטפליק ודאשיב וכו', ונסעו לזסלב על שבועות.

ואני הייתי במאהלוב אז, והיתה דעתי חלוקה מאד מאד בענין הנסיעה אליו לקהלת-קדש זסלב, כי היו לי מניעות עצומות בלי שעור, וידעתי: שרבנו ז"ל כתב "שלא לבוא אליו!" - על-כן הלך לבי הנה והנה איך להתנהג.

ובחסדו הגדול והנורא התגבר החשק על המניעה, ונתגברתי ונסעתי לברסלב לנסע משם לזסלב, ועצם היסורים והמניעות שהיו לי בבית חותני בנסיעה זאת אי-אפשר לבאר וכו', וגם לא היה לי על הוצאות כלל.

והזמין לי השם-יתברך ברגע קלה שני אנשים שהלכו לי על הוצאות קצת, וגם הזמין לי ברחמיו עגלה מנעמירוב וכו', ואני הייתי מכרח לנסע מקדם לברסלב, כדי להתחבר עם אנשי-שלומנו לנסע עמם יחד לזסלב.

והנה גדל חלפת העצה שהיתה לי אז, ועצם המניעות והיסורים שהיה לי אז בענין נסיעה זאת, אי-אפשר לבאר. והשם-יתברך עזרני לשבר כל המניעות, ובשעה-אחת נגמר בדעתי לנסע בעת שהיה הזמן קצר מאד לעסק בנסיעה הזאת וכו' - כי תכף בשנת-חזקתי בדעתי לנסע בודאי ויעבר עלי מה, תכף סיעני השם-יתברך והזמין לי צרכי נסיעתי, כי כן דרכו יתברך תמיד וכו'.

אבל תכף בנסעי ממאהלוב, התחילו שוב המניעות שיש בשעת הנסיעה בעצמה, פאשר מתנהג עמנו על-פי הרב: שיש הרבה מניעות קדם שמתחילין לנסע, ואחר-כך פשוטין לשבר אלו המניעות ומתחילין לנסע, אזי

חוזרים ומתגברים מניעות חדשות בענין הנסיעה בעצמה וכו', הן בחיים חיותו הקדושים, הן עתה כשאנו נוסעים על ציון קברו הקדוש והנורא מאד וכו'.

ברוך השומע תפלות כל פה ברחמים, ומסיע תמיד לכל הבאים לגשת אל הקודש, ברוך הנותן ליעף כח שעזרני עד כה, פי המשכיל ובין מאליו, שאיי-אפשר לבאר בכתב, ואפלו פנים אל פנים, כל מה שעבר בענינים כאלה בשלמות, בפרט מניעות וחלקת העצה, שבנדאי אי-אפשר לבאר כל הספרות שהיו בדעתי למנע אותי מנסיעה זאת וכיצא בה, ובפרט שרבנו ז"ל פתב בעצמו לבלי לנסע אליו.

והמניעות בלם, עמדו לפני בחומות ממש מכל הצדדים, והשם-יתברך בכחו הגדול עזרני לדלג על בלם, ולבוא אליו לקהלת-קדש זסלב ולשמע מפיו הקדוש תורה (לקוטי-מוהרן ח"א זס), ולכתבה על הספר לזכות בה את הרבים לדורי-דורות, על-כן הארכתני קצת לבאר פרט נסיעה זאת, למען ידעו דור אחרון המניעות שעברו עלינו ובכחו הגדול זכינו לשפרם.

פי כל מה שכתבתי ממה שעבר עלי - כאלה וכאלה עברו גם על שאר אנשי-שלומנו, שרפם בכלם היו להם מניעות עצומות ונוראות מלהתקרב לרבנו ז"ל בפרט בתחלתם, ורבים נפלו ונתרחקו על-ידי המניעות, ואבדו מה שאבדו, חבל על דאבדון. ואשרי להנשארים שהתגברו והתחזקו ושברו כל המניעות, ונתדבקו ברבנו ז"ל, וזכו להם כו' ולדורותם ולכל בני ישראל לעולמי עד ולנצח נצחים.

בערב שבועות בבקר שמעתי מפיו הקדוש תורה וכו'. אחר-כך סמוך לערב בעת שכבר התחילו להתאסף להתפלל מנחה, נפטרה אשתו הראשונה ז"ל, ורבנו ז"ל עמד בשעת יציאת נשמתה.

וספר: שכאשר יצאה נשמתה, בנדאי היה לו צער גדול מאד ובבלבול המחין לפי מדרגתו, והוא היה צריך לעשות ולכונן מה שהיה צריך לטובתה, אבל השם-יתברך עזרו אז מאד: שבעצם הצער והבלבול, פעל ועשה לטובתה מה שהיה צריך.

והנה תבין שנסתלקה, זרזו עצמן מאד אנשי החברה-קדישא וכו', וקבריה במהירות גדול, באפן שהיה שהות אחר קבורתה לנהוג אבלות שעה מעטת, ואותה השעה עלתה למנין שבועה, וזה היה לנו לטובה וישועה גדולה, פי על-ידי-זה זכינו לשמע מפיו הקדוש תורה נפלאה בחג השבועות הזה.

והנה אחר שנסתלקה, צוה רבנו ז"ל: שבלנו נתפלל בביתו במקום שנסתלקה, וכל ליל שבועות לא דבר עמנו בלל, רק עסק בתורה בשעת סעדה בין מאכל למאכל, ואחר הסעדה ישב בינינו, והיה נעור בלילה עמנו יחד, ואמר 'תקונו ליל שבועות' במהירות ובהתמדה, ולא פנה לשום אדם לדבר דבור בעלמא.

ואחר שגמר התקונו, הניח עצמו מעט לנוח שעה מעטת מאד, ותבין קם בזריזות והלך לטבל קדם אור היום, ואחר-כך התפלל עמנו יחד.

וכן בסעדת שחרית ביום ראשון דשבועות, גם-כן לא דבר מאומה, רק עסק באמירת ה'אדרא-רבא' בזה-הקדוש בכל

הסעדה, ובין כל מאכל ומאכל אמר ה'אדרא-רבא' בקול נעים ונפלא מאד וכו'.

בליל שבת-קדש, שהיא שני דשבועות, לבש ה"שטר-יימל", והתחיל להראות פנים מסבירות קצת, וישב על השלחן בדרבו, ואחר גמר הסעדה אחר ברפת-המזון, היה מזמר בעצמו "אתה נגלית" ו"ברוך שמך" וכו' בנגון נפלא ונעים, וישב אחר-כך עם קצת אנשים שנשארו עמו אחר ברפת-המזון, עד אור היום.

וכן בסעדת שחרית ישב עמנו בשמחה, בדרבו בכל יום-טוב, וכל בני העיר שלחו משקאות, וחלק להעולם בשמחה.

בסעדה-שלישית אמר תורה (לקוטי-מוהרן ח"א זס). במוצאי-שבת ישבנו עמו עד אור היום. ברוך-השם אשר עזרנו גם בעת צרה הזאת, שנפטרה אשתו הראשונה בערב שבועות לפנות-היום, אף-על-פי-כן לא אבדנו התורה שהיינו צריכין לקבל.

וגם בתוך טרדתו הגדולה שעבר עליו אז מה שעבר לפי גדלת קדשת נוראות מחו הקדוש, אף-על-פי-כן ישב עמנו שלשה לילות רצופים, שהיה נעור בכלם עמנו יחד, שהם ליל ראשון דשבועות ויליל שבת-קדש ויליל מוצאי-שבת.

פי דרבו היה נפלא ונשגב, ובחכמתו וקדשתו הנפלאה לא היה יכול להטריד ולבלבל אותו שום דבר וכו', מלעסק לתקונו נפשותינו גם אז וכו'. וביום ראשון אחר שבועות, כתבתי התורה בעזרת-השם-יתברך וכו'.

ק"ז. עלים-לתרופה, א' בלק תקפ"ט - מה מאד החייתני בדבריהך שכתבת: שאתה מתחזק על-פי הדברים ששמעת בחג השבועות העבר.

ק"ח. עלים-לתרופה, ה' במדבר תקצ"א - השם-יתברך יזכנו, להיראה והשמחה והקדשה והטהרה של חג הנורא הקדוש הבא-עלינו-לטובה. אם נזכר נקדה אחת מעצם היראה הנמשכת בשבועות, כמו שכתוב (פיוט אתה נגלית, מוסף ראש-השנה): "גם כל העולם בלו חל מפניך וכו', בקולות וברקים וכו'" - ראוי להזדעזע מעתה בלי שעור.

ואם עדין אין אנו זוכין לזה, על-כל-פנים מעתה ראוי לשפך שיחנו הרבה במים נוכח פני ה': "היכן אנהנו בעולם, שכבר ספרנו יותר מששה שבועות, ועדין לא נטהרנו להרגיש היראה של שבועות!"

השם הטוב יכפר ויגן עלינו, וימשיך עלינו ברחמיו יראתו הגדולה, שיקים בנו (שמות כ, זס): "ולבעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" - עד שנזכה לשמחה גדולה על-ידי-זה, כמו שכתוב (תהלים ב, יא): "וגילו ברעדה" וכו'.

ק"ט. עלים-לתרופה, ד' שמות תקצ"ב - ובענין היסורים שיש לך מה שמונעת אותך לנסע לפה, מה לעשות. לעת-יעתה תחיה עצמך, מה שעל-כל-פנים אתה יכול להיות אצלנו שלש פעמים בשנה לפחות, וכבר היית בחסדי-השם על ראשי-השנה, ועל שבת חנכה, ובעזרת-השם-יתברך על חג השבועות תהיה גם-כן. ומהסתם תהיה עוד פעם אחת או יותר מקדם, בעזרת-השם-יתברך.

ואם תרצה להיות איש פשוט, תוכל להיות על-ידיה אפילו מפלג בחסידות אמתי. וגם על-ידי רצון וכסופין אמתיים, תוכל לזכות להיות פה כמה פעמים, וגם להיות איזה פעמים באומאן, פי הכל יכולין לפעול על-ידי רצונות וכסופין, ולהרגיל את-עצמך לדבר הכסופין והרצונות בפיו.

קב. עלים-לתרופה, א בהר תקצ"ב - והזהרו: שתהיו בלכם עמנו יחד בחג השבועות הקדוש הבא-עלינו-לטובה, נגילה ונשמחה בישועתו.

קבא. עלים-לתרופה, אור ליום ה' בחקתי תקצ"ב אומאן - ואם-ירצה-השם כאשר תהיה אצלי בחג השבועות הבא-עלינו-לטובה, נספר נפלאותיו ותברך אשר גמל עלינו עד הנה, בפרט בענין הבנין הקדוש הנה.

קכב. עלים-לתרופה, ערב-שבת-קדש במדבר תקצ"ב - ואם-ירצה-השם בחג השבועות הקדוש הבא-עלינו-לטובה, ישפיע השם-יתברך עצות נכונות איה להתנהג בזה.

קכג. עלים-לתרופה, א' נשא תקצ"ב - פי מאליה תבין: שאני צריך להכין על שבועות הבא-עלינו-לטובה, ואני צריך לחשב מה שצריכין על שבועות הקדוש, בשביל קבוצ קדוש כזה הבאים לשמע דבר השם. ובנדאי ראוי שלא יהיה לי שום טרדא מהכנה גשמיות. ולהשם הישועה שיהיה הכל על נכון מאתו ותברך.

קכד. עלים-לתרופה, י"ז בתמוז תקצ"ב - וכבר דברנו הרבה מזה בשבועות העבר, כמה וכמה צריכים לסבל בזיונות ושפיות-דמים כדי להתקרב לנקדה העליונה.

קכה. עלים-לתרופה, ד' עקב תקצ"ב - זכר אל תשכח מה שדברנו בשבת העבר, ומה שדברנו בשבועות, ומה ששמעת מכבר.

קכו. עלים-לתרופה, ד' ראה תקצ"ב - ובפרט לידידי אהבי באמת רבי שמשון גרו-זאיר וכו', פי לא זכה להיות נמנה עמנו, לא בשבועות, ולא בשבת נחמו, ולא בשום שבת, וגם לא בחל. מרחוק הוא אהב אותי באמת וכו'. לא כך הוא המדה, ולא כך יפה לה אחי חביבי להתנהג עמנו, אשר נתגדלת בינינו, ואתה יודע האמת לאמתו: שאסור להתרחק כליכך מלהתועד עמנו על-כף-פנים שנים או שלשה פעמים בשנה, פעם באיזה שבת, ופעם בחל אם אי-אפשר בשבת.

קכז. עלים-לתרופה, א' בהעלתך תקצ"ג - וכל-זה כלול ומרמז כמה שהזכרנו בשבועות הקדוש העבר בענין דרכי המשפט של השם-יתברך שאי-אפשר להשיגם וכו'. אף זאת נחקתנו כל מה ששמעת עד הנה, בפרט בשבועות העבר וכו'. והנה מה מאד החייתי נפשי בעת שהיה ידדי ר"ש גרו-זאיר בביתי, וספר ששמע מאתך כמה דבורי תורה מחג השבועות העבר וכו'.

קכח. עלים-לתרופה, א' נשא תקצ"ד - והנה ימי השבועות הקדושים ממשמשיך ובאין. בעל הרחמים יחוס עלינו, שנוכח לגמור ימי הספירה בקדושה ובטהרה, שנוכח

על-כף-פנים מעתה: להכין עצמנו פראוי לקבלת התורה הקדושה, בחג הקדוש הזה הבא-עלינו-לטובה.

ואם אמנם עדין צריכין לשפר הלב על-זה הרבה, ולבקש ולהתחנן לפניו ותברך על-זה הרבה, ולבכות לפניו בדמעות שלישי כבד הבוכה לפני אביו, שיקרבנו גם-כן בתוך בני-ישראל הפשרים הזוכים לקבלת-התורה בשבועות, אף-על-פי-כן ביותר צריכין לחזק את-עצמנו בשמחה בכל יום - פי עקר הכלי לקבלת-התורה, הוא שמחה, כמו שמבאר בהתורה "ויאמר בעז אל רות" וכו' (לקוטי-מוה"ר ח"א סח).

בתוך כתבי זאת, נזכרתי נעימות התנוצצות שבלבי מזאת התורה הקדושה, ואיני יודע עוד מה לכתב לך מרב התשוקה שבלבי, "כלה שארי ולבבי" וכו' (תהלים עג, כו), פי שם מדבר מהתנוצצות-אלקות ובטול אל האי-סוף, עד שהרשימו מאיר להדעת, ולהמשיך משם התורה על-ידי גדל השמחה שנעשית כלי לקבלת-התורה, שכל-זה הוא סוד שבועות זמן מתן תורתנו.

מה נאמר ומה נדבר, אלקמלא לא אתינן לעלמא אלא למשמע דא, די ודי והותר, וכן בכל תורה ותורה. ברוך בעל הרחמים העושה חסדים נפלאים בכל דור ודור.

קכט. עלים-לתרופה, יום א', אסרו-חג שבועות תקצ"ד - וגם כמה אנשי-שלומונו עומדים עלי לקבל רשות לשוב לביתם לשלום, ומאליה תבין טרדתי עתה.

קל. עלים-לתרופה, א' בהר תקצ"ה - והנה עצם תשוקתך לקדשת שבועות של אדוננו מורנו ורבנו הנורא והנשגב ז"ל, אשר אמרתו וקדשתו חופף עלינו כל היום, בפרט בעת הקבוצ הקדוש שלנו, תשוקתך וצעקתך עושה רשם בעזרת-השם-יתברך. ואם נזכה, אספר לך אם-ירצה-השם פנים אל פנים בחג השבועות הקדוש הבא-עלינו-לטובה.

אף עדין, אתה וכלכם, צריכין להשתוקק ולכסף הרבה לקדשת שבועות האמתי, שנוכח להתועד בלנו, ולהתפלל הרבה להשם-יתברך, שיהיה בשלום ושלום, ו"מפחד אויב תצר חיי" (תהלים סד, ה) וחי' בלנו, ונזכה לדבר בשמחה דברי אמת המחייב את הנפש לנצח, הנובעים מהנחל נובע הקדוש והנורא. ושומע תפלת כל פה ישמע תפלתנו ויושיענו למען שמו.

קלא. עלים-לתרופה, יום ה', ח' לעשרת-ימי-תשובה תקצ"ו - כאשר כבר הארכנו הרבה לדבר בזה בחג השבועות זה כמה שנים, שהבעל-דבר מוצא דחיה ובלבול על כל יום, ובפרט בעתים הללו שעובר עלינו מה שעובר. על-כן זכר היטב: "שאיין לאדם בעולמו פי אם אותו היום" וכו', "היום אם בקלו תשמעו" לקוטי-מוה"ר ח"א ערב - תהלים צה, ז).

קלב. עלים-לתרופה, מוצאי שבת שמות תקצ"ז - והנה בימים הללו עינתי בהפרך שכתבתי בסמוך (לקוטי-הלכות פתב"ד), המדבר כמה שחדשתי בעזרת-השם-יתברך בשבועות העבר ובסמוך לו, והם דברים נפלאים להשיב נפשך תמיד, על-כן אני נכסף מאד שתקבלם, ואם-ירצה-השם כשתהיה

פה, תזכיר אותי ואמסרם לך, כי הדברים שנתחדשו בסמוך, בודאי צריכים לכם ביותר.

קלג. עלים לתרופה, ד' ויקרא תקצ"ו - אך אף-על-פי-כן כבר דברנו הרבה: שבכל יום יכולין לחטוף טוב, "פי לית יום דלית בה טוב, רק כל יומא אית לה גדר מלבר" וכו' (אמר נשא קג - לקוטי-מוה"רן ח"א פד) - פאשר הארכנו בזה בשבועות זה איזה שנים.

קלד. עלים לתרופה, מוצאי-שבת במדבר תקצ"ו - וימי השבועות ממשמשין ובאין, שבועות חדש שלא עבר עלי פזאת זה כמה שנים שאהיה מרחק להיות בנעמרוז, ויהיה פחד מלהתקפץ יחד לומר יחד אקדמות. ואם לא מנעו המונעים כי אם אמירת האקדמות של הקבוץ הקדוש שלנו, גם-כן ראוי שיבוא עליהם מה שיבוא. אך אף-על-פי-כן קויתי להשם: שימשך עלינו קדשת שבועות זמן מתן תורה בחסדו הגדול.

ואתה בני חביבי: פרצונך תעשה, בענין ביאתך לפה, כי אני איני יכול ליעצך עתה בזה. והשם-יתברך ברחמיו ישמחנו בשמחת מתן-תורה.

ונזכה על-כפי-פנים מעתה, להכין עצמנו בראוי על חג השבועות. ובזכותו הגדול נזכה, שימשך עלינו קדשת קבלת-התורה. נגילה ונשמחה בישועתו. דברי אביך המטיה ומשמח עצמו בכל-עת, כמה שזכיתי להתקרב ולידע מאדוננו-מורנו-ורבנו זכר-צדיק-וקדוש-לברכה, מרבי קדוש ונורא כזה, מתורה פזאת וכו', אשרינו וכו'.

קלה. עלים לתרופה, יום ב', ט' בסיון תקצ"ז - זכר אל תשפח את כל אשר נעשה ונשמע בחג השבועות הקדוש והנורא העבר. ושים לבך היטב אל הידים שהם הרמזים שמרמזים בלבבכם לכל אחד ואחד על-ידי דברינו, הנובעים ממעין הנובע בכתב ובעל-פה. וחזק ואמץ מאד. וחדות השם יהיה מעוזכם בכל-עת. רק חזק ואמץ.

קלו. עלים לתרופה, א' בהעלתך תקצ"ז - ויש לי בזה הרבה לדבר בעזרת-השם-יתברך. והוא שיך קצת למה שדברנו בשבועות העבר, מגדל ההתחזקות, שאסור להיות עצל ורפה ידים, רק להתחזק וכו', שעל-ידי-זה זוכין להמשיך פרנסה, ולקבל הארת-הרצון בשעת האכילה (לקוטי-מוה"רן ח"ב ז).

קלז. עלים לתרופה, אור ליום ג' שמות תקצ"ח - וכבר דברנו בזה הרבה בחג השבועות זה איזה שנים. אך בשבת העבר הוספנו לדבר בזה הרבה.

קלח. עלים לתרופה, א' בהעלתך תקצ"ח - ערב שבועות סמוך לערב קבלתי מכתבך, לכללך בתוך הנפשות הבאים ברצונות חזקים להתקרב להשם-יתברך, וגם היום בבקר קבלתי מכתבך. ו"לית רעותא טבא דאיתאבד" (אמר תרומה קג), הפל נכתב ונרשם למעלה לטובה.

מי יתן והיה שהיית עמנו גם בגופך פה, "הנה מה טוב ומה נעים" וכו' (תהלים קלג, א). אך גם רצונך וכספך החזק והעצום,

ותשוקתך הגדולה טוב לפניך מאד וכו'. וגם תקבל השיר שנתחדש עתה ביום-טוב קדוש לנגן, "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" (שם). והוא אצלי נפלאות חסדיו יתברך.

קלט. עלים לתרופה, יום ג', ל"ח לספירה תקצ"ט אומאן - וכעת דעתי חזקה להתעבב פה על חג השבועות הבא-עלינו-לטובה. השם-יתברך ירחם שיהיה לטובה לכלנו. ורצונך החזק להיות עמנו, יקבל השם-יתברך פאלו היית עמנו. ותתחזק להיות בשמחה תמיד, בפרט בחג השבועות הנורא הבא-עלינו-לטובה.

קמ. עלים לתרופה, ד' נשא תקצ"ט אומאן - ולהודיעך מהשבועות העבר, אין הזמן והיריעה מספיק וכו'. וגם אנכי דברתי עם רבי מרדכי בדבריה, שקויתי להשם: שבשבועות הבאים לקראתנו לשלום, תזכה להיות עמנו בעזרת-השם-יתברך.

קמא. עלים לתרופה, אור ליום ד' שלח תקצ"ט - ותזכרו היטב מה שדברנו בחג השבועות הקדוש העבר: "לחפש ולבקש הרבה אחר אמתת עמקות העצות, שהם הרוח-הקדש של הצדיק-האמת, באפן שנוצה לברר המדמה שיתבטל לגבי השכל-האמת. ולא יהיה הרוכב טפל להסוס, רק הסוס יהיה טפל ומתבטל לגבי הרוכב" (נמצא ב'לקוטי-הלכות', שלוחין ה, כרד"ל א).

קמב. עלים לתרופה, אור ליום ד' שלח תקצ"ט - ושלוש רב לבנה ידידי נכדי הנחמד מורנו הרב נחמן שיהיה. תהלה לקל היה לו חלק גדול בהתורה של חג השבועות העבר.

קמג. עלים לתרופה, יום ד', ראש-חדש תמוז תקצ"ט - אכל על-כפי-פנים זה אמת: "שאינ שני מחשבות ביחד בשום אפן" (לקוטי-מוה"רן ח"א רלג ח"ב ט). וכבר דברנו בזה הרבה בשבועות לפני איזה שנים.

קמד. עלים לתרופה, ה' בחקתי ת"ר ברוסלב - דברי אביך המצפה לראותך מחדש על חג השבועות הקדוש הבא-עלינו-לטובה בשמחה רבה, בחסדו יתברך.

קמה. עלים לתרופה, ב' חקת ת"ר - וברוך השם יש לך כמה לשמח וכו'. וגם תהלה לקל היית על שבועות קדש העבר.

קמו. עלים לתרופה, יום ד', ל"ו לספירה תר"א ברוסלב - והייתי מצפה שתבוא על שבועות הבא-עלינו-לטובה, ואדבר עמך פנים אל פנים. וכפי מכתבך איני יודע אם תהיה פה על חג השבועות הבא-עלינו-לטובה וכו'. והנה צערי הגדול ביותר הוא: ממה שפתבת שלא תהיה על חג השבועות הבא-עלינו-לטובה, ואיני יודע אם יהיה לך פנאי לנסע, אחרי שיגיע לך מכתבי זה וכו'.

ובעל הרחמים נותן התורה, יעזר לנו להכין עצמנו מעתה על-כפי-פנים בראוי, לקבל את חג השבועות הקדוש הבא-עלינו-לטובה, בקדשה ובטהרה, באהבה ויראה ושמחה, באפן שנוצה מעתה לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו באהבה ושלוש ותיים ושמחה וכלי-טוב.

קמז. עלים לתרופה (חסר התאריך) - ודעתי הוא: שתבוא בלי תרוץ לפה, על חג השבועות הבא עלינו לטובה וכו'. ואחר כך תזרוז עצמה להכין עצמה, באפן שתבוא לפה על חג השבועות הבא עלינו לטובה, ויהיה טוב לפניך בכל האפנים בגוף ונפש ומזון.

קמח. עלים לתרופה, ו' בהעלתך תר"א - שלום רב וכו' מזרנו הרב אברהם בער שיחיה וכו'. קדם שבועות קדם שבאיתי מאומאן, הייתי סבור שבודאי תהיה פה על שבועות בלי ספק. וכשבאתי לביתי, וששמעתי והבנתי ממכתביך: שקרוב שלא תהיה עמנו על חג הקדוש הנ"ל, עמדתי מרעיד ומשתומם. עליכן כתבתי לה פנ"ל.

והשם יתברך יודע: כי לא היה פונתי שתהיה פה על שבועות בשביל בודאי חסו ושלום, רק למענה לבד, אולי תשמע מחדש דברי אמת, דברי אלקים חיים, הנזכרים מהנחל נובע מקור חכמה וכו', ושצריכים לסלסל בהם בכליעת.

מה אמר לה ידיד נפשי בני וחברי ותלמידי הודי ותפארתתי, עצם נפלאות ישועות השם וחסדיו, שעזרנו בחג השבועות הקדוש העבר, שזכינו לדבר חדושים חדשים, דברים המשיבין את כל נפשות החפצים באמת, בודאי ראוי לה ולנו להתגעגע מאד, על שלא זכינו, שגם אתה, וידידי רבי אבא גרוזיארי, ושאר אנשי שלומנו - יהיו נמנין עמנו יחד. ומאי דהוא הוה. עתה אתה ברוך ה'.

קמט. עלים לתרופה, ד' משפטים תר"ב - וכבר ספרו לפני פמה מאנשי שלומנו: שתהלה לקל הזעילו להם דברי אלה שדברתי בזה בשבועות העבר, דהינו: להתחיל לשאת ולחרש לפני השם יתברך בתשוקה גדולה אליו יתברך וכו'.

קנ. עלים לתרופה, ז' צו תר"ב ברסלב - אודות שבועות, אין פנאי עתה לדבר בזה בכלל, סתמא דמלתא אהיה פה בעזרת השם יתברך.

קנא. עלים לתרופה, יום ד', י"א לספירת העמר תר"ג - וכבר עברו י"א ימי הספירה משנת תר"ג לאלף הששי לכריאת העולם. וימי השבועות הקדושים ממשמשים לבוא. מי יתן שנזכה מעתה לספר ספירת העמר בכונה פראוי, באפן שנזכה לטהר עצמנו כל אחד ואחד מטמאתנו ומזהמתנו, עד נזכה להיראה והאימה והמורא הגדול של מתן תורה. ויקים (שמות כ, טז): "לבעבור תהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא" עוד בכלל.

והנה בעת אין לחדש דבר, בפרט כי אנו מצפים שתבוא לפה אסירצה השם על שבועות הבא עלינו לטובה בלי תרוץ.

קנב. עלים לתרופה, ו' בהר, שלשים לספירה תר"ג אומאן - ואסירצה השם פשיבואו לברסלב על חג השבועות הבא עלינו לטובה, פנים אל פנים נדבר, ויעצת ה' היא תקום" (משלי יט, כא). ומבטחני בהם: שבודאי ישתדלו לטובת העסק בכל פהם, וגם לצרף פרנסתי. בפרט הוצאות חג השבועות הבא עלינו לטובה העולה לסך רב. השם יתברך ירחם וישפיע בליטוב, והם יהיו שלוחים לדבר מצוה, ויגלגל זכות

עלידם, וצדקתם תעמד להם. פי עסקנו הוא זכות הרבים לדורות, גדול ועצום מאד מאד, "עמק עמק מי ימצאנו" (קהלת ג, טד). אך צריכין לסייעני ולחזקני הרבה הרבה, ולקחשם הישועה.

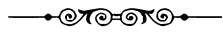
קנג. עלים לתרופה, יום ו' ערב שבת קדש, מ"א למספר בני ישראל תר"ג - השם יתברך יזכה אותי, ואותו, ואת כלנו - שנזכה על כל פנים מעתה, להכין עצמנו פראוי על חג השבועות הקדוש הבא עלינו לטובה, לשפך לבנו פנים נוכח פני ה': פמה אנו רחוקים מקדשת שבועות, שהוא שכל גדול ודק, ורחמים גדולים ופשוטים, ורחמים רבים מאד. אולי יעתר לנו, שנזכה על כל פנים מעתה, לשום כל תשוקתנו וכספנו ורצוננו ותקונתנו, להתקרב אליו יתברך באמת, בכל יום מחדש, בכל מקום שהוא.

קנד. עלים לתרופה, ערב שבת קדש בהעלתך - ומה מאד הומה עלי לבי: על אשר לא זכית שתהיה עמנו יחד בחג השבועות הקדוש העבר. ואסירצה השם באשר נתועד יחד, נדבר מזה, בחסדו וישועתו הגדולה.

קנה. עלים לתרופה, א' שמיני, י"א ניסן תר"ד ברסלב - חיים ושלום וכו', מזרנו הרב אברהם בער שיחיה וכו'. ומן הסתם תתעבב פה עד אחר שבועות הבא עלינו לטובה. ואם גם ידידנו רבי אבילי יבוא עמך, מה טוב וכו'. ואפשר יסע עמך גם חתן בני, רבי אברהם ליב שיחיה, כי גם הוא רוצה להתמהמה באומאן איזה ימי הספירה קדם שבועות.

קנו. עלים לתרופה, ב' בחקותי ל"ב לספירה תד"ר - כפי אשר אדבר אסירצה השם, עם רבי אברהם בער שיחיה, באשר יהיה אצלנו על חג השבועות הבא עלינו לטובה.

קנז. עלים לתרופה, ג' דברים תר"ד - טוב להודות לה, אשר גם מעסק הפאסט אתה נוסע על ראשי השנה בכל שנה ושנה, וגם על שבועות, ושבת חנכה, ולפעמים גם באמצע השנה.

כליות שלש רגלים

א. ח"א יד, י' - "חגנו" (תהלים פא, ד) - זה בחינת תפלה, 'עבודה', כמו שאמרו חז"ל (פסחים קיח): "למה נסמכה פרשת עבו"ם למועדים, לומר: כל המבזה את המועדות, פאלו עובד עבודת אלילים". נמצא: 'שמירת המועד', זה בחינת 'עבודה תמה', ואין 'עבודה' אלא 'תפלה' - ועלידי 'תפלה' יבוא לשלום הכללי.

ב. ח"א יט, בסוף - "ורוממתנו מפל הלשונות" (תפלה שלש רגלים) - עלידי לשון הקדש, רוממתנו מפל הלשונות. וזה בחינת (פראשית רבה לא, ח): "לשון נופל על לשון" - כל הלשונות נופלים עלידי לשון הקדש.

ג. ח"א ל, ה; ח"א קלה - נמצא לעיל בעניני חגי השבועות.

ד. ח"א לא, ט - ב'ש'לש'רגלים', נתגליון 'פני ה', בחינת (דברים טז, טז): "ולא יראה את פני ה' ריקם", בחינת 'פנים'. ובזה שכל אחד מביא עולת ראיה מיגיעתו שמתנגע כל השנה, על-ידי-זוה נחתקן ונתעלה כל לחמו ופרנסתו, בבחינת "לחם הפנים".

ה. ח"א מא - על-ידי 'רקודין של מצוה', בגון ששותה יין בשבת ויוס-טוב וכו', ושותה במדה, וכונתו לשמים לזכות לשמחת ישראל, לשמח בהשם-יתברך אשר בחר בנו מכל העמים וכו', ונתעורר לשמחה על-ידי-זוה, עד שנמשך השמחה לתוך הרגליו, דהינו שמרדק מחמת שמחה. על-ידי-זוה מגרש החיצונים הנאחזים בהרגליו, וממתיק ומבטל כל הדינים, וזוכה לקבל כל הברכות. וההתלהבות הזאת של הרקודין היא אשה ריח נוחח לה" (ויקרא א, ט). (לקוטי-עצות 'שמחה' יב)

ו. ח"א קלה - סגלה להנצל מ'גדלות' - לכבוד הימים טובים, ולקבל 'יוס-טוב' בשמחה ובהרחבת-הלב כפי יכולתו.

כי משה רבנו עליו-השלום - על-ידי שזכה לארבעים-ותשעה שיערי בינה, זכה להיות "ענו מאד מכל האדם" (במדבר יב, ג). ו'יוס-טוב מחין דאמא, שהיא בינה" (פרי-עץ-חיים, מקראי-קדש פ"א). ועל-כן בשמקבל את היוס-טוב, זוכה לענוה - פי "יוס-טוב בגימטריא ס"ג עם הי' אותיות" (שערי-הכנסות, ראש-חדש), "שהוא הפך ג"ס רוח" (עין תקוני-זהר-חדש סח).

כי 'יוס-טוב' מבטל ה'גדלות', כי טבע ה'קטנות' שיתבטל לגבי ה'גדלות'. ועל-כן פשקרב להצדיק נתבטל ה'גדלות', כי על-ידי אור הגדול של הצדיק, נתבטל לגמרי.

ועקר כח קדשת יוס-טוב, תלוי בצדיקים, כמו שכתוב (ויקרא כג, ד): "אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם במועדים", "אל תקרי אתם אלא אתם" (ראש-השנה כד). ועל-כן בשמקבל ומכבד את הימים-טובים, ומקבל אור הגדול של יוס-טוב, שהוא בחינת צדיק - נתבטל ה'גדלות' שלו, כי ה'קטנות' בטל לגבי 'גדלות'.

ועל-כן (ראש-השנה טז: ספ"ה כז): "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל", כי עקר כח יוס-טוב תלוי בצדיקים.

וזוה פרוש (תהלים עה, ג): "כי אקח מועד אני מישרים אשפט" - בשאקבל את הימים-טובים - על-ידי-זוה אצפה ל'ענוה', בחינת 'מישרים אשפט', כמו שאמרו חז"ל (הליו פט): "יכול אפלו אם הגיס דעתו, תלמוד לומר: 'מישרים תשפטו בני אדם'.

ובזה מישב שפיר מה שהקשו בגמרא (ספ"ה כז): "על רבי אלעזר שאמר: משובח אני את העצלנים ברגל שנאמר (דברים טז, טז): 'ושמחת בחגך, והאמר רבי יוחנן חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, שנאמר (מלכים ב, ג): 'מדוע את הלכת' וכו'. ענין שם היטב.

כי אף שהוא ברחוק מאה פרסה מרבו ביוס-טוב, ולא אזל ואתי ביומה - על-פליזה הוא מחייב להקביל פני רבו ברגל - הינו שיפיר 'פני רבו' ברגלו - הינו שייכבד את היוס-טוב, ויקבל אור הגדול של יוס-טוב, בחינת 'פני רבו' וכו'! - כי עקר

'קדשת יוס-טוב' תלוי בצדיקים, וכשמקבל את היוס-טוב הוא מקבל 'פני רבו' ממש.

עוד שמענו בענין זה: אם הוא מקשר להצדיק - יוכל להרגיש קדשת יוס-טוב! - פי הצדיק' הוא בחינת 'קדשת יוס-טוב', ועקר 'יוס-טוב' תלוי בצדיקים. והסימן על-זוה אם הוא מקשר להצדיק - הוא אם יש לו 'שפלות', פי טבע ה'קטנות', שיתבטל לפני 'גדלות', כנ"ל.

[בלקוטי-עצות (מועדי ה', 'ש'לש'רגלים' ה): ביוס-טוב - צריך לשוב בתשובה מתוך שמחה, כי בכל הימים-טובים העולם נדון, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: "בארבעה פרקים" וכו', על-כן צריכין אז לשוב בתשובה, ועל-ידי-זוה יוצא מלכות-דקדשה מבין הקלפות כנ"ל, ומקרב את הגאולה.

ז. ח"א קמד - נמצא לעיל בעניני 'הגיהשבועות'.

ח. ח"א רלה - דע: שמי שהולך, ונחלק ונופל, ואזי העולם שוחקין מפניו, והוא מתבייש מזה - זה בא על-ידי שפגם ב'שמחת יוס-טוב'.

כי יוס-טוב נקרא 'רגל', וגם נקרא 'מועד', ועל-ידי שפגם בשמחת יוס-טוב, נעשה מזה 'רגל מועד' - על-כן רגלו מועדה ונפל.

וזוה השחוק ששוחקין - הוא בחינת ה'שמחות נפולות' מפגם 'שמחת יוס-טוב'.

ועל-כן מתבייש - פי 'עבודת-אלילים' נקרא 'בשת' (הושע ט, י), "והמבזה את המועדות באלו עבד עבד" (פסחים קיח). - על-כן בן באה עליו בושח. ולפעמים הוא לו לכפרה, ולפעמים אין נתכפר לו בזה, רק פדי להזכירו שישוב.

ט. ח"ב א, דה - נמצא לעיל בעניני 'הגיהשבועות'.

י. ח"ב ז, וז"י ט - נמצא לעיל בעניני 'הגיהשבועות'.

יא. ח"ב ז, יב - 'ש'לש'רגלים' הוא בחינת 'רפואה', כי על-ידי רגל 'יוס-טוב' שהוא ה'תגלות-הרצון' - על-ידי-זוה נעשה בחינת 'הדחת וכבוס הדמים', פדי שיוכלו הדמים לסבב סבובם פסדר.

וזוה בחינת 'רגל', בחינת (מלכים א, ט): "עין רוגל", "עין כובס", כמו שפרש רש"י שם.

ואזי יכולים הדמים לסבב פסדר, ונתרפא בשלמות.

ובשביל זה נקרא הרגל: 'חג', לשון 'סבוב', כמו שכתוב (ישעיה מ, כב): "הישב על חוג הארץ", על 'סבוב הארץ', פי על-ידי הדחת וכבוס הדמים, על-ידי-זוה הם מסבבים פסדר.

יב. ח"ב ו - על-ידי 'זעה טובה' (בגון: על-ידי דבר שבקדשה) נעשה שמחה, בחינת (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך", בחינת שמחה של יוס-טוב. (ולאו דוקא יוס-טוב ממש, אלא כל יום שהוא בחינת טוב, נקרא יוס-טוב).

כי ה'שמחה' על-ידי הדמים, פי ה'עצבות' מן ה'טחול', ו'טחול' היא 'עבירות הדמים'. וכשמתגבר 'עבירות הדמים' של ה'טחול' - באין 'חלשות' חס-ושלום.

וה'רפואה' - היא 'זעה'. פי על-ידי ה'זעה', יוצא הארס שיש בהדמים העכורים, ואזי נשארו הדמים זפים, ואזי זוכה

לשמחה - כי עקר העצבות עלידי הטחול, שהוא עכירת הדמים.

וזה אותיות זיע"ה - ראשי תיבות (תהלים קיח, כד): "ז"ה היום עשה יי" - הינו: בחינת שמחה של יום טוב, שנעשה על ידי זעה טובה.

יג. ח"ב פא - כשאדם משמח עצמו בשמחה של מצוה, והשמחה גדולה כלפיך, עד שנוגעת עד רגליו, הינו שמרד מחמת שמחה - נתעלים כל הדברים הנקראים רגל.

יד. שיחות הר"ן ב; רלח - וכן כשמגיע שבת או יום טוב, אזי אני מוסר כל ההתנהגות וכל הענינים והתנועות של אותו השבת או היום טוב, להשם יתברך, שיהיה הכל כרצונו יתברך. ואזי, איך שמתנהג באותו השבת ויום טוב, שוב אינו חושב וחושש לכל שמה לא יצא ידי חובה בהנהגת קדשת אותו היום - מאחר שכבר מסר הכל להשם יתברך וסמך עליו יתברך לבד.

טו. שיחות הר"ן רצט - כי הפצו ורצונו היה מאד: שנהיה שמחים בכל השנה בלה, בפרט וכו' ובשבת ויום טוב.

טז. ימי התלאות, בסוף - ספר מוהרנ"ת ז"ל: שקדם איזה רגל ואיזה יום טוב, שהעקר הוא השמחה, כמפרש בתורה (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך" וכו', ובפרט על פי ענין רבנו ז"ל. ובכן נפל למרה שחורה, מי יודע אם יוכל לקיים זאת, ובפרט בעת המחלקת!

אבל עם דרך ההתחזקות של "עוד מעט" [אביסעלע איז אויך גוט - מעט זה גם טוב] שהודיעו רבנו ז"ל בהתורה [לענין למוד התורה, עיר שם] - אז מיד עלה בדעתו: "איך אפשר שלא יזכה לשמחה מעט, ואולי עוד מעט, ועוד מעט!" - עד שיצא מהמרה שחורה לגמרי.

יז. ספר המדות, עניני הלל ושלש רגלים - [א] עלידי אמירת הלל בקול גדול, זוכים לאהבת השם יתברך (אחבה ח). [ב] עלידי קריאת הלל, יושיע לך הקדוש ברוך הוא מאויביך (מריבה ג). [ג] אמירת הלל וצדקה מסגליו לחן בעיני השר (שרים ג). [ד] פרשיות המועדים התובים בפרשת פנחס - מסגלים בקריאתם לבטל דינים, ומסגלים לזכות בדיני עכו"ם (המתקת דין ח"ב ד). [ה] כשמבזה את המועדות, בא להרהורי עבודה זרה (הרהורים יז). [ו] המבזה את המועדות, פאלו עובד עבודה זרה (הרהורים נג). [ז] הדין את בני אדם לכהיזכות, יזכה לקבל את המועדים פנכון (צדיק יב). [ח] עלידי שמחת יום טוב, ועלידי הנחת תפלין פראוי, תלד אשתו בנים זכרים (בנים י).

עניני כלליות עשרת הדברות

א. ח"א ח, ט - נמצא לעיל בעניני חגי השבועות.

ב. ח"א נג, ד - עשרת הדברות הם בקריאת שמע' (ירושלמי ברכות פ"א).

ג. ח"א לד, ו - נמצא לעיל בעניני חגי השבועות.

ד. ח"א לה, ז - נמצא לעיל בעניני חגי השבועות.

ה. ח"ב ח, ז - נמצא לעיל בעניני חגי השבועות.

ו. ח"ב עח - נמצא לעיל בעניני חגי השבועות.

"אנכי ה' אלוקיך, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (שמות ב, ב)

ז. ח"א ד, א"ב ח-נסוף (נאמר ב חג השבועות שנת תקס"א או תקס"ב) - כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, כמו שכתוב (תהלים נג, יא): "בה' אהלל דבר, באלקים אהלל דבר" - זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שאמרו חז"ל (פסחים ג, על זכריה יד, ט): "ביום ההוא יהיה ה' אחד" וכו' - "וכי האי דנא לאו הוא אחד?! - ותרצו: "האי דנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דין אמת, ולעתיד כלו הטוב והמטיב" - שיהיה שם ה' (הגדה) ושם אלוקים, אחדות אחד.

וזאת הבחינה אי אפשר להשיג - אלא כשמעלה בחינת מלכות דקדשה, מהגלות מבין העכו"ם, כי עכשו המלכות והממשלה להעכו"ם, ובשביל זה נקראים עבודת אלילים שלהם בשם אלהים, כי יונקים מבחינת מלכות הנקרא אלהים, כמו שכתוב (תהלים עד, יב): "אלקים מלפי מקדם, וכשמעלין בחינת מלכות מבין העכו"ם, אזי נתקנים (שם מז, ח): "כי מלך כל הארץ אלוקים".

ואי אפשר להשיב המלוכה להקדוש ברוך הוא - אלא על ידי ודויד ברים לפני תלמיד חכם. ועלידם נתתן כל המדות רעות ותולדותיהן הנמשכין מארבעה יסודות.

וזה פרוש (שמות ב, ב): "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים".

"אנכי ה' אלוקיך" - הן הו"ו ה' הן אלוקיך, תבין: שכל זאת אנכי! - הינו שתקנים: "בה' אהלל דבר, באלקים אהלל דבר" - הינו: "כלו הטוב והמטיב" כנ"ל.

"אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - דאיתא במדרש (בראשית רבה טז, ד): "כי כל הגליות נקראים עלישם גלות מצרים, מפני שהם מצרים לישראל". הינו: שעלידי ה' צדיק' - נתבטל מלכותם וממשלתם של העכו"ם - כי עלידי זה עולה מתוכם מלכות דקדשה כנ"ל.

"מבית עבדים" - זה רמז על בטול המדות רעות של ארבע יסודות המכנים בשם עבדים, כי כל הארבע יסודות הם מתחת גלגל הירח, והירח מכנה בשם עבד, כמובא בזהר (זהר וישב קפא: על ישעיה נב, יג): "הנה ישכיל עבדי" - דא סיהרא.

פרוש: עלידי ה' צדיק' - עולה המלכות מן הסטרא אחרא, ונתבטלים המדות רעות. ועלידי זה בא:

לְבַחֲנִית עוֹלָם־הַבָּא, לְבַחֲנִית: "בַּה' אֶהְלֵל דְּבַר, בְּאֱלֹקִים אֶהְלֵל דְּבַר".

ת. ח"א ת, ט - נִמְצָא לְעֵיל בְּעִנְיֵי חֲגֵי־הַשְּׁבוּעוֹת.

ט. ח"א לז, ד - נִמְצָא לְעֵיל בְּעִנְיֵי חֲגֵי־הַשְּׁבוּעוֹת.

י. ח"א נו, ז - וְזֶה בַּחֲנִית (שְׁבַת קה. על שְׁמוֹת כ. ה): "אֲנֹכִי - [נוטריקון]: "יְהִיבָא, בְּתִיבָא, נְאֻמְנִים אִמְרִיהָ" - שְׁעֵל־יְדֵי נְתִינַת־הַתּוֹרָה, נִפְתַּח הַמַּאֲמָר וְנִתְגַּלָּה הַדַּעַת, וְעַל־יְדֵי־הָנֶפֶשׁ נִתְפַּשֵּׁט נֶאֱמָנוּתוֹ (עַיֵן בַּפְּנִים).

יא. ח"א קעג - עַל־יְדֵי הַכְּתָב - יָכוֹל הַצְּדִיק־הַאֲמֵת לְהַפִּיר, הַנֶּפֶשׁ וּפְנִימִיּוֹת־הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַיְּבוֹתָב, וְהַאֲמוּנָה וְשֶׁרֶשׁ הַאֲמוּנָה שְׁלוֹ וְכוּ'. כִּי הַנֶּפֶשׁ וְהַאֲמוּנָה הֵם בַּחֲנִיָּה אַחַת וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי הַכְּתָב אֶפְשָׁר לְהַפִּיר הַנֶּפֶשׁ, וּפְנִימִיּוֹת־הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא בַּחֲנִית פְּנִימִיּוֹת־הַאֲמוּנָה פְּנִ"ל, בַּבַּחֲנִית (שְׁבַת קה. על שְׁמוֹת כ. ה): "אֲנֹכִי" - [נוטריקון]: "אֵינָא נִפְשֵׁי בְּתַבִּית יְהִיבִית" - הֵינּוּ: שֶׁהַכּוֹתֵב נוֹתֵן נֶפֶשׁוֹ בְּתוֹךְ הַכְּתָב, וְנִם פְּנִימִיּוֹת־נֶפֶשׁוֹ.

כ. ח"א קצ - נִמְצָא לְעֵיל בְּעִנְיֵי חֲגֵי־הַשְּׁבוּעוֹת: כִּי אֵינָא בְּזַהַר־הַקְּדוֹשׁ (עַיֵן שְׁעַר־הַפְּסוּקִים לְהַאֲרִיז"ל, בַּפְּרָשְׁתּוֹ): "אֲנִי - נוטריקון: "אֵינָא נִפְשֵׁי יְהִיבִית" - דָּא שְׂכִינְתָא חִיצוֹנִיּוֹת. "אֲנֹכִי" - דָּא שְׂכִינְתָא פְּנִימִיּוֹת" (שְׁעַר־הַפְּסוּקִים ש.ם). נִמְצָא: שֶׁהַכֹּהֵן מְרַמֵּז עַל בַּחֲנִית שְׂכִינְתָא פְּנִימִיּוֹת וְכוּ'. נִמְצָא: שְׁעַל־יְדֵי הַכְּתָב, שֶׁהוּא בַּחֲנִיָּה כ' - נִתְגַּלָּה וְנִרְאָה בַּחֲנִיָּה פְּנִימִיּוֹת־הַנֶּפֶשׁ, פְּנִימִיּוֹת־הַאֲמוּנָה, פְּנִ"ל.

יב. ח"א קצ - נִמְצָא לְעֵיל בְּעִנְיֵי חֲגֵי־הַשְּׁבוּעוֹת.

יג. ח"ב א, י - "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים" (שְׁמוֹת כ. ה). כִּי 'אֶרֶץ־מִצְרַיִם' מְלֵאָה גְּלוּלִים וְעַבְדוּד־הַזָּרָה, וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים: "בֵּית עֲבָדִים" - בַּחֲנִיָּה עֲבָדוֹת.

"לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי" (שְׁמוֹת ג. ג)

יד. ח"א ד, ה (נֶאֱמָרָה בַּחֲגֵי הַשְּׁבוּעוֹת שְׁנַת תַּקס"א או תַּקס"ב) - עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הֵם עַל עֲצוּמֹתָיו, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְחֻזְקָא ל. כז): "וְתַחֲיֵי עֲוֹנוֹתֶם חֻקּוֹקָה עַל עֲצוּמוֹתֶם". וְכָל עֲבָרָה יֵשׁ לָהּ צְרוּף־אוֹתִיּוֹת. וְכַשֶּׁעֲבַר אֵיזָה עֲבָרָה, אֵיזֵי נִחְסַק צְרוּף רַע' עַל עֲצוּמוֹתָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִים בַּחֲנִית הַדְּבוּר שֶׁל הַלְּאוֹ הַזֶּה שֶׁעֲבַר, בְּתוֹךְ הַטְּמֵאָה - הֵינּוּ: שְׁמַכְנִים בַּחֲנִיָּה מְלַכּוֹת, בַּחֲנִיָּה דְּבַר אֶחָד לְדוּר" (סְנֻחֲרִין ח.) - הוּא מַכְנִים אוֹתָהּ בְּתוֹךְ הַעֲבוּרִים, וְנוֹתֵן לָהֶם מְמֻשְׁלָה.

לְמֻשָּׁל: אִם עֲבַר עַל דְּבוּר שֶׁל הַלְּאוֹ: "לֹא יִהְיֶה לְךָ" (שְׁמוֹת כ. ה) - אֵיזֵי מַחְרִיב הַצְּרוּף הַטוֹב שֶׁל הַדְּבוּר, וּבוֹנֵה צְרוּף רַע' - וְנִחְסַק הַצְּרוּף הַזֶּה עַל עֲצוּמוֹתָיו, וְנוֹקֵם בּוֹ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (רַמְבַּם ה. כח): "עֲוֹנוֹתֶיכֶם הֵטוּ אֵלֶיךָ". וְכַתִּיב (תְּהִלִּים לז. כב): "תִּתְמוֹתֶיךָ רִשְׁעֵי רַעְוָה".

וְעַל־יְדֵי זְדוּיִדְבָּרִים, יוֹצֵא מֵעֲצוּמוֹתָיו, הָאוֹתִיּוֹת הַחֻקּוֹקִים עֲלֵיהֶם, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם הַדְּבוּר שֶׁל הַדְּבוּר. וּמַחְרִיב הַבְּנִיָּן וְהַצְּרוּף הַרַע, וּבוֹנֵה מֵהֶם מְלַכּוֹת־דְּקֻדְשָׁה.

טו. ח"א נג, א - יֵשׁ פְּנִי־דְקֻדְשָׁה, שֶׁהֵם אֲנֹפִין נְהוּרִין, בַּחֲנִיָּה חַיִּים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מְשַׁלִּי טז. טז): "בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים", בַּחֲנִיָּה שְׂמֵחָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים טז. יא): "שִׁבְעַת שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֵיךָ". וְכַתִּיב (בְּרַאשִׁית מו. כז): "וְתַחֲיֵי רוּחַ יַעֲקֹב", זֶה בַּחֲנִיָּה שְׂמֵחָה.

ו. יֵשׁ פְּנִים דְּסֵטְרָא־אֲחָרָא, שֶׁהֵם אֲנֹפִין־הַשּׁוֹכֵיךְ, מְרַהֵר שְׁחוּרָה, עֲבוּדֵת־אֱלִילִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת כ. ה): "לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹקִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי".

ז. וְאֵלוֹ הַנוֹפְלִים בְּתַאוֹת־מְמוֹן, שֶׁהֵם עֲבוּדֵת־אֱלִילִים פְּלוּלִים מֵעֲבוּדוֹת־זָרוֹת שֶׁל שְׁבָעִים־אֲמוֹת, וְאֵינָם מְאֻמְנִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יָכוֹל לְפָרַסְם הָאָדָם בְּסַפָּה קְלוֹה, וְרוֹדְפִים אַחַר פְּרִנְסָתָם בִּיגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וְהֵם "אוֹכְלֵי לֶחֶם בַּעֲצָבוֹן" (עַל־פִּי תְהִלִּים קכז. ה), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּרַאשִׁית ג. יז): "בַּעֲצָבוֹן תֹּאכַלְנָה", וְעֲצָבוֹת הוּא מְרַהֵר־שְׁחוּרָה - אֵלוֹ בְּנֵי־אָדָם נִקְשָׁרִים בְּפְנִים דְּסֵטְרָא־אֲחָרָא, אֲנֹפִין הַשּׁוֹכֵיךְ, מְרַהֵר שְׁחוּרָה, בַּחֲנִיָּה עֲבוּדֵת־אֱלִילִים, "אֱלֹקִים אֲחֵרִים" (שְׁמוֹת כ. ה), 'הַשֶּׁף, בַּחֲנִיָּה מִיתָה'.

ח. וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמָר (יְחֻזְקָא ז. יט): "וְזָהַבְם לְנֶדֶה", הֵינּוּ בַּחֲנִיָּה עֲבוּדֵת־אֱלִילִים, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חז"ל חֲכָמֵינוּ (שְׁבַת פט): "מִנִּין לְעַבְדוּד־הַזָּרָה שְׁמַטְמָא כְּנֶדֶה, שְׁנֶאֱמָר (שָׁם ל. כב): 'תִּזְרַם כְּמוֹ דוּה'".

ט. אֲבָל אֵלוֹ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמִּשְׁאֵם־וּמְתַנֵּם בְּאֲמוּנָה - הֵם דְּבָקִים בְּאוֹרֵי־הַפְּנִים דְּקֻדְשָׁה, אֲנֹפִין־נְהוּרִין, בַּחֲנִיָּה חַיִּים, בַּחֲנִיָּה שְׂמֵחָה וְכוּ'.

טז. ח"א לו, בסוף - מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ מִזֹּאת הַתַּאֲוָה - נִתְקַשֵּׁר בְּמַלְכוּת־שָׁמַיִם, הַנִּקְרָא 'אֲנִי' (זֶהוּ מִקְצֵי רַד"ג), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְנִקְרָא יט. ה): "קִדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי", וּבְכָל־מְקוֹם שֶׁאֲתָה מוֹצֵא גֵדֵר עֲרוּהָ תִּמְצָא קֻדְשָׁה" (רַש"י ש.ם).

יז. אֲבָל מֵאֵן דְּגַלֵּי עֲרִיין - הֵכִי אֵיזֵי אֵיזֵי אֲתַגְלִי בֵּין אֲנוּן עֲרִיין, דָּאֲנוּן 'אֱלֹקִים אֲחֵרִים'" (שְׁמוֹת כ. ג - תַּקְוִינְיָהוּ רַד"ג). וּבְשִׁבִיל זֶה מוֹבָא בְּזֶהר (קְדוּשִׁים פד): "כִּד חֲזִי רַבִּי שְׁמַעוֹן נָשִׂי שְׁפִירִין, אָמַר: 'אֵל תִּפְנוּ אֶל אֱלִילִים'" (יְנִקְרָא יט. ד), כִּי 'נְאוּף' הִיא עֲרִיּוֹת, "אֱלֹקִים אֲחֵרִים", מְלַכּוֹת־הַרְשָׁעָה.

"לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל" (שְׁמוֹת ב. ד)

יז. ח"א ל, ח - נִמְצָא לְעֵיל בְּעִנְיֵי חֲגֵי־הַשְּׁבוּעוֹת.

"אֵל־קָנָא" (שְׁמוֹת כ. ה)

יח. חַיִּי־מוֹהַר"ן תַּקְלָב - "מִשְׁפַּחַת חֲסִדָּה לְיוֹדְעֵיהָ, 'אֵל־קָנָא' וְנוֹקֵם" (זְמִירוֹת לְלִיל־שְׁבַת). הֵינּוּ שְׂאֵנוּ מְבַקְשִׁים: שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִמְשִׁיחַ חֲסִד לְיוֹדְעָיו לְהַכְעִים לְהַשׁוּנְאִים. הֵינּוּ כְּדֵי לָקֵם בְּהַשׁוּנְאִים, כְּדֵי שֶׁ"יִרְאֶה רִשְׁעֵי וְכַעַס" (תְּהִלִּים קיב. י), וְכְמוֹ שְׁפָתוֹב (שָׁם סט. יט): "לְמַעַן אֵיבִי פְדִינִי", וְכְמוֹ שְׁפָתוֹב (שָׁם ה. ט), "לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיָּשָׁר לְפָנַי דְּרַכְּפִי".

"וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְאֻלְפִים" (שמות כו)

יט. ח"א נח, אב - המתנגדים והמבזים והמחרפים וראייה שם, זה מחמת שמקבלים תורה מ'תלמידי חכמים שדין יהודאין. פי 'תלמידי חכמים שדין יהודאין' - מקבלים תורתם מה'שדין' שיש להם תורה נפולה מ'אלפין נפולין' וכו'.

וכשיש ל'ראייה' השם חרפות ובושות מהכופרים האלו - עצה ותקון לזה: היא בחינת 'תולע', בחינת 'אמונה' וכו', והוא בחינת 'אברהם', בחינת 'חסד', בחינת 'אמונה'. פי על'ידי 'אמונה' בחינת 'מין' - מתגבר על אויביו וכו'. ובזה ה'חסד' מתקן אלו ה'אלפין הנפולים' הנ"ל, בבחינת (שמות כו): **"וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְאֻלְפִים"**.

כ. ח"א נח, ז - על'ידי ה'ארת' שבת, נתעורר העולם ל'תשובה' מאהבה - פי 'שבת' בחינת 'תשובה', בחינת (דברים ד, ל; ל. ב): **"וְשַׁבַּת עַד ה' אֶלְקֶיךָ"**, וה'תשובה' היא 'מאהבה', בחינת (שיר השירים ז, ז): **"אֲהַבָה בַתְּעַנּוּגִים"** - פי 'אהבה' בא מ'תענוג' שבת, בחינת (ישעיה נח, יג): **"וְיִקְרָאתָ לְשַׁבַּת עֲנִי"**.

ו'תשובה' מאהבה, זה בחינת 'לחם משנה' (שמות טז, כב) - כמאמר חז"ל (סוטה לא): **"כָּאֵן מֵאֲהָבָה כָּאֵן מִירְאָה"** (סוטה לא). - על'ידי 'תשובה' מאהבה, עושה 'חסד' ל'שני אלפים'.

[לשון הגמרא שם (ב'סוטה' לא): **"גְּדוּל הַעוֹשֶׂה מֵאֲהָבָה, יוֹתֵר מִן הַעוֹשֶׂה מִירְאָה, שֶׁזֶה תְּלוּי לְאֶלֶף דּוּר, וְזֶה תְּלוּי לְאֻלְפִים דּוּר. הֵקָא כְּתִיב (שמות כו, ו): "וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְאֻלְפִים לְאֲהַבֵי וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתַי", וְהֵתֵם כְּתִיב (דברים ז, ט): "וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתַי לְאֶלֶף דּוּר"**].

"לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא" (שמות כז)

כא. ח"א ט, ג - על'ידי 'שקר' - מסלק את הקדושי ברוד' הוא, כמו שכתוב (שמות כז, ז): **"לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' לְשׁוֹא"** - פי על'ידי 'שוא' מסלק את הקדושי ברוד' הוא, פי 'דבר שקרים לא יכון לנגד עיניו' (תהלים קא, ז).

אבל על'ידי 'אמת' - הקדושי ברוד' הוא שוכן עמו, כמו שכתוב (תהלים קמה, יח): **"קְרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל"** וכו'.

"זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" (שמות כח)

כב. ח"א ה, ב - על'ידי המצות שאנו עושים, יכולין אנחנו לידע בין 'קדם גזר'דין' ל'אחר גזר'דין, ולידע מה שנגזר על העולם ואיך להתפלל בעבורם.

ידוקא פשעושין המצוות בשמחה גדולה כלי'ך - עד שאין רוצה בשום 'שכר' עולם'הבא, אלא שיזמין לו הקדושי ברוד' הוא מצוה אחרת בשכר מצוה זאת, כמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ב): **"שֹׁכֵר מִצְוָה מִצְוָה"** - פי הוא נהנה מהמצוה בעצמה, והוא משמח כלי'ך בעשייתה, עד שממאס בכל מין שכר - ונמצא שעולם'הבא שלו בהמצוה בעצמה.

וזה שנכנס בתוך השמחה - יכול בודאי לידע לפי ענין השמחה, אם הוא 'קדם גזר'דין', אם הוא 'לאחר גזר'דין'. גם

יכול לידע לפי קומת המצוות, על איזהו חלק מהקומה נגזר הדין: אם אין יכול לעשות בשמחה ראשי המצוות, הינו 'מצוות התלויות בראש', ידע שהדין נגזר על 'ראשי עולם שנה נפש', וכן בשאר קומת המצוות.

וזהו שאמרו רז"ל בשבת (מכילתא יתרו 'פחדש' ז - על שמות כ, ח: **"זכור את יום השבת לקדשו"**): **"זכרהו מאחד בשבת"** - הינו: שמחת ותענוג 'עולם'הבא, שהוא בחינת 'שבת' - ירגיש ב'שבת' ימי המעשה, שהן בחינת 'מעשה המצוות' שבהם נבראו 'עולם' שנה נפש'.

כג. ח"א לת, ז - 'זהמת'הנפש' גרם 'ל"ט קללות', ל"ט מלאכות, וצריך כל אדם להמשיך 'קדשת שבת', לקדש ימי החל, כדאיתא ב'מכילתא' (יתרו 'פחדש' ז - על שמות כ, ח): **"זכור את יום השבת"** - **"זכרהו מאחד בשבת"**.

ולפי הקדשה שמקדש ימי החל - כן נדחה 'זהמת'הנפש', 'קץ כל בשר' (בראשית ו, ג), שהוא בחינת: **"רוח סערה"** (תהלים קמת, ח). ועל'ידי זה עולה ה'דבור'.

כד. ח"ב יז - צריך לזהר מאד להיות שמח וטוב'לב בשבת, פי מעלות וקדשות שבת גדולה ויקרה מאד, כמובא, ובפרט ב'ראשית'הכמה" בשער הקדשה בתחלתו, עיר'שם.

וראוי ונכון ללמד בראשית'הכמה בשער הנ"ל, ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדשת ומעלות שבת'קדש! - פי יש שם כמה דברים פרטיים יקרים מקדשות ומעלות שבת. פי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת, הוא דבר בפני'עצמו. והבן שם היטב! - פדי שיתלהב לבו, לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה פראוי.

ועל'ידי זה ה'יראה' בשלמות, דהינו עם 'דעת' וכו'. פי ב'חל' - אפשר שיהיה ה'יראה' עם 'פסילות' וכו', מחמת ה'שעבוד' שיש ב'חל' - פי על'ידי 'שעבוד וגלות' - ה'דעת' מבלבל. אבל ב'שבת' - הוא 'חרות', ואין 'שעבוד וגלות' - אזי ה'דעת' שלם. ועקר ה'חרות' - על'ידי ה'תענוג' וה'שמחה' של 'שבת' וכו'.

והכלל: שאריך לנהג שמחה גדולה בשבת'קדש! - ולכלי להראות שום עצבות ודאגה כלל! - רק להתענג על השם! - ולהרבות ב'תענוגי'שבת' בכל מיני תענוג! הן אכילה ושתיה! הן מלבושים! כפי מה שיכול! וכו'.

כה. שיחות'הר"ן קנה - שיקף לסימן י"ז [המ"ל] המתחיל: **"צריך לזהר מאד להיות בשמחה בשבת"** וכו'. - פליזה אמו ב'ליל'שבת'קדש, ובתחלה שאל אותי: **"האמת שמח בשבת?"**! - השבתי: **"אני, לפעמים נתעורר עלי איזה יראה בשבת"** (שקורין פרום)! - ואמרתי לו בזוה'לשון: **"איך בין אמאל פרום!"** - והשיב: **"לא כף הוא, העקר הוא שמחה!"**

ואז הוכיח אותי הרבה: "להיות בשמחה דיקא בשבת!" - ואז אמר כל הענין הנדפס (סימן י"ז המ"ל) מענין מעלת השמחה בשבת. ונכלל שם: שגם ה'יראה', עקר עליתה על'ידי ה'שמחה' של שבת' דיקא, הינו" שעקר הוא רק השמחה

בשבת. ואז דיקא עולה ה'ראה' שהוא בחינת מה שקורין 'פרום'. והאר"ך הרבה בשיחה הקדושה הזאת, והוכיח אותנו ואותי ביותר: "להתגבר להיות שמה טוב לב בשבת, ולהרבות בתענוגיי שבת" וכו' (פנדרפס שם).

ואמר: "הלא כל הוצאותי של אדם קצובין, חוץ מהוצאות שבתות ויום טוב!" (ביצה טז). - ואמר: "הלא גם בעלי הבית פשוט, הוא שמה בשבת בהדגים והזופיציא [מלבוש של שבת] שלו!"

ואחר כך אמר לי: "עתה יהא לך ממה להיות במרה שחורה" - כונתו: פי מאחר שהוכיח אותי הרבה להיות בשמחה בשבת - יכול להיות שאהיה חסו'ש'לום במרה שחורה ביותר, מזה בעצמו, מחמת שצריכין להיות בשמחה בשבת, ואיני זוכה לזה!

ובאמת פון מאד למחשבותי בזה - פי תכף בעת אמירתו כל הנ"ל, התחיל לעלות על מחשבותי דאגות: "איך זוכין לשמחה בשבת!" - ובה שאמר דבוריו הקדושים האלו: "עתה יהיה לך" וכו'! - בזה נחם וחזק אותי הרבה: "שעל כל פנים לא יהיה לי מרה שחורה, מזה בעצמו שאני מחיב לשמח בשבת, ובנ"ל! (עיר שם עוד).

"כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וגו', וינח ביום השביעי" (שמות ב, יא)

כו. ח"א נז, ח - "מדנים ישבית הגורל" (משלי יח, יח). גורל' זה בחינת ענגי שבת, בחינת (דניאל יב, יג): "ותנוח ותעמד לגרר לך לקץ הימין" - שאז יהיה ב'כלו שבת'.

וזה: "ותנוח" - זהו בחינת (שמות ב, יא): "וינח ביום השביעי". ו"גורל" הזה שהוא שבת, מביטל מדנים וצרים בנ"ל.

כז. ח"א סג - 'ברית נקרא בלשון תרגום: אמה, וכמו שמזכר בלשון זה בגמרא (שבת מא. קה). והוא בחינת: אמה בת ששה טפחים, שה'ברית' כלול מהם וכו'.

וכל הששה טפחים, כלם כלולים ומנחים ב'ברית' - פי הששה טפחים הנ"ל, הם בחינת: "ששת ימים שבהם עשה ה' את השמים ואת הארץ", בבחינת (תהלים לט, ז): "הנה טפחות נתת ימי", כמו שכתוב (שמות ב, יא): "ששת ימים עשה ה' וכו' וינח ביום השביעי".

הינו: שכל הששת ימים, בחינת הששה טפחים - הניח כלם ביום השביעי, שהוא שבת, שהוא בחינת 'ברית', כמו שכתוב (שם לא): "ברית עולם, ביני ובין בני ישראל" (שמות לא, טז).

וזה בחינת (תקוני דהר לא: ועוד - על בראשית א, א): "בראשית - בך" א"ש"ת" - בחינת 'ששת ימים', ששה טפחים הנ"ל, שכלם מנחים וכלולים ב'ברית'.

וזה (שם יח): "בראשית - בריית א"ש" - הינו: 'ברית' שהוא כלול מ'ששה ימים', 'ששה טפחים' וכו'.

כח. ח"ב לט - הששת ימים, הם ה'התחלה' שבהם נברא הכל. ו'שבת' הוא ה'סוף' וה'תכלית' וכו'.

ובודאי יש חלוק בין הבריות - פי בודאי יש חלוק בין מה שנברא קדם ובין מה שנברא בששי, שהוא סמוך יותר לשבת [תכלית]. ואיתא בספרים (על שמות ב, יא; לא, ז): "פי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" - שגם הששת ימים בעצמן נבראו. והם בסוד 'עגלה' אל ה'נקדה פנימיות', שהיא 'שבת' (זהר ויקהל ד). אך אף על פירכין יש חלוקים.

כט. ח"ב מה - בענין בני אדם שרוצים ומכינים עצמן כמה פעמים לנסע לצדיק האמת, ואחר כך יש להם מניעות, ונמנעים.

דע: פי 'שבת' היא נקדה הפנימיות, וממנה יונקים כל הששה ימים, שהם בחינת: ה'עגולים' סביב ה'נקדה' (זהר ויקהל ד).

וה'קלפות' מוליכין את ה'רשעים' סביב ה'נקדה', בבחינת (תהלים יב, ט): "סביב רשעים יתהלכון", ואינם מניחים אותם להתקרב לפנים אל ה'נקדה הפנימית. וכל זמן שהם עדין בתוך ה'עגולים' - עדין יש להם תקנה להתקרב. אפלו 'פושעי ישראל', כל זמן שלא יצא מן ה'עגולים' לגמרי חסו'ש'לום, עדין יש לו תקנה להתקרב אל ה'נקדה הפנימיות'.

אבל מי שכבר יצא לגמרי חסו'ש'לום מן ה'עגולים', פגון 'משמדים' - אזי אי אפשר לו להתקרב כלל.

וה'צדיק' הוא בחינת 'שבת' (זהר משפטים צד: ועוד), בבחינת ה'נקדה הפנימיות' - שממנו יונקים הכל.

"על פן ברוך ה' את יום השבת ויקדשהו" (שמות ב, יא)

לו. ח"ב ב, ה - 'שלמות הדבור' הוא בחינת 'לשון הקדש' וכו', ול'לשון הקדש' מקשר ל'שבת', בבחינת (שבת קיג - על ישעיה נח, יג): "ודבר דבר" - "שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של הל" - בבחינת (סוטה לח - על במדבר ז): "כה תברכו, בלשון הקדש" - שפי' לשון הקדש נכלל ב'ברכה וקדשה, פי ה'לשון הקדש' מקשר ל'שבת', שנאמר בו 'ברכה וקדשה', כמו שכתוב (בראשית ב, א): "ויברך ויקדש".

וכשזוכין לבחינת 'לשון הקדש' שמקשר ל'שבת' - אזי ממשיכין על ידו הקדשה והשמחה של 'שבת', ל'ששת ימי החל'.

פי 'ימי החל', הם בחינת 'עצבות'. ואפלו ה'מצוות' שעושין ב'ימי החל', הם בחינת 'עצבות' - פי 'מט'ט שלטנותה בימי החל' (תקוני דהר לג), ו'מט'ט' הוא בחינת 'עבד', בחינת 'עצבות'.

אבל 'שבת', הוא בחינת 'בן' - ואז "ניחא" לעלאין ותתאין" (זהר נח נט), ונתעורר 'שמחה'. ואזי נתרוממין ונתעלין כל המצוות של 'ששת ימי החל' מן העצבות, ונמשך עליהם "מנוחה ושמחה" (זמירות לשבת) וכו'.

"כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ" (שמות ב, יב)

לא. ח"א יג, ב - ה'תגלות-התורה' בא מ'יהודא' דקדשא-בריך-הוא ושכינתה, כמו שכתוב (משלי א, ח): "שמע בני מוסר אביך וכו', אביך, דא קדשא-בריך-הוא. ואמך, דא בנסתי-ישראל" (זהר יתרו פה. פנחס ריג).

לב. ח"א נט, ד - "גוזל אביו ואמו" (משלי כח, כד) - הם ה'מחין, שהם "אב בחכמה" (מגלה יג) ו"אם לפינה" (משלי ב, ג).

לג. ח"א עד - כשבא אל בחינת 'חכמה' נתקן ה'נפש' ומעלהו ל'שרשו'. כי 'טפת הזרע' נמשכת מה'מח', ו"מחא חכמה". וכל העבודות שצריך האדם לעבד הבורא - הוא רק שיתגלה 'כבודו'. וה'חכמה' נקרא 'כבוד' (ה'כבוד' נתגלה על ידי ה'חכמה'. מזהר"ת ז"ל שם בהתורה), כמו שכתוב (מלאכי א, ו): "ואם אב אני איה כבודי". ו'אב' נקרא 'חכמה', כמו שכתוב (בראשית מא, מג) "אברך", פרש רש"י: "אב בחכמה".

לד. ספורי-מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה' (בה'פ' של רציוחה) - ושאלו: "מהו קול הצעקה הזאת!" - והשיבו להם: "שקול הצעקה היא: היות שאחד שחט את אביו ואת אמו!" - ענו ואמרו: "וכי יש רוצח אבירי לב וכעסן יותר מזה, שיהרג את אביו ואת אמו!"

לה. ספר-המדות, עניני 'אב-דאם' - [א] מי שמשתוקק לארץ-ישראל, עלידי-זה מעורר השתוקקות אצל אביו ואמו, הינו נשמותיהם, ובאים לארץ-ישראל, והקדושי-ברוך-הוא בא עמם, ומצפים ומשתוקקים אליו (ארץ-ישראל ח"ב ה). **[ב]** מי שמצער את אביו ואמו, עלידי-זה אינו זוכה לגדל זכרים' (בנים ק), **[ג]** עלידי 'כבוד אב', תזכה ל'בנים זכרים' (בנים קח). **[ד]** כשאדם לובש לבוש של אביו, עלידי-זה בנקל לו לילך במדותיו של אביו (בגדים ח"ב ו). **[ה]** כשנופל לה' גדלות, תציר לפניה דמות אביו (גאון לב). **[ו]** כשאדם לומד עד שנתנגע, בזה ממתיק דינים ומעורר רחמים, גם עלידי-זה מעורר רחמים אצל אביו בקבר (המקתדין ח"ב ט; למוד ח"ב יג). **[ז]** לבטל הרהורי זנות, יציר דמות אביו (הרהורים ח"ב כג). **[ח]** כשתציר לפניה צורת אביו ואמו, תבוא לזכירה (זכירה ח). **[ט]** בריאות הגוף וחיו וטבעו של אדם, הכל הולך לפי טבע וחיי ובריאות אביו ואמו (טבע ח"ב א). **[י]** השוחט שהוא מקים 'כבוד אב', הקדושי-ברוך-הוא משמרו שלא להאכיל 'טרפות', והוא-הדין להפך (שוחט ח"ב ב).

לו. אנני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהר"ת ז"ל נז - בעת שהיה מוהר"ת ז"ל יתום אחרי אמו, שאל את רבנו ז"ל: "במה יוכל לעשות טובה לאמו?" - והשיב לו: "דו זאלסט מאכן "אשר יצר" ערנסט! לתברך "אשר יצר" ברצינות. וכו'ן למחשבתו: שצריך לעשות "ברפת אשר יצר".

"לא תרצח" (שמות ב, יג)

לז. ח"ב יח - ספנה גדולה להיות מפרסם ולהנהיג העולם! - לא מבטיח כשאינו ראוי כלל ולובש טלית שאינו

שלו, רק אפלו עובדי-השם באמת, גדולי-הדור, יש עליהם ספנות נוראות בהנהגת-העולם.

פי איש פשוט, רחוק מאד שיעבר על רציוחה, אפלו אם אינו איש פשר, כי אין לו תאוה לזה. ואפלו משמגיע חס-ושלום לתאוה פזו רחמנא-לצלן, אינו בא לידו, ויש לו פמה מניעות לזה. ואפלו אם יעבר, לא יעבר פי-אם לעתים רחוקות, וקרוב שלא יעבר רק פעם-אחת כל ימיו.

אבל בהנהגת העולם וב'חדושי-דאורייתא' שמחדישין - יכולים לעבר ממש 'גנב' ו'נאף' ו'רצח' בכל פעם, בכל רגע, רחמנא-לצלן.

לח. ספורי-מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה' - ויהי היום! והיה רוח-סערה גדולה בעולם. והרוח-סערה הזו, בלבל את כל העולם בלו, והפך מיס ל'בשה, ומיבשה לים. וממדבר ישוב, ומישוב מדבר, והפך את כל העולם בלו וכו'.

ואחר הרעש והבלבול שנתבלבלו כל העולם - ישבו עצמן בני-העולם לעשות להם 'מלך'. וחקרו: "מי ראוי לעשותו מלך עליהם?"

וחקרו ואמרו: "באשר שעקר הוא ה'תכלית', על-כן מי שהוא משתדל ביותר בה'תכלית', הוא ראוי להיות מלך!" - והתחילו לחקר: "מהו ה'תכלית'?! - והיה ביניהם 'פתות פתות'!

פת אחת אמרו: "שעקר התכלית הוא 'כבוד' וכו'!

פת אחרת אמרו: "שאין ה'כבוד' עקר התכלית!" - וחקרו: "שעקר התכלית הוא רציוחה!" - כי אנו רואים: שכל הדברים נכלים ונפסדים, וכל מה שיש בעולם, עשבים וצמחים ובני-אדם וכל מה שיש בעולם, הכל צריך לבוא לכליון והפסד.

נמצא: שתכלית הכל הוא הכליון וההפסד! - על-כן: ה'רוצח' שהוא הורג ומכילה בני-אדם, נמצא שהוא מרבה להביא את העולם אל ה'תכלית', על-כן נספם ביניהם: "שהתכלית הוא רציוחה".

ובקשו איזה איש, שיהיה רוצח וכעסן ובעל-קנאה ביותר, כי איש כזה הוא קרוב יותר אל התכלית (לפי דעתם הנבוכה), והוא ראוי להיות מלך!

והלכו לבקש, ושמעו קול צעקה. ושאלו: "מהו קול הצעקה הזאת?" - והשיבו להם: "שקול הצעקה היא: היות שאחד שחט את אביו ואת אמו!"

ענו ואמרו: "וכי יש רוצח אבירי-לב וכעסן יותר מזה, שיהרג את אביו ואת אמו! - האיש הזה השיג את התכלית!"

והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עליהם למלך. ובקשו להם ארץ גורמות ל'רציוחה', ובחרו להם במקום הרים וגבעות שהוא מקום הרוצחים, והלכו לשם וישבו שם עם מלפם וכו'.

אחר־כך הלכו יותר [אנשי ה'בעל־תפלה], ובאו למדינה אחת, ושאלו: "מי המלך שלכם?!" - השיבו: "שהם בחרו להם: שרציקה הוא התכלית, וקבלו עליהם למלך רוצח אחד! - אחר־כך מצאו: אשה אחת, שהיתה יושבת בתוך ים של דם! - וקבלו אותה למלך, מחמת שראו: "שהיא בודאי רוצח גדול מאד מאד" - מאחר שיושבת בתוך ים של דם!"

ובקשו גם־כן: "להתראות פנים עמה!" - והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אליה. והיא היתה המלכה הנ"ל [של המלך], שהיתה בוכה תמיד, ומה'דמעות' שלה נעשה הים של דם. והכירו זה את זה, והיה שמחה גדולה מאד בודאי. ועדין היו בוכים: "על שאינם יודעים מן המלך עדין" וכו'!

"לא תנאף" (שמות כ, יג)

לט. ח"ב לב (נאמר בשבת פרשת יתרו תקס"ט. תימונתרין נב; נט) - כלי־אחד כפי קדשתו וטהרתו, כן יש לו בחינת 'משיח', וצריך לשמור מאד שלא יתקלקל בחינת 'משיח' שלו.

ועקר הדבר שבו תלוי בחינת 'משיח' - הוא 'שמירה מנאוף'. כי 'משיח' הוא בחינת 'חטם', בבחינות (איכה ד, ט): "רוח אפינו משיח ה'", ו'נאוף' תלוי ב'חטם', כמו שכתוב (שמות כ, יג): "**לא תנאף**", ואיך במדרש (במדבר רבה י, ב): "**לא תהנה אף**".

וצריך לשמור עצמו מאד, אפילו מ'דיח־נאוף' - כי הוא פוגם בחינת 'משיח' שלו' שהוא בחינת 'חטם' כנ"ל. [בשיחות תר"ן קפד: אמר: "כי בה'חטם' יכולים להפיר ה'נאוף'"]

עניני 'אסור־ערייות', 'אשת־איש', 'תאות־נאוף', ו'הרהורים', ותקונם - נמצאים בפרשת 'אחרי־מות'

"לא תגנב" (שמות כ, יג)

מ. ספר־המדות, עניני 'גנבה' - [א] מי שלא חס על ממונו חברו, בידע שהוא גנב (גנבה־וגזלה ה). **[ב] מי שנוטל חלק מגנבה, לסוף שיתגלה הדבר** (גנבה־וגזלה יא). **[ג] עיר שיש בה גנבים, בידע שהרב אוהב שחד** (גנבה־וגזלה יב). **[ד] מתר לגנב דעת הפרייות, כדי להציל נפש מישראל** (גנבה־וגזלה יד). **[ה] על־ידי 'גנבת־דעת', בא חס־ושלום 'חלי הראה וחרה'** (גנבה־וגזלה ח"ב א). **[ו] על־ידי 'גנבת־דעת', בא לידי 'הרהורי־זנות' עם 'גויה'** (גנבה־וגזלה ח"ב ב; הרהורים ח"ב ט). **[ז] על־ידי 'גנבה', מפסיד את ה'דעת'** (גנבה־וגזלה ח"ב ג; דעת ח"ב טז). **[ח] ה'גנבה' מזיק ל'עינים'** (גנבה־וגזלה ח"ב ד; ראה ח"ב יד). **[ט] מי שיש לו 'הרהורי־נשים', בטולם: על־ידי שלא יגנב 'דעת־הפרייות' (הרהורים ט). [י] על־ידי 'גנבה', ה'משקות' מתקלקלין (משקה א).**

"לא תחמד בית רעה, לא תחמד אשת רעה" (שמות כ, יד)

מא. ח"א כג, ד־בסוף - 'עשרת־הדברות' הם ב'קריאת־שמע'. ודבור "**לא תחמד**" (שמות כ, יד), כנגד

(דברים ו, ט) "**וכתבתם על מזוזות**" (ירושלמי ברכות פ"א). **כי על־ידי 'מזוזה', נתבטל 'חמדת המזון'** (עין בפנים).

עתה בוא וראה נפלאות־השם, כי מבאר ב'ירושלמי פאה' (פ"א - ויבארשית־רבה ל, א): "**ארטבן שלח לרבי חד מרגליתא טבא, שלח ליה רבי חדא מזוזה**".

ולכאורה הוא פלא: מדוע שלח לו 'מזוזה' דיקא, ולא מצוה אחרת?!

אך על־פי הנ"ל מבאר היטב: כי 'מזוזה' דיקא מבטל 'חמדת־המזון', ועל־כן שלח לו 'מזוזה' דיקא, כי 'ארטבן' שלח לו 'מרגליתא טבא', הינו 'עשירות ומזון', כי היה שוה מזון הרבה, ועשה עקר החשיבות מזה. על־כן שלח לו 'רבי' כנגד זה, 'מזוזה' דיקא - כי 'מזוזה' מבטל 'חמדת העשירות'.

מב. ח"א ס, ג - מי שאין לו 'ראה', ואינו נשמר מבחינת "הבל היפי" (משלי לא, ל) - על־ידי־זה בא ל'עניות', כמו שכתוב (שם ו, כה־כו): "**אל תחמד יפיה בלבבך, כי בעד אשה זונה עד פפר לחם**". כי 'עשירות' ו'הבל היפי' הם שני הפכים, כי 'עשירות' הוא מ'אריכות־הנשימה', ו'יפי' הוא מ'הפסק' הנשימה' וכו'.

מג. ח"א סט - דע: שהגזל את חברו מזון, בזה הוא גזל ממנו בנים. הינו: שהגזלן נוטל מהגזל בנים. כי עקר המזון של האדם בא לו על־ידי בתי־זוגו, כי על־ידי 'אור נפשה', מזה בא לו המזון, על־כן הוא גזל ונוטל ממנו נפש בניו ובנותיו, שהם תלויים וגדלים ויונקים מאור הזה (עין בפנים באריכות). וזה סוד שאמרנו רז"ל (בבא־קמא קיט): "הגזל את חברו, כאלו גזל ממנו נפש בניו ובנותיו".

ודע: שעל־ידי־זה שגזל את חברו, הוא בא להרהורים - כי בודאי הוא מתדבק ונכסף לאשת חברו שגזלו, על־ידי המזון שנטל ממנו, שהוא 'אור נפשה'. וכן היא מהרהרת אחריו, על־ידי שמשך אותה אליו, על־ידי שמשך לעצמו 'אור נפשה'.

גם יוכל ה'גזלן' לפעמים לגזל מחברו, אפילו ה'בתי־זוג' של ה'גזלן'. והכל לפי תקף וחזק תאוותו וחשקו והתגברותו על מזון חברו בהרהור ובמעשה, עד שאפשר שיתגבר ויקח גם בתי־זוג של חברו הגזלן.

כי מאחר שהתגבר וגזל מזון חברו, שהוא 'אור נפש' בתי־זוגו - על־כן לפעמים נמשכת היא בעצמה גם־כן אחר המזון שגזל זה הגזלן מבעלה. ועל־כן לפעמים הגזלן גוזל גם אשת חברו, על־ידי המזון שגזל ממנו בידים, או על־ידי חמדה.

כי דע: כי גם על־ידי 'חמדה ותאוה והשתוקקות' שיש לו למזון חברו, גם על־ידי־זה יוכל לגזלו, כי המחשבה יש לה תקף גדול, כמבאר במקום אחר (לקוטי־מוהר"ן ח"א קצג). ועל־כן יוכל להיות שיהיה להאדם מזון גזלה, אף שלא גזל כלום בידים.

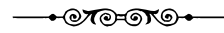
וזהו האסור הלאו החמור שבי'עשרת־הדברות': "**לא תחמד**" (שמות כ, יד) - כי ה'חמדה' בעצמה, הוא אסור

**חמור מאד רחמנא-לצלן, פי יש פה בה'המדה, לגול
ממנו ממונו, ונפש בניו ובנותיו פנ"ל.**

**ועל-כן יש אסור אפלו ב'מהשבה' לשלח יד בפקדון -
כמו ששינינו ב'בבא-מזיעא' (ג): "החושב לשלח יד
בפקדון".** פי הפלגתא היא רק אם חייב עליזה כמו השולח יד
ממש, אבל אסור, יש בודאי לכלי עלמא, פנ"ל.

**מד. ספר-המדות, אמונה ח"ב י; ממון ח"ב יז -
מי ששומר את-עצמו מלעבר על "לא תחמד" (שמות כ,
ד) - על-ידי-זה נצול מ'פעם' ו'נאווה', ומ'הסרון-אמונה'
הבאה על-ידי 'פעם' ו'נאווה'.**

עניני ה'לוחות' - נמצאים בפרשת פי-תשא

מגלת רות

"ותהם כל העיר" (רות א, יט)

א. ח"א ז, א; ט, ה - עקר הנסים בארץ-ישראל, פי "ארץ-
ישראל שותה תחלה" (תענית י), והנשמים באים מתהומות,
כמו שכתוב (תהלים מב, ח): **"תהום אל תהום קורא, ויתהום'
לשון נס',** כמו שכתוב (רות א, יט): **"ותהם כל העיר",** פי על
נס, הינו על דבר חדוש, מתמיהין.

ב. ח"א מט, בסוף - "השיתין שמנקבין ומחללים עד
התהום" (ספח מט), בחינת (תהלים קט, כב): **"ולבי חלל בקרבי",**
פי "תהום דא לבא" (זהר) וכו'. **"עד התהום",** הינו בחינות
'נסים', כמו שכתוב (רות א, יט): **"ותהם כל העיר",** שעל דבר
נסי הכל תמיהין.

"איש גבור חיל וכו' ושימו בעז" (רות ב, א)

ג. ח"א יא, ד - "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם
גבר" (איוב לג, כט), 'עם גבר', שהם כלולים בבריית, "פי באיש
גבורתו" (שופטים ח, כא), **ועל-ישם זה נקרא ברית: "בועז, בו
עז, בו תקפא"** (תקוני-זהר עה).

ד. ח"א כז, ו - ל'הדרת-פנים' אי-אפשר לבוא אלא על-ידי
'תקון הברית', בבחינת (דברי-הימים טז, כז): **"הוד והדר
לפניו",** פש"עז וחדוה במקומו", שהוא 'ברית', הנקרא
'בעז' (תקוני-זהר עה), והוא חדוה דמטרוניתא.

**"ויאמר בעז אל רות, הלא שמעת בתי, אל תלכי
ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי מזה, וכה תדבקין
עם נעורתי; עיניך בשדה אשר יקצרון, והלכת אחריהן,
הלא צויתי את הנערים לבלתי נגעך, וצמת, והלכת
אל הכלים, ושתית מאשר ישאבון הנערים"** (רות ב, ח"ט)

ה. ח"א סה, ב-ג-ד-בסוף - כשמתפלל - מלקט ציצים
ופרחים ושושנים נאים, עד שעושה אגדה אחרת, ואחר-כך

מלקט עוד ועושה אגדה אחרת ומחברם יחד, וכן פמה וכמה
אגדות יפים ונאים. כמו-כן הולך מאות לאות, עד שמתחברים
פמה אותיות ונעשה מהם דבור, וכן בתבות שלמות, ואחר-כך
נתחברין התבות, ואחר-כך הולך ומלקט יותר עד שגומר
ברכה אחת, ואחר-כך מלקט יותר ויותר וכו'. **מי יפאר גדל
פאר הלכותיים והקבוצים שאדם מלקט ומקפץ בדבורי
התפלה.**

וכשהדבור יוצא מהנפש ונשמע לאזניו, אזי הדבור מבקש
ומתחנן מהנפש לבל תפרד ממנו, כי איך תוכל להתפרד
ממני לגדל ההתקשרות והאהבה שיש בינינו, פי אתה
רואה את יקר יפיי וזיוי והדרי ותפארתי, הן אמת שאתה
צריך לילך יותר כדי ללקט עוד סגלות יקרות וחמודות
גדולות, אבל איך תוכל לפרד ממני, מפלי-שכן כשגומר תבה
אחת, אזי כל התבה מבקשת כל הנ"ל וכו'. - ובאמת הוא
צריך ומכרח לדבר עוד הרבה דבורים וברכות וענינים עד גמר
התפלה.

**על-כן הכלל: שצריך לעשות אחד מכל התפלה, ובכל
דבור יהיה שם כל הדבורים של התפלה, ומהתחלת
התפלה עד הסוף, יהיה הכל אחד.**

ובחינה זו, בחינת 'אחד', זה הוא בחינת ה'תכלית', בחינת
כלו טוב, פי התכלית הוא בלו טוב. פי אפלו כל הצרות
והיסורין והרעות העוברין על האדם חס-ושלום, אם יסתכל
על התכלית בודאי אינם רעות כלל, פי באים בכונה לטובתו.
נמצא, אם יסתכל על התכלית, לא יהיה לו יסורין כלל, רק
אדרבא יתמלא שמחה מגדל רב הטובה שיסתכל בתכלית
היסורין, שהוא בלו טוב בלו אחד. **ועקר הצער שיש לאדם
מהיסורין, הוא רק מחמת שלוקחין הדעת, עד שאין יכול
להסתכל על התכלית.**

ובזה תבין מה שנטבע בנפש האדם פשיש לו יסורין
גדולים - אזי סותם ועוצם את עיניו בחזק! - פי כשרוצה
להסתכל על דבר רחוק, אזי סותם עיניו ומצמצם ומכוץ
הראות, כדי לכונן הראות אל הדבר הרחוק, פי הראות הוא
משרת ושליח של המוח להביא הדבר שרואה לתוך המוח,
ועל-כן כשהדבר רחוק, הדברים אחרים שרואה מן הצד
מבלבלים אותו, וכן מחמת הפזור שנתפזר הראות - על-כן
צריך לסתם עיניו ולצמצם הראות אל הדבר שצריך.

כמו-כן כשרוצים להסתכל על התכלית שהוא בלו טוב
בלו אחד - צריך לסתם עיניו, ולכונן ההסתכלות אל התכלית,
פי אור התכלית הזה היא רחוקה מהאדם, ואי אפשר לראותו
פי אם בסתימו דעיניו, לסתם עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי
וכו' - ואז יתבטלו היסורין.

והנה בשעת הבטול שנתבטל אל התכלית, נתבטלין
היסורין. אך אי-אפשר להיות קבוע בבחינות הבטול, פי יצא
מגדר אנושי, ומכרח שיהיה רצוא ושוב. על-כן כשחוזר
השכל מהבטול, אל המוח שהוא כלי השכל, אזי אי-אפשר
להמחין שהם הכלים, לקבל השכל של הבטול. פי הוא איך-
סוף, בחינות התכלית שהוא בלו אחד, ומחמת זה מרגיש
היסורין, פי עקר היסורין הוא בהמח.

ואז כשחוזר מהבטול, מתגברין היסורין ביותר מקדם וכו'. אך אחר כך מקלים ומתנחמין עליהם על ידי התחדשות התורה שזוכין על ידי היסורין וכו', על ידי הרשימו שגשאר מהבטול, כי על ידי זה מכבין צמאון הנפש של היסורין, כי צמאון הוא על ידי מליחות, בחינת יסורין, כי הנפש היא בת השכל שמגדלה ומתקנה, וכשהשכל בשלמות אזי עושה פרות וכו'. - וזה סימן שפעל על ידי היסורין וקבלם פראוי, כשזוכה אחר כך לחידושין דאורייתא וכו'.

וזה פרוש (רות ב, חט): "ויאמר בעז אל רות". 'בעז' - הוא ה'שכל', כמו שכתוב (קהלת ג, יט): "החכמה תעז לחכם". 'רות' - היא בחינת ה'נפש', שממנה יוצא הדבור של התפלות והשירות והתשבחות, כמו שאמרו (ברכות ז): "למה נקרא שמה רות, שממנה יצא דוד שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות".

"הלוא שמעת בתי" - כי ה'נפש' היא 'בת השכל' כנ"ל, הינו: הטה אזניך ושמע בקשת הדבור ותחונניו לכל תתפרד ממנו. "אל תלכי ללקט בשדה אחר" - הדבור מבקש מהנפש: לבל תלך מאתו ללקט לקוטים אחרים, כי כל האותיות והדבורים הם לקוטים יקרים שמלקטים בשדות עליונים. אך זה אי-אפשר, כי צריך ללך וללקט יותר.

אך: "וגם ולא תעבורי מזה" - שאפלו בשתלך לתבה אחרת, אל תעבר מתבה ראשונה, וזה נעשה על ידי שזוכה אל התכלית. וזה: "עיניך בשדה אשר יקצרון" - הינו בחינת ההסתכלות על התכלית, כי הקצירה היא תכלית החרישה והזריעה.

"הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך" - זה בחינת סתימת העינים, שצריך לסוגרם ולחבר הראות לכוננו אל התכלית. וזה: "הלוא צויתי את הנערים" - לשון צותא והתחברות, שצריך לצות ולחבר הראות. וה'עינים' נקראים 'נערים', כי הם 'משרתי השכל'. וזהו: "לבלתי נגעך" - בחינת נגעי הנפש, כי כשהראות נתפזר ורואה הכל זהו בחינת נגעי הנפש, וצריך לצות ולחבר הראות לבלתי לנגע את הנפש. ואזי על ידי ההסתכלות על התכלית נתבטל כל היסורין.

אך אחר כך כששב מהבטול, מתגברין היסורין ביותר, שזה בחינת צמאון הנפש. וזה: "וצמית והלכת אל הפלים, ושתית מאשר ישאבון הנערים" - כי לכבות הצמאון, הוא על ידי התחדשות התורה שמקבלין המחין, הפלים של השכל, על ידי הרשימו שגשאר מהבטול. וזה: "ושתית מאשר ישאבון הנערים" - כי הנערים 'עיני השכל', שזוכין להתחדשות התורה מהרשימו שגשאר מההסתכלות על התכלית, ועל ידי זה נתבטל היסורין, ומכבין צמאון הנפש.

ב'חינוך' צד: פעם אחת אמר: כל תורה יש לה מעשה, והתחיל לספר המעשה של התורה (ח"א סה) "ויאמר בעז אל רות" שהגיד בעת ההיא. וספר: "עזת ה'ה לך בת, ושלחה אל המים לשאב אל הכד" וכו' - ולא רצה לספר יותר, מחמת שכבר הגיד התורה.]

"ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם" (רות ב, יד)

ו. ח"א סב, א - על ידי אכילתם של ישראל, נעשה יחוד קדש-ברוך הוא ושכינתה אפין באפין, בבחינת (רות ב, יד): "ויאמר בעז לרות לעת האכל גשי הלם", 'לעת האכל'

דיקא, הינו על ידי האכילה, 'גשי הלם', דא יחוד קדש-ברוך הוא ושכינתה, בחינת (זהר ויגש רז על בראשית מד, יח): "ויגש אליו יהודה, דא תקרבתא מלכא במלכא".

ז. ח"ב ז, י - מי שרוצה לקבל פרנסה, צריך שיהיה לו קצת ממשלה, כדי שיהיה לו איזה שיכות עם המלכות. וזה בחינת (זבחים קב. על רות ב, יד): "לעת האכל גשי הלם, אין הלום אלא מלכות", כי צריך שיהיה לו ממשלה, בחינת מלכות, 'לעת האכל', כי על ידי זה נמשך הפרנסה.

ח. ח"ב עז - עקר היראה באה לאדם בשעת אכילה דיקא, בבחינת (זבחים קב. על רות ב, יד): "לעת האכל גשי הלם, אין הלם אלא מלכות", שהיא בחינת יראה, כמו שאמרו (אבות פ"ג מ"ב): "אלמלא מוראה של מלכות". וכמבאר בפאמר 'פי מרחקם ינהגם' (ח"ב ג, ט): ש'עקר האכילה והפרנסה נמשכת מבחינת מלכות, שהיא בחינת יראה.

"שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז" (רות ב, יט)

ט. ח"א לא, ב - מה שמצינו גבי גלגלים שעקר הליכתם ממערב למזרח, וגלגל היומי מכריח אותם מזרח למערב, זה הדבר מצינו גבי צדקה. 'מזרח' זה בחינת 'הנותן צדקה', בבחינת (ישעיה מג, ח): "ממזרח אביא זרעך", בבחינת (הושע י, יב): "זרעו לכם לצדקה". ו'מערב' זה 'המקבץ הצדקה', הינו העני, בבחינת (ישעיה שם): "וממערב אקבצך".

וזה: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית" (רות יב, ה, ט - שכן אמר רות לנעמי (רות ב, יט): "שם האיש אשר עשיתי עמו היום", ולא אמרה 'אשר עשה עמי', אלא 'אשר עשיתי עמו' - הרבה פעלות והרבה טובות עשיתי עמו בשביל שהאכילני פרוסה אחת) - כי עקר התנועה ממערב למזרח, הינו עקר העשייה, העני עושה עם בעל הבית.

"ויאכל בעז וישת וייטב לבו" (רות ג, ז)

י. ח"א יט, ז - מי שיכול להתעורר התנוצצות האותיות של מעשה בראשית שבכל דבר, אזי אכילתו ושתיתו וכל תענוגיו, אינו אלא מהתנוצצות האותיות שבאכילה ושתיה, בבחינת (רות ג, ז): "ויאכל וישת וייטב לבו". אין טוב אלא אור, כמו שכתוב (בראשית א, ד): "וירא אלקים את האור כי טוב".

וזהו: "ויאכל וישת וייטב לבו" - שהיתה אכילתו ושתיתו מהארת והתנוצצות האותיות של ל"ב אלקים שבסעדתו שאוכל. וזה: "וייטב לבו, זה ברכת המזון" (רות יב, ה, טו; זהר וקהל קיח). - כי המזון נתפרך על ידי 'שלמות לשון הקדש', על ידי שמעוררין ומאירין את האותיות שיש בכל דבר, ומשם צריכין שתהיה עקר האכילה ושתיה ושאר התענוגים.

יא. ח"א ס, ו - עקר המאכל הוא להחיות הלב, כמו שכתוב (רות ג, ז): "ויאכל וישת וייטב לבו". וכשאין המאכל מבדר ואין אוכל אותו בקדשה, אזי מביא רע אל הלב, ועל ידי רע הלב נתקלקל הפנים, כמו שכתוב (תמיה ב, ב): "מדוע פניך רעים, אין זה פי אם רע לב". וכן להפך, בקשת הפנים, שיחזור ויבקש פניו, תלוי בתקון הלב, כמו שכתוב (תהלים כו, ח): "לך אמר לבי בקשו פני".

"וְהַגִּל מְרֻגְלָתוֹ וְהִשְׁכַּח" (רות ג, ז)

יב. ח"א יא, ז - "הָזַי לְהַאי צַפְרָתָא, דְּהוּי קָאֵי עַד קְרַסְלָהּ בְּמִיָּא" [ראיתי לאותו הצפור שהייתה עומדת עד קרסולו (במיים) (בבא בתרא עג). מאחר שהדבור צריך להאיר לו בכל המקומות שצריך לעשות שם תשובה, הוא לפעמים בבחינת (רות ג, ז): **"וְהַגִּל מְרֻגְלָתוֹ וְהִשְׁכַּח"** - שהדבור צריך להאיר באדם, שהוא למטה במדרגה פחותה.

ועל-כן נקרא הדבור **"צַפְרָתָא דְּקָאֵי עַד קְרַסְלָהּ בְּמִיָּא"**. **"מִיָּא"** - הוא בחינת האדם שנתנה ממיין-דוכרין ומיין-נוקבין. וה'דבור' שהוא בחינת **"צַפְרָתָא"** - **"קָאֵי עַד קְרַסְלָהּ"**, אצל האדם שהוא במדרגה-פחותה, כדי להאיר לו - בבחינת **"וְהַגִּל מְרֻגְלָתוֹ"**.

"וּפְרִשֵׁת כְּנָפֶיךָ עַל אֲמַתְךָ" (רות ג, ט) - "וַיֹּאמֶר הָבִי הַמְטַפַּחַת וְכוּ', וַיִּמַּד שֵׁשׁ שְׂעוּרִים" (רות ג, טו)

יג. ח"א ז, בסוף - "וּפְרִשֵׁת כְּנָפֶיךָ עַל אֲמַתְךָ" (רות ג, ט). כי 'ציצית דקדשה' שהם **"כְּנָפֵי מְצוּחַ"** (תקוני-זהר כה: כו) - הוא 'שמירת-הברית', והוא בחינת 'זווג דקדשה'.

יד. ח"א סג - 'בְּרִית' נקרא בלשון תרגום 'אמה', וכמו שמוזכר בגמרא (שבת קח): **"בְּחִינַת אֵמָה בַּת שֵׁשָׁה טַפָּחִים", שהברית כלול מהם. והוא בחינת (שעניו ג, ט): **"שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאָחָד"**.**

ועל-כן נקראת הבחינה **הַמְקַבְּלַת הַשֵּׁשָׁה טַפָּחִים: 'מְטַפַּחַת'**, כמו שכתוב (רות ג, טו): **"הָבִי הַמְטַפַּחַת"**, כי זה היה בקדשה, כמו שכתוב (שם ג, ט): **"וּפְרִשֵׁת כְּנָפֶיךָ עַל אֲמַתְךָ"**, שבקשה הכנפים הנ"ל, בחינת הששה טפחים. על-כן: **"וַיֹּאמֶר לָהּ הָבִי הַמְטַפַּחַת, וַיִּמַּד לָהּ שֵׁשׁ שְׂעוּרִים"**, בחינת ששה טפחים, שש כנפים הנ"ל.

"כִּי גֹאֵל אֲנִכִּי" (רות ג, יב)

טו. ח"ב קב - 'בְּעֵז וְרוּת' הם סוד 'סמיכת גאלה לתפלה', כי 'בעז' הוא בחינת 'גואל', כמו שכתוב (רות ג, יב): **"כִּי גֹאֵל אֲנִכִּי" וכו'. 'רוּת' היא בחינת 'תפלה', כמו שאמרו רז"ל (ברכות ז): **"לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ רוּת, שִׁינְאָא מִמֶּנָּה דְּוַד שְׂרִינָה לְהַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא בְּשִׁירוֹת וְהִשְׁבָּחוֹת".****

"שִׁכְבֵי עַד הַבֶּקֶר" (רות ג, יג)

טז. ח"א לח, ד - תקון הדבור, הוא על-ידי התורה שלומדין בצר לאדם בעניות ובהחקות, שהוא בחינת לילה.

וחז"ל אמרו (חגיגה יב): **"הַלְלוּמָד תוֹרָה בַּלַּיְלָה, מוֹשִׁיכִין עֲלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם"**. 'חֶסֶד' הוא בחינת **'בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם'**, כמו שכתוב בזהר (מקץ רג. על בראשית מד, א): **"הַבֶּקֶר אֹר, דָּא 'בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם', וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ, אֲנוּן 'מֵאֲרֵי דְדִינִין', הֵמָּה וְחַמּוּרֵיהֶם, 'אֲנוּן וְכָל סֵטֶר מְסֻבָּא'"**. וכמו שכתוב (רות ג, א): **"שִׁכְבֵי עַד הַבֶּקֶר"**.

אזי נופלים כל המקטרגים השולטים על הדבור, ואז הדבור יוצא בשיר ושבח והלל להקדושי-ברוך-הוא וכו', ואז: **"בְּרַן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר"** (איוב לח, ז).

יז. ח"ב פה - העצם לזו שיש בערף אדם, ישאר אחר כליון הגוף, וממנו יתחדש בגן הגוף בשעת תחית-המתים. וזהו עקר נחמתינו, כי על הגוף נאמר (רות ג, יג): **"שִׁכְבֵי עַד הַבֶּקֶר", שהוא עת התחיה.**

"וַיִּקְרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם" (רות ד, יא)

יח. ח"ב א, ה - אכילה נקרא 'שם', כמו שכתוב (רות ד, יא): **"וַיִּקְרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם".**

"בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל וְכוּ', וְתִקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד" (רות ד, יד-יז)

יט. ח"ב ה, י - על-ידי הנגון, בחינת 'שיר חדש', נתתקן הריח, בחינת משיח, בחינת (איכה ד, ט): **"רוּחַ אֲפִינוּ מְשִׁיחַ ה'". וזהו (בראשית מט, טו): **"וַיְהִי לָמַס עֹבֵד"**, זה בחינת משיח, כמו שכתוב (רות ד, יד-יז): **"בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל וְכוּ' וְתִקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד"**. וזה בחינת **'לָמַס'**, בחינת **'מַסְמוּס'**, שְׂמַסְמִסִּין בְּדָבָר שֵׁיִשׁ לוֹ רִיחַ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה הַרִיחַ נוֹדָף (עני קטע הבא).**

[ב'תיימור'ין] מג. הערת הרב מטשעהרין זצ"ל: בענין השיר חדש שיתער לעתיד המבאר במאמר זה (ח"ב ח, י). שהוא בחינת הקול המשקה את הגן ששם גדלים כל הריחות והנראות, שזה בחינת קול המזכית הראוי שמוסיף ונותן ריח טוב בנשמות ישראל השומעין תוכחותו, שזה בחינת משיח, בחינת (בראשית מט, טו): **"וַיְהִי לָמַס עֹבֵד"** ענין-שם - יש בכל אלה סודות עמקים וגבורים מאד, סתרי נסתרות רזין דרזין נוראים מאד, כמוכן מרמזין הקדושים בשעה שהזכיר הפסוק (רות ד, יד): **"בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל" וכו'.**

ושמעתי: שמתנוועותיו הקדושות ז"ל אז, ומנעימות הקול והנגון שאמר פסוק זה, היה נראה כנותן בעצמו גשפן שבח והודאה להשיח-יתברך, שנתן להם גואל כזה לעסק בתקון וגאלת נפשותם, ובהמשכת רוחו של משיח, על-ידי המשכת תקונים נפלאים ונוראים כאלה וכו'.

"תִּקְפוּ וְעֲנוּתְנֹתוֹ שֶׁל בְּעֵז" (סנהדרין יט:)

כ. ח"א קל - על-ידי 'ענוה', נצול מ'נאוף', וזוכה ל'שמירת-הברית'. וזה שאמרו רז"ל (סנהדרין יט:): **"תִּקְפוּ שֶׁל יוֹסֵף, עֲנוּתְנֹתוֹ שֶׁל בְּעֵז. תִּקְפוּ שֶׁל בְּעֵז, עֲנוּתְנֹתוֹ שֶׁל פִּלְטִי בֶן לִישׁ". כי הוא תלוי ב'ענוה', כי על-ידי 'ענוה' נצול מפגם-הברית.**

וזה שאמרו (ספ"ק נב): **"כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ" - שֵׁיִשׁ לוֹ 'גְּדוּלוֹת', 'יִצְרוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ" - שְׁמַתְגַּבֵּר עֲלָיו הַיִּצְרָה־רַע בְּתַאֲוֹת-נִאֹוֵף, כִּי זֶה עִקְר הַיִּצְרָה־רַע, כְּמוֹכָא בְּזֵהר (ויקרא טו): **"עִקְרָא דְיִצְרָא בִישָׁא לְגַלְאָה עֲרִיין"**.**

כא. שיחות-ה'ר"ן קיד - עכשו בנקל יותר לעמד בנסיון, כי הראשונים שעמדו בנסיון כבר שברו כל-כף קלפה הזאת של תאוה זו, עד שעכשו בקל יכולים לעמד בנסיון.

ועל-כן אמרו רז"ל (סנהדרין יט:): **"תִּקְפוּ שֶׁל יוֹסֵף עֲנוּתְנֹתוֹ שֶׁל בְּעֵז, וְתִקְפוּ שֶׁל בְּעֵז עֲנוּתְנֹתוֹ שֶׁל פִּלְטִי בֶן לִישׁ" - כִּי**

תקף הנסיון של 'יוסף הצדיק' (בראשית לט), היה דבר קל ופשוט אצל 'בעז' שהיה אחריו (רות ג). וכן תקף הנסיון של 'בעז', היה קל ופשוט אצל 'פלט' (שמואל א כה). כי כל מי שהיה אחרון יותר, הנסיון קל אצלו יותר כנ"ל. ועל-כן עכשו בנקל לעמד בנסיון, אפלו איש פשוט לגמרי.

דוד המלך

א. ח"א ג - 'קול הנגינה' נמשכת מן הצפרים וכו'. ומי שהוא 'פשוט' - נמשכת הנגינה שלו מן השתי צפרים חיות טהורות" (ויקרא יד, ד). וכתוב בזהר (מצורע נג): "שתי צפרים יונקים, מאתר דנביאים ינקין". וכשהמנגן הוא 'רשע', אזי הוא לוקח הנגינה שלו מצפרים אחרות שבקלפה. וכתוב בזהר (שם): "כי הצפרים שבקלפה יונקין מדדי המלכות", ואיתא ב'כתבי-הארץ' ל' (עצרתיים מה, ב): "כי צפרים שבקלפה הם מוחין שבמלכות דקלפה, והשתי צפרים חיות טהורות הם בנגין המלכות דקדשה".

לפיכך נשתבח דוד לפני שאול (שמואל א טז, יח): "וידע נגן - כי הנגינה היא בנגין המלכות, לכך ראוי הוא למלכות וכו'".

ועל-כן העמדת מלך היה על-פי נבואה (ספרי שופטים יד; רמב"ם הלכות מלכים פ"א ה"ג), **בכל מלכות בית-דוד שהיה על-פי נבואה**. וה'נבואה' נמשכת מן ה'פרובים', שהם בחינת 'שתי צפרים' הנ"ל, בנגין מלכות דקדשה.

"מאחר עלות הביאו, לרעות בעקב" (תהלים עח, עא). הינו: "מאחר המיניקות" - כי הם ינקין לנביאים וכו' כנ"ל.

וזוהו: **"מאחר עלות" - הינו: ש'דוד-המלך' היה יכול לתקן ולהעלות גם הנגינה שאינו מאדם-פשוט, להעלותה אל הקדשה**.

וזוהו: **"מאחר עלות הביאו" - הינו: גם הנגינה שהיא מאחורי הקדשה, בבחינת "מאחר עלות", מאחר המיניקות**. כי הנגינה דקדשה הוא "מאתר דנביאים ינקין", וה'נגינה-שאינו בקדשה' היא בחינת "מאחר עלות", 'מאחורי הקדשה'.

ו'דוד-המלך' היה יכול לתקן נגינה זו גם-כן, ועל-ידיה נתעלה מלכות דקדשה כנ"ל. וזוהו: **"מאחר עלות הביאו לרעות בעקב" וכו' - כי על-ידיה זכה למלכות כנ"ל**.

ב. ח"א ד, ד - "ה' אחד ושמו" (זכריה יד, ט). זה בחינת 'אלקים' מלכות, כמו שכתוב (שמואל ב, יג): "ויעש דוד שם".

ג. ח"א ד, ט - "בארץ מואב" (דברים לד, ז), זה בחינת 'מלכות' - ש'דוד' בא מ'מואב'.

ד. ח"א ת, ג - דע: שעקר ה'רוח-החיים' מקבלין מהצדיק והרב שבדור, כי עקר ה'רוח-החיים' הוא בה'תורה', כמו

שכתוב (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" - הוא ה'תורה', וה'צדיקים' דבקים בה'תורה', ועל-כן עקר ה'רוח-החיים' הוא אצלם. וכשהוא מקשר ל'הצדיק והרב שבדור', כשהוא מתאנח ומאריך רוחה, ממשיך ה'רוח-החיים' מה'צדיק שבדור', שהוא דבוק בה'תורה', אשר שם ה'רוח'.

וזוהו בחינת (ברכות ג): **"רוח צפונית המנשבת בפנור של דוד"**. כי **"פנור של דוד היה של חמש נימין"** (תקוני-זהר כו, כח. נא), **"פנגד המשה חמשי תורה"**. ו'רוח צפון שהיתה מנשבת בו', הוא בחינת: "ורוח אלקים מרחפת על פני המים הנ"ל. כי רוח צפון הוא בחינת ה'רוח הצפון' בלבו של אדם, שהוא בחינת ה'רוח-החיים' - כי "צפון חסר" (בבא-בבא כה:), וה'חסרון' הוא ב'לב' וכו', ועקר ה'רוח-החיים' הוא ב'לב' וכו', וה'חסרון' הוא ה'סתלקות הרוח', שמקומו ב'לב', ועל-כן נרגש ה'חסרון' ב'לב'. ועל-כן 'ישראל' שמקבלין ה'רוח-החיים' מה'תורה' - נקראים על-שם 'צפון' וכו'.

"מכנף הארץ זמרת שמענו" (ישעיה כד, טז). **"מכנף הארץ" - זה בחינת 'כנפי הציצית', ששם ה'רוח-החיים', בחינת "פנור של דוד שהיה מנגן על-ידי הרוח צפונית וכו'" כנ"ל - כי הנגינה וה'זמירות' נמשכין מה'רוח-החיים' שב'כנפי ראה', כידוע.**

וזוהו: **"זמרת שמענו" - בחינת ה'נגון' של 'פנור של דוד', שהוא בחינת ה'רוח-החיים', שהוא בחינת 'כנפי הציצית', בחינת "מכנף הארץ" כנ"ל**.

"פנור של חמש נימין" - בחינת ה'תורה', וכן כתוב בזהר (צו לב - על ירמיה ב, ח): "ותפשי התורה", "אלין דתפשין בכנורא". **"חמש אני אית לראה"** (חלין מז), כי ה'רוח-החיים' הוא בה'ראה', ומשם המשכת הרוח של האנחה, כידוע בחוש, ועל-כן **"אית לה חמש אני לראה, פנגד המשח-החמשי תורה"** (תקוני-זהר ע). **"חמשה נימין דכנור דדוד"**, ששם ה'רוח-החיים' כנ"ל. (עין בתקונים, תקון י' תקוני-זהר כה: כו): "כנפי מצוה, אנון ה' קשריו, לקבל שמע וכו', דאנון לקבל ה' נימין דכנור דדוד וכו', עין שם". גם עין ב'השקטות-הזהר' (ה"א רס:)).

ה. ח"א ט, ג - עקר השתוקקות של השם-יתברך אינו אלא אל האמת. וזה (בראשית ה, טז): **"ואל אמה תכלנה מלמעלה"** - לשון: **"ותכל נפש דוד"** (שמואל ב יג, לט; ועל-פי רש"י שם - ובתורה ק"ב מביא רבנו ז"ל הפסוק בתהלים פד, ג: "כלתה נפשי"). אמה היא ה' מוצאות, הכלולים מאש ומים, הינו: שתראה שיצאו הדבורים מפיה באמת, ואז ישתוקק הקדוש-ברוך-הוא מלמעלה לשכן אצלה, וכשישכן אצלה, הוא יאיר לה.

ו. ח"א י, ו - כשנתעלה ה'רגליו' על-ידי ה'רקודיו', ונתבטל ה'נאוה', הינו ה'עבודה-זרה' - על-ידיה נמתקין הדינים, כי **"כל זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרוץ-אף בעולם"** (ספרי פרשת ראה), וכשנתעבר ה'עבודה-זרה', נתעבר ה'חרון-אף', ונמשכין 'חסדים', ואז ה'רגליו' הם בבחינת **"רגלי חסידיו"** (שמואל ב, ט), הינו בבחינת 'חסדים', הינו בחינת: **"חסדי דוד הנאמנים"** (ישעיה נה, ג) - "הנאמנים" דיקא, כי נתבטלו ה'מינות' וה'כפירות'.

ז. ח"א יב, בסוף - דוד זה בחינת תורה שבעל-פה.

ח. ח"א נב, יא - הירידה היא תכלית העליה, כמו שאמרו רז"ל (עבודה זרה ד): "לא היה דוד ראוי לאותו מעשה" וכו'; לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה - אלא שנתן השם יתברך להם מכשול לטובת העולם, כמו שאמרו רז"ל שם: "להורות תשובה".

ט. ח"א נט, ז - וזה בחינת חלי נופל רחמנא-לצלן, הינו בשדמים מתגברין ומתיזין להמח וכו'; ואזי השכינה נופלת חסיו שלום, בבחינת (עמוס ט, יא): "ספת דויד הנפלת".

י. ח"א ל, בסוף - מקולו של אדם, יכולין לידע בחינות המלכות שלו, כי יש בכל אחד ואחד בחינות מלכות, והוא נפר בקולו. ועל-כן יכולין להפיר האדם בקולו, כמו שנראה בחוש, כי כפי בחינות האדם כן הוא קולו. כי יש "קול ענות גבורה, וקול ענות חלושה" (שמות לב, יח), כפי בחינת המלכות של כל אחד.

ועל-כן שאול שהיה רודף את דוד על שראה בו שימלך, כשנודמנו יחד, הבין שאול ב'הקול', שהוא חזק בבחינות המלכות, שתמה על קולו של דוד, כי הבין שהוא קול של מלך ממש - ושאל את דוד (שמואל א כד, טז): "הקלך זה בני דוד".

ועל-כן רצה שאול לשאת את קולו, דהינו להגביה את קולו למעלה מקולו של דוד - אבל לא היה יכול. וזהו (שם): "וישא שאול את קולו ויבך" - דהינו: שרצה לשאת ולהגביה קולו, אבל היה הקול נבכה, בחינות: "ויבך" - שהיה הקול נבכה, קול נמוד של בכה. על-כן אמר שאול אז אל דוד (שם שם, ט): "ידעתי כי מלך תמלך" - כי ידע זה על-ידי הקול כנ"ל.

יא. ח"א מט, ג - תפלה, בחינת מלכות דוד, כמו שכתוב (תהלים קט, ד): "ואני תפלה".

יב. ח"א מט, ה - ה'שיר שיתער לעתיד, הוא שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע" (תקוני-זהר נא), והם "עשרה מיני נגונא" (שם כז): וזה על-ידי התגלות מלכותו, בבחינת (ברכות יג): "שרה על כל העולם". ושרה זה בחינת שיר, בחינת (תהלים פז, ז): "ושרים כחללים". וזה בחינת מלכות דוד, שהוא בחינת (שמואל ב, א): "נעים זמרות ישראל". (עין בפנים).

יג. ח"א מט, ה - כשהתפלה, הינו בחינת מלכות - בשפלות ובקטנות - צריך להקים אותה, בבחינת (עמוס ט, יא): "אקים את ספת דוד".

יד. ח"א מט, ז - על-ידי התגלות מלכות דקדשה, יתבטל מלכות דסטרא-אחרא. אבל ישראל הדבוקים בה, יקבלו חיותם, כמו שכתוב בזהר (בראשית נא. על דברים ד, ד): "ואתם הדבוקים בה אלמקים" - שהוא בחינת תכלית, דאכלי כלא ושצי כלא, אף-על-פי-כן: חיים בלכם היום". כי עקר החיות בא משם, בבחינת (ראש-השנה כה): "דוד מלך ישראל חי וקיים".

וזה בחינת פלה, בחינת תכלית, דאכלי כלא ושצי כלא. אבל ישראל הדבוקים בה, חיים וקיימים. וזה בחינת

(ירמיה ל, יא; מו, כח): "כי אעשה כלה בכל הגוים" וכו'. וזה (שמואל ב, יג, לט; ועל-פי רש"י שם): "ותכל נפש דוד". "נפש דוד", היא בחינת תכלית (עין זהר שלח קעה: תכלית הוא דוד מלכא) - "דאכלי כלא ושצי כלא".

וזה בחינת (ברכות ג): "רוח צפון היתה מושבת בכנור של דוד, והיה מנגן". "רוח צפון" - זה בחינת דינים גבורות, בחינת תכלית. משם ה'נגינה, בבחינת (ישעיה כד, טז): "מכנה הארץ זמרת שמענו". "מכנה" דיקא, שהוא בחינת תכלית, ושם בחינת (שמואל ב, א): "נעים זמרות ישראל".

טו. ח"א מט, בסוף - ביתא תתאה, נקרא שמן, בחינת מלכות דוד, כמו שכתוב (תהלים מה, ח): "על-כן משחך אלמים אלמך שמן ששון".

טז. ח"א נד, ד - כדי לשמור ה'זכרון - צריך לשמור עצמו שלא יפל לבחינת דעיעין, לבחינת מיתת-הלב וכו'. כי דעיעין ומיתת-הלב הם בחינה אחת וכו'.

ואבשלום שהיה עינו רעה במלכות אביו, על-ידי-זה נאמר בו מיתת-הלב (שמואל ב, יד) וכו'. ודוד-המלך על-ידי-השלום ברח אז ממלכותו מפני אבשלום, וקלל אותו שמעי בן גרא, ואמר (שם טז, יב): "אולי יראה ה' בעיני" - "בעיני" דיקא. כי מי שרואה שנופל לדעיעין, אם אינו מרגיש בעצמו שיוכל לעמד בזה להנצל ממנו, צריך לברח ממנו. אבל מי שיוכל לתקן, אזי צריך לתקן.

וצריך לראות מהות בחינת דעיעין, כדי לידע השרש שצריך לתקן על-ידו, כי יש כמה בחינות דעיעין. וכשנופל לדעיעין של התנשאות, שעינו צרה בהתנשאות של חברו - צריך להכניע בהשרש של ההתנשאות, הינו בשרש המלכות, שהוא בחינת משיח, והוא בחינת טוביעין, בבחינת (שמואל א טז, יב): "יפה עינים וטוב ראי", הנאמר ב'דוד שהוא משיח'.

יז. ח"א נד, ד - והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים הנאמר ב'דוד' (שמואל א כה, כט), הינו קשר של תפלין - כי תפלין הם בחינת חיים וכו'.

יח. ח"א נד, בסוף - כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה היה מנגן מאליו" (ברכות ג). הינו: שבהצות-לילה נתעורר ה'נגון-דקדשה הנמשך מכנור של דוד, שהוא בחינת ברור הרוח-טובה מן הרוח-רעה'.

ועל-כן אז הזמן להתגבר בעבודת-השם, לקום אז לעסק בעבודת-השם, להתבודד בינו לבין קונו, לפרש שיחתו לפניו יתברך, לשוח עם לבבו, ולחפש הרוח-טובה, דהינו הנקודות-טובות שיש בו עדין, לבררם מתוך הרוח-רעה, שזהו בחינת נגון. כי אז עקר ה'ברור, על-ידי בחינת נגון בפלי' - שהוא בחינת כנור של דוד שמנגן אז'.

יט. ח"א סא, א - דואג, על-ידי שלמודו היה מבחינת המותרות וכו' - על-ידי-זה לא היה מוציא מלמודו "משפט אמת" (תהלים יט, י) רק "משפט מעקל" (תבוק א, ד) - ועל-כן היה דן (במות עו): "שאיך דוד ראוי לבוא בקהל".

כ. ח"א סה, בסוף - 'רות' היא בחינת ה'נפש', שִׁמְמָנָה יוצא הדבור של התפלות והשירות והתשבחות, כמו שאמרנו רז"ל (ברכות ז): "למה נקרא שמה רות? - שִׁמְמָנָה יצא דוד שרונה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות".

כא. ח"א ענב - יש כמה בחינות ביצירת הרע. פי יש בני-אדם נמוכים מגשמים, שה'יצר-הרע' שלהם הוא גם-כן 'יצר הרע' נמוך ומגשם. והרב - ה'יצר-הרע' שלהם, הם ה'דמים' בעצמם וכו'. ובאמת מי שיש לו דעת צח כל שהוא, ה'יצר-הרע' הזה, הוא אצלו שטות גדול ושגוון וכו', ואין צריך שום התגברות על-יזה.

רק שיש בחינת 'יצר-הרע', שהוא 'מלאך הקדוש' - ואף-על-פי-כן הוא 'יצר-הרע', וצריך להתגבר ולהמלט מאד ממנו, הינו בחינות 'גבורות', 'דינים'. וזה ה'פרדעת', יש לו זה ה'יצר-הרע' הנ"ל - הינו 'גבורות ודינים', וצריך להתגבר עליו, ולהמתיק הדינים, שיהיה רק בלו טוב.

פי מי שנכלל במקום שצריך להפיל, הינו באי-סוף, שם בלו טוב, ואין שם דין חסוֹשֵׁלֹם. על-כן צריך להיות בלו טוב, ולהמתיק כל הגבורות והדינים, שהם ה'יצר-הרע' שלמעלה.

ובזה פנים 'דוד' ב'בת-שבע', פי בודאי חליכה לומר, שדוד חטא בגשמיית מחמת 'תאוה' חסוֹשֵׁלֹם, פי כבר אמר דוד בעצמו (תהלים קט, כב): "ולבי חלל בקרבי", שהרג כבר את ה'יצר-הרע הגשמי בתכלית, והכניע הדם שבחלל השמאלי.

ואף שאמרנו רז"ל (שבת נו): "כל האומר דוד חטא, אינו אלא טועה וכו'" - אף-על-פי-כן אפלו זה הפגם הקטן והחטא קל שנעשה, פמוכא - גם זה בודאי לא היה חסוֹשֵׁלֹם מחמת 'תאוה', מחמת 'עכירת-הדמים' חסוֹשֵׁלֹם, שמשם בא תאוה זו של נאוף. רק הפגם שלו היה למעלה ב'גבורות' - שלא המתיק ה'יצר-הרע' שלמעלה, הינו ה'גבורות' וה'דינים' - וגם זה היה בדרגות גדול, פי "ראויה היתה בת-שבע לדוד וכו'" (סנהדרין קז).

וזה שנאמר ב'דוד' (דברי הימים א, כב, ח): "לא תבנה בית לשמי, פי דמים רבים שפכת" - הינו שלא המתיק ה'גבורות', על-כן לא זכה לבנות הבית. ואף ש'מלחמת-השם' נלחם - עם-פלזזה למעלה למעלה, בתכלית המעלה, במקום שצריך להפיל, הינו באי-סוף, שם בלו טוב, וצריך להיות רק טוב בלי שום דינים כלל.

כב. ח"א עה - בתורה ותפלה, יש שני גונים: 'מחשבה' ו'צעקה'. והוא בחינת 'משה' ו'דוד'. פי ה'צעקה', בחינת (משלי א, ט): "חכמות בחוץ תרצה". וב'מחשבה', בחינת (שיר השירים ג, ט): "חמוקי ירכיב". ב'משה' פתיב (שמות ח, ח): "ויצעק משה", וכתוב (דברים לא, א): "וילך וידבר" וכו', כלומר: שהיה מקהיל קהלות ברבים, וזה בחינת: "חכמות בחוץ תרצה". וב'דוד' פתיב (תהלים סח, כז): "במקהלות ברכו אלקים", והוא גם-כן: "חכמות בחוץ תרצה".

כג. ח"א קיג - בשם הבעל-שם-טוב: קדם כל גזר-דין שבעולם חסוֹשֵׁלֹם, מאספין כל העולם אם מסבימין להדין ההוא. ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו הדין, שואלין

אותו אם הוא מסכים - אזי נגמר הדין חסוֹשֵׁלֹם. - פי בודאי אם ישאל לו בפרוש על-עצמו, בודאי יכחיש ויאמר שאין הדין כן. אף מטעין אותו ושואלין אותו על פיוצא בו, והוא פוסק הדין - ואזי נגמר הדין.

ובענין שמצינו ב'דוד-המלך' עליו-השלום (שמואל ב יב): בבוא אליו 'נתן הנביא' וכו', וספר לו 'מעשה האורח' - ענה ואמר: "חי ה' וכו', ואת הפנשה וכו'" - אזי נפסק הדין על 'דוד' פאשר יצא מפיו. - וצריך לזהר בזה מאד וכו'.

כד. ח"א קלה - עקר ה'התקשרות' הוא 'אהבה', שיאהב את הצדיק אהבה שלמה, כמו שכתוב (בראשית מד, ט): "ונפשו קשורה בנפשו", ותרוממו: "חביבא לה בנפשה", וכמו שכתוב (שמואל א יח, א): "ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד". ו'אהבתו את הצדיק', יהיה יותר מ'אהבת נשים', כמו שכתוב (שמואל ב א, כו - דוד מספיד יהונתן): "נפלאתה אהבתך לי, מאהבת נשים".

כה. ח"א קמה - מי שאוחז תאוותו מ'מחלקת', בודאי פאלו לא מת. כמו שבקש דוד (תהלים סא, ה): "אגורה באהלי עולמים" - "וכי אפשר לדור בשני עולמות, אלא שיהיו אומרים דבר הלכה משמו, ואז פאלו לא מת" (ירושלמי שקלים פ"ב). - אבל על-ידי 'מחלקת', מצינו שלא אמרו הלכה משמם, כמו 'אחרים' ו'יש אומרים' (הוריות יג).

כו. ח"א רלט - על-ידי 'מחלקת' אי אפשר לדבר, פי עקר הדבור הוא משלום, כמו שכתוב (תהלים קכב, ח): "אדברה נא שלום". אבל פשאין שלום ויש מחלקת, אי אפשר לדבר. - ועל-כן אפלו אם אחד רוצה 'שלום', רק שהם חולקין עליו, עם-פלזזה אין ה'שלום' בשלמות, על-כן אי-אפשר לדבר ולהתפלל, אף שהוא איש שלום, מאחר שהם חולקין עליו.

וזה שאמר דוד המלך עליו-השלום (תהלים קכ, ז): "אני שלום" - פי אני איש שלום' ומצדי היה שלום עם כלם, ועם כל זה: "וכי אדבר, המה למלחמה" - הינו: שאף שאני שלום' - עם-פלזזה אי-אפשר לדבר - מחמת ה'מלחמה' וה'מחלקת' שהם חולקין עלי.

כז. ח"א רנ - וזה מה שנאמר ב'דוד בעת שבכה על צערו (שמואל ב, מא): "עד דוד הגדיל" - שהגיע ב'ביתו', לבחינות ה'השגחה', בחינות 'גדול' - פי על-ידי ה'השגחה', נצולים מכל מיני צער ויסורין. (עין בפנים).

כח. ח"א רנח - פשיש מחלקת על האדם, יכולים להטות אותו מדרך השם-יתברך, ולהפילו ממדרגתו חסוֹשֵׁלֹם. וזה שהתפאר 'דוד-המלך' עליו השלום' (תהלים קיט, קנז): "רבים רדפי וצרי, מעדותיה לא נטיתי" - שאף שהיה עליו 'מחלקת רבים' - עם-פלזזה לא נטה מ'דרך השם-יתברך'.

כט. ח"א רעז - פשהולקים עליו צדיקים, בודאי פונתם הוא רק לטובה, שמרימין ומנשאין אותו על-ידי-יזה, וממתיקים דינים מעליו. וזה שבקש דוד (תהלים צב, יביג): "בקמים עלי מרעים תשמענה אזני, צדיק פתמר יפרח". פי יש 'תמר בקדשה' - וכנגדו 'תמר בסטרא-אחרא', 'כללות

ותקף הדינים, ושרש הדינים והסטרוא-אחרא הוא 'מחלקת שבקדשה', ו'אין הדין נמתק אלא בשרשו' (שערי-הפננות, ראש השנה ז).

ועליבן על-ידי 'מחלקת של צדיקים', שהיא 'מחלקת שבקדשה' - נמתקים הדינים בשרשו. ועל-ידי-זה: "צדיק פתמו יפרח" - פי נמתק ונתבטל ה'תמוך דסטרוא-אחרא, על-ידי ה'מחלקת'.

נמצא: ש'מחלקת של צדיקים' היא טובה גדולה, רק מחמת שמשם נשתלשל ונאחז הסטרוא-אחרא והדינים, שהם מחלקת גמורה - עליבן אפשר שידמה שה'מחלקת של צדיקים' היא גם-כן מחלקת גמור של שגאה חסו-ושלום! - אבל באמת הוא רק לטובה.

וזה שבקש דוד - בשיהיה עליו מחלקת של צדיקים - שלא ישמע מן המחלקת רק טובות - פי בודאי בונתם לטובה פנ"ל.

וזה: "בקמים עלי מרעים" - הינו 'מחלקת של צדיקים', שהם 'אחים ורעים', בחינת 'תרוין רעיון דלא מתפרשין' (אחר ויקרא ד). פי בודאי הם אוהבים גדולים. וכשהם יקומו עלי: "תשמענה אזני צדיק פתמו יפרח" - שלא ישמע מן ה'מחלקת', פי אם ה'טובות' שעושים לו בזה, שהוא בחינת: "צדיק פתמו יפרח", בחינת ה'מתקת הדינים' פנ"ל. ולא יטעה חסו-ושלום שהיא 'מחלקת גמורה', כדי שלא לתן להם אחיזה בזאת המחלקת, פי הוא רק לטובה.

ל. ח"א רעט - מצינו אצל 'דוד' בכל תפלותיו: שההתחלה היה מן המצר והדחק, שהיה צר לו מאד, בגון מחמת שנפל עליו 'צרות אבשלום' או 'צרת נבל' וכדומה - ואחר-כך בא באותו תפלה לתוך 'דוח-הקדש'.

לא. ח"א רפג - דע: פי יש שני צדיקים שהם משרש אחד, ואף-על-פי-כן יש ביניהם 'מחלקת' - זה מחמת שאחד משנה מדתו שבשרשו - שזה "בחינת טוב", שטובה כליל בגוה, דהינו שאינו מגלה תורתו לאחרים. והשני הוא בחינת 'חסד', דאתפשט לבר, שמגלה תורתו לאחרים" (אחר תרומוה ססז) - שזהו בחינת 'חסד', בחינת (משלי לא, כו): "ותורת חסד על לשונה" - ועל-ידי-זה יש ביניהם 'מחלקת'.

וזה בחינת ה'מחלקת שהיה בין שאול ודוד' - ששניהם היו צדיקים גדולים, ואף-על-פי-כן היה ביניהם 'מחלקת' - פי זה היה בחינת 'טוב', וזה היה בחינת 'חסד', פי אמרו רז"ל (ערובין ג): "דוד דגלי מסכתא, כתיב בה (תהלים קיט, עד): 'יראיך יראוני וישמחו'. שאול דלא גלי מסכתא, כתיב בה (שמואל-א יד, מז): 'אל כל אשר יפנה ירשיע'".

הינו פנ"ל - פי "שאול דלא גלי מסכתא" - זהו בחינת 'טוב', "דטובה גניז בגוה". אבל "דוד דגלי מסכתא, שהיה מלמד תורתו לרבים" - זהו בחינת "חסד דאתפשט לבר", בחינת: "ותורת חסד על לשונה".

נמצא: שה'מחלקת של צדיקים' - הוא נמשך מהתורה (עין הבאור בפנים). - אבל יש 'מחלקת של הרשעים', שאינו נמשך

מהתורה כלל. וזהו שהיה קובל דוד לפני השם-יתברך (תהלים קיט, פח): "פרו לי זדים שיחות אשר לא כתורתך" - שהם משיחין וחולקין עלי שלא על-פי התורה כלל. וזה שבקש דוד (שם כג, ו): "אף טוב וחסד ירדפוני" - שבכל-יעת שיהיה עלי 'רדיפות ומחלקת', שיהיה ה'מחלקת' רק משם, מבחינת 'טוב וחסד', פנ"ל.

לב. ח"ב א, ד - תאות-המשגל' הוא לפי היניקה - אם התינוק יונק מ'חלב אשה חצופה', אזי מתגבר בו תאוה זו - פי 'דם נעפר ונעשה חלב' (בכורות ו), ועליבן פשהיא חצופה, אזי מזיק ל'התינוק חלב' הנעשה מ'עכירת-דמיה', ונולד לו 'חמימות' בלבו, שהוא התגברות תאוה זו. וכן להפך, כשיונק 'חלב אשה פשרה', אזי לבו חלל בקרבו, ואין לו חמימות, רק מעט המכרח למצוות הבורא יתברך-שמו.

וזה שאמרו רז"ל (עבודה-זרה ד): "לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, שנאמר (תהלים קט, כב): 'ולבי חלל בקרבי'". פי 'ל'בי חלל בקרבי', ראשי-תבות 'חל"ב' - הינו: שעל-ידי 'חלב פשרה', לבו חלל בקרבו, ואין מתגבר בו תאוה זו. ועליבן 'דוד' שהיה בבחינה זו, "לא היה ראוי לאותו מעשה". - ולהפך 'חלב אשה חצופה' מוליד 'חמימות' הרבה, בחינת (תהלים לט, ד): "חיים ל'בי בקרבי", ראשי-תבות 'חל"ב', וכנ"ל.

לג. ח"ב ב, ב - 'שמושי-הכמים' זה בחינת 'הלכות', שהם בחינת (ישעיה נה, א): "חסדי דוד", שהלכה כמותו - כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין צג, על שמואל-א טז, יח): "'יה' עמו" - שהלכה כמותו". (עין בפנים).

לד. ח"ב ד, יא - וזה בחינת 'מלחמת דוד וגלית' (שמואל-א יז). פי 'גלית' היה רוצה להראות ב'חכמתו': שהכל על-פי ה'טבע' - פי היה יונק מ'מצח הנחש' וכו', שתלה כל ה'סבות' ב'חיוב הטבע' וכו'.

ו'דוד' היה איש חיל, ועמד בנגדו, ואמר: שבבר היה לו מעשה כזו (שם שם, לד): "ובא הארי והדוב" - דהינו 'חיות רעות הדורסים וטורפים', שהם 'חכמי-הטבע' וכו', שבפר בזה שהשם-יתברך ברא הכל ברצונו, רק שהכל על-פי 'חיוב הטבע' חסו-ושלום. והייתי מתגבר עליו והכנעתי והשפלתיו אותו, וכו' וכו'.

ועליבן (שם שם, לו): "והיה הפלשתי באחד מהם" - פי הוא גם-כן בחינה זו ממש, שקל כחו מ'מצח-הנחש' וכו', ועליבן גם הוא כמותם, ואוכל להכניעו ולהפילו וכו'. והכניעו על-ידי בחינת 'רצון' וכו'.

לה. ח"ב לז - הכלל: שעקר התכלית הוא רק לעבד ולילך בדרכי-השם לשמו-יתברך, כדי לזכות להפיר אותו יתברך ולדעת אותו יתברך וכו'. ואין ראוי לאדם שיהיה לו פונה אחרת בעבודתו יתברך, כ"א למלאות רצונו יתברך.

פי יש מי שעובד כל ימיו ורודף אחר תאוות עולם-הזה, כדי למלאות בטנו וכרסו. ויש מי שעובד ומשתדל כדי לזכות לעולם-הבא, וגם זהו נקרא 'מלוי בטן', שרוצה למלאות בטנו ותאוותו עם עולם-הבא.

וְזָהוּ (תהלים יז טו): **"אני בצדק אחזה פניך" - ש'דודי-המלך עליו השלום' אמר: שבחר לו רק לזכות בצדקות שלו, לחזות פני השם ולהפיר הבוראית-תברך, וגם הבנים שהוא חפץ להשאיר, פונתו רק בשבילו יתברך, כדי להשלים בבכובל צלם דמות תבניתו וכו'.**

וְדוּדֵי-הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם' אָמַר: שְׁמִשְׁתִּי הַפְתּוֹת, דְּהִינוּ 'בְּנֵי עוֹלָם-הַזֶּה' וּבְנֵי עוֹלָם-הַבָּא, אֲנִי בּוֹחֵר לְעַצְמֵי מִשְׁתֵּי הַפְתּוֹת הַנֵּל - **"בצדק אחזה פניך" - שעם כל הצדקות שלי, אצפה לחזות פני-השם.**

וְעַם-כְּלִיזָה, טוֹב מְאֹד אֶפְלוּ מִי שֶׁעוֹבֵד בְּשִׁבִיל עוֹלָם-הַבָּא, וְגַם טוֹב לְהַשְׁאִיר זְכוּתוֹ לְבָנָיו, כַּמּוּבָא: **"שאיין לאדם לקבל כל שכרו, רק ישאיר מזכותו לבניו אחריו. רק שהצדיקים השלמים, אוהבי-השם באמת, כגון 'דוד' וכיוצא - אין בוחרים בכליזה כלל, ואין רוצים לא בעולם-הזה, ולא בעולם-הבא, ולא להשאיר זכותם וצדקתם לבניהם - רק למלאות רצונו יתברך, וכו'ל.** (עין בפנים באריכות).

לו. ח"ב סג - דע: כי כל רועה ורועה, יש לו נגון מיוחד, לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם וכו'. ולפי העשבים והמקום שרועה שם, כן יש לו נגון, כי כל עשב ועשב יש לו 'שירה' שאומר, שזה בחינת 'פרק שירה', ומ'שירת העשבים נעשה נגון של הרועה. ועל-כן 'דודי-המלך עליו-השלום' שהיה **"ידע נגון" (שמזאל-א טז, יח), על-כן היה **"רועה"** (שם שם, יא).**

לז. ח"ב עא - 'יפה תאר' (בראשית לט ו), זה בחינת 'יפה תאר' הנאמר ב'דוד' (שמזאל-א טז, יח), ודרשו רז"ל (סנהדרין צג: על שם): 'איש תאר - שמראה פנים בהלכה' - הינו בחינת 'מחין', בחינת **"נעם" (זכריה יא ז) - **"שמנעימים בהלכה"** (סנהדרין כד).**

לח. ח"ב פב - זאת הבחינה היתה ל'משה': כי כל מה שעלה למעלה יותר עליונה, מצא שם אלקים, כמו שכתוב (שמות יט ג): **"ומשה עלה אל האלקים". כי בגשמיות אנו רואים: שיש אדם שהוא למטה בדתקות - אזי הוא עובד השם ומפיר אותו. וכשהוא נתעלה למעלה, שנתעשר - אזי הוא שוכח בהקדוש-ברוך-הוא.**

וְדוּד אָמַר (תהלים קלט, ח): **"אם אפק שמים שם אתה" - אפלו בשמים שם יש הקדוש-ברוך-הוא, בכל עליה ועליה צריך למצא שם הקדוש-ברוך-הוא.**

וּמְצִינוּ (תגינה יד): **"שאלישע אחר עלה לרקייע עליידי שם, ואה-עלי-פיי-כן כפר בעקר"**. והדבר תמונה: כי אדרבא, כי כל מה שאדם נתעלה ביותר, בודאי הוא יותר קרוב לאלקות, כי כל הטוב הוא אלקות וכו'. ואנו רואים בהפך: כשאדם בא בעשירות, בטוב - אזי הוא שוכח בהקדוש-ברוך-הוא.

וְתַדַּע: שְׁזֶה בְּחִינַת (בראשית כו, א): **"ותבחיך עיניו מראת" - מחמת שנתקרב ביותר אל האור אלקות, אזי האור מכהה עיניו ומזיק לו - כמו כשאדם מסתכל בעצם השמש, אור השמש מזיק לעיניו.**

אבל יש בחינת 'סגול' וכו', שזהו בחינת (שמות לג, כב): "ושכתי כפי עליך" - כי בלא זה, היה עצם אור הכבוד מזיק למושה, כמו שכתוב (שם שם, כ"ג): "כי לא יראני האדם וחי, וראית את אחוריי".

וְזֶה שֶׁבִקֵּשׁ דָּוִד (תהלים עג, כד): **"ואחר כבוד תקחני" - תקרבני בהתקרבות של 'משה', שבקש ממך: "הראני נא את כבודך" (שמות לג, יח) - והראית לו את אחורי כבודך, כמו שכתוב: "ושכתי וכו' וראית את אחוריי"**.

לט. ח"ב ק - אמר: "מקטן ועד גדול אי-אפשר להיות 'איש פשוט' באמת, כי-אם עליידי 'התבודדות'! - והיה מזכיר כמה וכמה צדיקים מפרסמים אמתיים: "שכלם לא באו למדרגתם כי-אם עליידי 'התבודדות'! - וגם תפס איש אחד פשוט מנבדי הבעל-שם-טוב ז"ל, ואמר: גם זה מפרש שיחתו בכל-פעם לפני השם-יתברך בבכיה גדולה!"

וְאָמַר: **"שזרע הבעל-שם-טוב רגילים בזה ביותר!" - כי הם מזרע 'דודי-המלך עליו-השלום', וכל עסקו של דוד היה עניו זה, שהיה משבר לבו מאד לפני השם-יתברך תמיד - שזהו עקר 'ספר תהלים' ש'יסד. (עין להלן מ'תיימותר' רלו).**

מ. ח"ב קב - 'בעז ורות' הם סוד 'סמיכת גאלה לתפלה', כי 'בעז' הוא בחינת 'גואל', כמו שכתוב (רות ג, ים): **"כי גואל אנכי" וכו'. ו'רות' היא בחינת 'תפלה', כמו שאמרו רז"ל (ברכות ז:): **"למה נקרא שמה רות, שיצא ממנה דוד שרוה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות"**.**

מא. שיחות-הר"ן ריג - עליידי 'מחלקת' שהולקים על אחד, יכולין חסו-ושלום להפיל אותו ממדרגתו. - ואמר: שזה שאמר 'דוד המלך' עליו השלום (תהלים קיט, קסא): **"שרים רדפוני חנם" - הינו: שגדולים ושרים רדפוני - אני יודע שהוא בחנם, שאינם פועלים כלל במחלקתם עלי. והסימן: כי 'ומדברך פחד לבי" (שם) - שאני מפחד מדברך, דהינו: שיש לי 'יראת-שמים', ואיני נופל ממדרגתי חסו-ושלום, וזה סימן שהרדיפה שלהם חנם, בחינת: **"שרים רדפוני חנם".****

מב. ספורי-מעשיות, מעשה יג משנעה בעטלערס (רמזים בסוף) - זאת המעשה היא חדוש נפלא מאד. ויש בה מוסר הרבה מאד, ותורה הרבה. כי יש בה כמה תורות. גם מדברת מהרבה 'צדיקים קדמונים', מ'דודי-המלך עליו-השלום' - כי 'דודי-המלך עליו-השלום' עמד בקצה הארץ, וצעק אל המעין היוצא מן האבן שעל ההר, כפי"ל (ביום השלישי, הבעטלער הכנדרפה), כמו שכתוב (תהלים סא, ג): **"מקצה הארץ אליה אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני".**

כָּל זֶה שֶׁמְעֵנוּ מִפּוֹ בְּפִרוּשׁ. וְהַמּוֹבֵן מְדַבְּרִיו: כִּי 'דוּדֵי-הַמֶּלֶךְ עָלָיו-הַשְּׁלוֹם' הוּא בְּחִינַת 'לֵב' כַּמּוּבָא (עין זחר שמות קח), וְעָלָיו מְרַמֵּז בַּמַּעֲשֵׂה עֵינָו הַלֵּב שֶׁל הַעוֹלָם שֶׁעוֹמֵד בְּקֶצֶה הָאָרֶץ כַּנֶּגֶד הַמַּעֲיָן, וְצוּעֵק וּמִשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו תָּמִיד וְכוּ'. וְעַדִּין הַדְּבָרִים סְתוּמִים. אֲשֶׁרֵי מִי שִׁזְפָּה לְהַשִּׁיג סוּדוֹת הַמַּעֲשֵׂה.

ענין 'דוד-המלך' והמקרא הנ"ל "מקצה הארץ" שמרמז בהמעשה, זה שיך ליום שלישי. כי שם מדבר מענין הלב והמעין, עיר-שם ותראה נפלאות איה ענין מרמז דברים נפלאים וכו' וכו'.

מג. חיי-מוהר"ן קמו - זה פרוש מה שאמר דוד (תהלים קיח, ז): "ואני אראה בשנאי" - כי לכאורה תמונה הלא 'דוד-המלך עליו-השלוש' ידע ששואל הוא שונאו, ואיך רצה לראות בנקמתו, הלא 'השם-יתברך אמר לו: אלמלא אתה שאול והוא דוד וכו'" (מועד-קטן טז), אך כך אמר 'דוד': "רבונני שלי-עולם, תן לי עינים שאוכל לראות בשונאי איה הוא עומד, לידיע באיזה מדרגה הוא עכשו - ועל-ידי-זה אדע בבור מדרגתו" וכו'!

מד. חיי-מוהר"ן תקמה - פעם-אחת הייתי קובל לפניו על עניני, והייתי אומר לפניו בדרך קבלנא: "יגעתי בקראי נחר גרוני, פלו עיני מיחל לאלקוי" (תהלים סט, ד) - ונחרים ידיו מעט, ואמר בלשון רבה: "אם כן מה לעשות" (כלומר: כי בודאי אסור להרחיק אתרי יתברך, ובודאי צדיק השם)!

אחר-כך ענה ואמר לי: הלא אם 'דוד-המלך עליו-השלוש' אומר: "יגעתי בקראי נחר גרוני" - היה בפשוטו, שפבר קרא פליכך, עד שהיה עיף ויגע ממש בקראו, ונחר גרונו ממש בפשיטות! - אבל אתה, תהלה לקל עדין אתה בכחך וכו'!

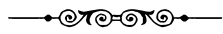
מה. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל נג - מעשה מפת רבנו ז"ל: שבא רבנו הקדוש לביתוה לבקרה, כי היתה חולה מאד, וישב אצלה רבנו בצער גדול ונרדם ובא אליו הבעל-שם-טוב ז"ל ואמר לו: "מה אתה כל כך בצער?" - אומר אליו: "הלא בתי פליכך חולה!"

אמר לו הבעל-שם-טוב: "הלא מה שכתוב בתהלים (יח, נא): "מגדל ישועות מלכו, ועשה חסד למשיחו, לדוד ולזרעו עד עולם" - פרוש: "מגדל ישועות מלכו", "מאן מלכי רבנו", "ועושה חסד" - השם-יתברך "עושה חסד למשיחו", למי שמשיח ומספר מהם "לדוד ולזרעו עד עולם" - זהו רבנו ויוצאי-הלציו, שבאים מזרע 'דוד-המלך עליו-השלוש'. וספר אז רבנו ז"ל המעשה מהמהרש"א, ונתרפאה.

מו. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל נב - פעם-אחת בא מכתב למוהרנ"ת ז"ל מבנו רבי יצחק ז"ל, והתנצל לפניו: "כי בעת שהולך להתבודד, אינו יכול לפתח את פיו, ומפני זה קשה לו מאד להתבודד!"

והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל: שזה היה גם-כן אצל 'דוד-המלך עליו-השלוש': שבעת שהולך להתבודד, נסתם פיו, ולא היה יכול להתבודד ולפרש את לבו לפני השם-יתברך. אבל 'דוד-המלך עליו-השלוש' היה חכם מאד בעבודת השם-יתברך, ולא הלך משם, וישב את-עצמו שם, ויתאנה מאד מעמק הלב, וצעק להשם-יתברך על-יזה, מה שלבו ופיו סתום - עד שרהם עליו השם-יתברך ועזרו, שפתח את פיו ודבר בהתעוררות גדול מאד להשם-יתברך!

וזה מרמז בפסוק (שמואל-ב ג, יח): "וישב דוד לפני ה'" - הינו: מה שכתוב "לפני ה'" - דהינו: בעת שהולך להתבודד - בזה המקום, ישב את-עצמו!

אמירת תהלים

א. ח"א קנו - מה שמדברים בינו לבין קונו, הוא בחינת 'רוח-הקדש'. ו'דוד-המלך עליו השלוש' שהיה מעלתו גדולה מאד, יסד מזה 'ספר תהלים'. וכן כל אחד לפי בחינתו, הוא בחינת 'רוח-הקדש', כמו שכתוב (תהלים כז, ח): "לך אמר לבי", כמו שפרש רש"י: "לך - בשבילך ובשליחותך - אמר לי לבי" - שכל הדברים שהלב אומר, הם דברי השם-יתברך ממש, והוא בחינת 'רוח-הקדש'.

ב. ח"א רה - תקון ל'מקרה-לילה' רחמנא-לצלך - לומר עשרה קפיטל תהלים, באותו היום שארע לו חסיו-שלוש. כי יש פח ב'אמירת תהלים', להוציא הטפה מהקלפה שלקחה אותה, כי 'תהלים' בגימטריא 'לילית', עם החמש אותיות של שמה, שהיא המקנה על זה, פידוע.

וצריך לכון בשעת אמירת תהלים: ש'תהלים' בגימטריא 'תפ"ה' - כמספר השני שמות: 'אל' ל'אלקיים' במלואו, בזה: 'אל'ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם' - שעל-ידי השני שמות אלו יוצאה הטפה מהקלפה וכו'.

ועל-כן צריך לומר עשרה קפיטל - פי יש "עשרה מיני זמרה", שהם בחינת "העשרה לשונות שנאמר בהם ספר תהלים" (פסחים קיז, זהר אחרי קא, תקוני-זהר כז), שהם "אשרי ולמנצח ומשפיל והללויה" וכו' (שם). ויש פח בכל לשון ולשון של העשרה לשונות הנ"ל, לבטל פח הקלפה הנ"ל, כי כל אחד מאלו הלשונות הם הפך הקלפה וכו'.

[ב'שיחות-הר"ן עה: באותה העת שגלה התורה, לא גלה אז איזה קפיטליד לומר, רק אמר סתם: לומר עשרה קפיטליד תהלים' לתקון הנ"ל. ושמעתי מפיו הקדוש אז שאמר: "שהיה ראוי לגלות איזה הם עשרה קפיטליד תהלים שצריכין לומר, אך איזה שהם עשרה קפיטל תהלים שיאמרו - הם תקון לזה, כי כל עשרה קפיטל תהלים, איזה שהם, כלם הם כנגד עשרה מיני נגינה, שהם תקון להנ"ל"]

אחר-כך גלה רבנו ז"ל, העשרה קפיטל תהלים בפריטיות. (עין בפנים).

ג. ח"ב עג - מי שרוצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסגל לתשובה. כי יש נוסף 'שערי-תשובה', ומ"ט שערים יכול כל אדם לכנס בהם ולהשיגם, אך 'שער החמשים' הוא בחינת ה'תשובה' של 'השם-יתברך' בעצמו כביכול, כמו שכתוב (מלאכי ג, ז): "שובו אלי ואשובה אליכם". - ואלו המ"ט 'שערי-תשובה', הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות שנים-עשר שבטי ירה.

והנה "הכל הפצים ליראה את שמך" (סליחות ליום ראשון), ואף-על-פי-כן לאו כל אדם זוכה לעשות 'תשובה' - א) כי יש שאין לו 'התעוררות' כלל לתשובה. ב) ואפלו מי שיש לו,

אינו זוכה להגיע אל האות והשער של תשובה השיך לו. ג) ואפלו אם מגיע לשם, יכול להיות שהשער סגור.

ועלידי אמירת תהלים - א) אפלו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה, מתעורר לעשות תשובה. ב) וגם זוכה להגיע אל השער והאות השיך לו. ג) ולפתח השער. - נמצא: שזוכה עלידי תהלים לעשות תשובה וכו'.

זזה בחינת (שמואל ב, א): **"נאם הגבר הוקם על" - ודרשו רז"ל (מועד קטן טז): "שהקים עלה של תשובה". וינעים זמרות ישראל** (שמואל ב שם) - **פי עלידי בחינת נעים זמרות ישראל**, דהינו **'ספר תהלים' שיסד - עלידי זזה "הוקם עלה של תשובה" - פי עלידי תהלים זוכין לתשובה כנ"ל.**

זזה שאמר רז"ל (עבודת ה' ד): **"לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא פדי להורות תשובה ליחיד" וכו'. נמצא: שעקר הוראת התשובה עלידי דוד המלך. ועקר התשובה של דוד המלך - הוא 'ספר תהלים', שאמרו בהתעוררות גדול מאד וברוח הקדש, עד שכל אחד ואחד כפי מה שהוא, יכול למצא את עצמו בתוך 'ספר תהלים', ולזכות לתשובה עלידי אמירת תהלים כנ"ל.**

ועקר הזדככות שנים עשר שבטי ירה, שהם מ"ט אותיות בחינות מ"ט שערי תשובה - היה במצרים, שהוא בחינת 'מצר הגרון' (שער הכניות פסח), שהוא בחינת 'תשובה עלאה' (שם; פריעצחיים, שער הגהמות כ"ז), ועל כן אחר שנזדככו שם במצרים וזכו לצאת משם - ספרו מ"ט ימי הספירה, שהם כנגד מ"ט שערי תשובה, שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל.

וביום החמשים, אז: **"וירד ה' על הר סיני"** (שמות יט, כ) - זה בחינת: **"ואשובה אליכם" - בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו כבב"כ, בחינת 'שער החמשים' כנ"ל.**

זזה שאנו רואין: שבימי תשובה, דהינו ב'אלול' ועשרת ימי תשובה - כל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים - פי אמירת תהלים מסגל לתשובה כנ"ל. ועל כן הוא דבר גדול מאד, לעסק תמיד ב'אמירת תהלים' - פי הוא התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך, אשרי שיאחז בו.

ד. ח"ב ק - כל עסקו של דוד' היה ענין זה, שהיה משבר לבו מאד לפני השם יתברך תמיד - שזהו עקר 'ספר תהלים' שיסד.

ה. ח"ב קא - וכן אמירת תהלים' וכיוצא, צריך לדאות שימצא את עצמו בתוך כל מזמורי תהלים, ובתוך כל התחנות ובקשות וסליחות וכיוצא. ובקל בפשיטות בלי חכמות, יכולין למצא את עצמו בתוך כל התחנות ובקשות, ובפרט ב'תהלים', שנאמר בשביל כלל ישראל, בשביל כל אחד ואחד בפרט. (ב'מדרש תהלים' יח: כל מה שאמר דוד בספרו - כנגדו, וכנגד כל ישראל, וכנגד כל העתים).

וכל אדם, כל מלחמות היצר' שיש עליו, וכל מה שנגעשה עמו - הכל מבאר ומפרש ב'תהלים' - פי עקרו נאמר על מלחמות היצר הרע וחילותיו, שהם עקר האויבים והשונאים

של האדם, שרוצים למנעו מדרך החיים, ולהורידו לשאול-תחיתות' חסו שלום, אם לא ישמר עצמו מהם. ורק על ענין 'מלחמה זאת, נתיסד כל ספר תהלים'.

פי עקר כלל ושרש ויסוד של כל העצות להתקרב להשם יתברך - הוא רק אמירת תהלים, ושאר תחנות ובקשות, והתבודדות לפרש שיחתו בינו לבין קונו, לבקש מלפניו שיקרבהו לעבודתו יתברך, ורק עלידי זזה זוכין לנצח המלחמה - אם יהיה חזק ואמיץ מאד תמיד להעתיר ולהתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד, יהיה איד שיחיה, אז בודאי ינצח המלחמה. אשרי לו וכו'.

ו. ח"ב קנה - מענין אמירת תהלים' דבר עם אחד, ואמר לו: "שעקר אמירת תהלים, לומר כל מזמורי תהלים על עצמו, למצא את עצמו בתוך כל מזמור ומזמור!"

ושאל אותו ז"ל: "איד!" - ופרש לו רבנו ז"ל קצת: **"פי כל המלחמות שבקש דוד המלך עליו השלום שיצילהו השם יתברך מהם - הכל צריכין לפרש לעצמו על מלחמת היצר הרע וחילותיו, וכיוצא בזה בשאר המזמורים!"**

ושאל אותו: "איד יפרש לעצמו מהפסוקים ש'דוד המלך עליו השלום' משבח את עצמו, כגון (תהלים פו, ב): **"שמרה נפשי פי חסיד אני", וכיוצא בזה!" - השיב לו: גם זה צריכין לפרש על עצמו, פי צריכין לדון את עצמו לכף זכות, ולמצא בעצמו איזה זכות ונקדה טובה, אשר בבחינת הנקדה טובה הזאת, הוא בחינת 'חסיד', וכיוצא! וכו' וכו'.**

ז. שבחי הר"ן ח"א י - גם היה מטמין עצמו על גבי בית אביו, תחת הגג, שהיה שם כמו חדר במחצה של קנים שמחזיקין שם תבן ומספוא, ושם היה מטמין עצמו והיה אומר תהלים. והיה צועק בלחש להשם יתברך: "שיזכהו לקרבו אליו יתברך!"

ח. שבחי הר"ן ח"א י - והכלל: שכל מיני בקשות שבעולם שנמצאים באיזה ספר שיחיה וכו', לא הניח שום תחנה ובקשה שלא אמרה פמה וכמה פעמים, הן תהלים, וספר 'שערי ציון', וכו' וכו'.

ט. שבחי הר"ן ח"א י - גם היה רגיל לפעמים לומר ב'תהלים', רק הפסוקים המדברים מתחנות ובקשות וצעקה להשם יתברך, והיה אומר רק פסוקים אלו, והשאר לא היה אומר. והיה אומר כל הפסוקים האלו מכל 'ספר תהלים' בפעם אחד.

י. שבחי הר"ן ח"ב יט - ודבר רבנו ז"ל על לבו: "שירגיל את עצמו לומר תהלים!" - עד שאמר לו רבנו ז"ל: "בזאת אדע שאין בך גאות, אם תוכל לומר תהלים בביתי לפני בני הנעורים בבכי גדולה!"

יא. שיחות הר"ן כג - ענה ואמר: אשרי מי שזוכה לאכל פמה פרקים משניות, ולשתות אחר כך איזה קאפיטליך [פרקי] תהלים, ולהתלבש באיזה מצוות!

יב. שיחות ה"ן סח; רעו - הזהיר מאד כמה פעמים על ענין השיחה בינו לבין קונו וכו'. ואמר: "ש'דודי המלך עליך השלום' יסד מזה ספר תהלים!"

ואמר: שעקר התבודדות של 'דודי המלך' היה על מטתו, בעת ששכב על מטתו וכפה עצמו בסדין, אז היה מדבר ומשיח כל לבו לפני השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים ג, ז): "אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי" וכו'. אשרי מי שיגדיל עצמו לקיים הנהגה זו העולה על הכל.

יג. שיחות ה"ן עה - ואם לפעמים אינו זוכה בכל התפלה להתעוררות, מה לעשות? - אם יזכה יוכל לדבר אחר-כך איזה 'קפיטל תהלים', או בקשה ותחנה אחרת בכונה.

יד. שיחות ה"ן עו - גם צריכין לומר תהלים בכל יום, ותחנונות ובקשות הרבה הרבה.

טו. שיחות ה"ן צז - עלידי בשורות טובות, יכולין לומר תהלים.

טז. שיחות ה"ן צח - אמירת תהלים מעלה גדולה, כאלו אמרם 'דודי המלך' בעצמו - כי הוא אמרם ב'רוח הקדש', וה'רוח הקדש' מנח בתוך התבות. וכשאמרים - הוא מעורר ברוח פיו את ה'רוח הקדש', עד שנחשב כאלו אמרם 'דודי המלך' עליה השלום' בעצמו.

והוא מסגל מאד לרפאות החולה, להיות לו בטחון רק על השם יתברך, שעלידי אמירת תהלים יושיעו השם. וה'בטחון' הוא בחינת 'משענת' - כמו שהאדם נשען על ה'מטה', כן הוא נשען על ה'בטחון', שבוטח שיושיעו השם, כמו שאמר דוד (תהלים יח, ט): "ויהי ה' למשען לי". ועליכן עלידייזה נתרפא החולה וכו'.

יז. שיחות ה"ן קנד - שמעתי בשמו שאמר: שעקר מה שהגיע למדרגתו, הוא רק עלידי ענין 'פראסטיק' (פשיטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר 'תהלים' הרבה בפשיטות - ועלידייזה דיקא הגיע למה שהגיע.

יח. שיחות ה"ן רעא - אמר: הלא החנוני דרפו להקיה בהקפה, שיתנו לו לאחר-זמן, ומדוע לא יאמר האדם איזה קאפיטליד תהלים, או ללמד, או לעשות שאר מצוות, ויהיה מנח ומוכן אצלו לעת הצורך? - כי יהיה זמן שיצטרך לזה, שייגבה שכרו ופעלתו, ומדוע לא יהא בהחנוני שנותן סחורה בהקפה וכו'?

יט. חיי-מוהר"ן נד - פעם אחת באנו אליו אני וחברי רבי נפתלי סמוך לשבועות תקס"ה, ואמר לנו: שעתה אינו יודע בכל וכו'. ואמר: שעכשו הוא מתנהג בפשיטות, שעומד בבקר ומתפלל תפלתו, ואחר-כך הוא לומד קצת, ואחר-כך הוא אומר 'תהלים', ואחר-כך אוכל אכילתו ומניח עצמו לישן קצת, ואחר-כך הוא עומד ומפרש שיחתו קצת לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים. ויש לי רחמנות עלי! וכו'.

כ. חיי-מוהר"ן קסב - ואמר: שפשאחד יבוא על קברו, ויאמר 'קאפיטל תהלים' בהתעוררות הלב - יהיה לו תענוג

גדול מזה. ועשה תנועות בגופו ובעצמותיו אז, ורמוז: שיהיה לו 'חלוץ עצמות' אז בקברו, פשיאמרו 'תהלים' על קברו.

כא. חיי-מוהר"ן רלו - גם כבר שמענו: שמחמת שמשפחתו באה ממלכות בית-דוד, בידוע להעולם. עליכן עלי-פיי-הרב הם הולכים ב'לב-נשבר', ואין רגילים בפנים שוחקות. פי 'דודי המלך' עליה השלום' יסד 'ספר תהלים', שרבו הוא 'דברי פבושים' היוצאים מ'לב-נשבר'. פי כל דבריו הם רק צעקות ותחנונים 'בלב-נשבר' מאד - עליכן גם זרעו עתה, יש להם 'לב-נשבר' עלי-פיי-הרב וכו'. (עני לעיל במערכת 'דודי המלך', מלקוטי-מוהר"ן ח"ב ק).

כב. חיי-מוהר"ן תמא - פעם אחת דבר רבנו ז"ל: שצריכין לעסק הרבה באמירת תהלים, ותחנונות ובקשות והתבודדות וכו'. ושאל אותו הרב רבי יודל ז"ל: "איך לוקחין לב!" (איך זוכין שיחיו הדבורים בהתעוררות הלב). השיב לו רבנו ז"ל: "תאמרו לי, אצל איזה צדיק קבלתם התעוררות הלב, העקר הוא האמירה בפה!" - רצונו-לומר: להרבות בדבורים של תחנונות ובקשות בפה, והתעוררות הלב בא ממילא.

כג. חיי-מוהר"ן תפה - רבנו ז"ל אמר: "א גוט קאפיטל תהלים' אז מ'זאגט, איז אזוי-ווי א 'פאנטש'! [בשואמרים 'מזמור תהלים טוב', הרי זה פשתית משקה 'פאנטש' (ין מבשל עם סכר - טעם-זקנים קנטרס ד)].

כד. ספר-המדות, עניני 'אמירת תהלים' - [א] עלי-ידי 'אמירת תהלים', נתרומם (התנשאות כז), [ב] 'אמירת תהלים', סגלה להוריד גשמים, 'תהלים' (ראשי-תבות - דברים יא, יא): "ל'מטר השמים ת'שיתה מ'ים" (סגלה ח"ב ד; תפלה ח"ב ז).

כה. לקוטי-הלכות, קריאת-שמע ה, ייא-יח - 'תהלים' נאמר עלידי 'דוד מלך ישראל', שהוא בחינת 'משיח', שייזכה להשיג 'שערי-החמשים' שכולל הכל, שהוא שכל נפלא, שזוכין עלידייזה להכניס בלב ישראל, שייצטקו תמיד להשם יתברך שיישיבנו אליו.

ועלידייזה בעצמו יהיה נחשב להתעוררות שלנו, כאלו אנו שבים אליו מעצמנו. פי באמת כל צעקותו יתברך שצועק אלינו (מלאכי ג, ז): "שובו אלי ואשובה אליכם" - בונתו זה בעצמו: שאנחנו נצטק אליו תמיד: "השיבנו ה' אליך ונשובה" (איכה ה, כא).

נמצא: שבאמת לאמתו אין מחלקת וחלוק כלל בין בנסת-ישראל ובין השם יתברך, רק שאין כל אחד מבין בונתו הקדושה. וכליזה מחמת שלא נתגלה עדין 'שערי-החמשים', אבל עלידי 'תהלים' - נמשך הארת 'שערי-החמשים', שכולל הכל, מתתא לעילא, ומעלא לתתא - עד שנוזכה לצעק אליו תמיד איך שיהיה, ועלידייזה יתתקן הכל.

עליכן על ידי 'תהלים' - עקר ההתחברות וההתקרבות של ישראל לאביהם שבשמים - מאחר שעל ידי זה נכללין יחד שני ההתעוררות. פי 'תהלים' מעורר לב ישראל להשתוקק להשם יתברך. וזה נחשב להתעוררות שלנו, אף על פי שבאמת הכל מאתו יתברך.

ועל־ידי־זה תהיה הגאלה שלמה במהרה בימינו - פל־זמן שנעסק ב'אמירת תהלים' בכונה, להשמיע אָזנו ולבו למה שאומר - בודאי ישוב להשם־יתברך. כי באמת הכל מאתו יתברך, ואין השם־יתברך חפץ, רק הרצון וההתעוררות וההשתדלות אחר האמת - פי בלי שום התעוררות כלל אי אפשר - אבל באמת הכל מאתו יתברך. (עין פנים באריכות).

כו. לקוטי־הלכות, ערלה ז, טז - ספר תהלים - הוא מלא צעקות, וזעקות, ושועות, ותחנונות, ובקשות, ותפלות, להשם־יתברך - בכמה וכמה מיני לשונות ומליצות קדושות - הפוללים כל באי עולם. עד אשר לא נמצא שום רשע ובעל־עברה בעולם, שלא יוכל למצא את־עצמו ב'ספר תהלים', הפולל כל באי עולם, בכל הדורות, ובכל המדרגות שבְעולם, מראש ועד סוף, עד תכלית הירידה שאין ירידה אחריו רחמנא־לצלן - לכלם הוא מעורר בצעקותיו ותפלותיו לשוב להשם־יתברך. (ב'מדרש־תהלים' יח: כל מה שאמר דוד בספרו - כנגדו, וכנגד כל ישראל, וכנגד כל העמים).

כז. עלים־לתרופה, הקדמת הרב מטשעהרין ז"ל - הִיָּה (מוהרנ"ת ז"ל) רגיל לומר בכל יום 'מזמורי תהלים' הרבה, ובהתעוררות גדול, ובבכיָה עצומה, ובקולות וצעקות גדולות ומשונות ובלב־נשבר באמת כְּזֶה, אֲשֶׁר לא יאמן כי יספר, וכל השומע תצלילה אָזְנֵו, ורבים רבים מישראל גם מהמוֹנְעִים אֲשֶׁר לא היו מקרבים אליו כלל, וכמעט שלא הכירו אותו בפניו כלל, ונתעוררו לתָמָם בהתעוררות גדול דקדושה, על־ידי ששמעו תפלתו ו'אמירת תהלים' שלו, וסדר תקוני־חצות' שלו, וכיוצא בזה, פי־דוע ומפרסם ענין זה.

כח. עלים־לתרופה, ערב־שבת־קדש ויגש תקפו - ולומר 'תהלים' בכל יום, חק ולא יעבר.

כט. עלים־לתרופה, מכתב הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל - וגם רבי צבי מטעפליק בא אליו וכו', וצוה לו להרבות תהלים, יאמרם כמו שיאמרום.

ל. נוכחי־אור, ספורים־נפלאים מרבי נפתלי ז"ל ד; שיח־שופי־קדש ח"א תקעו (החדש ח"א תקכ) - מעשה ממטר - מענין שהשם־יתברך יכבש המלחמה רק עם הפשוטים, אומרי תהלים בפשיטות וכו', ולא עם ההולכים בחכמות.

וספר לזה משל ממלך אחד: שהלך לצוד חיות 'נאוולאוע', והיה לבוש באיש פשוט - כדי שיהיה נח לו יותר לציד. באמצע פתאום ירד מטר גדול, ממש מבול מים, וכל 'שרי־המלוכה' נתפזרו בלם מחמת המטר וכו', והמלך היה בסכנה גדולה, וחפש מקום להסתתר בו.

עד שמצא בית של כפרי אחד. הכניסו הכפרי לביתו בכבוד, והלבישו מלבושים חמים, ונתן לו אכל כפרי ופשוט, והסיק עבורו את תנור החרף, והניחו לישן עליה כדי שיתחמם. וכל־כך היה ערב ומתק למלך אכילתו ושנתו אצל הכפרי, שחשב: שמעולם לא טעם טעם ערב כְּזֶה, כי היה עיף וָגֵע וכו'.

ו'שרי־המלוכה' חפשו את המלך - עד שבאו לבית הכפרי, וראו: שהמלך ישן. והמתינו, עד שנעור. ורצו שיחזר המלך עמהם לביתו.

אמר להם המלך: "לא לא, כיון שאתם לא הצלתם אותי, וכל אחד מכם נתפזר להציל את־עצמו, ורק זה הכפרי היה עמי בדחקותי והציל אותי, ואצלו טעמתי טעם מתק כְּזֶה - על־כן הוא יביא אותי לביתי בעגלה הפשוטה שלו - ובאלו המלבושים שהלבישני, אשב על כסא המלוכה - פי מי שהיה עמי בעת שהייתי בדחקות, עמו אלף! [ניין ניין. איר האט מיך אפגעלאזט, איר זענט אנועק, דער וואס איז געווען מיט מיר בשעת ווען איך געווען בדחקות - מיט אים וועל איך גיין].

וסים על־זה רבנו ז"ל: "בעקבות משיחא יהיה מבול, מען וועט שיסן מיט אפיקורסות" (יירו עם אפיקורסות), לא של 'מים', רק של 'מחשבות־זרות', ו'יכסו כל ההרים הגבהים' (בראשית ז, יט). ואפלו 'בארץ־ישראל שלא היה מבול' (זכחיים קיג:ג), רק 'מחמת שירד בכת, נתזו גם שם המים'. 'דאס הייסט: "עם וועט אריינשפריצן אפילו אין די פשרע הערצער" (הנינו: שיתיו גם בתוך הלכות הפשרים).

ועם 'חכמות' לא יוכלו לתן עצה, וכל 'שרי־המלוכה' יתפזרו, והמלוכה לא תעמד על עמדה, וועט זיך נישט דערהאלטן, נאר (לא יחזיקו מעמד, רק) פשוטי ישראל, שאומרים תהלים בפשיטות וכו'. ועל־כן פשיבא משיח, הם יתנו הפתר מלוכה בראשו.

לא. אבני־ה־ברזל, ספורים מוהרנ"ת ז"ל מו - פעם־אחת ספרו לפני מוהרנ"ת ז"ל מה שנוהגים החסידים, שמניחים 'משקה המשכר' תחת הפר שלהם, ובזמן שהם מקיצים משנתם, שואלים: 'משיח עדין לא בא?!' שותין 'משקה המשכר' הזה, ומשתכרים וחוזרים לשנתם, פי הם אומרים: שכל זמן שמשיח לא בא, צריך ליישן היצירה־רע [מען דארף פארשלאפן דעם יצירה־רע], כי בזמן השינה אי־אפשר לחטא!

ואמר להם מוהרנ"ת ז"ל: "שזה אין עצה! - אלא צריכים להניח תהלים מראשותיו, ובזמן שמקיץ מהשנה, אם משיח לא בא, צריכין מחדש לצעק מפעמקים מעמק הלב, לומר תהלים!"

לב. אבני־ה־ברזל, ספורים מוהרנ"ת ז"ל עד - אחד בא למוהרנ"ת ז"ל, ואמר לו: ששוחה בתפלתו זמן הרבה, מחמת שהוא מכרח לחזר התבה כמה פעמים, שאינו יכול לבון מהר. אמר לו מוהרנ"ת: וכי עבודה אחת יש לך לעשות, הלא כמה עבודות יש! אם אינך מרגיש תבה זאת, תרגיש תבה אחרת! אם אינך תוכל להתפלל, תוכל לומר תהלים, או עבודה אחרת!

לג. שיח־שופי־קדש ח"א קסג; נתיב־צדיק, מכתב טז - ספר רבנו ז"ל 'מעשה': משני נערים קטנים שהיו אוהבים זה לזה מאד, עד שלא היו יכולין לחיות זה בלא זה, ופעם אחד נחלש אחד מהם, והיה השני בצער גדול עד למאד, ושאל מה לעשות שיבריא חברי. ואמר לו: "שיאמר תהלים!"

וְכַתֵּב עַל־זֶה בְּחֻמְהַזְתַּבְוֵנָה (לְרַבֵּי אֲבָרְהָם ב"ר נְחֻמָּן ז"ל - אֹת ה'): וְלַעֲבֹדָא לְמַעֲשֵׂה דְתַבְוֵנָה וְתַבְוֵנָה לְפִי כְלִיזָה. עַד הֵיכָן גְּדוּל וְנִפְלְאוּ מַעֲלַת הַעֲסָק בְּאִמִּירַת תְּהֵלִים: שְׁכָל בְּטוֹל הַקְּלָפוֹת הוּא עַל־יְדֵיזָה, וְכַמוּכֵן גַּם מִסְפְּרוֹ הַקְּדוּשׁ לְקוֹשֵׁי תַפְלוּת: שְׁכָל בְּטוֹל הַתְּגַבְרוֹת הַקְּלָפוֹת הַמוֹנְעִים מִלְבָּא בְּשַׁעֲרֵי־תְשׁוּבָה, הוּא בְּרַב הַסְּגָלָה הַנִּמְצָאָת בְּאִמִּירַת תְּהֵלִים. (עֵרֶשׁ).

ועוד חזון למועד, ללקט בעזרת השם על פסוקי 'ספר תהלים' בפרטיות

הבעל שם טוב הקדוש

א. ח"א קיג - שמעתי בשם הבעל-שם-טוב: כי קדם כל גזר דין שבעולם חס-ושלום, מאספין כל העולם אם מסכימין להדין ההוא. ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו הדין חס-ושלום, שואלין אותו: "אם הוא מסכים" - אזי נגמר הדין חס-ושלום וכו'.

כי בודאי אם ישאל לו בפרוש על-עצמו, בודאי יכחיש ויאמר: "שאינו הדין בו". אך מטעין אותו ושואלין אותו על פיוצא בו, והוא פוסק הדין, ואזי נגמר הדין וכו'. וצריך לזהר בזה מאד: לבלי לגמר הדין, עד שישנה וישלש, כי הוא ספנת נפשות.

ב. ח"א קלג - שמעתי בשם הבעל-שם-טוב, שאמר: אזי ואבוי, כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והידי הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת מלאות אורות גדולים.

ג. ח"א רז - ודע: שלפעמים יוצאין גבורות קשות רחמנא-לצלן, והם באים בזה העולם לגדולי-הדור מחמת שיש להם דעת גדול, ושם בוקעין יוצאין מהפה, ונעשה מהם דבורים, בחינת גבורות קשות, וצריך להמתיקם.

וכשאין מתתיקם וכו' - אזי מתחילין [בגני-העולם] לדבר באלו הדבורים, דבורים רעים על הכל או על הפרט, או שמדברין על צדיק-הדור, ואזי כל הדבורים שלהם באים ונפלים על צדיק-הדור חס-ושלום וכו'. והצדיק-הדור צריך לראות להמתיקם. אבל אם אין פה חס-ושלום בצדיק-הדור להמתיקם - אזי יוכל לפל ממדרגתו מאד חס-ושלום, או שישתלק חס-ושלום על-ידיזָה, ואז על-ידי הסתלקותו, נשמתו ממתקת אלו הגבורות הקשות הנ"ל.

ומזה היה הסתלקות הבעל-שם-טוב - כי אמר: שישתלק ממעשה הש"צ ימח שמו, כי אצל הש"צ ימח-שמו, היו במה גדולי-הדור ולומדים מפלגים שהטעה אותם, במפרסם, והם יצאו מן הכלל, ודברו רעות על כלל תורה שבעל-פה. וזה היה: מחמת שבא להם גבורות קשות ולא המתיקו אותם מחמת בחינה הנ"ל, ועל-כן דברו דבורים רעים על הכלל, ואלו הדבורים נפלו על גדול הדור, והבעל-שם-טוב ז"ל היה אז הגדולי-הדור, ומזה נסתלק.

וכמו שאומרים בשם הבעל-שם-טוב ז"ל, שאמר: שנעשו לו שני נקבים בלבו על-ידי המעשה של הש"צ ימח שמו, ומזה נסתלק, וכו'.

והוא בתמימות התחיל לומר תהלים, ובכל פעם שאמר במה קשיטלאך שאל את חברו אם הבריא, והיה כף במה פעמים, ואמרו: שעדין הוא חולה, ואמר עוד, עד שהיתה לו רפואה בשלימות.

וכל מה שספר רבנו ז"ל בזה הורה לנו דרך התפלה בתמימות: שצריכין אנו להתפלל, ולהתפלל בתמימות, עד שתמשך הישועה בשלימות, ולהאמין שבכל תפלה מתתיקין מעט מעט הדינים, עד שימתיקו כל הדינים בשלימות.

לד. שיח-שופי-קדש ח"ב צד (הקדש ח"א תקפט) - חסידי בערשאד היו נוהגים על-פי פקדת רבם רבי רפאל מבערשאד זיע"א (תלמיד רבי פנחס מקאריץ זיע"א): "לומר הרבה מזמורי תהלים, אף במהירות ובקריעות וללא התעוררות!" - ואמר על-כף רבנו ז"ל: "מיר האבן אים צו דאנקו, נו ער האט אריינגעבראכט א קאלט קאפיטל תהלים' אין די וועלט אריין!" [יש לנו להודות לו, נו, הוא הכנים מזמור תהלים קר, בתוך העולם].

לה. שיח-שופי-קדש ח"ב תקלח - מזהרנ"ת ז"ל היה לו בכל יום שעור וסדר קבוע לאמירת תהלים, והיינו: אמירת יום אחד של תהלים. - ובימי השובבי"ם והספירה, היה מוסיף עוד באמירת תהלים, נוסף על הקביעות היום יומית - על-פי הנאמר ב'לקוטי-מוהר"ן ח"ב סימן ע"ג.

לו. שיח-שופי-קדש ח"ג קנ - בעיר לעמבערג, דר יהודי פשר, בעלי-תפלה מפלג ועובד-השם נפלא, והיה מפורסם בעבודתו את השם-יתברך. כששקה מזהרנ"ת ז"ל בלעמבערג, ראה זה האיש הכשר את מזהרנ"ת ז"ל ועבודתו, הפליג בשבח מזהרנ"ת, ונענה ואמר: "להתיגע בתפלה במוהרנ"ת, יכול גם אני! - אוכלם לומר תהלים כמוהו, זאת איני יכול!"

לז. תהלים ישועות אשא' להגרי"מ שנכטער - מזהרנ"ת ז"ל העיד ששמע מרבנו ז"ל: "שאפלו הגרועי שבגרועים שאין גרוע אחריו - פשיטול את-עצמו לאמירת תהלים" - יצא ממצבו, ויושע בכל הישועות ברוחניות ובנשמיות!"

לח. תהלים ישועות אשא' להגרי"מ שנכטער - מה שכתב רבנו ז"ל ב'ספורי-מעשיות' (מעשה ג מחבר): "באשר שיש אילן שיש לו ענפים רבים, ופריו, ועליו. וכל ענף וענף, ופרי, ועלה - יש לו סגלה מיוחדת" - שזה מסגל ל'בנים', וזה מסגל ל'פרנסה', וזה מסגל ל'רפואת חולאת זה, וזה ל'חולאת אחרת' - כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר!" - שמעתי מהרב החסיד ר' שמואל הורוביץ ז"ל: שהיתה לו קבלה: "שה'אילן' הזה מכון ל'תהלים', שכלו סגלות לכל הענינים."

[ברמזי רבנו ז"ל בסוף המעשה שם: סוד מעשה זו מרמז בקפיטל א' שפתהלים: "אשרי האיש" - ויהיה קצץ שתול על פלגי מים, אשר פרו יתן בעתו ועליו וכו', וכל אשר יעשה יצליח" (תהלים א. ג) - הינו האילן הנ"ל - שכל פרו ועליו, הכל כאשר לכל, מסגל מאד כפי"ל.

ד. ח"א רנה - פשיש לו בטחון ועושה צדקה, אזי יכול לעשות מקול הצפצופים דבורים. וזהו בחינת מה שמספרין על הבעל-שם טוב ז"ל: שהיה שומע דבורים מקול הנגור, פי היה עושה מצפצופים דבורים.

ה. ח"א רפ - דע, מי שצריך לדון לפני דינים בדין תורה, זה לו ענש ונקמה שהתורה נוקמת בו, כי באמת כל המשאומתן הוא תורה, כי למשל הדין "המחליף פרה בחמור" הוא תורה, ומכל שכן בפעושין הדבר בעצמו הוא בודאי תורה, וכמו שמספרין פליזה בשם הבעל-שם טוב זכרוננו לברכה (מאור-עינים - 'שמחלב', מסכת-שבת דבור-המתחיל 'עשאת ונתת באמונה'). ועל-פן בפעושין 'משאומתן', צריך שיקשר מחשבתו רק בהתורה והדינים המלכשים שם וכו'.

ו. ח"ב לב - יש צדיקים גנוזים, והם יודעים פנים בתורה, אך הם צריכים להעלים תורתם, וכמו שמספרין מעשה מהבעל-שם טוב עם הדרשן (חיי-מוה"ר נב - מובא לקמן).

ז. ח"ב מו - מעין זה מספרים בשם הבעל-שם טוב זצוק"ל, 'משל': שמלך אחד הניח אוצר גדול במקום אחד, וסבב באחיות-עינים כמה וכמה חומות סביב האוצר, וכשבאו בני-אדם לאלו החומות, נדמה להם שהם חומות ממש, וקשה לשברם. וקצתם חזרו תכף, וקצתם שברו חומה אחת, ובאו אל השניה, ולא יכלו לשברה, וקצתם שברו יותר ולא יכלו לשבר הנשארים, עד שבא הבר-מלך, אמר: אני יודע, שכל החומות הם רק באחיות-עינים, ובאמת אין שום חומה כלל, והלך לבטח עד שעבר על כלם.

ומזה יבין המשפיל ה'נמשל' מאליו: על כל המניעות וההסתות ופתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר של יראת-שמים, שבאמת אינם כלום. והעקר - לב חזק ואמיץ, ואז אין לו שום מניעה, ובפרט המניעות בגשמיות, כגון מחמת קמון או שמונע אותו ובניו וחוננו או אביו ואמו וכו', וכיוצא, הם כלם בטלים ומבטלים למי שלבו חזק ואמיץ להשם-יתברך. וגם אפלו גבורה של הגבורים, הוא רק מחזק ואמץ הלב, שיש לו לב חזק ביותר לרוץ בקשרי המלחמה, כמובא בספרים.

ח. ח"ב מח - ומה עשה הבעל-שם טוב זצ"ל, על הים, פשהסיתו הבעל דבר וכו'. ומזה תבין, עד היכן אתה צריך להתחזק ולבלי ל'אש עצמך חסו-שלום, אף אם יהיה מה ש'יהיה'. [בשיח-שפר-קדש החדש ח"ו תלכו: מספר: שהיה זה נסיון של שמה שעמד הבעל-שם טוב בנסיון הקשה, שהיה בבחינת הנאמר אצל דוד (שמואלא כו יט): 'כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבד אלהים אחרים' רחמנא לצלו, ואי-על-פי-כן לא נפל ברוחו להתנאש חסו-שלום].

ט. ח"ב סב - אפלו כשאין עובדין עבודה-זרה, יש פגם עבודה-זרה, כי קלקול האמונה היא גם-כן בחינת עבודה-זרה, וכמו שמובא (בשם הבעל-שם טוב - 'צנאת-הריב' ש; 'דגל-מחנה-אפרים' ומאור-עינים' בכמה מקומות), על פסוק (דברים יא טז): "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים" - שתכף בפסדים מהשם-יתברך הוא בחינת עבודה-זרה.

י. ח"ב ק - ספרו לי שאמר: שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש פשוט באמת, פי-אם עלידי התבודדות. והיה

מזכיר כמה וכמה צדיקים מפרסמים אמתיים, ואמר: שכלם לא באו למדרגתם פי-אם עלידי התבודדות. וגם תפס איש אחד פשוט מנכדי הבעל-שם טוב זכרוננו לברכה, ואמר: גם זה מפרש שיחתו בכל פעם לפני השם-יתברך בבכיה גדולה.

ואמר: שזרע הבעל-שם טוב רגילים בזה ביותר, כי הם מזרע דוד המלך עליו-השלום, וכל עסקו של דוד היה ענין זה, שהיה משבר לבו מאד לפני השם-יתברך תמיד, שזהו עקר ספר תהלים ש'יסד, כמבאר במקום אחר.

יא. ח"ב קט - ספר עמי מענין קבר הבעל-שם טוב זצוק"ל, שטוב מאד להיות שם על קברו. ואמר: כי "צדיקים יירשו ארץ" (תהלים לו כט) - היינו: שהצדיקים-אמתיים יורשים ארץ-ישראל, שזוכין שמקום גניזתם הוא קדוש בקדשת ארץ-ישראל ממש, וארץ-ישראל הוא תקון גדול לפגם-הברית.

[בלקוטי-הלכות חלבו"ם ג, ז; קרחה וכתבת-קעקע ג, ד: מקום הקבר של הצדיק-האמת הוא בחינת ארץ-ישראל, בבחינת (תהלים לו כט): "צדיקים יירשו ארץ", שהצדיקים זוכין לירש ארץ-ישראל במקום קבורתם, וכמו שמספרין העולם בשם הבעל-שם טוב, ז"ל, שאמר: שפעל אצל השם-יתברך שמקום קבורתו יהיה בחינת ארץ-ישראל].

יב. שבחי-הר"ן ח"א יט - היה רגיל מאד בימי קטנותו ובימי ילדותו, לרוץ בכל-פעם על קבר הבעל-שם טוב זצוק"ל, לבקש מאתו שיעזרו להתקרב להשם-יתברך. והיה רגיל לילך לשם פלילה. ובזמן החרף בעת שהיה הקרירות גדול מאד, היה הולך לשם פלילה, ומשם חזר והלך אל המקנה וכו'. ובחר לו לילך בהמקנה שחוץ למרחץ, בעת הקרירות גדול, וכבר היה קר לו מאד מחמת שפא מהקבר הנ"ל, כי היה דרך רחוק בין ביתו להבית-עלמיו, וכן מהבית-עלמיו למקנה. מלבד השהיות שנשתתה הרבה על הקבר וכו'.

יג. שבחי-הר"ן ח"א כ - ובעת שהיה יושב בבית חוננו, כשהיה חפץ לדבר עם הבעל-שם טוב ז"ל, דהינו לילך על קברו ולבקש מאתו איזה דבר בקשה, היה רגיל לנסע לקהלת סמילא שהיה סמוך לבית חוננו. והלך על קבר הצדיק המפרסם מורנו הרב ישעיה מיאנוב ז"ל (תלמיד הבעל-שם טוב), שהוא מנח שם. ועשה את הצדיק הנ"ל לשליח - שילך ויודיע להבעל-שם טוב ז"ל את בקשתו.

יד. שבחי-הר"ן ח"א נה - אמר: שאפלו לא היה מזרע האלקי הבעל-שם טוב זצוק"ל, רק אפלו אם היה ממשפחה הירודה שב'ישראל, היה זוכה גם-כן למה שזכה עלידי עצם עבודתו ויגיעתו שיגע וטרח מאד מאד בעבודתו יתברך.

טו. שבחי-הר"ן ח"ב ד - קצת אמרו: שנסע לקאמיניץ, כדי למצא שם את הכתבים של הבעל-שם טוב שסגרו באבן [בדרך מופת], ואומרים קצת שהם טמונים שם בקאמיניץ ואמרו שנסע לשם בשביל זה. והוא ז"ל התלוצץ מזה ואמר: שלא נסע כלל בשביל זה, כי אינו צריך להם כלל. ואלו היה רוצה אותן הכתבים, היו מביאים אותם לביתו.

טז. שבחי-הר"ן ח"ב יא - מיד אמר לו [רבנו ז"ל להפסוד] האמת: "ששמו רבי נחמן, והוא נכד להבעל-שם טוב ז"ל, ולדבי נחמן מהר"דענקא ז"ל!" - מיד נסוג אחור הפסוד והלך מאתו. וליום המחרת בא הפסוד בהננעה אליו ואמר לרבנו

ז"ל בלשון אהבה ורחבה: "רבי, השם עמכם. תדעו שכל הטובות תקבלו מאתי, ושכרכם יהיה כפול על זה שגליתם לי האמת וכו'. כי אני מוכן ומזמן לשורת אתכם".

יז. שבחי הר"ן ח"ב יח - הרב אברהם קאליסקר ז"ל קבלו [את רבנו ז"ל] בכבוד גדול מאד מאד ובאהבה יתרה ובחבה גדולה מאד מאד וכו'. ושמעו שאמר: "איה אנו מתבישים בפני זרע הבעל-שם טוב ז"ל".

יח. שבחי הר"ן ח"ב כא - שאל אותו האיש ואמר לו (כשהיו על הספינה) בחזרתם מארץ ישראל - והיו שם בסכנה גדולה מאד: עצתי אמונה, מחמת אין ברירה מחמת גדל הסכנה שאנחנו עכשו בסכנה נוראה ועצומה כזו, השם יתברך יודע: שכל ימי חיי עדיו לא הייתי משתמש מעולם בזכות-אבות, רק מחמת ההכרח מברח אני לבקש מהשם יתברך שיעשה זאת למען זכות זקני רבי ישראל בעל-שם טוב ז"ל, וזכות זקנתי אדל, וזכות זקני רבי נחמן מהר"ד ענקא.

יט. שבחי הר"ן ח"ב כג (באמצע הנסיעה בחזרתם מארץ ישראל) - עד שבא אל החכם הפולל וכו'. ושאל אותו: "מי הוא השני?" ואמר לו: "שמעתם מהבעל-שם טוב?" והשיב: "הן" וכו'! - ואמר לו: "שהוא נכדו, וגם הוא נכד לרבי נחמן הרידנקער, ובעצמו הוא חכם כפאשר תראו בעיניכם!" - והיה לזה החכם שמחה כפולה, כי אמר: "אפלו לפדות אנשים פשוטים הוא מצוה רבה ובפרט שהזמין לו השם, לפדות אדם גדול כזה ומיחס מגזע קדושים כאלה".

כ. שיחות הר"ן ט - בשם הבעל-שם טוב ז"ל: שלא יתן לחברו 'ספין' במתנה.

כא. שיחות הר"ן לו; חיי-מוהר"ן תנד - אמר: עוד יהיה זמן שמי שיהיה איש כשר פשוט, יהיה חדוש גדול כמו הבעל-שם טוב ז"ל.

[בידבריו אור, שיחות וספורים ח"א ז: כפאשר יצא אז מפי רבנו ז"ל בזה הלשון: "עוד יהיה זמן, שמי שיהיה איש כשר פשוט, אז ער וועט זיך וואשן צום עסן [שיטל זיין קדם האכל]. יהיה חדוש גדול כמו הבעל-שם טוב!"]

כב. שיחות הר"ן מח - מספרים בשם הבעל-שם טוב זצ"ל: שפעם אחת נפל בדתו מאד מאד, עד שנדמה לו שבודאי לא יהיה לו עולם-הבא חסוֹשְלוֹם, ולא היה לו במה להחיות את-עצמו כלל, ואמר: "אני אוהב את השם יתברך בלא עולם-הבא".

כג. שיחות הר"ן קלח - אמר: שהוא בעצמו ז"ל, עקר התעוררותו לעבודת השם יתברך באמת, היה על-ידי ספורי-מעשיות מצדיקים. וספר: שבבית אביו ואמו הצדיקים ז"ל, היו שכיחים שם כל הצדיקים. כי כל הצדיקים היו מצויים בקהלת מעז'בוז' מחמת שהוא מקום הבעל-שם טוב ז"ל. ורבים בכלם התאכסנו בבית אביו ז"ל, ושמע הרבה מעשיות מצדיקים, ועל-ידי-זה היה עקר התעוררותו להשם יתברך, עד שזכה למה שזכה.

כד. שיחות הר"ן קמז - אמר: שהבעל-שם טוב ז"ל, היה יודע מעשה שהיה בה השם של מ"ב.

כה. שיחות הר"ן קסו - אמר: העולם סוברים שמחמת שאני נכד הבעל-שם טוב ז"ל, מחמת זה זכיתי למדרגתי. לא

כן הוא, רק עם דבר אחד הצלחתי. ועל-ידי זה זכיתי לעלות למה שזכיתי. (מיט איין זאך אז מיר געראטן).

[ב'חיי-מוהר"ן' רצ, בהשקטות: ולא נתפרש שם מהו הדבר. ושמעתי שאמר: פי איתא ב'דרשי המקבלים': "אשר אדם הראשון בעת שאכל מ'עץ-הדעת, טעמו כל הנשמות מ'עץ-הדעת!" - אבל נשמתו הקדושה זכתה, שלא טעמה כלל מ'עץ-הדעת!].

[וענין ב'שבחי הר"ן' ח"א כו: "שהקפיד מאד על אלו שסוברים שעקר מעלת הצדיק והשגתו שזוכה, הוא מצד הנשמה לבד מחמת שיש לו נשמה גבה מאד". ואמר: שלא כן הדבר! רק העקר תלוי במעשים טובים ויגיעות ועבודות". וענין עוד בזה ב'לקוטי-הלכות', ב'רפת-השחר ג, ו].

כו. שיחות הר"ן קצג - מספרין מהבעל-שם טוב ז"ל, שאמר לענין מה שמקבל מעות מרשעים: שהמעות בשבא לידו, אזי הוא מתחלק. ומעות שקבל מאנשים הגונים, אלו המעות יוצאים על הוצאות הכנסת אורחים צדיקים שבאים אצלו. וכיוצא בשאר המעות. ומעות שבא ממי שאינו הגון, זה המעות יוצא על הוצאות הסוסים שלו והערך העבד שלו. דהינו: שממילא מתחלק המעות אצלו כן. אף-על-פי שבאמת היה כל המעות מערב אצלו. אך ממילא היה נעשה כך אצל הבעל-שם טוב ז"ל.

כז. שיחות הר"ן רמ - שמעתי מר"א מטעפליק, שאמר לו לענין מה שרצון רבנו ז"ל לא היה שיהיה מלמד פנ"ל. והוא הוכיח לו שטוב יותר להיות מלמד וספר לו בשם הבעל-שם טוב ז"ל, שמספרים בשמו: "שטוב להיות מלמד". ענה ואמר רבנו ז"ל: איני יודע אם הבעל-שם טוב ז"ל אמר כך. ואפלו אם אמר כך, כל צדיק חסוֹשְלוֹם הדור יש לו פח לעשות גדרים ולהנהיג את העולם כפי אותו הדורות. ואני אומר: עתה שטוב לעבודת הבורא חסוֹשְלוֹם יתברך, שלא להיות מלמד.

כח. שיחות הר"ן רסה - הזוהר מאד: לבלי לאכל בצלים חיים כלל, אפלו עם שמן או שומן, ואפלו על-ידי תערובות, כגון על-ידי ביצים וכיוצא, ואפלו בשבת. והלעיג על האומרים: שבשבת מצוה לאכל דבר המזיק, שהם בצלים חיים. ואמר: שהם מזיקים מאד לכמה דברים וכו'. רק מבשלים מתר לאכל. ובתחלה שאלנו אותו על זה מחמת ששמענו בשם הבעל-שם טוב זה שהזוהר מאד לבלי לאכל בצלים חיים, ואמר: "שבודאי כן הוא!"

כט. חיי-מוהר"ן ג - באותו העת שאמר תורה ז' ט', וקו"ב, ספר: שהיה אצלו הבעל-שם טוב ז"ל, ואמר לו: "כשפוגמין בארץ-ישראל נופלין בגלות", וסימן (בראשית מט, כד): 'משם רועה אבן ישראל!'

ושאל אותנו לומר לו פרוש על אותו ה'מראה', ולא ידענו להשיבו דבר. אחר-כך הראיתי לו התורה "צהר תעשה לתבה" (ק"ב) שכתבתי, וראה והסתכל בה - ענה ואמר: "ומתלמידי יותר מכלם" (תענית ז, מכות י) - כלומר: שענתה הבין על-ידי, פרוש על ה'מראה' הנ"ל של הבעל-שם טוב ז"ל. (ענין בפנים כל הענין).

ואחר-כך גמר התורה "משפטים" הנ"ל, ושם מדבר מאמונה ומ'ארץ-ישראל': "שכשפוגמין בארץ-ישראל, באמונה,

יורדין לגלות מצרים! - ושאלתי אותו: "אם זה ש"ך למראה הנ"ל?!" - השיב: "שענן המראה, כבר גמר מקדם להשיג הענין בשלמות!"

ל. חיי-מוהר"ן נב - קדם שאמר התורה בלקוטי-תניינא בסימן ל"ב: "יש צדיקים גנוזים", ספר מעשה מקדם: שהבעל-שם-טוב ז"ל היה בקהלת-קדש בראד, ונתאכסן אצל גביר אחד, והיו מסבין שם על השלחן אנשים רבים מכבדים לכבודו בנהוג, והיה יושב שם למטה אצל השלחן בעל-הדרשן אחד. והיה אוכל הרבה, והסתכלו עליו שאוכל הרבה מאד, והתחילו לתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה בשביל ליצנות.

והדרשן עשה את שלו, ואכל הרבה כל מה שהושיטו לו, בגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת, אכל בעצמו שתי חתיכות. וכן רטב היה אוכל בעצמו קערה מלאה. וכן בשאר המאכלים. והם הושיטו לו בכל-פעם בשביל ליצנות וכו'. אחר-כך התחילו להפציר אותו שיאמר לפניהם תורה. וכונתם היתה גם-כן בשביל ליצנות, שיאמר תורה על השלחן שהבעל-שם-טוב ז"ל מסב שם בראש.

והוא נהג בתמימותו, והתחיל לומר לפניהם תורה. והתחילו לשחק ממנו בתוך פסת ידיהם, והיה בעיניהם לחוכא ואטלולא [לשחוק וליצנות]. והבין הדרשן שהם מתלוצצים ממנו בשביל שאוכל הרבה. ענה הדרשן ואמר: "וכי אם אין יכולים לומר תורה, אסור לאכל חתיכת דג?"! - אחר-כך הסתפל הבעל-שם-טוב, וראה כל הענין והקפיד וכעס עליהם, ושמע תורתו של הדרשן והוטב בעיניו מאד. ואמר הבעל-שם-טוב: "שזה הדרשן אומר תורה מפי אליהו ז"ל!"

כליזה ספר רבנו ז"ל. ואחר-כך אמר: "שדבר זה הוטב בעיניו מאד מה שאמר הדרשן: וכי אם אינם יכולים לומר תורה, אסור לאכל חתיכת דג!" - אחר-כך אמר רבנו ז"ל התורה הנ"ל, לענין הצדיקים הגנוזים שיודעים תורה נפלאה והם גנוזים מן העולם, כמו הדרשן שהיה יודע תורה נפלאה, אף היה צדיק-גנוז, והעולם התלוצצו ממנו.

לא. חיי-מוהר"ן נב - קדם שאמר התורה "אנכי" (ח"א ד) ספר מעשה זו: איש אחד מאנשי הבעל-שם-טוב ז"ל היה חולה ונחלש מאד. ושלח איש אחד להבעל-שם-טוב ז"ל: "שיבקש אותו שישע אליו!" - הינו שהבעל-שם-טוב ז"ל יסע להחולה הנ"ל, כי היה מהאנשים חשובים שלו. וכן היה, ונסע אליו הבעל-שם-טוב ז"ל.

בדרך שאל האיש השליח הנ"ל להבעל-שם-טוב ז"ל: איך ששמעתי מכם שבשאדם חולה, עושה תשובה שלמה, בודאי לא ימות קדם זמנו, יכול להתרפאות מחליו. וזה האיש החולה גם-כן עשה תשובה, כמדמה שעשה תשובה שלמה באמת, והוא איש פשוט באמת, ועדין לא בא בימים כלי-כח, ומפני מה לא יתרפא מחליו?!

השיב הבעל-שם-טוב ז"ל: אמת כך אמרתי, ובודאי בן הוא. וזה האיש החולה הנ"ל גם-כן עשה תשובה שלמה באמת על כל חטאיו ופשעיו וכו'. וזה שלא נתרפא עדין, הוא מחמת שלא התודה חטאיו לפני צדיק-אמתי. וזה שאני נוסע אליו

בכדי שיתודה. ובאם שיתודה לפני, תכף יתרפא, ובאם שלא ירצה להתודות לפני תכף, יכבד עליו חליו, ויתחיל לצעק אוי ואבוי על כל אבריו וידי ורגליו, וימות. פי באמת אין עליו שום חטא, פי עשה תשובה-שלמה, ואחר הסתלקותו לא יהיה להקלפות והחיצונים שום אחיזה בו, פי כבר תקן כל מה שפגם. ובאם שיתודה לפני אזי תכף יתרפא, ובאם שלא יתודה, אזי יש עוד פח להחיצונים, שינקמו בו בעול-הזה בכל גופו ואבריו עד שימות.

וכן היה: שבא אליו הבעל-שם-טוב ז"ל, ואמר להחולה בזה הלשון: אמר מה שאתה יודע, והקדוש-ברוך-הוא יודע, ואני יודע גם-כן. הינו: שיתודה לפניו כל החטאים. ואמר לו כך שלשה פעמים, ולא רצה לומר. ותכף התחיל לצעק אוי ואבוי על גדל פאב כל אבריו. וצעק בתמרורים בפרטרוט על פאב כל אבר ואבר מאבריו, פי התחילו להשבר שקורין "ברעבן" כל עצמותיו של כל אבר ואבר. וצעק כך מתוך חליו איזה זמן עד שמת, כמו שאמר הבעל-שם-טוב ז"ל. והמעין במאמר "אנכי" הנ"ל, יבין היטב ענין זה הספור.

לב. חיי-מוהר"ן עח - התורה "אתם נצבים" (ח"א מד), אמר בשבת שקדם ראש-השנה שנת תקס"ג, בשבת הראשון שנתקרבתי אליו, מענין מחיאת-כפים בשעת התפלה. ואז היה סמוך לכניסתו לפה ברסלב, ודבר הרבה מענין מחיאת-כפים בתפלה. וספר לי: שבתחלת כניסתו לפה, עמד פעם אחת על פתח בית-המדרש שבביתו והוכיח את העולם על אודות התפלה שאינם מתפללים בראוי. וענה ואמר, שאין שומעין משום אחד מהמתפללין שום המחאת-כף. ומזה הבננו מיד שהוא רוצה להחזיר העטרה ליושנה, שיחזרו להתעורר להתפלל בכונה ובחיות והתלהבות ובכח גדול. כמו החסידים הראשונים שהיו בימי הבעל-שם-טוב ז"ל ותלמידיו הקדושים שהיו בדורות שלפנינו. פי בתחלת ימי רבנו ז"ל כבר התחילו החסידים להתקדר וכו', והוא ז"ל יגע וטרח הרבה לתקן כל זה להחזיר העטרה ליושנה וכו'.

[בטובות-זכרונות יא: כשבאו אדמו"ר ומוהר"ן לבית-הכנסת דשם, כי היו שניהם חדשים מקרוב באו להתפלל, ותכף על הפתח בית-הכנסת עמד רבנו ז"ל על האסקפה, ואמר למוהר"ן ז"ל בזה-הלשון: "עפעם הערש מען גארנישט קיין שום פליעסקן, און קיין קולות" [מדוע אין שומעים שום התלהבות וקולות] מהתפלה דשם, ונכנסו והתפללו.

ואחר-כך פשהלכו לחזרה - אמר רבנו ז"ל: "מיר האלטן פון דעם! - נישט ווי די וועלט! זיי זאגן מ'דארף שטיין דאווענען שטיל!" [אנו אוהזים מזה, לא כמו העולם שאוקרים שצריכים לעמד להתפלל בשקט, כמו שעומדו לפני איה מקד]. "מיר זאגן אזוי-ווי דעם בעל-שם-טוב וועג, אז מיט קולות שרייען, אין פליעסקן ביים דאווענען [אנו אוקרים כמו דרך הבעל-שם-טוב, לצעק בקולות, ולהתלהב בתפלה]. ובזה יכולין אריינשפרינגען אין גרען אריין מיט שמחה [לקפץ לתוך הגרעון בשמחה], בתינת [תהלים ק' ב:]: 'בואו לפניו ברגנה, הודו לו ברכו שמו', בקולות." ועל-ידי זה נאמרה התורה מ"ד בחלק א'.

לג. חיי-מוהר"ן צא - בסלו תק"ע פה ברסלב. חלום: הייתי יושב בביתי וכו': בא זקן אחד וכו' והתחיל לדבר עמי וכו': האתה תעשה כזאת? ואיך אין אתה מתבייש בפני אבותיך, נגד זקנה רבי נחמן ונגד זקנה הבעל-שם-טוב ז"ל? ואיך אין אתה מתבייש מתורת משה ומאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכו'. מה אתה סבור שתשב כאן? וכו'.

ובא על דעתי המעשה הידועה של הבעל-שם-טוב ז"ל (בשיחות ה"רן מח. המובא לעיל), שהסית אותו הבעל-דבר, ואז היה סבור גם-כן שאין לו עולם-הבא. ואמר: "אני אוהב את השם-יתברך בלי עולם-הבא!"

והשלכתי את ראשי לאחורי במרירות גדול מאד. וכאשר השלכתי את ראשי כה, באו אלי ונתקבצו אלי כל הנזקרים למעלה, שאמר לי הזקן להתביש מהם, הינו זקני והאבות וכו' וכו', ואמרו לי הפסוק (ישעיה ד. ב): "ופרי הארץ לנאון ולתפארת". ואמרו לי: "אדרבא, נהיה מתפארים בכם. והביאו לי כל האנשים שלי ובני (פי גם בני נפרדו ממני בתחלה בעת הנ"ל), ודברו על לבי דברים פאלו והפוך מהנ"ל".

לד. חיי-מוהר"ן צב - פעם-אחד היה יושב על השלחן אצל חמיו, בשעת הסעדה-שלישית של שבת. וישב בזויות, והיה חשף בבית. והוא היה דרפו תמיד לעשות את שלו בדרפו. והתחיל לבקש שינאך לו השם-יתברך את האבות אברהם יצחק ויעקב. והבטיח להשם-יתברך: כשתראה לי זאת, אשליך גם זאת התאוה (של אכילה). ועשה בזה מה שעשה, ונכנס בזה מאד ויישן.

ובא זקנו הבעל-שם-טוב ז"ל אליו בחלום, ואמר לו הפסוק (דברים יא. טו): "ונתתי עשב בשדה לבהמתך". והקיץ, ונפלא בעיניו מה שיכות יש לזה הפסוק למה שבקש? - ובא בדיעתו, שאיתא בתקונים (סב): "עשב הוא איתיות עין בית שין, עין בית היא בת עין, שין תלת אבהן". וזהו: אם תרצה לראות אבהן, אי אפשר לך כי אם: "בשדה לבהמתך". צריך אתה לשדד הבהמיות, תאוות-אכילה! והשליך גם זאת התאוה. וצוה לחזור גם זאת המעשה.

ומה שאמר הבעל-שם-טוב לאדמו"ר זצוק"ל: "כי בלתי אפשר לראות את האבות, עד שישדד וישבר תאוות-אכילה" - עין בלקוטי-מוהר"ן במאמר "שאלו את רבי יוסי בן קיסמא" (ח"א ב"ז): "שעלידי אכילה בקדשה, מתנוצצים בהאדם אור-האבות". (עין גם בלקוטי-מוהר"ן ח"א לט).

לה. חיי-מוהר"ן קח - אף-על-פי שהיה עדין בימי נעוריו ממש, בערך שמונה-עשרה שנים - אף-על-פי-כן נשאו לו פנים קצת אנשים, מחמת שהיה נכד הבעל-שם-טוב ז"ל, וגם ראו והבינו בו בעצמו שהוא כלי יקר מפז ומפנינים. והמשפילים הבינו גם אז: שכאשר יתגדל, יהיה חדוש בעולם.

לו. חיי-מוהר"ן קיד - בשנת תק"ס בראש חודש אלוול, עשה נשואין לבתו אדיל, בחמעלניק, ועל החתנה היתה אמו הצדקת מרת פיגא ז"ל, וראתה בעת החפה את הבעל-שם-טוב ז"ל. כי היא היתה צדקת בעלת רוח-הקדש, וכל הצדיקים היו מחזיקים אותה לבעלת רוח-הקדש ולבעלת השגה גדולה וכו'.

לז. חיי-מוהר"ן קיז - בשנת תקס"ה עשה נשואין לבתו מרים ז"ל וכו'. ובשבת "פארשפיל" שלפני החתנה היה מרקד כל היום פלו וכו'. והיו מזמרים אז נגון נאה והתעוררות של יראתה, והוא רקד על-ידי זה הנגון. פי בן היה דרפו על-פי רב לרקד על-ידי נגון של התעוררות ויראה. והנגון ידוע אצלנו.

ואמר אז: "שהנגון הזה הוא נגון קריאה וכו', שקורין אותם על-ידי נגון זה, שיתקבצו בלם על החתנה!" - הינו: שקורין כל הנשמות המתים, הצדיקים הקדושים של משפחתו, שהם הבעל-שם-טוב ז"ל, וזקנו רבי נחמן ז"ל, ואמו הצדקת ז"ל, שבלם יבואו על החתנה, כמבאר בזהר הקדוש שבשעת החתנה מתקבצים בלם (זהר פנחס ריט).

לח. חיי-מוהר"ן קנא - בשנת תקס"ה, בין פסח לעצרת, נסע לשארית-ראד ושהה שם שני שבועות. וגם נסיעה זו היתה פליאה גדולה מאד. ואמר לאחד שפנה אותו: העולם מתגעגעים מתי יהיה הבעל-שם-טוב ז"ל, שאלו היה הבעל-שם-טוב ז"ל, היה גם-כן מחפש יותר.

לט. חיי-מוהר"ן קנט - קדם שנסע לארץ-ישראל, נסע לקאמיניץ וכו', עד שבאו למעז'בוז. ועדין לא ידעו להיכן נוסעים. ובבואו למעז'בוז לבית אביו ואמו הצדיקים ז"ל, ושמחו על ביאתו מאד, ענתה אמו ז"ל ואמרה לו: "בני מתי תלך לזקנה הבעל-שם-טוב ז"ל, הינו על קברו הקדוש?"! - השיב רבנו ז"ל: "אם זקני רוצה לראות עמי, יבוא לכאן!" - אחר-כך פלילה שכב לישן, ובבקר עמדה אמו ובאתה אליו, ואמרה לו: "הלוא זקנה כבר היה אצלך, ומתי תלך אליו, הינו על קברו?"! - השיב רבנו ז"ל: "עכשו לא אהיה על קברו, בחזירתי אסירצה-השם, אהיה על קברו!" וכן היה.

מ. חיי-מוהר"ן קנט - באותו הפילה היה אצלי הבעל-שם-טוב ז"ל, ואז הודיע לי: להיכן לנסע, הינו לקאמיניץ! - ונסע מיד לקאמיניץ. ומה שעשה שם, נעלם מעין כל חי.

מא. חיי-מוהר"ן קלט-קמ - אמר: שהבעל-שם-טוב ז"ל והגאון רבי נפתלי ז"ל לא יכלו לבוא לארץ-ישראל מחמת המניעות שהיו להם, והוא ז"ל היה עליו כל המניעות שהיו להם ועבר על בלם, והקטנות הנ"ל הועיל לו מאד, ובלא זה לא היה יכול לבוא לשם. כי קדם שבאים לגדלות צריכין לפל בתחלה לקטנות. וארץ-ישראל הוא גדלות-דגדלות, על-כן צריכין לפל בתחלה בקטנות-דקטנות.

ועל-כן לא היה יכול הבעל-שם-טוב ז"ל לבוא לארץ-ישראל, כי לא היה יכול לירד לתוך קטנות פנה. והוא ז"ל זכה לבוא לארץ-ישראל על-ידי גדל הקטנות, שירד לשם בחכמתו העצומה לקטנות מפלג, קטנות דקטנות, עד שזכה לבוא לארץ-ישראל שהוא גדלות דגדלות.

[לקוטי-הלכות, ברפת-הפרות ד. ז - פשיצה לכנס לארץ-ישראל ותגברו החובלים יותר ויותר, וכשארין בידו לתקנם אזי הם פוגמים ביותר בקדשת ארץ-ישראל, ועל-כן בודאי אי אפשר שיקנס לארץ-ישראל. וזהו הטעם שאנשים קטנים נכנסין לארץ-ישראל בקלות, וגדולי הצדיקים יש להם מניעות עצומות מלבוא לארץ-ישראל, עד שמשנה לא זכה לבוא לארץ-ישראל. וכן סמוך לדורותינו היה הבעל-שם-טוב ז"ל ורבי ר' נפתלי ז"ל - שלא יכלו לבוא לארץ-ישראל, כי משה רבנו לפי עצם גדלותו - אם היה נכנס לארץ-ישראל, היו צריכים לכנס ולפל כל החובלים לתוך הנעימים להתתקן וכו', ומחמת שאז עדין לא הגיע הזמן לזה וכו', על-כן היה מן הנמנע שהוא יכנס לארץ עם ישראל, והיה התקרח שיניכסם והושע וכו'].

מב. חיי-מוהר"ן קנא - באותו החרף וכו', נולד נכדו רבי ישראל ז"ל בן בתו הצדקת מרת שרה וכו'. אחר-כך ביום השמיני מל את התינוק נכדו כראוי, ואחר הברית-מילה היה

בשמחה אותו היום, ואמר: שיש לו נחת מה ששמע מאנשים וכו' שהזכירו אותו ששמו ישראל בן שרה כמו שם הבעל-שם טוב ז"ל.

מג. חיי-מוהר"ן קסב - בקוץ תקס"ז שאז בא עליו ההוסט בעת חזירתו מנסיעתו הגדולה לנאוורייטש וזאסלאב וכו' - תבא בבואו לביתו, התחיל לדבר מענין הסתלקותו. ואמר אז: "שיש עליו פחדים גדולים!" - ואמר: "שהיה צריך שיהיו אצלו ששים גבורים כמו שהיה להבעל-שם-טוב ז"ל!" וכו'. ובודאי יגדלו ויהיו מאנשי ששים גבורים, אבל עדין הם בני-הנעורים ורבים בשנים, והמלחמה בבדה וחזקה עליהם מאד, ואין לי על מי להשען" וכו'! - ומקצתם שמעת: שאפלו אם היה לו ששים גבורים, לא יועיל לו להתרפאות מחולאת שלו.

מד. חיי-מוהר"ן קצ - בדרך נסיעתו קדם שנכנס לאימאן, סמוך לעיר, ספר מעשה מהבעל-שם-טוב ז"ל: שפעם אחת בא לאיזה מקום, והיה שם במרה-שחורה ועצבות גדול מאד, והפירו בו שיש לו 'מרה-שחורה'. אך מי יפתח פיו לשאל אותו על זה. והיה כד יום וחצי.

אחר-כך בערב-שבת אחר חצות, צוה הבעל-שם-טוב ז"ל שיבקשו כל האורחים הנמצאים בעיר, להביאם אצלו שיאכלו עמו בשבת, ולא היה שם הרבה אורחים, רק מצאו שני אורחים הולכי רגל והביאום אליו. אחר-כך שמעו שטען עמהם הבעל-שם-טוב ז"ל!

ואמר רבנו ז"ל וכו': שבאותו המקום היו שם נשמות משלש מאות שנים שלא היה להם עליה, וכשבא הבעל-שם-טוב ז"ל לשם, נתקבצו בלם אליו, כי הם מצפים תמיד על איש כזה שיוכל לתקנם! - ומחמת זה היה לו 'עצבות' כי היה כבד עליו ענין זה מאד. והענין היה כי היה בלתי אפשרי לתקנם בייאם על-ידי פטירתו, וזה היה קשה לו מאד. על-כך היה בעצבות והזמין לו השם-יתברך אלו השנים ההולכים רגלי הנ"ל. והם היו צדיקים גדולים מאד וקבלו על עצמן מחצה, ומחצה נשאר על הבעל-שם-טוב ועל-ידי-זה נצול הבעל-שם-טוב ז"ל. וכמדומה: שלאילו השנים הנ"ל הגיע להם הזק על-ידי זה.

מה. חיי-מוהר"ן קצא - ביום שני ראשון דחל-המועד סבות שנת תקע"א, יום אחד לפני הסתלקותו, ענה ואמר אלי: "האתה זוכר המעשה שספרתי לך?" - אמרתי לו: "איזה מעשה?" - השיב לי: "המעשה של הבעל-שם-טוב ז"ל, שספרתי לך בעת שנכנסתי לאומאן!" - השבתי לו: "הן!"

ענה ואמר: "זה זמן רב שהסתכלו עלי לתפסני לכאן! לא אלפים נשמות באו, בייאם רבבות רבבות! - גם בלילה שלאחריו אמר: "שכמה משפטים וכמה קדושים וכו' היו בכאן! מה לכם לדאג מאחר שאני הולך לפניכם! אלו אנשים מאנשינו שמתו מקדם היה להם חשש, אבל אתם מאחר שאני הולך לפניכם, אין לכם לחוש בכלל. ומה אם הנשמות שלא הפירו אותי בכלל הם מצפים על תקונם שלי, מפלישין אתם.

(עין ימי-מוהר"ן ח"א מט; נח).

מו. חיי-מוהר"ן רמג - בענין 'מלי דעלמא', ואפלו 'מלי דשנותא', שיכולין הצדיקים הגדולים להעלות אותן דבורים ולעשות בספוריהם מענינים של חל עבודה גדולה. וכמו שמוכן קצת מהדרכים וההנהגות שמספרים מהבעל-שם-טוב ז"ל ומשאר צדיקים נוראים שהיו בדורות הסמוכים וכו'.

[לקוטי-הלכות, דגים ד, ג - ועל-כן באמת מצינו גם בדורותינו, צדיקים-אמתיים שהיו גדולים במעלה מאד, שהיו עוסקים בתורה ועבודה, וידעו לעבד את השם-יתברך גם בכל עסקי חל, כמפרסם מהמעשיות שמספרין מהצדיקים-אמתיים שהיו בדורות הללו, מימות איש אלקים הבעל-שם-טוב וצוק"ל עד הנה].

מו. חיי-מוהר"ן רעט - אמר: מן רבי שמעון בר יוחאי, שהיה חדוש במפרסם, היה העולם שקט עד האריז"ל. שלא נתגלו חדשות כמו שנתגלו על-ידי רבי שמעון בר יוחאי, עד שבא האריז"ל שהיה חדוש במפרסם, וגלה חדשות לגמרי. ומן האריז"ל עד הבעל-שם-טוב ז"ל, היה גם-כן העולם שקט בלי חדוש, עד שבא הבעל-שם-טוב ז"ל שהיה חדוש נפלא וגלה חדשות. ומן הבעל-שם-טוב ז"ל עד עתה, היה גם-כן העולם שקט בלי חדוש כזה, והיה העולם מתנהג רק על-פי ההתגלות שגלה הבעל-שם-טוב ז"ל עד הנה, עד שבאתי אנכי. ועתה אני מתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי וכו'.

מה. חיי-מוהר"ן רפ - יום א' כ"ה ניסן תק"ע היה מדבר עמי מחדושי הבעל-שם-טוב ז"ל שגלה חדשות בעולם. פי הספור של הבעל-שם-טוב ז"ל הוא ענין חדש מה שלא נתגלה מקדם ספור כזה. רק ב'כתבי-האריז"ל' נמצא גם-כן באיזה מקומות מעין זה וכו'.

מט. חיי-מוהר"ן רצ - המגיד מטירה-אוויצע ז"ל ראה פעם-אחת הרב רבי ברוך זצ"ל [ממעזיבוז], נעצב מאד, ושאל אותו: "מה זאת?" - והשיב לו: "שזה כפה זמנים שלא ראה את הבעל-שם-טוב וצוק"ל, וכל אימת שבא על קברו אינו מוצא אותו, ואומר שהוא אצל רבי נחמן!" [ער האט זיך פארקליבן צו רבי נחמן! [הוא פתר עצמו אצל רבי נחמן].

ג. חיי-מוהר"ן שלו - ספר עם אנשי-שלומו ואמר: שזה יום שלישי שעמד על דבר אהד, הינו על איזה השגה, ולא הייתי יכול להשיגה, עד שהשתמשתי באיזה עבדא מאחד מאנשי-שלומו, ועל-ידי-זה עמדתי על הדבר והשגתי ההשגה! - וכי יש חדוש שוב על הבעל-שם-טוב ז"ל שהשיג השגות כאלו, מאחר שהיו לו תלמידים גדולים וצדיקים כאלה שעשו עבודות גדולות כאלה!

[אבני-הבדול, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל לו - על זקנו של הרב מטשעהרין אמר עליו רבנו ז"ל: "שיש לו חסיד אחד בעיר ברסקב, ופעם-אחת התענה משבת לשבת - שהיה צריך לפעל איזה דבר והשתמש עם עבודה של הר' חיים שרה"ס" - ואמר אז מה שמוכא בהשיחות [חיי-מוהר"ן הנ"ל]: "לא בהזם היה הבעל-שם-טוב הבעל-שם-טוב, שהיה לו תלמידים כאלו!].

נא. חיי-מוהר"ן שנג - אמר: שיודע כל הצדיקים שהיו מאדם-הראשון עד עכשו, מאיזה מקום היו, ומאיזה מקום הם אומרים תורה, ובאיזה מקום נשאו בשעת הסתלקותם. והתחיל לחשוב: הבעל-שם-טוב ז"ל מבינה! - והמגיד ז"ל מחכמה! - אף-על-פי שבינה למטה מחכמה, אף-על-פי-כן היה אומר תורה מאותה הבינה שהיא למעלה מחכמה! - רבי ברוך ז"ל מבינה שהיא למטה מאותה החכמה! - אבל אני

אומר תורה, מקום שהוא למעלה מאלו המקומות. ואפילו אם בא אצלי תורה מאלו המקומות, איני רוצה בהם, כי אני רוצה רק חדשות. ואמר: "שהוא מקבל תורה, מקום שלא קבל משם שום אדם בעולם!"

גב. חיי-מוהר"ן שעג - אומר: הבעל-שם-טוב ז"ל וכמה צדיקים, עשו ותקנו בעולם מה שתקנו, ואחר-כך בשנפטרנו ונסתלקו, נפסק הדבר, ז'הינו: ההארה שהאירו בתלמידיהם והחזירום להשם-יתברך, לא נמשך מדור לדור, רק נפסק! - עליבן צריכין לעשות דבר שיהיה לו קיום לעד. וכן דבר עוד פעם-אחת: שצריכין להשאיר תלמידים, שאלו התלמידים יעשו תלמידים אחרים, וכן התלמידי תלמידים יאירו להלן יותר ויותר, וכן לדורי-דורות.

גג. חיי-מוהר"ן שפא - אומר: אם היה הבעל-שם-טוב שומע תורתו, היה אצלו גם-כן חדוש. ואם היה רבי שמעון בר יוחאי שומע תורתו, היה גם-כן חדוש גם אז.

גד. חיי-מוהר"ן תז - מספרי החקירות וכו', ספר הרבה מאד כמה פעמים, ואסר עלינו מאד מאד: לבלי לעיין בהם ולהביט בהם כלל חסוֹשֵׁלֹם וכו'. בפרט פפי מה שזכינו לספרי הזהר-הקדוש, וספרי האריז"ל וה'בעל-שם-טוב' ז"ל, וכיוצא - שהם בלם מיסדים עליפי רוח-הקדש, ומעוררים את האדם מאד לעבודתו יתברך באמת.

נה. חיי-מוהר"ן תי - דבר רבנו ז"ל עמנו, ואמר: שאין ללמד ספרים של דרושים ומוסר, כיון-אם אותם ההולכים על-פי דברי רבותינו ז"ל בגמרא ומדרשים, וספרי הזהר-הקדוש, וספרי האריז"ל. וכן כל הספרים שחברו הצדיקים הסמוכים לדורותינו, שהם בנויים על יסודות הררי קדש על-פי דברי הבעל-שם-טוב זצוק"ל, שהם ספרי הרב הקדוש מפולנאה, וספר 'לקוטי-אמרים' [מהגיד ממערֵיטש]. וחשב עוד כמה ספרים באלה שטוב ללמדם.

והמשפיל יבין מאליו על-פי דברים האלה, מאיזה ספרים לרחק, ובאיזה ספרים יתחזק ויאחז בהם. הינו: אותם שהם בנויים רק על-פי הגמרא ומדרשים וספרי הזהר-הקדוש והאריז"ל והבעל-שם-טוב ז"ל, אשרי שיאחז בהם

נו. חיי-מוהר"ן תצד - כבר ספר: שהבעל-שם-טוב ז"ל אומר פעם אחת 'ווערטל' [דבר צחות], והיו מחיבין בעולם-האצילות. הינו: שהביא שמחה גם בעולם-האצילות, עד שגם שם היו מחיבין על-ידי ה'ווערטל' שלו.

נז. חיי-מוהר"ן תצט - פעם-אחד ספר מענין ה'בטחון', ואמר: שיש צדיקים שאין מניחים אצלם ממון מיום לחברו, כמו שמספרין מכמה צדיקים גדולים שהיו לפנינו, בגון הבעל-שם-טוב ז"ל, והצדיק הקדוש מורנו הרב אלימלך ז"ל וכיוצא בהם, שבכל יום ויום היו מפזרין כל הממון שהיה בידם ולא הניחו אצלם שום ממון מיום לחברו וכו'.

נח. חיי-מוהר"ן תקנד - שמעתי מפיו הקדוש שאמר: הבעל-שם-טוב ז"ל בפשיה המלבוש שלו לא תפור פראוי, בדרך החיטים שלפעמים מקלקלין המלבוש בתפירתם, היה מצוה לעשות לעצמו פדיון.

נט. חיי-מוהר"ן תקמ - לענין המרה-שחורות שמבלבלין את האדם ובפרט בשעת התפלה, ומכניסים ספקות ובלבולים במחשבתו בעבור שזה הדבר עשה שלא-כהגון, ונכשל באיזה אסור חסוֹשֵׁלֹם. ספר לי רבנו ז"ל מעשה מהבעל-שם-טוב ז"ל:

שפעם-אחת עמד הבעל-שם-טוב להתפלל, ולא היה יכול להתפלל, כי נפל בלבול במחשבתו באשר שהיה מעשן את הלולקע [מקטרת] אצל גר של חלב. נמצא שנכשל באסור חלב. וכל מה שרצה להתפלל ולהתגבר ולדחות מחשבה זאת ולהעבירה מדעתו, לא היה יכול בשום אופן, עד שלא היה אפשר לו להתחיל להתפלל.

עמד וקפץ ונשבע: שיעשן לעולם הלולקע אצל גר של חלב. כי אין בזה שום אסור כלל (עין שיי"י-ברכה' יורה-דעה צב, סק"ט), רק שרצו לבלבל אותו במרה-שחורות, על-בן קפץ ונשבע: "שדוקא יעשן הלולקע בגר של חלב". וכן היה, באשר מספרים העולם: "שהבעל-שם-טוב ז"ל היה מעשן הלולקע אצל גר של חלב".

פ. חיי-מוהר"ן תקנג - אין צריף-לומר איד שהפליג בקדשת מדרגת הבעל-שם-טוב ז"ל בלי שעור וערך כלל. וכשאמר מענין המנהיג שצריף איש שיהיה קדוש ופרוש גדול, בבחינת קדשת ופרישות משה רבנו עליו-השלוש (לקוטי-מוהר"ן ח"ב עב), אומר אז: וסמוך ליימינו היה הבעל-שם-טוב ז"ל וכו'. ושמעתי מהרב רבי נפתלי ז"ל: שפעם-אחת ספר מרש"י ובעלי תוספות ז"ל, שרבים מנוחתם במדינת צרפת, ואמר: ואנחנו זכינו, שבמדינותינו - מקום מנוחתו וקבורתו של הבעל-שם-טוב ז"ל.

ואמר אז: שהבעל-שם-טוב ז"ל היה רבי על אפים ורבבות עולמות. ופעם אחת אמר לפניו: עלינו על ידע הקדש של הבעל-שם-טוב ז"ל (הפתוב אומר (ישעיה ד, ב): "ופרי הארץ לנאון ולתפארת" וכו'. וכו'. וכן הפליג מאד בקדשת וכו' וכו', ואין צריף לומר מה שהפליג במעלת קדשת הצדיקים שהם נכדי הבעל-שם-טוב ז"ל. (ועוררם בהפלגת שאר הצדיקים הגדולים).

פא. חיי-מוהר"ן תקס - מהבעל-שם-טוב ז"ל מספרים: שהשיג וראה כל הרפואות, כמו שהם נקראים בכל השבעים לשון, "בפרשת עשרים-וארבעה מיני עופות טמאים" (ויקרא יא). במדמה לי: שגם רבנו ספר זאת בשם הבעל-שם-טוב ז"ל.

פב. חיי-מוהר"ן תרח - מעשה בימי הבעל-שם-טוב הקדוש זצוק"ל: שהיה איש אחד רך בשנים, מפלג מאד וחרוף גדול, והיה מתנגד מאד על הבעל-שם-טוב הקדוש. וצוה הבעל-שם-טוב הקדוש ז"ל לאנשיו: "שישתדלו לקרב אותו אלי!" - וכן עשו והשתדלו והביאו אותו להבעל-שם-טוב ז"ל. ובתחלה רחק אותו הבעל-שם-טוב ז"ל מאד ולא דבר אתו מאומה, ולא קבל ממנו שלום. וכשראה האיש הנ"ל שהוא מרחקו, הצטער מאד ודחק עצמו ונכנס אליו כמה פעמים. והבעל-שם-טוב ז"ל היה מרחקו בכל פעם.

פעם-אחת נתעורר מאד ובה לפני הבעל-שם-טוב ז"ל בהכנעה גדולה ובבכיה רבה, והתחיל לקרבו. ואמר לו

שיעמדו עליו מחלקת הרבה, מתחלה מבני ביתו ואחר כך משכניו, אחר כך מפל העיר וכל העולם, ואפלו עופות יחלקו עליו. וחזר לביתו.

וכן הוה - שבתחלה התחילו בני ביתו להתגרות בו ולחלק עמו, אשר מקדם היה חשוב בעיניהם ונחמד בעיני כל, מחמת שהיה איש טוב וכשר, ועתה התחילו לחלק עמו בתחלה בני ביתו, ואחר כך חלקו עמו השכנים, ואחר כך כל העיר. וכן גם הסביבות כלם חלקו עליו.

פעם אחד היה עומד ומתפלל, והיה מתפלל כראוי בהתלהבות, ובתוך תפלתו והתלהבותו פרח עליו עוף אחד שקורין "אינדיק" [תרגול הדיו] ובלבל אותו באמצע התלהבותו, וחרה לו מאד. והיה מפריח אותו. וחזר לתפלתו והתלהבותו כבתחלה, ופרח עוד הפעם העוף הנ"ל ובלבל אותו שנית באמצע התלהבותו. וחרה לו ביותר והפריח אותו פעם שנית וחזר לתפלתו.

בתוך תפלתו והתלהבותו, חזר עוד העוף הנ"ל ובלבל אותו עוד, וחרה לו מאד. והיה רץ וחטף גרון, ורצה להתיז ראש העוף, מחמת רגז שבלבל אותו כלי כך. בתוך כך נזכר מה שאמר לו הבעל-שם טוב: "שאפלו עופות יחלקו עליו" - ועלידי זה נח רגזו. והניח העוף, ונמנע מלהתיז ראשו.

ויכלל בנות מעשה זאת: לידע כמה וכמה ענינים ונסיונות צריכין לעבר על כל מי שרוצה להתקרב להשם-יתברך ולילך בדרךיו יתברך. כי זה האיש הנ"ל היה צריך לנסיון כזה, שיתנסה על-ידי הבעל-שם טוב ז"ל בעצמו דיקא, שהבעל-שם טוב ז"ל בעצמו יהיה מדחה אותו וירחיק אותו ויבזה אותו כלי כך, ויהיה צריך לעמד בנסיון זה, לבלי להשגיח על התרחקות הבעל-שם טוב ז"ל, רק אדרבא: יכתת עצמו תחת רגליו, ויסע אחריו כל כך. גם לסבל כל מה שסבל אחר כך מרובי המחלקת שעליו כלי כך. ועל-ידי שעמד בכלי זה, זכה להיות צדיק גדול, אשרי לו.

גם הבנתי ממנו ז"ל: שגם זה היה לו לישועה גדולה, מה שנתאפק על פעסו ולא הרג את העוף, על-ידי שזכר שהבעל-שם טוב ז"ל אמר לו: "שגם העופות יחלקו עמו". כי אם היה הורג את העוף, היה מזיק לו הרבה לעבודתו, אך הבעל-שם טוב ז"ל הקדים לו רפואה, שרמז לו תחלה זאת: "שגם עופות יחלקו עליו". ואחר כך היה פן, שפמעט הרג את העוף, ויבחמלת-השם עליו נזכר מה שאמר לו הבעל-שם טוב ז"ל, ועל-ידי זה פסק פעסו, ונצל, וזכה אחר כך למה שזכה.

סג. ספורי מעשיות, הקדמה - קדם שספר מעשה ראשונה שבספר זה ענה ואמר: בספורי המעשיות שהעולם מספרים יש בהם נסתרות הרבה ודברים גבוהים מאד אך שנתקלקלו המעשיות כי חסר מהם הרבה וגם נתבלבלו, ואינם מספרים אותם כסדר כי מה ששייך בתחלה מספרים בסוף וכן להפך וכיוצא בזה. אבל באמת יש בהמעשיות שמספרים העולם דברים געלמים גבוהים מאד, והבעל-שם טוב זצוק"ל, היה יכול על-ידי ספור מעשה ליחד יחודים בשהיה רואה שנתקלקלו צנורות עליונים ולא היה באפשר לתקן אותם על-ידי תפלה, היה מתקנם ומיחדם על-ידי ספור מעשה.

סד. ימי מוהר"ת ח"א לג - אחר ראש השנה [שנת תקס"ט] שלח (רבנו ז"ל) את אחיו הרב רבי יחיאל ז"ל למעזיבוז, שילך על ציון קברו הקדוש של הבעל-שם טוב זצ"ל, ויבקש עליו רחמים שיתן לו השם-יתברך רפואה-שלמה למחלתו הקבדה רחמנא-לצלן. והפציר חברי רבי נפתלי את רבי יחיאל הנ"ל: שיקבל אותו גם-כן לקהלת-קדש מעזיבוז, כי היה חפץ גם-כן להיות על קבר הבעל-שם טוב ז"ל, ומלא רצונו והבטיחו לקבלו עמו.

אחר כך נודע לי הדבר והפצנתי גם-כן הרבה את רבי יחיאל, עד שנתרצה עמי גם-כן לקבל אותי לשם. ונסענו שנינו עם רבי יחיאל, והיינו שם ביום-הכפורים. וקדם יום-הכפורים היינו על קבר הבעל-שם טוב זצוק"ל. ואז הראינו שם את ספרו לקוטי-מוהר"ן שנדפס מחדש, לפני איזה אנשים מפלגים, והוטב בעיניהם מאד מאד בלי שעור.

סה. ימי מוהר"ת ח"ב נא - והנה דרפנו תמיד בברסלב: להתפלל ביום שביעי של פסח בבקר השכם מאד, מעלות השחר ממש. פאשר נוהגין כל זרע הבעל-שם טוב ז"ל והנלוים עליהם.

סו. נוכני-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב מג - בעת שישב אדמו"ר זצ"ל בברסלב, ישב פעם אחת עם אנשים ובתוכם רבי חיים שרה'ס מברסלב וכו', ויאמר רבי חיים לרבנו ז"ל וכו': "מאד מאד אבקשכם לעזור רחמים עלי, שאשאר בחיים". ויאמר לו אדמו"ר זצ"ל וכו': אני צריך לנסע על ציון קבר זקני הקדוש הבעל-שם טוב זצ"ל למעזיבוז להתפלל עבור הילד שלי (שהיה אז חולה), לכן תסע גם-כן עמי ואתפלל גם עליך.

וכן עשה, ונסע רבי חיים הנ"ל עם רבנו ז"ל למעזיבוז. והלך רבנו ז"ל על קבר הבעל-שם טוב זצ"ל, והתמהמה שם זמן רב, ואחר כך אמר לרבי חיים בזו-הלשון: "דיר האב איך געפועלט, און מיר נישט [לך פעלתי, ולי לא]. ואין אתה צריך אפלו להתפלל. אך ביון שאתה פה, לך גם-כן. והלך אל קבר הבעל-שם טוב, ואמר לו כמה שנים יהיה עוד. ויסעו בחזרה לברסלב, ובאמצע הדרך אמר רבנו ז"ל לרבי חיים: "הילד שלי כבר מת!" וכך הוה. [עירשם עוד ספור מה שבקש רבנו ז"ל מהבעל-שם טוב].

סז. נוכני-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ג יד - מוהר"ת ז"ל דבר פעם-אחת, מהחבריא-הקדושה של הבעל-שם זצ"ל, ואמר: שכפי תבערת הלבבות שהיה להם, אם היה להם גם השיחות והדבורים שלנו, היה נתבטל אצלם פח הבחירה. אבל עכשו בדורות הללו ההתגברות גדול כלי כך, שאחר כל הדבורים שלנו, עדין התגברות פח הבחירה גדול ועצום מאד. אבל אף-על-פי-כן יש לי עוד שיחה כזו, שגם עכשו היתה מתבטלת הבחירה, אבל מה תועלת יהיה בעבודתכם בלא זה.

סח. נוכני-אור, שיחות-וספורים ח"ג טז - כל יחידי סגלה שהיו בדורות הסמוכים, כמו האריז"ל, והבעל-שם טוב ז"ל, ומוהר"ן ז"ל - כלם נחשבים ועומדים מצד משיח בן יוסף.

סט. נוכני-אור, שיחות-וספורים ח"ג מא - כפי הנראה לעניות-דעתי מצרופי דברי רבנו ז"ל בכתב ובפה -

שאף-על-פי שגם רבנו ישראל הבעל-שם-טוב זצוק"ל נחשב בין יחיד-הדורות פרבי שמעון בר יוחאי והאר"ז ל"הנ"ל - אבל בו נמצא עקר גדול מנשמת יעקב אבינו, שנקרא אחר-כך בשם 'ישראל'.

ע. נובני-אור, ספורים-נפלאים - השם-יתברך הולך בכל פעם גדול יותר, פי זה עקר גדלתו וכו'. ובחרפן בית שני דחמיר לו, העמיד לנו בוצינא קדישא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א וכו'. ואחר-כך התחיל ניצוץ משיח האר"י הקדוש זיע"א. ואחר-כך נכמרו רחמיו על הדורות שהולכים ומתמעטים והעמיד את הבעל-שם-טוב הקדוש והחבריא. ואחר-כך שהלכו ונתמעטו הלכבות עוד בימי רבנו שהתחיל אור הבעל-שם-טוב לשקע, נכמרו רחמי השם-יתברך מאד, ושלח את רבנו הקדוש, שכבר הכין עד משיח צדקנו. ובאמת שיהיו הדורות גרועים ושפלים מאד, יכמרו רחמיו מאד מאד וישלח לנו 'משיח-צדקנו' בעצמו ויהיה 'צאלה-שלמה', במהרה בימינו אמן.

עא. אבני-ה-ברזל, התקרבות מוהרנ"ת לאדמו"ר זצוק"ל א - בענין חמיו (רבי דוד צבי זצ"ל) אמר מוהרנ"ת ז"ל: שאחר-כך בשנתקרבתי להצדיקים מתלמידי המגיד זכר צדיקים לברכה, הבין אשר חלוק גדול יש בין חמיו ובין הצדיקים המתנהגים בדרך הבעל-שם-טוב. פי חמיו אף-על-פי שהיה צדיק כנ"ל, אבל כל עבודתו לא היתה בהתלהבות בדרך הצדיקים הנ"ל.

ופעם-אחת אמר מוהרנ"ת זצ"ל: שזה החלוק בין חסיד למתנגד, כמו החלוק שיש בין פניזש (מיו מבשיל) קר לחם, אף-על-פי שכל המינים שיש בזה ישנם בזה, רק זה מחמת שהוא חם יש בו טעם יותר מזה שהוא קר, וכיון שהוא קר אין בו כל כך טעם כמו בהחם.

וכמו שהפליא פעם אחת הרב רבי נחמן טולטשינער כשהיה במדינת קינ"ה ואכל אצל אחד בשבת ונתנו לו המרק לאכל. ואמר לו הבעל הבית: "אכלו אכלו, כי הוא חם!" - וכפל זה כמה פעמים. ואמר הרב רבי נחמן טולטשינער: "פי אף-על-פי שהיה המרק פחוש, אף-על-פי-כן מחמת שהיה חם, היה טוב!" - בן גם בדרכי ה'הדות, איך שהוא, מאחר שהוא חם הוא טוב!

עב. אבני-ה-ברזל, התקרבות מוהרנ"ת לאדמו"ר זצוק"ל ב - מוהרנ"ת ז"ל מאחר שהיה בין מתנגדים, היה קשה לו להתקרב להחסידים. אך אחר שתי שנים שאכל מזונות על שלחן חותנו, חזר לאכל מזונות על שלחן אביו, ואז נתחבר עם ר' ליפא. והתופח עמו ר' ליפא וטען: פי החסידים אנשי אמת, וראוי להתקרב אליהם ולהתחבר עמהם וכו'.

ונתעוררו מאד לנסע לאנשי הבעל-שם-טוב, פי ראו שהם אנשים פשרים, וזה היה שש שנים קדם ההתקרבות לרבנו ז"ל. ואז נשתנה לטובה פי ראה שהאמת עם החסידים. ומאז התחיל לנסע אל הצדיקים ההולכים בדרך הבעל-שם-טוב, להרב ר' מרדכי מקרעמעמניץ ולהרב הצדיק מבארדיטשוב ושאר צדיקים וכו'.

עג. אבני-ה-ברזל, התקרבות מוהרנ"ת לאדמו"ר זצוק"ל ו - בשנכנס רבנו זצוק"ל לברסלב, אמר מוהרנ"ת זצוק"ל: "עכשו אני נוסע לברסלב" וכו'. ואחר-כך נכנסו לרבנו זצ"ל (מוהרנ"ת ז"ל ורבי נפתלי ז"ל) וכו'. ואז ספר רבנו זצוק"ל שלשה מעשיות. מעשה ראשון מהרב מורנו הרב מרדכי מנעסביז וכו'. מעשה שני מהרב רבי שניאור זלמן מלאדי ז"ל וכו'. מעשה שלישי מהתקרבות רבי מיכל מזלאטשוב ז"ל להבעל-שם-טוב ז"ל וכו'.

עד. אבני-ה-ברזל, התקרבות מוהרנ"ת לאדמו"ר זצוק"ל טו - בא רבנו זצוק"ל אל [ידו] הרב רבי ברוך זצוק"ל, וכאשר ישב רבנו זצוק"ל אצלו היה מתאנח! - ויאמר לו הרבי ברוך: "על מה אתם מתאנחים!?" - והשיב לו רבנו זצוק"ל: "שאני מתגעגע לבא למדרגתו!" - ואמר לו הרב רבי ברוך: "הלא אתם כבר בצדיק פלוני!" - והשיב לו: "כבר הגעתי למדרגתו!" - ויחשב לו כמה מדרגות של צדיקים, עד שבא למדרגת הבעל-שם-טוב ז"ל, והשיב לו רבנו זצוק"ל: "שגם למדרגתו הגיע, ושהגיע לזה בעת שהיה י"ג שנים!"

עה. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל ל - אחד שאל את רבנו זצוק"ל: "מדוע אין שום ספר מכם, כמו השבחי הבעל-שם-טוב שיש מהבעל-שם-טוב זצוק"ל!?" - והשיב לו רבנו: "מהיכן נעשה השבחי הבעל-שם-טוב? - לאחר הסתלקות הבעל-שם-טוב נתקבצו התלמידים, וספרו כל אחד מה שידע. והקבוץ היה אצל הרב רבי גדליה (מליניץ זצ"ל), והוא ידע כל המעשיות מהבעל-שם-טוב זצוק"ל, ושוב היה אחד שהיה יודע גם-כן מעשיות, ומזה נעשה השבחי בעל-שם-טוב!" - וכמדומה שהרב ר' גדליה מליניץ עשה השבחי בעל-שם-טוב. אחר-כך אמר רבנו זצוק"ל בזה הלשון: "ס'ועט פון מיר אויך זיין וואס צו דערציילן" [יהיה גם ממני מה לספר]!

עו. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל נג - מעשה מבת רבנו ז"ל: שבא רבנו הקדוש לביתה לבקרה, פי היתה חולה מאד, וישב אצלה רבנו בצער גדול ונרדם ובא אליו הבעל-שם-טוב ז"ל ואמר לו: "מה אתה כל כך בצער!?" - אמר אליו: "הלא בתי כל כך חולה!"

אמר לו הבעל-שם-טוב: "הלא מה שכתוב בתהלים (יה, נא): "מגדל ישועות מלכו, ועשה חסד למשיחו, לדוד ולזרעו עד עולם" - פרוש: "מגדל ישועות מלכו", "מאן מלכי רבנו", "ועושה חסד" - השם-יתברך "עושה חסד למשיחו", למי שמשיח ומספר מהם "לדוד ולזרעו עד עולם" - זהו רבנו ויוצאי-חלציו, שבאים מזרע דוד-המלך עליו-השלוש. וספר אז רבנו ז"ל המעשה מהמהרש"א, ונתרפאה.

עז. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל נח - פעם-אחת אמר הבעל-שם-טוב ז"ל: אם היה לי זוגתי הראשונה, הייתי עולה למרום באמצע היום בשוק מעבוב לעיני כל, ולא כמו אליהו שעלה במדבר. ופעם-אחת אמר רבנו ז"ל: אם הייתי יודע גדל הענין של הזוג הראשון, הייתי אומר: "קרענקן זאלסטו, און לעבן זאלסטו!" [תחלי אבל תחיה!] פי זוגתו היתה חולה זמן רב. וב'שיח-שפרי-קדש' ח"ג תרד:

אמר הבעל-שם-טוב: "אלמלא היה לי את האשת נעורים, הייתי אך פושט את רגלי ומגיע לארץ-ישראל" [ועון איד וואלט געהאט מיין אשת-נעורים, וואלט איד אויסגעשטרעקט מייע פיס צו ארץ-ישראל].

עח. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל

ט - פעם-אחת דבר מוהרנ"ת מענין הקבוצים של 'יון-שרף', שהתחלה היתה: מחמת שראו אז הצדיקים שטוב להתקבץ יחד, כדי לדבר דבורים טובים, ובפרט מדבורי הבעל-שם-טוב זכותו-יגדלנו שהאיר אז בעולם. ועל-זה הכרחו לשבת על מעט יון-שרף, כדי שעל-ידי-זה יהיה קבוצ.

אבל אחר-כך נתמעטו הלבבות, ונתרבו התאוות, ונשארו רק על היון-שרף לבדו. על-כן רבנו זצוק"ל ראה את זאת, ודחה זאת לגמרי. ופעם-אחת אמר רבנו זצוק"ל: "איד קאן שוין נישט פערטראגן [פארליידן] זייערע פראזניקעס [איני יכול לשאת כבר את החגיגות שלהם] (מועדים). ואצל רבנו זצוק"ל היה רק קבוצ של תורה ותפלה ושיחה מהתכלית לבד וכו'. אך אחר-כך בימי רבי נחמן טולטשינער, התחילו להנהיג לשתות תה, ואמר רבי נחמן: "זה הוא מנהג יפה, שלא ישתפרו על-ידי-זה, ויוכלו לדבר על-ידי-זה דבורים טובים מהתכלית!"

עט. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל

י - מוהרנ"ת: אמר שרבנו זצוק"ל חבר יחד, הטוב מן הפרושים, והטוב מן החסידים. הינו: שה'פרושים' - העקר אצלם הוא התורה-הקדושה, אבל מהתפלה הם רחוקים; וה'חסידים' - העקר אצלם הוא התפלה, אבל מהתורה-הקדושה הם רחוקים. ורבנו זצוק"ל כללם וחדגם יחד, דהיינו: לעסק בתורה ותפלה יחד.

פ. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל

לד - מוהרנ"ת ז"ל אמר: באפן אחד היה מחלקת הבעל-שם-טוב גדול משלנו, אך הם היו מתרים במופתים, אבל אנו אסורים במופתים וכו'. כמה שפעל [מוהרנ"ת] באמת פ"אם על-ידי תפלה ותחנונים.

פא. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל

לד - מוהרנ"ת ז"ל אמר: דער בעל-שם-טוב האט געזאגט דאס ער איז געקומען אויף דער וועלט אויסרייכן דעם ביידן למדן [הבעל-שם-טוב אמר: שהוא בא לעולם, לעקר את ענין ה'למדן-דעוסי] (ענין-שם הספור עם רבי נחמן טולטשינער).

פב. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל

מה - פעם-אחת בא מוהרנ"ת ז"ל למשנה של (אבות פ"ג מ"א): "עקביא בן מהללאל אומר הסתפל וכו'", ונתלהב מאד מאד. ואמר בזה-הלשון: פארוואס איז רבי שמעון בר יוחאי געווען רבי שמעון בר יוחאי - ווייל ער האט דאס געוואוסט [המשנה הקדוש - ווייל ער האט געוואוסט. פארוואס איז געווען דער בעל-שם-טוב הקדוש דער בעל-שם-טוב הקדוש - ווייל ער האט געוואוסט. פארוואס איז געווען דער הייליגער רבי דער הייליגער רבי - ווייל ער האט געוואוסט. פארוואס בין איד אויף איד - ווייל איד ווייס!]

[מדוע הרשב"י היה רשבי פיון שי"ע זאת, ומדוע האר"י הקדוש היה האר"י הקדוש פיון שי"ע זאת [המשנה הנ"ל], ומדוע הבעל-שם-טוב היה הבעל-שם-טוב - פיון שי"ע, ומדוע רבנו הקדוש היה רבנו הקדוש פיון שי"ע זאת, ומדוע אני כמו שאני פיון שאני יודע].

פג. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל

סג - רבי נפתלי ז"ל [תלמיד רבנו ז"ל] אמר: מפני שהעולם היו חולקים על האר"י הקדוש, נגזר על העולם גזרת ת"ח. ומפני שהיו מתנגדים על הבעל-שם-טוב ז"ל, נגזר על העולם גזרת גאנטי (שהיה אחר פטירת הבעל-שם-טוב בשנת תק"ד). ובשביל שהיה התנגדות על רבנו ז"ל, נגזר על העולם גזרת נעקערעטן, וכך הגזרות עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

פד. טובות-זמירות נבנג (אסרו חג כ"ג תשרי תקס"ג) - והלך

קדם אור הבקר עם רבנו ז"ל למקוה, וכאור בקר התפללו בבית הכנסת של בעל-שם-טוב ז"ל שהיה סמוך לבית אדמו"ר ז"ל וכו', ואז התפלל מוהרנ"ת ז"ל בטלית ותפלין של רבנו ז"ל וכו'. ואחר התפלה כבד אותו רבנו ז"ל במאכלי מזונות עם צנצנת קאווי, ואמר לו: "בוא ונלך לשוח אצל בית הכנסת בעל-שם-טוב ז"ל", שהיה מן היסוד שם חתיכת עץ בולט, שהיו יכולים לישב שם וכו'. וגילה לו אז התורה נפלאה ח"א סימן מ"ח וכו' (ענין-שם הספור).

פה. לקוטי-תפלות ח"א קי - ונזפה ללמד כל ספרי

תורתך הקדושה בכל יום, תנ"ך, וש"ס, ופוסקים, ומפרשיהם, וכל ספרי המדרשים, וספרי הזהר-הקדוש ותקונים, וכל כתבי האר"י זכרונו-לברכה, וכל ספרי הצדיקים האמתיים שבימינו. ונזפה לגומרם, ולחזר ולהתחילם, במה וכמה פעמים כל ימי חייו.

פז. לקוטי-תפלות ח"ב לו - עד אשר פעלו ועשו

והתחילו וגמרו והפליאו לעשות תקונים חדשים נפלאים ונוראים בכל העולמות מראש ועד סוף, ותקנו נפשות רבות בלי שעור, נפשות החיים והמתים. באשר אתה ידעת את כל התקונים והשעשועים שקבלת מהצדיקים שהיו בדורות האלה, מיום שנתגלה אור הגנוז, אור ישראל וקדושו, רב רבנו, איש אלקים נורא מאד, מורנו ורבנו הרב רבי ישראל בעל-שם-טוב זכרונו לברכה, אשר האיר פני תבל והעמיד תלמידים הרבה צדיקים וחסידים קדושים ונוראים, והשאיר אחריו ברכה נטע שעשועיו זרע קדש מצבתו, יוצאי חלציו הקדושים היקרים מפזי ופנינים וכל חפצים לא ישוו בהם וכו'.

פז. לקוטי-הלכות, ברפת-הריח וברפת-הודאה ד, לג

- אנו צריכין עכשו בדור הזה להתקרב לצדיקי-האמת שבדור הזה, כדי שיברר לנו האמונה כפי העת והזמן של עכשו, פי האמונה צריכין לברר בכל יום ויום מחדש פנ"ל. וזה עקר התגברות היצירה-הרע שמתגבר בכל דור ודור, להסתיר ולהעלים את הצדיקי-האמת שבאותו הדור דיקא. כמו שאנו רואין בחוש: שעקר המחלקת הוא על הצדיק שבאותו הדור, ואחר-כך בשפבר הימים הבאים, מודים גם בזה הצדיק, ואומרים: "שזה בודאי היה צדיק!" אבל חולקים על זה הצדיק שבזה הדור שאחריו.

פי בימי האריז"ל היתה מחלקת גדולה על האר"י, ולא רצו להודות שימצא באותו הדור חדוש כזה שהיה לו רוח הקודש כזה, כמוכא בכתבי האריז"ל. ואחר כך בכמה דורות נתקבל האריז"ל והפל מודים שהיה חדוש נפלא איש אלוק וכו', אבל חלקו על צדיקים אחרים שבדורות שאחריו.

עד שסמוך לימינו היה הבעל-שם-טוב ז"ל שהיה אור נפלא ונורא מאד, והיה עליו מחלקת גדול. ובימי הבעל-שם-טוב רב המתנגדים הודו בהאריז"ל, וחלקו על הבעל-שם-טוב ז"ל. וכן הוא בכל דור ודור וכו'. וכליזה הוא מחמת שעקר ברור המדמה שהוא ברור האמונה, הוא דיקא על ידי הצדיק האמת שבזה הדור דיקא וכו'.

עליבן צריך כל אחד להשתדל מאד להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה דיקא, ואין די לו במה שנתברר המדמה וכו' על ידי קבלת התורה, ועל ידי הספרים של הנביאים והצדיקים שיש מכבר - פי צריבין דיקא לבוא להצדיק האמת שבדור הזה, כדי לברר האמונה בכליעת, כפי הפרור שצריבין בזה הדור בכל יום ויום מחדש וכו'.

פח. לקוטי הלכות, גרפת הודאה ו, י - זה ידוע: שהעקר להמשיך עלינו גם עתה, בחינת הגאולה, בבחינת "קרבה אל נפשי גאולה" (תהלים סט, יט), כמו שאומרים בשם הבעל-שם-טוב ז"ל (הגלמנה אפרים, פרשת בלק). וכל דברי הצדיקים, בפרט דברי אדמו"ר ז"ל, כלם הם עצות להחיות נפשותינו, עתה גם עתה, כל אחד ואחד בכל מקום שהוא.

פט. לקוטי הלכות, פסח ז, ג - גם בימינו היו הבעל-שם-טוב זצוק"ל, בעל מופת גדול ונורא מאד. אף-על-פי שיש הרבה בופרים שמתלווצים משבחי הבעל-שם-טוב זצ"ל, עד שפמה אנשים כשרים וצדיקים נתפסו ברשת שלהם וחולקים: "על מה שהדפיסו ספר 'שבחי הבעל-שם-טוב ז"ל" - וקצת אומרים: "שהמופתים אמת, אבל לא היה ראוי להדפיסם!"

ובמחילה מכבודם הגדול, גם הם שגו בזה! - פי עקר פחדם של הכשרים שאומרים שלא היו צריכים להדפיסם, הוא מחמת לצנות הכופרים והמתנגדים. אבל בשביל זה אין ראוי למנע האמת מהחפץ באמת, ויאבדו הם ואלף פיוצא בהם, ודבר אחד מדברי תורה אל יתבטל.

פי באמת: רב הדברים הנדפסים בשבחי הבעל-שם-טוב זצוק"ל, רבם בכלם מספרים כל העולם מכבר, והמופתים הנוראים של הבעל-שם-טוב זצוק"ל מפרסמים בכל העולם, ובפרט בין יראי-השם וחושבי-שמו. וכבר ספר צדיק גדול אחד מגדולי תלמידיו, ואמר בפרוש בבית הכנסת ברבים בשעת הדרשה: "שבאם לא נמצא שבחי האריז"ל, יותר ממה שנדפסו - ראינו אנחנו מרבנו יותר מזה!" - במפרסם זה הספור.

צ. לקוטי הלכות, סימני בהמה וחייה טהורה ד, ו - במדינת ליטא ובשאר מדינות, נמצאים עדין מתנגדים רבים על הבעל-שם-טוב זצ"ל בעצמו, מפלישפן על תלמידיו הקדושים. וכן עצם המחלקת שעל רבנו ז"ל, שעדין לא נשקט כלל. אבל אף-על-פי-כן: דבריו, וכל דברי הצדיקים

אמתיים, חיים וקיימים לעד, ויאבדו המתנגדים הם ואלף פיוצא בהם, ודבר אחד מדברי תורתו הקדושה לא יתבטל. וגם עתה נמצאים בכליעת, אנשים כשרים המפירים האמת, וקונים ספריו, ומחפשים אחריהם במטמונים, ושומעים דבריו דברי אלקים חיים, ורואים ומבינים מעט עצם נפלאות קדשת תורתו הקדושה וכו'.

צא. לקוטי הלכות, נזיקין ד, יג - וכן בדורותינו, זכינו למה שזכינו, על ידי גדולי הצדיקים שהיו מימות הבעל-שם-טוב ז"ל עד עכשו. ומי שהוא בעל נפש ודורש את השם - יוכל להבין מעט, את כל מעשה תקפם ונבורתם של הצדיקים הגדולים המבחרים, שעשו ותקנו לנו בכל דור ודור, וזה עקר חיותינו ותקונתנו, שאנו מחיין עצמן בהשפעה הקדושה שהשאירו לנו גדולי הצדיקים האמתיים על ידי תלמידיהם.

צב. שיח שרפי קדש ח"ג צ - רבנו אמר: הבעל-שם-טוב זצ"ל היה שר על אלפים עולמות.

צג. שיח שרפי קדש ח"ב רסב - רבי שמחה אבי רבנו ז"ל, היה בגיל עשר שנים בשעת הסתלקותו של הבעל-שם-טוב, ומרת אדל בת הבעל-שם-טוב, בחרה אותו לחתן לפתה פייגא, מחמת מעלותיו הגדולים, ומחמת שהיה בנו של רבי נחמן מהורדענקע, תלמיד מובהק של הבעל-שם-טוב, וגם משום שפעם בקטנותו אמר לה הבעל-שם-טוב עליו: "הרי הוא ילד נחמד" - "ער איז דאך א וואויל אינגל".

צד. שיח שרפי קדש ח"ב שח - לאחר פטירת הבעל-שם-טוב, דרה בתו אדל בביתו שבמעזבוז, ושם נולדה פייגא אם רבנו, אחר כך בשהתהנה עם רבי שמחה, בנו של רבי נחמן הורדענקער, מסרה לה אמה את הבית שתדור בו, ושם נולד רבנו, בחדרו המיוחד של הבעל-שם-טוב.

צה. שיח שרפי קדש ח"ה סז - רבי שמחה אביו של רבנו ז"ל, היה מתבודד גדול מאד מאד, והיה נעלם מדי פעם לזמנים ארבים מביתו, והנה לפני עבודו של רבנו ז"ל לא ידעה זונתו אם יגיע לשבת, וכיון שפך, פנתה לאמה הצדקנית מרת אדל בת הבעל-שם-טוב לשאלה ולבקש עצתה. נתנה לה אמה פונות מיחדות שתכונם בעת לישתה את הבצק לחלות והכנסתם לתנור לכבוד-שבת.

וכליזה היה ביום חמשי שקדם השבת. וכשלא עזר לה הדבר, הלכה שוב בבקר יום הששי לשאל בעצת אמה, ואז נתנה לה פונות אחרות שתכונם בעת הדלקתה את הנרות לכבוד-שבת, שהיה זמן נכר קדם השבת. ושוב לא עזר לה הדבר, ולא ידעה היכן הוא. ואז במר לבה, הלכה להשתטח על ציון קבר הבעל-שם-טוב, ובתפלתה שאלה לזקנה הבעל-שם-טוב: "היכן בעלי?" - ואז שמעה קול: "אל תדאגי, הוא יבוא עד השבת, הוא כבר בתוך התחום!" - וחזר הדבר. ואכן לכבוד-שבת הגיע רבי שמחה, ואז נפקדו בנשמת רבנו הקדוש.

צו. שיח שרפי קדש ח"ב שנ - על ציונו של רבנו לא היה פתוב שום דבר, וכן על ציונו של הבעל-שם-טוב ותלמידו רבי ואלף קיצעם לא נחרט שום תבה.

צז. שיח-שופי-קדש ח"נ שנט - כְּשֶׁהָיָה פֶּעַם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב בְּעִיר אוּמָאן, הִנְהִיג שָׁם כַּמָּה הִנְהָגוֹת. אֶחָד מֵהֶם הָיָה: שְׁחוּלָה שֶׁנִּתְרַפָּא, יַעֲשֶׂה 'סְעֻדַת-הוֹדָאָה' לְמַנְּן אֲנָשִׁים עֲנִיִּים, וַיִּתֵּן לָהֶם צְדָקָה.

צח. שיח-שופי-קדש ח"נ שלג - רַבִּי שִׁמְחָה אָבִי רַבְנָה, הָיָה 'בַּעַל-תְּפִלָּה' בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.

צט. שיח-שופי-קדש ח"נ תקנט - סִפְרוּ לְמוֹהֲרַנְ"ת: שֶׁפֶּעַם הָלְכוּ הַחֲבֵרִיָּא שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב לְנַחַם אִיזָה אָבֵל, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר בִּינֵיהֶם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ כְּדָרְכָם, עַד שֶׁשָּׂכְחוּ שֶׁבָּאוּ לְנַחַם אֶת הָאָבֵל, וְהִתְחִלוּ לְרַקֵּד, לְרַב הַהִתְלַהֲבוֹת שֶׁבָּא לָהֶם מִדְּבוּרֵיהֶם, וְגַם הָאָבֵל שָׂכַח שֶׁהוּא אָבֵל וְרַקֵּד עִמָּהֶם. אָמַר מוֹהֲרַנְ"ת: "כִּשְׁמַדְבָּרִים מִרַבְּנָה, גַּם יָכוֹל לְהֵיוֹת כֶּךָ!" [אז מִרְעֻט פּוֹר רַעְיוֹן קָעוּ אוֹיֵף אֲזוּי זִיו].

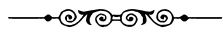
ק. שיח-שופי-קדש ח"נ תשא - מוֹהֲרַנְ"ת אָמַר: נִהוּג בְּעוֹלָם: שֶׁכִּשְׁמַזְכִּירִים אֶת מִשָּׁה רַבְּנָה, לְהַזְכִּיר גַּם אֶת תְּלַמִּידוֹ יְהוֹשֻׁעַ. וְכִשְׁמַזְכִּירִים אֶת רַשְׁבָּ"י, מַזְכִּירִים אֶת תְּלַמִּידוֹ רַבִּי

אָבָא. וְכִשְׁמַזְכִּירִים אֶת הָאָר"י הַקְּדוֹשׁ, מַזְכִּירִים אֶת תְּלַמִּידוֹ רַבִּי חַיִּים וּויטאַל. וְכִשְׁמַזְכִּירִים אֶת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, מַזְכִּירִים אֶת תְּלַמִּידוֹ הַמְּגִיד. וְכִשְׁמַזְכִּירוּ אֶת רַבְּנָה, יִזְכִּירוּ גַּם אוֹתִי.

קא. שיח-שופי-קדש ח"ג שנג - סֵפֶר ר' אַבְרָהָם שְׁטַרְנְהַרְץ ז"ל, שֶׁשָּׁמַע מֵהַרְבֵּ מְטַשְׁעֵהֲרִין ז"ל לְעַנְיַן חֲבוּרוֹ סִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים 'דְּרָד־חֲסִידִים' 'לְשׁוֹן-חֲסִידִים' [לְקוּטִים מִסִּפְרֵי תְּלַמִּידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב - עַל דְּרָף שֶׁעָשָׂה בְּסִפְרוֹ 'אוֹצֵר-הַיְיָאָה!], שֶׁחֲבָרָם לְתוֹעֵלַת אֲנִ"שׁ, וְכַדִּי שֶׁלֹּא תִשְׁתַּכַּח תּוֹרַת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.

קב. שיח-שופי-קדש ח"ג תקטז - רַבִּי אַבְרָהָם ב"ר נַחֲמָן ז"ל אָמַר פֶּעַם: יָדוּעַ הַדְּבָר שֶׁזוּנְגָתוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב לֹא יָדְעָה לְהִתְפַּלֵּל, וְאַדְּעֵל-פִּי כֵן הָיְתָה כְּזוֹ צְדָקָת.

קג. שיח-שופי-קדש ח"ו תקלא - הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זַצ"ל נִפְטַר לְבֵית-עוֹלָמוֹ בַּשָּׁנָה תַק"כ, בְּיוֹם שְׁבוּעוֹת, בֵּין תְּפִלַּת שַׁחֲרִית לְמוֹסָף.

לקוטי תפלות על חג השבועות ומתן תורה

[ב] לקוטי-תפלות ח"א ל
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ל, 'מישרא דסבינא')

וְאַזְכָּה לְעֹלוֹת וּלְהַפְלִל מִהֲרָה, בְּכָל הַחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, בְּאַמַּת וּבְאַמוֹנָה שְׁלֵמָה וּבַעֲנֻה אֲמִתִּיית, עַד שְׁאַזְכָּה "לְחִזּוֹת בְּנַעַם ה'" וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ, לְהַשִּׁיג הַשָּׁנָה אֶלְקוּתָךְ, בְּתַכְלִית מִדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה.

[ג] לקוטי-תפלות ח"א נו
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, 'זכיוס הבפורים')

וְעִזְרָנוּ וְזַכְּנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו, שְׁנֹזְפָה לְטַהַר וּלְקַדֵּשׁ עַצְמוֹנוּ בְּכָל עֵת עַל-יַדֵּי טְבִילַת מַקּוּה, וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ טְהָרָה וּקְדוּשָׁה גְדוֹלָה עַל-יַדֵּי טְבִילַת הַמַּקּוּה, לְטַהַר עַצְמוֹנוּ מִכָּל הַטְּמָאוֹת מִכָּל הַחֲטָאִים וְהָעוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים, שֶׁחֲטָאנוּ וְשָׁעִינוּ וְשָׁפַשְׁעֵנו לְפָנֶיךָ מִנְּעוּרֵינוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדוּשָׁה גְדוֹלָה עַל-יַדֵּי הַמַּקּוּה הַקְּדוּשָׁה. וְתִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ עַל-יַדֵּי־יָדְעַת גְּדוֹלַת וְרַחֲמִים רַבִּים.

כלליות חג השבועות

[א] לקוטי-תפלות ח"א ל
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ל, 'מישרא דסבינא')

וְתַעֲזְרָנוּ לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּכָל רֶגֶל וְרֶגֶל, וּבְפָרֵט ה' אַרְבַּע מִצְוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּכָל רֶגֶל, אֲשֶׁר עַל-יָדֶם מַעֲלִין אֶת הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'אַרְבַּע' - לְאוֹרֵי הַפְּנִים. שֵׁהֶם: ב'פֶּסַח' - אַרְבַּע פּוֹסוֹת. ב'שְׁבוּעוֹת' - קְבֻלַּת-הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא 'סֵדֶר הַמִּשְׁנָה', שֶׁהוּא "אַרְבַּע פְּעָמִים בַּיּוֹם כָּל אֶחָד". ב'סֻפּוֹת' - אַרְבַּע מִיָּנִים שֶׁבְּלוּלֵב.

אָנָּה ה', רַחֵם עָלֵינוּ, וְזַכְּנוּ לְקַיֵּם בְּאַמַּת וּבְשִׁלְמוֹת כָּל הַמִּצְוֹת הַנּוֹרְאוֹת הָאֵלֶּה בְּמוֹעֲדָם וּבְזַמְנָם בְּכָל רֶגֶל וְרֶגֶל, עִם כָּל שְׂאֵר הַמִּצְוֹת הַקְּדוּשׁוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת שֶׁבְּכָל רֶגֶל וְרֶגֶל, וְנִזְכָּה לְקַיֵּם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, בְּשִׁמְחָה וּבְחֵדוּה רַבָּה וְעִצּוּמָה, וּבִירְאָה וּבְאַהֲבָה, בְּאִפֶּן שְׁנֹזְפָה לְהַעֲלוֹת אֶת הַמַּלְכוּת-דְּקַדְשָׁה, אֶל 'אוֹרֵי-הַפְּנִים' הַמְּאִיר ב'שֶׁל־רִגְלִים'.

וּתְתֶן לָנוּ כַּח, וְתַעֲזָרְנוּ שְׁנוּזָה לְהַמְתִּיק עֲלֵי יְדֵי טְבִילַת הַמְּקוּהָ כָּל הַדְּיָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, מַעֲלִינוּ וּמַעַל זִרְעִינוּ וּמַעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּלְבַטֵּל כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת עַל־יַדֶּיִךָ. וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ תְּמִיד עַל־יַדֶּי טְבִילַת הַמְּקוּהָ הַקְּדוּשָׁה וְהַנּוֹרָאָה מְאֹד, וַיִּקְּם מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל ה' מוֹשִׁיעוֹ בַּעַת צָרָה".

וּתְזַכְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשַׁת הַמְּקוּהָ שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא זְמַן מִתֵּן תּוֹרַתְנוּ, שָׂאז נִתְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל אֵלֶיךָ וְזָכוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה עַל־יַדֶּי טְבִילַת הַמְּקוּהָ. וְנִזְכָּה כָּלְנוּ בַּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, לְטַבֵּל עַצְמוֹנוּ בַּמְּקוּהָ הַעֲלִיוֹנָה, בַּמְּקוּהָ שֶׁל שַׁעַר הַחַמְשִׁים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוֹלִים וְרַבִּים, וְחֶסֶד עֲלִיוֹן וְדַעַת גְּדוֹל מְאֹד.

וְתַעֲזָרְנוּ שְׁנוּזָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשַׁת הַמְּקוּהָ הַזֹּאת בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה, וְנִזְכָּה לְטַהַר וּלְקַדֵּשׁ עַצְמוֹנוּ תְּמִיד, וּלְצַאֵת מִהַרְהָ מַחְמָשִׁים שַׁעֲרֵי טְמֵאָה, וּלְכַנֵּס בַּתּוֹךְ הַחַמְשִׁים שַׁעֲרֵי קִדְשָׁה. וַיִּקְּם בָּנוּ מִהַרְהָ מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם, מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר אֶתְכֶם".

☪ [ד] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח"ב א ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו ממשלה')

וּבִכֵּן תִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, שְׁנוּזָה לְשַׁמֵּר אֶת הַיְרָאָה שְׁבִלָב, וְתִזְכְּנוּ לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁלֹשׁ רִגְלִים שֶׁהֵם 'פֶּסַח' 'שְׁבוּעוֹת' 'סְפֹת', בְּשִׂמְחָה וְיִחְדוּת גְּדוֹלָה רַבָּה וְעִצּוּמָה, וּבִיְרָאָה וּבְאַהֲבָה, וּבַקְּדוּשָׁה וּבְטַהַרְהָ גְּדוֹלָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת פְּרָצוֹנָה טוֹב.

וְאַזְכָּה לְכַבֵּד בְּכָל מִיַּנִּי כְבוֹד וְעִנְיָ, בְּאִכִּילָה וּשְׁתִּיָה וּמַעֲדָנִים טוֹבִים, וּבְמַלְבוּשֵׁי כְבוֹד, וּבְתַפְלָה בְּכוֹנָה וּשְׂמִיחָה גְּדוֹלָה וּבְהַתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה.

וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ דַּעַת גְּדוֹל וְיָחֵדֶשׁ, בְּכָל רִגְל וּרְגַל מֵהַשְּׁלֹשׁ רִגְלִים, וְנִזְכָּה לְתַקֵּן וּלְיַחַדֵּשׁ כָּל הַשְּׁלֹשָׁה מַחִין שְׁבַשְׁלָשָׁה חֻלִּי הַגְּלָגְלוֹת, שֶׁהֵם חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת, עַל־יַדֶּי הַשְּׁלֹשׁ רִגְלִים, עַד שְׁנוּזָה עַל־יַדֶּיִיךָ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל ה'שְׁלֹשׁ תְּאוֹת רְעוֹת, שֶׁהֵם: 'תְּאוֹת־מְמוֹן', וְ'תְּאוֹת־מִשְׁגָּל', וְ'תְּאוֹת־אִכִּילָה' - אֲשֶׁר הֵם הָיוּ בַּעֲזוּבָנוּ, וְעַל־יָדֶם אֲבָדְנוּ מֵהַ שְׂאֲבָדְנוּ, וּבְאֵנוּ לְמָה שְׂבָאֵנוּ.

אָנָּה ה', אָנָּה ה', חוּם וְחַמֵּל עָלֵינוּ, חוּם וְחַמֵּל עַל נַפְשֵׁנוּ, חַמֵּל עַל עוֹלָלוֹנוּ וְטַפְנוּ, חַמֵּל עָלֵינוּ וְעַל כָּל הַתְּלוּיִים בָּנוּ, חַמֵּל עַל כְּבוֹדֵךָ, וְזַכְּנוּ מַעֲתָה, וְחִזְקֵנוּ וְאַמְצָנוּ וְשִׂמְחָנוּ בְּשִׂמְחָה דְקִדְשָׁה, בְּאַפֵּן שִׂימְשֵׁךְ עָלֵינוּ כַּח וּגְבוּרָה גְּדוֹלָה דְקִדְשָׁה, עַד שְׁנוּזָה מִהַרְהָ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל ה'שְׁלֹשׁ תְּאוֹת' הָאֵלֶּה.

וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת דְקִדְשָׁה לְתוֹךְ לְבַבְנוּ, עַל־יַדֶּי קִדְשַׁת ה'שְׁלֹשׁ־רִגְלִים', וְעַל־יַדֶּיִיךָ נִזְכָּה לְתַקֵּן אֶת לְבַבְנוּ, לְבַטֵּל מִלְּבַבְנוּ כָּל ה'שְׁלֹשׁ תְּאוֹת' הָאֵלֶּה, וְלֹא יִשָּׂאֵר אֲצִלְנוּ מֵהֵם שׁוּם רֶשֶׁם כָּלֵל.

וְתִזְכְּנוּ לְקַבֵּל 'חַג הַפֶּסַח' בַּקְּדוּשָׁה גְּדוֹלָה זְמַן חֲרוּתְנוּ - וְעַל־יַדֶּיִיךָ נִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ מַח וְדַעַת לְשַׁבֵּר 'תְּאוֹת־מְמוֹן'. וּבִזְכוּת קִדְשַׁת 'חַג הַשְּׁבוּעוֹת' - תִּזְכְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ מַח וְדַעַת לְשַׁבֵּר 'תְּאוֹת־הַמִּשְׁגָּל'. וּבִזְכוּת קִדְשַׁת 'חַג הַסְּפֹת' 'חַג הָאִסִּיף' - תִּזְכְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ מַח וְדַעַת לְשַׁבֵּר 'תְּאוֹת־אִכִּילָה'.

אָנָּה ה', חוּם וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וּמַלְא מְשַׁאֲלוֹתֵינוּ לְטוֹבָה בְּרַחֲמִים, כִּי אַתָּה בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים גְּלוּת לָנוּ אֵלּוּ הָעִצּוֹת טוֹבוֹת קְדוּשׁוֹת אֵיךְ לְהַנְצִיל מִכָּל רָע, וְהוֹדַעְתָּ לָנוּ עֵצָה טוֹבָה וַיִּשְׁרָה, לְשַׁבֵּר כָּל ה'שְׁלֹשׁ תְּאוֹת' הָעַקְרִיּוֹת, עַל־יַדֶּי קַבְּלַת ה'שְׁלֹשׁ־רִגְלִים' בַּקְּדוּשָׁה פְּרָאוּי. אֲבָל אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת רָע לְבַבְנוּ, וּקְשִׁיוֹת עָרְפֵנוּ, וּבְלַבּוֹל וְעַכִּירַת דַּעַתְנוּ, וְגִדְל חֲלִישוֹתֵנוּ, עַד אֲשֶׁר גַּם הָעֵצָה בַּעֲצָמָה קָשָׁה

מִכָּל הַשְּׁלֹשׁ תְּאוֹת הָאֵלֹהִים וַיִּקְיָם בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֵל לִבְבָּךְ, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד."

☪ [ה] לְקוֹטֵי־תַפְלוֹת ח"ב ד ☪

(על־פי לקוטי־מורה"ן ח"ב ד, ז'צאת הערבים צויתי לכלכלך)

וְתִזְכְּנוּ לְשִׁמְעַת קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל הַיָּמִים־טוֹבִים הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר הֵם קוֹרְאִים וּמְגַלִּים אֶת הַרְצוֹן, כִּי בְּרַחֲמֵי הַרְבִּים עָשִׂיתָ עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת וְנוֹרְאוֹת, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, בְּכָל הַשְּׁלֹש־רִגְלִים "מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ".

כִּי ב'חַג־הַפֶּסַח הַקְּדוֹשׁ, הוֹצֵאתָ אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נּוֹרְאוֹת, "בְּמַסַּת בְּאֵתָת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבִיד חֲזָקָה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה", כָּכֵל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵינוּ.

וּב'חַג־הַשְּׁבוּעוֹת הַקְּדוֹשׁ, נָתַתָּ לָנוּ אֶת תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, בְּאוֹתוֹת גְּדוֹלוֹת וְנוֹרְאוֹת, בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עָלֵינוּ נְגִילָתָה, וּבְקוֹל שׁוֹפָר עָלֵינוּ הוֹפְעָתָה, וּפְנִיִם בְּפָנִים דָּבַר ה' עִמָּנוּ, וּדְבַרְךָ שָׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע וְלֹא נִרְאָה כְּזֹאת בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.

ו'חַג־הַסֻּפּוֹת הַקְּדוֹשׁ, הוּא זָכַר לְהַקְדֵּשׁ עַנְיֵי־כְבוֹד, אֲשֶׁר הִקְפַּת אוֹתָנוּ בְּמִדְבַר־סִינַי אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּשִׁבְעַת עֲנֵי כְבוֹד, וּבְעַמּוּד־עָנָן הִלְכָתָה לְפָנֵינוּ יוֹמָם, וּבְעַמּוּד־אֵשׁ לַיְלָה.

"מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה', רַבּוֹת עָשִׂיתָ אֵתָהּ ה' אֱלֹהֵי, נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחֲשַׁבְתֶּיךָ אֵלֵינוּ, אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ, אֲגִידָה וְאִדְבָּרָה עִצְמוֹ מִסִּפְרֶךָ." זָכְנוּ בְּרַחֲמֵי הַרְבִּים, לְקַבֵּל אֶת כָּל הַשְּׁלֹש־רִגְלִים, בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה, וּבְקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה.

עָלֵינוּ לְקַיֵּם, כִּי אֵין אֵתָנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה, שׁוֹם דְּרָךְ וְתַחֲבוּלָה, אֵיךְ וּבְאִיזָה אַפָּן נִזְכָּה לְקַבֵּל הַשְּׁלֹש־רִגְלִים פְּרֹאֵי, כְּאֲשֶׁר נִגְלָה לְפָנֶיךָ אֲדוֹן כָּל, כְּמָה אָנוּ רְחוּקִים מִקְדְּשֵׁי הַשְּׁלֹש־רִגְלִים, כִּי פִגְמָנוּ בְּכָל תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, וּבְפָרֵט בְּקִדְשֵׁי וּשְׁמֵחַת שַׁבָּת וַיּוֹסֶ־טוֹב, וְגַם בְּהַשְּׁלֹש־רִגְלִים בְּעִצְמוֹן פִּגְמָנוּ פְּגָמִים הַרְבֵּה מְאֹד.

אָנָּה ה', הוֹדִיעְנוּ נָא אֶת דְּרָכֶיךָ, וְנִדַּע אֵיךְ נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְאֵיךְ נִזְכָּה לַפְעַל בְּקִשְׁתְּנוּ אֲצִלְךָ, בְּאִפְסָן שְׁנִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ בְּאֵמֶת, וְנִזְכָּה לְקַיֵּם כָּל הָעֲצוֹת טוֹבוֹת הָאֱמֶתִיּוֹת אֲשֶׁר נְגִילָתָה לָנוּ עַל־יְדֵי צְדִיקָה הָאֱמֶתִיּים, עַד שְׁנִזְכָּה לָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּאֵמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם.

חֹסֶם וְחִמַּל עָלֵינוּ, יְהִמוּ וַיִּכְמְרוּ נָא מֵעִידָה וּרְחַמֵּיךָ עָלֵינוּ, מְלֶכֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב וּמְטִיב הַדֶּרֶשׁ לָנוּ, שׁוֹבָה עָלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֵיךָ, בְּגִלְגַּל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ. זָכְנוּ וְחָנְנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים, שְׁנִזְכָּה כְּלָנוּ לְקַבֵּל כָּל הַשְּׁלֹש־רִגְלִים, בְּשִׁמְחָה וּבְחֻדוּה רַבָּה וְעִצְמוּה עַד אֵין־סוּף, וְתִזְכְּנוּ לְשִׁמְחַת יוֹם־טוֹב בְּאֵמֶת פְּרָצוֹנְךָ הַטוֹב.

חֹסֶם וְחִמַּל עָלֵינוּ, כִּי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוֹם דְּרָךְ אֵיךְ לְזַכּוֹת לְשִׁמְחַת יוֹם־טוֹב, כִּי אִם בְּכַחַךְ הַגְּדוֹל לְבַד. קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֶלְקָנוּ בְּתוֹרַתְךָ, שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָה, וּשְׁמַחְנוּ בִישׁוּעָתְךָ, וְטַהַר לִבָּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת, וְהַנְחִילָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן מוֹעֲדֵי קֹדֶשְׁךָ.

עַד שְׁנִזְכָּה בְּזִכּוֹת וְכַח קִדְשֵׁי הַשְּׁלֹש־רִגְלִים, לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַשְּׁלֹשׁ תְּאוֹת רַעוֹת, שֶׁהֵם: 'תְּאוֹת־מִמּוֹן, ו'תְּאוֹת־נְאוּף, ו'תְּאוֹת־אֲכִילָה. וְנִזְכָּה לְהִיּוֹת קְדוּשִׁים וְטַהוּרִים בְּאֵמֶת, וְתוֹצִיאָנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה, מִחֲשֶׁךְ לְאוֹר גְּדוֹל. וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה לְתוֹךְ הַלֵּב, לְתַקֵּן וּלְזַכֵּךְ וּלְטַהַר הַלֵּב

⊗ [ז] תפלות הבקרו ו ⊗

(על-פי לקוטי-הלכות' גטילת-ידיים-שחרית א;
הבנויה על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, 'זכיום הבפורים')

רבנו של עולם, זכני לילך בכל יום למקוה
כשרה לטבל את עצמי קדם התפלה,
ולמשיך עליי טבילת המקוה עלי, דעת
עליון וחסדים גדולים הנמשכין מהמקוה של
שבועות. ועל-ידי-זה יהיה נשלם המלכות-
דקדשה בשלמות גדול באמת, על-ידי קדשת
המקוה של שבועות שהוא חסד עליון
ורחמים גדולים.

וכל-זה יהיה נמשך עלינו, על-ידי התורה
של הצדיק-אמת, שעל-ידי
תורתם הקדושה ממשיכים עלינו חסדים
ודעת עליון. עד שנזכה לידע, שאתה נמצא
בכל מיני הספרות. ונזכה לצאת מכל מיני
הספרות, ונזכה לידע באמת, שאתה הוא
"עליון על כל הארץ", "ומלכותך בכל
משלה".

⊗ [א] לקוטי-תפלות ח"א ג ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ג, 'אקרוקתא')

ותעזר לנו לעסק בתורתך הקדושה לשמה
תמיד יומם וליילה. וכשם שמסרת
תורתך הקדושה למשה עבדך, וביום למדת
עמו תורה שבכתב, ובליילה תורה שבעל-פה.
כן תעזרנו ברחמיך הרבים ללמד ולהגות
בתורתך הקדושה תמיד. שנזכה ללמד תורה
שבכתב ותורה שבעל-פה יומם וליילה.

⊗ [ב] לקוטי-תפלות ח"א ו ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ו, 'קרא את יהושע')

וכאשר החלות להראות גדלך וטובך
עלינו, ונתת לנו תורתך הקדושה
על-ידי משה נביאך נאמן ביתך, ושלחת לנו

ונזכה בכל השלש-דגלים הקדושים
והנוראים "מועדי ה' מקראי קדש",
לשמע בכל יום-טוב ויום-טוב, את קול
הקריאה הגדולה של היום-טוב קדש, שמכריז
וקורא ומנלה את הרצון: שאין שום חיוב
הטבעי כלל, רק הכל מתנהג ברצונה הקדוש
לבד, וברצונה הגלית אותנו בין העפושם
לטובתנו, פדי "לכלא הפשע ולהתם חטאת",
ואתה עתיד להוציאנו מביניהן מהרה, ותנקם
דם עבדיך השפוד.

ועל-ידי-זה נזכה לשמחת יום-טוב
באמת, כמו שכתוב:
"ושמחת בחגך". ונזכה לשמח מאד מאד
בכל הימים-טובים, בשמחה שאין לה קץ
וסוף, "נגילה ונשמחה בישועתך". ויקים
מקרא שכתוב: "ישמח צדיק כי חזה נקם,
פעמיו ירחץ בדם הרשע. ויאמר אדם אך פרי
לצדיק, אך יש אלקים שפטים בארץ".

ותמשיך עלינו שמחת יום-טוב קדש'
תמיד, ונזכה להיות בשמחה
תמיד, ולעבדך באמת ביראה ובאהבה
ובשמחה וחדוה, ויקים בנו מהרה מקרא
שכתוב: "בשמך יגילון כל היום, ובצדקתך
ירומו. פי תפארת עזמו אתה, וברצונה תרום
קרננו. כי לה' מגננו, ולקדוש ישראל מלכנו".

⊗ [ו] לקוטי-תפלות ח"ב לו ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב עג, 'תהלים מסגל לתשובה')

ותוציאני מהרה מטמאה לטהרה, מהל
לקדש, מיגון לשמחה, משעבוד
לגאולה, ומאפלה לאור גדול. עד אשר נזכה
בחג השבועות הקדוש, ביום החמשים -
שאתה תשוב אלינו, ותפתח לנו שער
החמשים הקדוש, ותשפיע עלינו רחמים
גדולים וחסד עליון משם, באפן שנזכה לתקן
הכל ולשוב אליך באמת תמיד.

☪ [ד] לקוטי תפלות ח"א כא ☪

(על-פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א כא, 'עתיקא טמיר וסתים')

רבונו של עולם, אתה יודע גדל יקרת קדשת נשמותנו בשרשנו, כי אתה בחרת בנו מכל העמים, וקראת אותנו עם קדוש עם סגלה, כמו שכתוב: "והייתם לי סגלה מכל העמים". וכמו שכתוב: "כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגלתו".

חוס וחמל על סגלתך ורעייתך, על עמך ונחלתך, על צבי צבאות המדתך, אשר בכל לשונות של חבה קראת אותנו באהבתך ובחמלתך, אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקרבתנו מלכנו לעבודתך. יהמו מעיד עלינו, יכמרו רחמיך על שפלותנו ובזיוננו, קומה בעזרתנו והושיענו, ותן בלבנו לצעק אליך תמיד, עד שתרחם עלינו ותשיב פניך אלינו ותקרבונו.

ותעזרני שאזכה לחדש בתורה הדינים אמתיים בקדשה ובטהרה, ואזכה להמשיך תמיד הדישי תורה, שיהיה לי רשות מן השמים לגלות אותם לעמך בית ישראל לעם סגלה, ויגלגל זכות על ידי, ואזכה להטיב מטובך אשר תחנני לכל עמך בית ישראל, לגלות הסגלה לעם סגלה, לגלות להם מה שתזכני להשיג בשכלי, הדישי תורה אמתיים, בקדשה ובטהרה, באפן שיחזרו בתשובה שלמה עלידי דבורי, ולא אפשל באמריי, ולא אומר דבר שלא ברצונך.

☪ [ה] לקוטי תפלות ח"א כב ☪

(על-פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א כב, 'חותם בתוך חותם')

ותעזרנו ברחמיך, שנוזפה לעסק כל ימינו בתורה ומעשים טובים ובתפלה, באמת ובאמונה, ובענוה אמתיים, ובמסירות נפש, ובדבקות גדול אליך בבטול גמור.

ונזכה ברחמיך הרבים, להמשיך עלינו בכל פעם, אור העדים והפתרים

ברחמיך הרבים צדיקי אמת בכל דור ודור, אשר עלידם נמסרה התורה לנו, ממש ליהושע, ומיהושע לזקנים, ומזקנים לזקנים וצדיקים שבכל דור ודור, עד אשר הגיע אלינו השתלשלות קבלת התורה, ועדין לא כלו רחמיך ממנו. "הקיצותי ועודי עמך".

כן יכמרו מעיד עלינו, ותעזרני לקים באמת את כל דברי תורתך באהבה. הוסה עלינו ברחמיך, ועזרנו להיות דבוק בך ובצדיקי אמת לעולם ועד, בעולם הזה ובעולם הבא.

☪ [ג] לקוטי תפלות ח"א יב ☪

(על-פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א יב, 'תהלה לדוד')

במה נקדם ה', בעל כל אשר גמלנו ברחמיך ורוב חסדיו, אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו. ועתה ה' אלקינו אשר חסדיך מעולם ועד עולם עלינו, יהמו מעיד עלינו. וכשם שהמלת עלינו, ונתת לנו ברחמיך הרבים תורתך הקדושה, חמדה גנוזה, שעשוע יום יום. כן תזכנו ברחמיך הרבים, ותחננו בחסדיך הגדולים, ותהיה בעזרנו שנוזפה פלנו ללמד ולעסק בתורתך הקדושה לשמה תמיד, ונהפוך פנינו מהבלי העולם הזה לגמרי, כי אם בתורת ה' תהיה חפצנו, ובתורתך נהנה יומם וליילה.

ועזרנו ברחמיך, שנוזפה ללמד ולהגות ולהתמיד בתורתך הקדושה יומם וליילה בקדשה ובטהרה, אנהנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו, ולא תשכח התורה מפינו ומפי זרענו לעולם. ויקים מקרא שכתוב: "ואני זאת בריתי אותם אמר ה', רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך, לא ימוש מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם".

הקדושים שהכתרת אותנו בחורב בשעת קבלת התורה, בעת שאמרנו לפניך: "נעשה ונשמע", שאז נכתרו שני כתרים בראש כל אחד ואחד מישראל, ועלידי חטאינו נלקחו ונסתלקו ממנו, ואתה עתיד להחזירם לנו, כמו שכתוב: "ושמחת עולם על ראשם".

רחם עלינו ועזרנו, שנזכה לקדש ולטהר עצמנו, ונזכה לסור מרע באמת, ולעשות הטוב בעיניך תמיד. ונזכה לעסק בתורה ותפלה תמיד באמת ובמסירות נפש, באפן שנזכה שיחזירו לנו לכל אחד ואחד את שני כתרים האלו הנעשים מ"נעשה ונשמע", שהם תורה ותפלה, שהם נגלות ונסתרות שבתורה.

ותזכנו בכל פעם להשיג נסתרות שבתורה להשיג תורת ה'. ונזכה לעסק וליגע ולטרח תמיד בעבודתך בדבקות גדול ובמסירות נפש באמת, עד שנזכה לילך ולעלות במהירות גדול בכל פעם מדרגא לדרגא וממעלה למעלה, עד שנזכה להשיג ולהבין בכל פעם נסתרות התורה הגבוהים יותר ויותר, ובכל פעם נזכה להשגת "נעשה ונשמע" הגבוה יותר.

ונזכה תמיד, שיהיה נעשה אצלנו בכל פעם, מה'נסתר' נגלה, מה'נשמע' נעשה, מ'תפלה' תורה, מ'תורת ה' תורתנו, כמו שכתוב: "פי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה".

ונזכה להשיג ולהבין את העבודה הגבוה שיש בדברי התורה, שהם סתרי תורתך, שמלבש בדברי התורה שהם הפסוקים שסביבות כל מצוה ומצוה, אשר עצם גדלת העבודה הקדושה שיש באלו הפסוקים, אין אנו זוכים להשיג כלל.

חוס וחנונו ברחמיך הרבים, וזכנו להשיג ולהבין העבודה הגבוה הזאת, שנזכה לדעת איך לעבד אותך ולעשות רצונך הנעלם

והנסתר בדברי התורה הזאת, ונזכה לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא, ומעולם לעולם הגבוה יותר, מ"נעשה ונשמע" זה, ל"נעשה ונשמע" גבוה יותר, וכן בכל פעם ופעם לעולם ועד, כמו שכתוב: "הנסתרות לה' אלקינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת".

עד שנזכה לעלות בעליה גדולה, להבין ולהשיג תורת ה' באמת לאמתו, ונזכה לעלות ולהפיל בך באור האין סוף, ונזכה להפיל באחדותך, עד שנזכה לתורת ה' ולתפלת ה' באמת.

⊙ [ו] לקוטי תפלות ח"א לג ⊙

(על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א לג, מי האיש הקפץ חיים)

וזכנו להתדבק בך תמיד באמת, ולהפיר אהבתך הגדולה שאתה אוהב את עמך ישראל הקדוש, אשר בחרת בנו מכל העמים ורוממתנו מכל הלשונות, וקדשתנו במצותיך, אשר בהם מלבש אהבתך הגדולה אשר אתה אוהב את עמך ישראל אהבה אמיתית, אהבה וחמלה שאין לה קץ ותכלית.

אשר מאהבתך הגדולה ומחמלתך האמתית על עמך ישראל הקדוש, צמצמת אלקותך בביכול, והלבשת אהבתך בתורה ומצות הקדושים אשר נתת לנו באהבה עלידי משה נביאך נאמן ביתך, אשר כל מצוה ומצוה היא שעור וצמצום הקדוש, כדי שנזכה עלידייזה להפיר אותך ולהשיג אותך ולעבדך באמת ביראה ואהבה.

⊙ [ז] לקוטי תפלות ח"א נו ⊙

(על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א נו, זכיום הפפורים)

ותזכנו ותזכנו לקבל החיים בהדרגה ובמדה, עלידי המדות והפלים הקדושים הנעשים עלידי: הפרשיות, והפסוקים, והסדרים, והתבות, והטעמים,

והנקודות, והתגיו, והאותיות, של התורה הקדושה, ונזכה עלידם לחיים טובים וארבים ורחמים ושלוש ודעת דקדושה.

☪ [ח] לקוטי תפלות ח"א סא ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א סא, 'חדי רבי שמעון')

ואזכה ללמד תורתך הקדושה לשמה תמיד, ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה. ותאיר עיני בתורתך, ותתן לי חכמה ובינה ודעת דקדושה, להבין ולהשפיל מפל המודים שאזכה ללמד בכל ספרי תורתך הקדושה, להבין ולהוציא מכלם, משפטי הנהגות ישראל באמת. ולא אטה ולא אסור מן האמת ימין ושמאל, רק אזכה לכון תמיד רצונך באמת, ולידע תמיד איך להתנהג בכל דבר עלידי למודי התורה הקדושה.

☪ [ט] לקוטי תפלות ח"א צא ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א קנז, 'כל הנהגה מדברי תורה')

יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי, שתזכני להתדבק בתורתך הקדושה, ותפתח את לבי ודעתי, עד שאזכה לשמע ולהבין היטב בלבבי, את כל דברי תורתך הקדושה והטהורה והתמימה, המשיבת נפש, ומחכימת פתי, ומשמחת לב, ומאירת עינים, ועומדת לעד, וצדקו יחדו. ואזכה להרגיש היטב נפלאות נעימת ערבת מתיקת חדושי התורה הקדושים והנוראים מאד שגלו כל הצדיקים האמתיים, המחיון כל העולמות.

אנא אדון יחיד, המלמד תורה לעמו ישראל, רחם עלינו למען שמך, ותפתח לבנו בתלמוד תורתך. וזכנו שנדבק לבנו באמת בדברי תורתך הקדושה, עד שנזכה להנות ולהתענג מאד מדברי תורתך הקדושה, עד שיהיה נמאס אצלנו על ידיה כל חיי עולם הזה ותאותיו והבליו. ונזכה

לחיים טובים וארבים באמת להתדבק בך ובתורתך ובמצותיך הקדושים לעולם ועד, ולא נסור מרצונך ימין ושמאל.

☪ [הערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך

בפינו, ונהיה אנהנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, עד אשר נזכה "לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו" מעתה ועד עולם, אמן סלה.

☪ [י] תפלות ותחנונים ☪

השמטה ל' לקוטי תפלות ח"א צב

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א עב, 'להתחזק בכל פעם נגד היצר הרע')

רבנו של עולם, אתה הודעתנו: שלפעמים גם בענין ההתקרבות עצמו להשם יתברך, יש יצר הרע גדול, כי לפעמים רבוי ההתלהבות חוץ מהמדה ולמעלה הרבה ממדרגתו הוא מצד יצר הרע, בבחינת האזהרה שהזהרו ישראל בשעת קבלת התורה לבלי להרס את גבולם כמו שכתוב: "פן יהרסו לעלת אל ה'" וכו'.

על-כן חוס וחמל נא עלי והצילני גם מבחינת היצר הרע הזה, רק אזכה לעת-עתה, להתקרב אליך ולעשות רצונך באמת, כפי בחינתי ומדרגתי. ואזכה לעלות ממדרגה למדרגה בכל פעם בעבודת-השם, עד שאזכה לעבד אותך באמת פראוי לאיש הישראלי.

☪ [יא] לקוטי תפלות ח"א קיא ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א קי, 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיך')

תורה, תורה, תורה ה', תורת משה, תורת כל הצדיקים האמתיים, תורת כל ישראל. "תורת ה' תמימה משיבת נפש". חוסה על פבודך, והאירה לנו באורך הגדול, בתוך השפת אפלת הגלות הארוך המר הזה, גלות העכו"ם, גלות התאות הרעות והמרות.

קומה בעזרתנו בעת צרה הגדולה הזאת בכלל ובפרט, והתגברי באור זריחתך הגדולה, על כל מיני חשך ואפלה, ועל כל מיני גשמיות וחשכות בלי שעור שהמשכתי עלי בעונותי הרבים, באפן שאזפה גם אנכי לראות אור הגדול של התורה. ותזרח ותאיר לי התורה לכל מיני חשך וגשמיות שנפלתי בהם, ותוציאני מתוכם מהרה, ואזפה לצאת מאפלה לאורה מהשך לאור גדול.

☪ [יב] לקוטי תפלות ח"א קטו ☪
(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א קלג, 'זארח צדיקים באור נגה')

אבינו מלכנו, גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה, והופע והנשא עלינו, והאירה עלינו ברחמיה, אור פני התורה הקדושה והצדיקים האמתיים, כי כבר התחלת להאיר עלינו אורך הגדול מיום מתן תורה עד הנה, על-ידי הצדיקים האמתיים שהיו מימות משה רבנו עליו השלום, עד היום הזה.

אבל בעצם גשמיותנו וחשכת עונותינו המרבים מאד, אנו צריכים שתרחם עלינו ברחמנות גדול ועצום ביותר, באפן שתאיר גם עלי, עתה גם עתה, אור תורתך הקדושה ואור הצדיקים האמתיים, עד שיתבטלו ממני כל תאוות עולם הזה והבלי לגמרי, ואזפה מעתה לשוב אליך באמת ובתמים כרצונך הטוב, "האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך. פניך האר בעבדך ולמדני את הקיד".

☪ [יג] לקוטי תפלות ח"א קכט ☪
(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א קצ, 'זיענו כל העם יחדיו')

רבוננו של עולם, אדון כל, אתה הודעתנו ברחמיה: שעקר פח הבחירה של ישראל, שקבלו את התורה על-ידי משה רבנו עליו השלום, הוא רק על-ידי שלא דברת עם ישראל בעצמם אליהם לנכה, רק כל דבריך

היה עם משה רבנו עליו השלום, והם שמעו בדברך עמו.

ומחמת זה יש לנו פח הבחירה על כל דברי התורה הזאת, כי כל אשר ידבר ה' אל האדם בעצמו, הוא מכרח לעשותו בלי בחירה. ומשה רבנו לא היה לו פח הבחירה על מצוות התורה, רק כל בחירתו היה בענין: "משה הוסיף יום אחד מדעתו", דהינו במה שלא בארת לו בפרוש, והיה מכרח להבין מדעתו איך להתנהג, ובוזה היה כל פח בחירתו.

והנה אנכי בעניי, אשר התאות והמדות מתגברים עלי כמו שמתגברים ורודפים אותי מאד בכל-עת, ויש לי בחירה גדולה על כל דברי התורה, ואני צריך התחזקות גדול וישועה ורחמים גדולים מאתך תתברך, שאזפה להטות פח בחירתי לחיים, לבחר בטוב ולמאס ברע.

ועתה מה אעשה, אשר נוסף לכל-זה, אני מספק הרבה בכמה דברים איך להתנהג בהם. ודעתי ועצתי חלוקה מאד, בהרבה דברים אשר איני יודע כלל לכון בהם רצונך באמת איך להתנהג בהם. ונדמה לי: שאם הייתי יודע רצונך באמת, הייתי מתנהג כרצונך בודאי.

"ועתה ה' אלקינו, אבינו אתה, אנחנו החמר ואתה יוצרנו ומעשה ידך בלנו". הורני ולמדני מה אעשה ומה אפעל. כי משה רבנו ושאר צדיקים גדולים ונוראים, שהיה להם בחירה בענינים כאלה שהיו מספקים בהם איך הוא רצונך, היה להם פח וגבורה גדולה, כי היו "גברי כח עשי דברו" דדמין למלאכים ממש, וכבר שברו כל התאות לגמרי, ולא היה להם בחירה מצד התאוה בשום דבר שבעולם. ועל-פן היה ראוי שיהיה להם בחירה בבחינת: "משה הוסיף יום אחד מדעתו", שהם הדברים שהיו מספקים בהם.

אבל איש עב וגם כמוני, אשר הרביתי לפשע נגדך, ועדין התאות רודפים אחרי כל פח, ואני הושב מחשבות בכל-עת, למצא עצה

בְּנִתִיב מִצֹּתֶיךָ כִּי בּוֹ חִפְצָתִי. הֵט לְבִי אֶל
עֲדוּתֶיךָ וְאֵל אֵל בַּעַע”.

רַחֵם רַחֵם מְלֵא רַחֲמִים, עָלַי וְעַל כָּל הַתְּלוּיִם
בִּי. ”תְּהִי יָדְךָ לְעֲזֹרָתִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בְּחֵרְתִי.
תְּחִי נַפְשִׁי וְתִהְלַכְךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעֲזֹרֵנִי. תְּעִיתִי
כְּשֶׁה אֹבֵד בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ כִּי מִצֹּתֶיךָ לֹא
שָׁכַחְתִּי”.

תְּעִינוּ לְשִׂמְלֵאל יְמִינְךָ תִּקְרַבְנִי.
”תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שֶׁבַע שָׁמַחֹת אֶת פְּנֵיךָ
נְעִימוֹת בְּיְמִינְךָ נֹצֵחַ. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי
וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי”.

☪ [יָד] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח”א קִמָּה ☪
(על־פי לקוטי־מוהר”ן ח”א רסו, וְלִמְקַנְהוּ עֵשָׂה סַבְת’)

וְתִהְיֶה בְּעֲזֹרָתִי בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, לְקִיָּם מִצֹּת
סִפָּה בְּשִׁלְמוֹת גָּדוֹל כָּל־כֶּךָ, עַד
אֲשֶׁר נִזְכָּה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מִשָּׁם מִחֲדָשׁ בְּכָל
שָׁנָה וְשָׁנָה. כִּי מִסִּפָּה יוֹצֵאת הַתּוֹרָה. עַד אֲשֶׁר
עַל־יָדֶיךָ בְּנִיסְתָנוּ לְסִפָּה, נִזְכָּה, שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה
מֵאֲתָנוּ בְּעֲצֻמְנוּ תּוֹרָה, שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
יְהִיָּה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ תּוֹרָה, אֹרִייתָא וַיִּשְׂרָאֵל
וְקוּדְשָׁא־בְרִיךְ־הוּא כָּל־אֵל חַד.

וַיִּמְשַׁךְ עָלֵינוּ עַל־יָדֶיךָ מִצֹּת סִפָּה הַקְּדוּשָׁה,
קִדְשַׁת חַג הַשְּׁבוּעוֹת, קִדְשַׁת חֲדָשׁ
סִיּוֹן, קִדְשַׁת קַבְלַת־הַתּוֹרָה.

☪ [טו] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח”ב ד ☪
(על־פי לקוטי־מוהר”ן ח”ב ד, וְזֹאת הָעֲרֵבִים צוּיְתִי לְכָל־כֶּכְךָ)

וְנִזְכָּה כָּלֵנוּ, לִילְכָךְ תְּמִיד בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר
דָּרְכוּ בָּהּ מֵעוֹלָם מִיּוֹם מִתְּנִית־תּוֹרָה עַד
הַיּוֹם הַזֶּה, לְלַמֵּד דִּינֵי הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה וְלַהֲגוֹת
בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה לְבַד יוֹמָם וְלַיְלָה, בְּתוֹרָה
שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פִּי, וְלִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת
וְלִקְיָם אֶת כָּל דְּבַר־תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה בְּאַמֶּת
וּבְתַמִּימוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּל־ל.

וְתִתְּבַטֵּל חֲכָמַת הַטֶּבַע מִכָּל הָעוֹלָם וּבִפְרָט
מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר בָּהֶם
בְּחֵרְתָה. וַיִּתְּפַשֵּׁט הָאָרֶת הָרִצּוֹן־בְּעוֹלָם, וַיִּדְעוּ

וְתִחַבְּלוּ וְתִרְוַפּוּ לְדַחוֹתֶם מֵעָלַי, וְכַח בְּחֵרְתִי
מִנְשַׁמַּת מָאֵד. מָה אַעֲשֶׂה, כְּשֶׁנּוֹסֵף לָזֶה
מִבְּלַבְלִין אוֹתִי הַרְבֵּה, וְכַמּוֹה סִפְקוֹת וְחִלְקַת
הַעֲשָׂה בְּכַמּוֹה דְּבָרִים שְׂאִינִי יוֹדַע אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג
בָּהֶם. בְּמָה אֶזְכָּה לְמַצֵּא הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַנְּכוּן
בְּאַמֶּת, בְּאַפְּן שְׂאֶזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת
לְאַמְתּוֹ.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מֵרַב בְּלִבּוֹל דַּעְתִּי, טַעֲנוֹתִי
נִסְתַּתְּמִין, וְאִינִי יוֹכֵל לְפָרֵשׁ שִׁיחֲתִי
הַיֵּטֵב, אֲבָל אֶתָּה יוֹדַע כָּל תַּעֲלוּמוֹת לְבָבִי.
וְעַתָּה, הוֹרְנִי וּלְמַדְנִי מָה לַעֲשׂוֹת, וְאֵיךְ לְהַתְּנַהֵג
מֵעַתָּה כָּל יְמֵי חַיִּי, לְמַדְנִי עֲשֵׂה וּגְבוּרָה
לְמַלְחָמָה כְּבֹדָה כְּזֹאת.

קוּמָה בְּעֲזֹרָתִי, וְהוֹשִׁיעֵנִי שְׂאֶזְכָּה לְהַטּוֹת
לְבָבִי אֵלֶיךָ לְבַחֵר בְּטוֹב בְּכָל הַדְּבָרִים
שְׂאִינִי יוֹדַע אֲמַתָּת רִצּוֹנְךָ בָּהֶם עַל־פִּי תוֹרָתְךָ
הַקְּדוּשָׁה. וְלֹא אֶלְכָךְ עוֹד אַחֲרֵי שְׂרִירוֹת לְבִי
הָרַע, וְלֹא אֲתוֹר אַחַר לְבָבִי וְאַחֲרֵי עֵינַי. רַק
אֶזְכָּה בְּכַל־עֵת לְהַטּוֹת בְּחֵרְתִי לְדֶרֶךְ הַחַיִּים
וְהַטּוֹב וְהָאַמֶּת.

וְתֵאִיר עֵינִי בְּתוֹרָתְךָ, וְתִלְמַדְנִי בְּרַחֲמֶיךָ בְּכָל־
עַת, שְׂאֶזְכָּה לִידַע הָאַמֶּת, וְלִכְנוֹן
רִצּוֹנְךָ בְּכָל הַדְּבָרִים שְׂאִינִי מִסַּפֵּק בָּהֶם. ”הוֹרְנִי
ה' דְּרַכְךָ אֶהְלַךְ בְּאַמְתְּךָ יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ.
הַדְּרִיכֵנִי בְּאַמְתְּךָ וּלְמַדְנִי כִּי אֶתָּה אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל
אוֹתְךָ קוּיְתִי כָּל הַיּוֹם. הוֹרְנִי ה' דְּרַכְךָ וְנַחֲנִי
בְּאַרְחַ מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרִי”.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מְלֵא רַחֲמִים, זְכַנִּי לְהַפְּלֵל
בְּעַד־קִי־אַמֶּת, עַד שִׁיתְּבַטְּלוּ מִמֶּנִּי כָּל
הַתְּאוֹת וְכָל הַבְּלִי עוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁלֹּא יְהִיָּה לִי
שׁוּם תְּאוּהָ וְחִמְדָּה לָהֶם כָּל־ל. רַק אֶזְכָּה לְהַטּוֹת
שְׂכָמִי לְסַפֵּל עַל תּוֹרָה וְתַפְלוֹת וְעִבּוּדָה, וְלַהֲרַבּוֹת
בְּצַדִּיקָה וּגְמִילוֹת־חֲסָדִים וּמַעֲשִׂים־טוֹבִים.

וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי מִסַּפְקוֹת וּבְלַבּוּלִים,
וּמִחִלְקַת־הַעֲשָׂה, רַק אֶזְכָּה תְּמִיד
לִידַע אֲמַתָּת רִצּוֹנְךָ בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי
אִנִּי סוּמֵךְ עָלֶיךָ בְּכָל תְּנוּעוֹתִי, וְכִרְצוֹנְךָ אַעֲשֶׂה.
”הוֹרְנִי ה' דֶּרֶךְ חֲקִיךָ וְאַצְרְנָה עֵקֶב. הַדְּרִיכֵנִי

הַכֹּל כִּי אֵין שׁוֹם חַיִּיב הַטֶּבַע כָּלְלִי, רַק הַכֹּל
מִתְנַהֵג בְּרִצּוֹנָהּ הַקְּדוֹשׁ לְבַד.

☪ [טז] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח"ב לַה ☪

(על־פי לקוטי־מזהר"ן ח"ב עב, 'חיים נצחיים')

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָלֵא רַחֲמִים, זַכְּנִי
לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקִים אֱמִתִּיִּים וְלִשְׁמַע
מִפִּיהֶן הַקְּדוֹשׁ חֲדוּשֵׁי וּבְאוּרֵי הַתּוֹרָה, בְּאִפֶּן
שֶׁעַל־יַדֵּי־יָדָה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלַי יְרֵאָה וּבּוֹשָׁה
גְּדוּלָּה מִפְּנֵיהָ. וְתִהְיֶה יִרְאַתְךָ עַל פְּנֵי לְבַלְתִּי
אֲחַטָּא עוֹד כָּלְלִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

וְיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלַי תְּמִיד הִירְאָה וְהַבּוֹשָׁה־
דְּקִדְשָׁה שְׂזָכּוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד
הַקְּדוֹשׁ בְּהִרְסִינִי בְּשַׁעַת קַבְּלַת־הַתּוֹרָה, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב: "וְלִבְעִבּוֹר תִּהְיֶה יִרְאַתוֹ עַל פְּנֵיכֶם
לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ".

☪ [יז] לְקוּטִי־תַפְלוֹת ח"ב לַט ☪

(על־פי לקוטי־מזהר"ן ח"ב עח, 'נאֲתַחֲנוּן פְּרָאֶסְטָאק - בַּעֲנִין הַנְּהַגַת הַפְּשִׁיטוֹת')

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עוֹשֶׂה חֶסֶד חָנּוּם בְּכָל דּוֹר,
אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ וְחֶסְדֶיךָ חָנּוּם, בְּרֵאתָ
וְקִיַּמְתָּ עוֹלְמְךָ עֲשִׂרִים־וּשְׁשָׁה דוֹרוֹת קוֹדֵם
מִתַּן־תּוֹרָה, שְׂאֵז הָיָה הָעוֹלָם מִתְקִים בְּלֵא
תּוֹרָה, כִּי אִם בְּחֶסֶד־חָנּוּם לְבַד.

רַחֵם עָלֵינוּ גַם עַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וּפְתַח
לָנוּ אוֹצְרֶךָ הַטּוֹב, אוֹצֵר מִתְּנַת חָנּוּם,
וְעֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וְחֶסֶד חָנּוּם בְּכָל עֵת, וְאַפְלוּ
בְּעַת שְׂאֵנוּ מִתַּבְּטְלִים מִדְּבַר־תּוֹרָה, רַחֵם עָלֵינוּ
בְּזָכוֹת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הָאֱמִתִּיִּים, וְתִשְׁפִּיעַ
עָלֵינוּ כָּל טוֹב, וְתִתֵּן אוֹתָנוּ בְּחֶסֶד חָנּוּם, כְּמוֹ
שֶׁקִּיַּמְתָּ עוֹלְמְךָ בְּחֶסֶד חָנּוּם, עֲשִׂרִים־וּשְׁשָׁה
דוֹרוֹת קוֹדֵם מִתַּן־תּוֹרָה.

רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְזַכְּנֵנוּ לְהִתְקַרֵּב
לְצַדִּיקִים־אֱמִתִּיִּים הַמְקִיַּמִּים אֶת כָּל
הָעוֹלָם בְּתוֹרָתָם וּקְדָשָׁתָם וּבְדַרְכֵי פְּשִׁיטוֹתָם
הַנּוֹפְלָאִים, שֶׁנִּזְכָּה בְּכַחַם וּזְכוּתָם, לְהִמְשִׁיךְ
עָלֵינוּ קְדָשָׁה וְחַיּוּת וְכָל טוֹב בְּכַל־עֵת, מִהָאוֹצֵר
מִתְּנַת חָנּוּם הַפְּתוּחַ וְעוֹמֵד לִפְנֵיהֶם.

אֲשֶׁר עַל־יַדֵּי־יָדָה הֵם מְחִיִּין אֶת־עַצְמָם בְּעַת
שֶׁבְּטָלִים מִן הַתּוֹרָה, וּבְזָה הֵם מְחִיִּין אֶת
כָּל הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים שֶׁבְּעוֹלָם (שְׁקוּרִין:
פְּרָאֶסְטָאקְעֵס), הֵן בְּעַל־יַתּוֹרָה בְּעַת שֶׁבְּטָלִים מִן
הַתּוֹרָה, וְהֵן אֲנָשֵׁי הַחֲמוּן וְעַמֵּי־הָאָרֶץ, וְאַפְלוּ
הַמְּנַחִים בְּשִׂאוֹל־תַּחֲתוּת וּמִתַּחֲתוּ רַחֲמָנָא־
לְצַלְן, וְאַפְלוּ אוּמִין־דְּעַלְמָא, כָּלֵם הֵם מְחִיִּין עַל־
יַדֵּי דְרַבֵּיהֶם הַנּוֹפְלָאִים, שֶׁעוֹשִׂים עַצְמָם לַפְּעַמִּים
כְּאֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים לְגַמְרִי, וּמְמַשִּׁיכִים חַיּוּת וְשַׁפַּע
טוֹב, מִקִּיּוּם הָעוֹלָם קוֹדֵם מִתַּן־תּוֹרָה, שֶׁהִיָּה
מִתְקִים הָעוֹלָם בְּחֶסֶד־חָנּוּם, עַל־יַדֵּי הַתּוֹרָה
הַנּוֹעֲלָמַת, שֶׁהוּא הַדֶּרֶךְ לְכַבּוֹשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וְאַזְכָּה לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמִי וְלִשְׁמַח אֶת נַפְשִׁי
תְּמִיד, עַל־יַדֵּי הָאֲמוּנָה לְבַד, שֶׁהִיא
יְסוּד וְעִקַּר הַכֹּל. וְאַזְכָּה לִידַע וּלְהֶאֱמִין תְּמִיד,
כִּי אַתָּה בְּרֵאתָ עוֹלְמְךָ בְּעֲשָׂרֵה־מְאֻמְרוֹת, וּבְהֵם
נַעֲלָמִין עֲשִׂרֵת־הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם כָּלְלִי תּוֹרָתָנוּ
הַקְּדוּשָׁה. וּבְכָל הַדְּבָרִים וְהַחֲפָצִים שֶׁבְּעוֹלָם,
וּבְכָל הַמְּלָאכּוֹת וְהָעַסְקִים וְהַמְּשָׂא־וּמְתָן, בְּכָל
הַמַּחֲשָׁבוֹת וְדַבּוּרִים וְעֲשִׂיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, בְּכָלֵם יֵשׁ
בְּהֵם הָעֲשָׂרֵה־מְאֻמְרוֹת שֶׁבְּהֵם נִבְרָאוּ כָּלֵם, אֲשֶׁר
בְּאִלוּ הָעֲשָׂרֵה־מְאֻמְרוֹת נַעֲלָמִין הָעֲשִׂרֵת־
הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם כָּלְלִי הַתּוֹרָה.

וְעַל־יַדֵּי־יָדָה אֲזַכָּה לְקַשֵּׁר וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמִי
אֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וְהַתּוֹרָה תְּמִיד
בְּכָל עֵת וְרַגַע, בְּדֶרֶךְ תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת בְּאֵמֶת,
אַפְלוּ בְּעַת שְׂאֵנִי מְכַרְח לְהִתְבַּטֵּל מִן הַתּוֹרָה.

☪ [יח] תַּפְלוֹת־וְתַחֲנוּנִים ח"א יֵא ☪

(על־פי לקוטי־מזהר"ן ח"א קטו, 'וַיַּעֲמֵד הָעָם מִרְחֹק')

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹסֵם וְחַמּוּל נָא עָלֵינוּ, וְחַנּוּנוּ
מֵאַתָּךְ חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת, וְהִמְשִׁיךְ
עָלֵינוּ הַתְּנוּצָצוֹת אֱמִתִּי, מִקְּדָשַׁת הַדַּעַת שֶׁל
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עַל־יַד־הַשְּׁלוֹם, אֲשֶׁר הוּא כָּלְלִיּוֹת
נִקְדַּת הַדַּעַת שֶׁל כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְנֶאֱמַר בּוֹ:
"וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים".
עַד אֲשֶׁר עַל־יַדֵּי־יָדָה נִזְכָּה לְמַצֵּא אֱלֹקוֹתֶיךָ
יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ תְּקוּף הָעֶרְפֶּל וְהַחֲשֻׁכוֹת וְהַמְּנִיעוֹת.

ובזכות משה רבנו עליו השלום, ובזכות כל הצדיקייאמת שהם גם כן בבחינת משה, נזכה להתקרב אליך, דיקא מתוך תקף התגברות המניעות, ונזכה ברחמיך הרבים לשפרם ולבטלם בבטול גמור.

❁ [יט] תפלות ותחנונים ח"א טו ❁
 (על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א קב, מ'ה שצריכין לנסע להצדיק)

רבוננו של עולם, זכני להתקרב לצדיקייאמת, ולשמע דברי תורה ומוסר מפיהם הקדוש, ואזכה לקבל עליידיזה התעוררות אמת לעבודתך וליראתך.

כי הלא ידעת: כי כבר עינתי הרבה בספרי מוסר ויראה, ואף על פי כן לא זכיתי עדין להתעוררות דקדושה פראוי. וכבר גלית אזנינו: כי פליזה, מחמת שהלמוד בספרים הוא בחינת עשיה, וכבר נאבד מאתנו בחינת ה'כתר' שקבלנו על ידי שאמרו אבותינו "נעשה", מאחר שעשו אחר כך את העגל.

וצריכין אנהנו להזהר לשמר על כל פנים היטב, בחינת ה"נשמע", שזה בחינת: "שמע ישראל" וכו'. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן אם נזכה לשמע דברי תורה ומוסר באזנינו מפי הצדיקייאמת, שזה בחינת "נשמע", בודאי מסוגל יותר להתעורר עליידיזה לשוב בתשובה שלמה לפניך.

❁ [כ] תפלות ותחנונים ח"א כ ❁
 (על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א קמז, עזות דקדושה)

ותקדשני במצוותיך, ותן חלקי בתורתך. כי אתה הודעתנו על ידי חכמיך הקדושים: שפשם שמי שהוא עזי פנים אין לו חלק בתורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: "כל מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני", כי הוא מהתקע"ד [מהתשע מאות וארבעה ושבעים] דורות

שלא היו ראויים לקבל התורה. כמו כן גם כן כשאין להאדם שום עזות דקדושה, אזי אין לו גם כן חלק בתורה הקדושה.

כי עקר ההתגברות בתורה ועבודת השם, תלוי בעזות דקדושה, כי העזות דקדושה שלו הוא מוסיף פח ועז וגבורה כפי יכול למעלה גם כן, בבחינת: "תנו עז לאלקים", ועליידיזה: "אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם". כי משפיעין עליו מלמעלה, כח ועזות גדול דקדושה, לעמד פנגד כל המניעות, ולשפרם ולבטלם, ולהתחיל ולגמור כל מה שרוצה בעבודת השם.

ועזרני לפלס דרכי, ואדע ואכון האמת לאמתו בענין זה, להזהר מאד מאד, לבלי להפשל חסיו שלום בעזות דסטרא אחרא, כי היא מדה רעה ומגנה מאד, ואף על פי כן אתגבר ואתחזק בכל פעם בעזות גדול דקדושה.

❁ [כא] תפלות ותחנונים ח"א כח ❁
 (על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א קעג, על ידי הכתב)

וזכנו לעסק הרבה בתורתך הקדושה בכל יום ויום, ולדבק עצמנו אל פנימיות קדושתה, שהוא אור אלקותך הגנוז ומלבש בתוך אותיות התורה הקדושה, בבחינת: "אנא נפשי כ'תבית י'הבית", שנאמר העקר על מתן תורה, ומרמז בראשי תבות של: "אנכי", שהיא תבה ראשונה של עשרת הדברות.

❁ [כב] תפלות ותחנונים ח"א לו ❁
 (על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"א ריט, 'בצע אמתו')

"ה' מלך גאות לבש, לבש ה' עז התאזר". רבוננו של עולם, אתה לבד ידעת גדלתך ונאותך, כי מי יוכל לשער קצת רוממות גדלתך ותפארתך, כמו שכתוב: "גדול ה' ומהלל מאד, ולגדלתו אין חקר".

אך מגדל רחמיך הרבים וחסדיך הגדולים, רצית לגלות מלכותך לכל באי עולם, ואתה בחרת בנו מכל העמים, ורוממתנו מפל הלשונות, וקדשתנו במצוותיך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת.

וצמצמת והלבשת את גדלתך וגאותך, כדי שנוכל לסבל ולקבל על מלכותך עלינו, ויתן לנו מגן ישעך וימינך תסעדנו וענותך תרבנו, ולבשת מדת הענוה והקטנות בבכיבול, וירדת על הריסיני ללמד לעמך תורה ומצוות, ותשמיעם את הוד קולך ודברות קדשך מלהבות אש.

והבטחת להם קדם מתן תורה, הבטחות גדולות מאד, כמו שכתוב: "והייתם לי סגלה מכל העמים וכו', ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכו'". שכל אלו ההבטחות וההתנלות, היו בחינת הכנעה וקטנות בבכיבול, וכל זה בשביל שיקבלו ישראל על מלכותך ויראתך עליהם בשלמות, כמו שכתוב: "כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים, ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו".

על כן חוס וחסל נא עלינו, וזכנו לזכר כל זה היטב, ולשום זאת על לבנו בכל פעם, ונזפה להתעורר עליידייזה באמת, לקבל על מלכותך ויראתך עלינו, אשר זה עקר רצונך, וכבכיבול אתה מקטין את עצמך ושואל ומבקש דבר זה מאתנו, כמו שכתוב: "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלקיך וכו'".

☪ [כג] תפלות הבקר ה ☪

(על פי לקוטי הלכות השכמת הבקר ה; הבנויה על פי לקוטי מוה"ר"ן ח"ב ח, 'תקעו תזכרה')

ויתרבה ויתגדל כבודך בעולם, עד שיזכו כל ישראל לבהינת נבואה, מקדשות ונבואות משה רבנו עליו השלום, שקבל לנו את התורה הקדושה ממך ה' אלקינו על הרי

סיני, ואז זכו כל ישראל לרוח נבואה, כמו שכתוב: "פנים אל פנים דבר ה' עמכם".

עזרנו גם עתה, שנזפה לבא לכליזה, עלי ידי הצדיקי האמת, שנזפה להתקרב אליו בקדשה, ולקים כל דבריו הקדושים. ועליידייזה נזפה להאמין בחדושי העולם לעתיד, ולקדשת ארץ ישראל באמת, ושיתנהג העולם עליידי השגחה לבד, בלי שום דרך הטבע כלל.

והחזירני בתשובה שלמה באמת, ואזפה לאמונה שלמה, ולברר הפח המדמה, ולהכין את עצמי לקבל חג השבועות זמן מתן תורתנו הקדושה, שנזפה לברר המדמה, ולזפות לאמונה שלמה בחדושי העולם, ובחדושי העולם לעתיד.

ותעשה עמי פלאות, ותשגיח עלי בהשגחתך לטובה חוץ לדרך הטבע, ותשנה הטבע לטובה, שתעשה פלאות בעולמך, שיחזרו כל פושעי ישראל לעבודתך באמת, וישובו מדרך הרעה, ויגדלו כבוד שמך בעולם, ויכירו כבוד מלכותך, וידעו כי אתה עשה גדלות עד אין חקר.

— לכבוד נשמת —

אדונינו מלכנו משיחנו

דוד מלך ישראל חי וקיים

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

— לכבוד נשמת —

רוח אפינו משיח ה'

אור שבעת הימים

רבינו הבעל שם טוב הקדוש

רבי ישראל בן אליעזר

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן